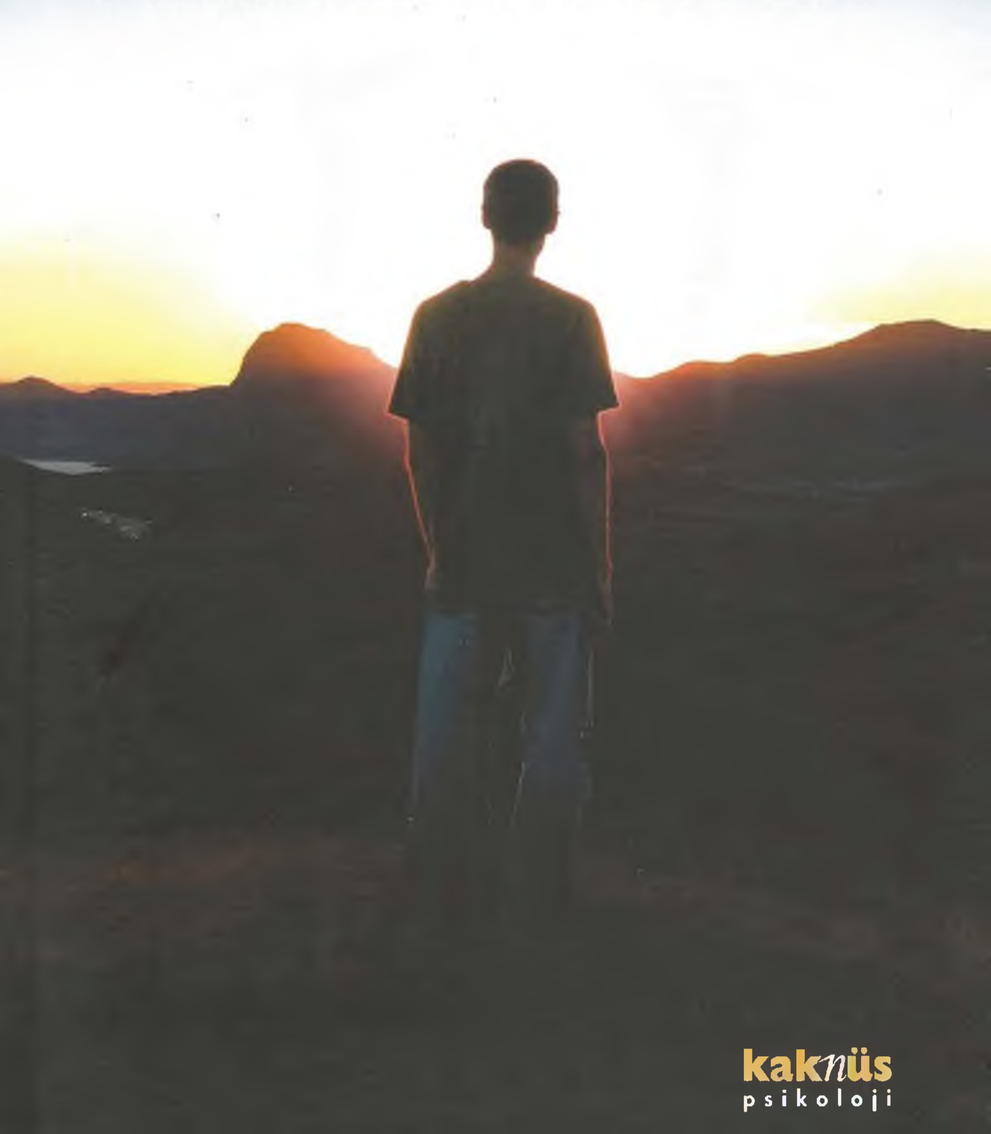
anne babalar için gençlerde

homoseksüelliği önleme rehberi

Dr. Joseph Nicolosi & Linda Ames Nicolosi

kaknüs psikoloji

DR. JOSEPH NICOLOSI

21 Ocak 1947'de ABD'de dünyaya gelen Dr. Joseph Nicolosi, doktorasını California School of Professional Psychology'de tamamladı ve klinik psikoloji alanında uzmanlaştı. Kaliforniya'daki Thomas Aquinas Psikoloji Kliniğini kurdu. Uzun yıllar Ulusal Eşcinsellik Araştırma ve Terapi Birliği NARTH'ın *(National Association for Research and Therapy of Homosexuality)* başkanlığını yürüttü. Onarım terapisi adını verdiği tedavi yaklaşımını geliştirip uygulayarak eşcinsel eğilimlerinin üstesinden gelmek isteyen binlerce kişiye yardımcı oldu. *Erkek Homoseksüeller için Onarım Terapisi: Yeni Bir Klinik Yaklaşım* (Kaknüs Yayınları, 2008) adlı eserinin yanı sıra, *Healing Homosexuality: Case Stories of Reperative Therapy (Homoseksüellikte Sağaltım: Onarım Terapisi Vaka Hikâyeleri)* ve *Utanç ve Bağlanma Yitimi: Onarım Terapisi Pratiği* (Kaknüs Yayınları, 2020) adlı kitaplarında teori ve uygulamasını açıkladı. Eserleri 15 farklı dilde yayınlandı. 9 Mart 2017'de Kaliforniya'da vefat etti.

LINDA AMES NICOLOSI

Linda Ames Nicolosi, Ulusal Araştırma ve Tedavi Birliği NARTH'ın *(National Association for Research and Therapy of Homosexuality)* yayınlarının genel koordinatörlüğünü yapmaktadır. Kocası Joseph Nicolosi'ye, üzerinde çalıştığı kitap projelerinde 20 seneden fazla bir zamandır iş ortağı olarak katkıda bulunmuştur.

kaknüs yayınları: 526
psikoloji: 22

isbn: 978-975-256-317-9
yayıncı sertifika no: 11216

1. basım, 2011, istanbul
2. basım, 2020, istanbul

kitabın özgün adı: *preventing homosexuality*
kitabın adı: anne babalar için gençlerde
homoseksüelliği önleme rehberi
yazarı: joseph nicolosi & linda ames nicolosi
ingilizceden çeviren: fatma melek arıkan

yayına hazırlayan: seda darcan çiftçi
editör: hande yavuz topaç
teknik hazırlık: yusuf yağ
kapak düzeni: kaknüs ajans
baskı: alemdar ofset
cilt: çevik matbaacılık

kaknüs yayınları
kızkulesi yayıncılık ve tanıtım hiz.
merkez: mimar sinan mah., selâmi ali efendi cad., no: 33, üsküdar, istanbul
tel: (0 216) 341 08 65   kitap@kaknus.com.tr
dağıtım: çatalçeşme sk., defne han, no: 27/3, cağaloğlu, fatih, istanbul
tel: (0 212) 520 49 27   satis@kaknus.com.tr
www.kaknus.com.tr /kaknusyayinevi @kaknusyayinevi

JOSEPH NICOLOSI
&
LINDA AMES NICOLOSI

Anne Babalar İçin Gençlerde

HOMOSEKSÜELLİĞİ ÖNLEME REHBERİ

Türkçesi:
Fatma Melek Arıkan

İçindekiler

Önsöz

14 yaşındaki oğlu için ağlamaklı bir şekilde bizi arayan baba, "Oğlum daha 14 yaşında, nasıl eşcinsel olabilir?" diye haykırıyordu.

Aile, İstanbul'da bir hekime başvurmuş ve hekim yaptığı 15 dakikalık görüşme sonrasında babaya, "Bu, oğlunuzun cinsel kimliği; onu bu şekilde kabul edeceksiniz, eşcinsellik doğuştan gelen ve en az heteroseksüellik kadar normal bir durumdur" derken çocuğa ise, "Bu durumu kabullenmekten başka çaren yok" demiş. Bunun üzerine baba, "Oğlumun hiçbir erkekle bir ilişkisi olmamış. Bu, ben onu internette gay pornolarını seyrederken yakaladığım için bana açıklamak zorunda kaldığı bir hissi. Ayrıca oğlum bana kadınlardan da hoşlandığını söyledi, sadece kafası karışmış. Ben uzun yol şoförü olduğum için evde çok bulunamadım; oğlum daha çok annesi ve ablası ile vakit geçirdi, onlardan etkilenmiş olabilir mi?" diye sormuş. Hekim, "Yapacak hiçbir şey yok, bu durumu kabulleneceksiniz" diyerek aileyi göndermiş.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, çocuklarının eşcinsel eğilimlerini fark ettiklerinde kendilerini bütünüyle çaresiz hisseden, kimi zaman başvurdukları bazı hekimlerin tuhaf yorumlarıyla ka-

faları iyiden iyiye karışan anne babaları, böylesine hassas bir konu hakkında donanımlı kılmak amacıyla yazılmış, rehber bir kitaptır. "Eşcinsellik gerçekten doğuştan gelen bir durum mudur?", "Eşcinsellik kader midir?" gibi soruların yanıtlarını bulabileceğiniz en kapsamlı ve en doyurucu çalışma, şu anda okumakta olduğunuz *Anne Babalar İçin Gençlerde Homoseksüelliği Önleme Rehberi* (*A Parent's Guide to Preventing Homosexuality*) adlı kaynak kitaptır.

Bu rehber, okurunu başta homoseksüel öncesi evredeki çocukların psikolojik durumları, eğilimleri ve cinsiyet kimliğini pekiştirmenin yollarını, danışan vakalarından örneklerle detaylı olarak ele alarak sorunu yaşayan kişilerin cinsiyet bozukluğu problemiyle başa çıkma becerilerini arttırmak ve anne babaların sorunu anlama kapasitelerine katkı sağlamak üzere hazırlanmıştır. Cinsiyet kimliği bozukluğu ile ilgili en kalıcı ve etkili bilgi kaynağı ise kitabın bu konu hakkında içerdiği yaşam öyküleridir. *Anne Babalar İçin Gençlerde Homoseksüelliği Önleme Rehberi* (*A Parent's Guide to Preventing Homosexuality*) adlı kitapta etik kurallar içerisinde vaka deşifrelerine yer verilmiş, daha önce yaşanılan hayat tecrübelerinin ve bu tecrübelerden edinilen bilginin kalıcı olarak yerleşmesi hedeflenmiştir.

Eşcinselliğin doğuştan gelen genetik bir durum olduğu savı uzun zamandır birçok hekim ve eşcinsel lobisi tarafından hem topluma hem de eşcinsellere dayatılmaya çalışılmaktadır. Oysa *eşcinselliğin biyolojik ya da genetik kökenli olduğuna dair kabul görmüş, bilimsel bir veri mevcut değildir. Anne Babalar İçin Gençlerde Homoseksüelliği Önleme Rehberi* (*A Parent's Guide to Preventing Homosexuality*) adlı kitaptaki olgular, bu savın ne kadar asılsız olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Çünkü eşcinsellik birçok hekim tarafından farklı farklı tanımlanmaktadır. Günümüzde hekimler arasında, eşcinselliğin üçüncü bir cins olduğu ve ortada tedavi gerektiren bir durumun olmadığı düşüncesinin yanında, eşcinselliğin tamamen

bir hastalık olduğu ve neredeyse zorunlu bir şekilde tedavi edilmesi gerektiği düşünceleri, konu ile ilgili kutuplaşmayı ve kaçınılmaz olarak da tartışmayı beraberinde getirmektedir.

DSM-IV-TR ve *ICD–10* gibi *uluslararası hastalık tanı sistemler*inde eşcinselliğin ele alınışı, yukarıda konu edindiğimiz kutuplaşmayı göstermesi açısından önemlidir. Eşcinsellik, DSM-IV tanı sistemine göre, 1970'li yıllara kadar bir bozukluk olarak değerlendirildi. Bu tanı, 1970'li yıllara kadar eşcinsel insanlara kendi istekleri dışında tedavi adı altında medikal, psikolojik ya da tamamen insanlık dışı uygulamaların yapılmasına bir gerekçe oldu. DSM-IV tanı sisteminde eşcinselliğin bir hastalık olmadığı kabul edilince eşcinsel insanlar ya da eşcinsel lobi büyük bir huzura kavuştu. Ancak sorun bu şekilde tamamen çözülmedi. "Eşcinsel olma veya olmama", "eşcinselim ya da değilim" deme sorunu; hem toplum bazında hem de eşcinsellerin azımsanmayacak bir kısmı için hâlen devam etmektedir. ICD-10'un eşcinsellikle ilgili yaklaşımı kanımızca daha doğrudur; cinsel terapistler ve bu sorunu yaşayan insanlar için daha yol göstericidir. ICD-10'da eşcinsellik; *F66 kodu* ile *cinsel gelişme ve yönelimle ilgili ruhsal ve davranışsal bozukluklar* adı altında ele alınmıştır ve burada "sadece cinsel yönelim bir bozukluk olarak kabul edilmemelidir" ibaresi vardır. Homoseksüellik (eşcinsellik), heteroseksüellik ya da biseksüellik, cinsel gelişme ve yönelimdeki kişi için sorunlu olabilecek farklılıkları belirtmek için kullanılmıştır. Ancak *cinsel olgunlaşma bozukluğu, benliğe yabancı cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği bozukluğu* gibi durumların eşcinselliğe eşlik etmesi için, *kişinin eşcinselliği ya da eşcinsel ilişkiyi yaşamayı bir sorun hâline getirmesi* gerekmektedir. Yani ICD-10'un bu yorumuna bakıldığında, *eşcinselliğin bazı türlerinin ruhsal bir sorun olarak kabul edildiği* görülecektir.

İnsana dair her durum tartışılabilir, *eşcinsellik* de *tartışılmaz bir tabu veya dogma değildir*. Bir grup ruh sağlığı profesyoneli,

eşcinselliği değişemez, tek bir yapı olarak ele alma eğilimindeyken; bir grup ruh sağlığı profesyoneli de eşcinselliği hastalık olarak görmektedir. Türkiye'de ruh sağlığı profesyonelleri -Amerika ve Avrupa'daki örneklerine benzer şekilde- eşcinsellik konusunda bilimsel bir zeminde kendilerine ait bir görüş geliştirmeye çalışmalıdırlar. Bu görüş, "Eşcinsellik hastalıktır ya da değildir" gibi keskin saptamalarla tanımlanmamalıdır. Bu tür kutuplaşmış bir değerlendirme yapmak, bütün diğer ruhsal bozukluklarda olduğu gibi "normal" ile "psikopatoloji" ve "eşcinsel fantezi" ile "eşcinsel eylem" arasında geniş bir yelpazede bulunan insanlara büyük bir haksızlık olacaktır.

Eşcinsellik tek ve sabit bir durum değildir, birçok alt tipi vardır ve tek bir yapı olarak ele alınmaması gerekir. Bazı alt tiplere giren eşcinseller, tedavi arayışındadırlar ve isterlerse tedavi edilebilirler. Koruyucu ruh sağlığı sınırlarında sosyal bir problem olarak değerlendirilmesi gereken eşcinsellik, bir tercih değildir ama eşcinsel ilişki yaşamak bir tercihtir. Çünkü *eşcinsellik, insanda doğal olarak var olan bir yönelim değildir*. Çocukluk çağında yaşanan travmalara, işgallere ve ihmallere bağlı olarak sosyal öğrenme veya yanlış eğitimle gelişmiş bir durumdur. Eşcinsellerin ortak noktası, *hatalı anne baba tutumları, ihmaller, işgaller, duygusal ve bedensel travmalar içeren erken çocukluk yaşantıları*dır. Yani eşcinsellik, çoğunlukla zor ve acı dolu bir sürecin sonunda oluşan bir durumdur. Bu nedenle *eşcinselliğin nedenlerini anlamak ve yaygınlaşmasını önlenmek çok önemlidir*. Yapılan çalışmalarda ve literatür bilgilerinde, *sağlıklı ve mutlu bir aile ortamında yetişmiş ve herhangi bir travmaya maruz kalmamış ama eşcinsel bir yaşantı süren bir kişiye hiç rastlanmamıştır*. Ancak travmalar, işgaller ve ihmaller içeren erken çocukluk yaşantılarına sahip olan herkes eşcinsel olmaz. Çünkü mesele, *travmaya maruz kalmak değil, o travmanın nasıl içselleştirildiğidir*. Öte yandan, her eşcinselin travmalar, işgaller ve ihmaller içeren erken çocukluk yaşantısına sahip olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Bu ne-

denle sağlıklı ve mutlu bir aile kurumuna, anne baba ve eş eğitimlerine, evlilik öncesi cinsel danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine ve *Anne Babalar İçin Gençlerde Homoseksüelliği Önleme Rehberi* (*A Parent's Guide to Preventing Homosexuality*) gibi kitaplara her geçen gün daha fazla ihtiyaç duymaktayız.

Eşcinsel eğilimlerinin üstesinden gelmeye çalışan kişiler dünyada hızla yayılan eşcinsel hakları hareketleri tarafından görmezden gelinmektedir. Tedavi olmak isteyen ve sayıları hiç de azımsanamayacak rakamlara ulaşan eşcinseller, *destek alma veya terapi görme imkânlarından mahrum bırakılmaktadırlar*. Hatta bazı hekimler ve cinsel terapistler, önsözümüzün başında değindiğimiz vakada olduğu gibi, yaşadıklarından rahatsızlık duyan ve tedavi arayışına giren eşcinsel hastaları, "Bu sizin cinsel tercihiniz, değiştiremeyiz veya eşcinselliğin tedavisi yok" diyerek geri çevirmektedir. Böylelikle, en temel insan hakları meselelerinden biri olan *sağlık hizmetine ulaşma ve yararlanma hakkı da çiğnenmektedir*. Ancak bunlara rağmen, eşcinsel eğilim, dürtü, duygu ve davranışlarından acı çeken, bunaltı duyan ve tedavi olmak isteyen kişilerin, her geçen gün daha fazla artan bir oranla, tedavi olma arayışına girdiğini görüyoruz. Ruhen ve bedenen sağlıklı olmak doğal bir insan hakkıdır. Herkes, bilerek ya da bilmeyerek yaptığı bazı davranışlar da dâhil, birçok etken yüzünden ruh sağlığını ve sağlıklılık hâlini yitirebilir, hastalanabilir ve tedavi olmak isteyebilir.

"Tedavi olma hakkı", evrensel bir insan hakları meselesidir.

Bu hak, tedaviye gönüllü olan kişilere, "yepyeni bir hayata başlayın" anlayışıyla sunulabilir. *Eşcinselliğin nedenlerini anlama, ailenin desteğini alma, aynı cinsle cinsel olmayan, sağlıklı ilişkiler kurma ihtiyacının karşılanması* ve *eşcinselliğe yol açan çocukluk yaralarını iyileştirme*, değişime giden yolda atılması gereken en uygun adımlar gibi görünmektedir.

ABD'de yapılan araştırmalar, erkeklerin %20'sinde, kadınların ise %18'inde eşcinsel eğilim olduğunu göstermektedir. Cin-

sel Sağlık Enstitüsü Derneği (CİSED)'in yaptığı Eşcinsellik Anketi'ne göre; ülkemizde eşcinsellik oranı %12 civarlarında gözükmektedir. Ancak konunun hassasiyeti ve gizli eşcinsellerin sayısı göz önüne alındığında bu oranın daha fazla olması muhtemeldir. Bu yaygınlaşma, özgürlüklerin artmasının bir göstergesi olarak değerlendirilebileceği gibi, Türk aile yapısının bozulmasının bir işareti olarak da görülebilir. Bu bir uyarı işaretidir, göz ardı edilmemelidir.

Başta üniversitelerimiz, Diyanet İşleri Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı olmak üzere, medya ve sivil toplum kuruluşları eşcinsellik gerçeğini kabul etmelidirler. Çünkü eşcinsellik, sadece zekilerin görebildiği iddia edilen bir elbise diktirip giyen çıplak kral hikâyesine benzetildi ve âdeta tabulaştırıldı. Joseph Nicolosi'nin *Erkek Homoseksüeller İçin Onarım Terapisi* (*Reparative Therapy of Male Homosexuality*) adlı kitabı, "Kral çıplak" diye haykıran çocuğun sesi gibiydi. Son yıllarda başta ruh sağlığı profesyonelleri, entelektüeller ve medya olmak üzere herkes, söz birliği etmişçesine, eşcinselliğe görünmez kumaştan, alımlı bir elbise dikmeye çalıştı. Aslında medya mensupları, din adamları, ruh sağlığı profesyonelleri ve halk da eşcinselliğin üzerinde öyle büyülü bir elbise bulunmadığının farkındaydı. Yani kralın çıplak olduğunu herkes görüyor, kulaktan kulağa söylüyordu; ancak tarif edilen elbise dikilebilse kralın üzerinde öyle güzel duracaktı ki herkes bu ortak yalana inanmış gibi yapmayı seçti: "Eşcinsellik üçüncü bir cinsiyettir", "Eşcinsellik bir tercihtir", "Eşcinsellik doğuştan gelen, genetik bir yapıdır", "Eşcinsellik hastalık değildir" gibi farklı türden hayranlık cümleleri ağızlardan döküldü. Böylesi işine gelenler, yani bilimsel bir meseleye ideolojik yaklaşanlar, kralın, yani eşcinselliğin gerçek fotoğrafını çekmeye hiç yanaşmadılar. Kralın üstünde elbise filan olmadığını görenler de "yobaz, aptal, çağ dışı, homofobik", hatta "gizli eşcinsel" yerine konmamak için susmayı tercih

ettiler. Ancak gerçekte "kral çıplak"tı... Bu nedenle kimsenin tartışmaya cesaret bile edemediği ve fikirlerini kapalı kapılar ardında sessizce paylaşabildiği eşcinsellik hakkında kitap yazmak cesaret ister, yürek ister.

İşte Joseph Nicolosi ve Linda Ames Nicolosi, birlikte yazdıkları *Anne Babalar İçin Gençlerde Homoseksüelliği Önleme Rehberi* (*A Parent's Guide to Preventing Homosexuality*) adlı kitapla bu yürekliliği ortaya koymuşlardır. Kaknüs Yayınları da bu eseri Türk halkına sunarak aynı yürekliliği göstermiştir.

Onların sergilediği bu yüreklilik, sorunun getirdiği sıkıntıları yakından yaşayan anne babaların yüreklerine su serpecektir.

Peki, ülkemizde yaklaşık her on kişiden birinde eşcinsellik sorunu varsa bu insanlar isteyerek mi eşcinsel oldu? Şimdi bu soruyu kendimize sorup vicdanlarımızla hesaplaşma zamanıdır.

Dr. A. Cem KEÇE
Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği (CİSED)
Genel Başkanı

Teşekkür

Lela Gilbert'a, bu metnin ilk hâlinin ortaya çıkmasında gösterdiği beceri ve sabırdan dolayı çok teşekkür ediyoruz. Don Schmierer'e, anne babalar için yapılmış böyle bir çalışmanın önemine olan inancından dolayı şükranlarımızı sunuyoruz. Kendisi bizi cesaretlendirip bize destek olmakla kalmadı, aynı zamanda bu çalışmayı tamamlayabileceğimize sonuna kadar inandı. Ayrıca Richard Wyler'a, web sitesine koyduğu kişisel hikâyelerinden uzun alıntılamalar yapmamıza izin verdiği için müteşekkiriz.

J. & L.A. Nicolosi

Giriş

Sağduyulu Anne Babalar için Tavsiyeler

25 yaşındaki danışanım Jacob uzun zamandır, istenmeyen homoseksüel davranışlarının yol açtığı depresyonun tedavisiyle uğraşıyordu. Bir gün, hayal kırıklığı ve öfkeyle annesinin karşısına dikildi:

> Ona dedim ki, "Anne, benim Barbie bebeklerle oynadığımı görüyordun. Makyaj malzemeleriyle oynayıp aynanın karşısında saatlerce saçımı yapardım. Erkek kardeşlerimin hiçbiri benim bu yaptıklarımı yapmıyordu. Niçin bana engel olmadın? Ne düşünüyordun Tanrı aşkına?" Annemin benim için en iyi olanı istediğinden eminim. Ama söyleyecek hiçbir şeyi yoktu. Oturduğu yerde gözü yaşlı bir hâlde bana bakakaldı.

Aynı cinse duydukları ilgiden rahatsız olan homoseksüel erkeklerle yıllardır çalışıyorum.[1] Gey hayatı, onlar için bir çözüm değildir. Hepsi, hayatlarının erken dönemlerinde yaşadıkları olayların bir şekilde homoseksüelliklerinin temelini attığından şüpheleniyordur. Bu kitap, 20 yıllık meslek yaşamım boyunca bu

[1] Metinde geçen "ben" zamiri, aksi belirtilmedikçe Joseph Nicolosi için kullanılmıştır.

adamlardan öğrendiklerimden besleniyor. Bu adamlar, aynı cinse duydukları ilginin sebeplerini araştırırken aynı zamanda ilerleme kaydederek özgürlüklerine kavuşmayı hedefliyorlardı. Danışanlarım, bana dönüp dolaşıp hep küçük bir erkek çocukken hayatlarında nelerin eksik olduğunu anlatıyorlardı.

Jacob gibi homoseksüelliğinin üstesinden gelmeye çalışan erkeklerden her gün dinlediğim hikâyeler, genellikle acı dolu cinsiyet karmaşası deneyimlerini içeriyor. Gerçekten de erkek çocuklarda görülen cinsiyet karmaşası ile yetişkinlikte ortaya çıkan homoseksüellik arasında yüksek bir korelasyon vardır. Danışmanlık yaptığım erkeklerin birçoğu, çocukluklarında Jacob kadar kadınsı değillerdi, yani bebeklerle oynamamış veya kız kıyafetleri giymemişlerdi. Ama tıpkı Jacob gibi onlarda da başka bazı çelişki işaretleri gözlemlenebiliyordu. Cinsiyetlerini sahiplenmede tereddüt yaşamışlardı. Özellikle diğer erkek çocuklara denk olmadıkları korkusu yakalarını bırakmamıştı.

Ama anne babaları, ki bunların çoğu, çocuklarını çok seven ve çocukları için en iyisini isteyen insanlardı, erken dönemde ortaya çıkan uyarıcı işaretleri kaçırmış ve çocukları için yardım aramakta çok geç kalmışlardı. Bu geç kalmışlığın bir sebebi, ruh sağlığı uzmanlarının anne babaları, çocuklarının cinsiyet karmaşası hakkında doğru bilgilendirmeyişidir. Anne babaların, böyle bir durumla karşılaştıklarında ne yapmaları gerektiği konusunda hiçbir fikri yoktur.

Cinsiyet Stereotiplerini Yaşatmak

Cinsel kimlik veya cinsel yönelim konusunda, "ne istiyorsak onu oluruz" diyen insanlarla aynı fikirde olamayız. Bu bakış açısına sahip birçok ruh sağlığı uzmanı vardır. Böyle düşünen insanlar, gey veya lezbiyen olmanın bireylerde, kültürümüzde ve daha genel manada insanlık üzerinde herhangi bir sonuç doğurmadığını ima ediyorlar. Anatomimiz sanki bizim alın yazımız değilmiş gibi düşünüyorlar. Çocuklarımızı, tam anlamıyla erkekliğe veya

kadınlığa hazırlamamızı, modası geçmiş cinsiyet stereotiplerini yaşatmak olarak ele alıyorlar.

Ama insan ırkı, erkek veya kadın olarak tasarlanmıştır; üçüncü bir cinsiyet yoktur. Dahası, medeniyet tarihi gösteriyor ki bütün kusurlarına rağmen insanın doğal ailesi (yani anne, baba ve çocuklardan oluşan aile), gelecek nesillerin yetişmesi için en uygun ortamı sunuyor. Yüzlerce asır boyunca her şeyi yanlış mı yapıyorduk? Cinsiyetin eğilip bükülmesinden zafer devşiren yeni TV programlarının hatırına bütün tarihin üzerine sünger mi çekeceğiz?

Ünlü psikanalist Dr. Charles Socarides'in de dediği gibi, "Dünyanın hiçbir yerinde anne babalar, 'çocuğumun heteroseksüel ya da homoseksüel olması bizim için fark etmez demezler'"[2] Eğer anne babalara tercih hakkı tanınsa anne babaların büyük çoğunluğu, çocuklarının homoseksüel davranışlara bulaşmamasını tercih edecektir.

Entelektüel çevrelerde, insanoğlunun yaradılış itibarıyla hiçbir biçimde "insansı bir doğası" olmadığı inancı modadır. Buna göre, insan olmanın özünde kendimizi, kendi arzularımız doğrultusunda yeniden tanımlayabilme özgürlüğü vardır. Ama özgürlük, kim olduğumuzla çelişir bir biçimde kullanıldığında, bize ne fayda sağlayabilir ki!

Bizce, bazı şeyler yeniden tanımlanamaz. Normalliğin "bir şeyin tasarımına uygun fonksiyonlar göstermesi" olduğuna inanıyoruz. Öyleyse doğa, bizden alın yazımız olan erkekliği veya kadınlığı yerine getirmemizi bekliyor.

Bu kitapta; homoseksüel öncesi evre (*prehomosexual),* cinsiyet çelişkisi (*gender conflict),* cinsiyet karmaşası (*gender confused)* ve cinsiyet bozukluğu (*gender disturbed)* terimlerini birbiri yerine kullanacağız. Çünkü bütün bu durumlar, homoseksüellikle sonuçlanma potansiyeline sahip. Cinsiyet kimliği bozukluğu (CKB) terimi ise (*Gender Identity Disorder-GID*), içsel cinsiyet çelişkisinin uç bir

2 Charles W. Socarides, *Homosexuality: A Freedom Too Far,* (Phoenix: Adam Margrave, 1995).

örneği olarak psikiyatrik bir durumu tarif etmek için kullanılmıştır. CKB'de çocuk, biyolojik cinsiyetinden memnun değildir. Homoseksüelliğe giden gelişim evrelerini tarif edeceğimiz birçok çocuğa, CKB'nin bütün kriterlerine sahip olmadıkları için CKB tanısı konmaz. Yine de bu çocuklarda, dikkat edilmesi gereken cinsiyet çelişkisi ve homoseksüellik işaretleri vardır.

Ruh Sağlığını Meslek Edinenlerle Ters Düşmek

Günümüzde kitle iletişim araçları, erkekleri homoseksüel veya biseksüel kimliklerinin farkına varmaya teşvik ediyor. "Cinsel çeşitlilik harika bir şey, değil mi?" deniyor. Birçok televizyon ve film yapımcısı (bunların bazılarının kendileri de geydir), kamuoyuna geyliğin ilan edilmesini (*coming out of the closet*), pek matah bir şeymiş gibi sunmaya çalışıyorlar. Onların bu yöndeki çabaları, birçok genç insanın içine düştüğü talihsiz durumun yok yere reklam malzemesi yapılarak teşvik edilmesini sağlıyor.

Böyle bir bakış açısına sahip olduğum için, ben (Joseph) kendi meslektaşlarımla ters düşmüş oluyorum. Bana karşı çıkanlar, "Amerikan Psikiyatri Derneği'nin (American Psychiatric Association-APA) 1973'te, homoseksüelliği *Tanı ve İstatistik El Kitabı*'ndan (*Diagnostic and Statical Manual*-DSM) çıkartmış olması, tartışmaları sonlandırmıştır; yani homoseksüellik normaldir" diyor. Ama bazı gey aktivistlerin bile söylediği gibi, bu karar, gey aktivistlerden gelen yoğun politik baskılar altında alınmıştır.[3]

Homoseksüelliğin DSM'den kaldırılması, tedavi ve araştırmaların önünü kesti. Homoseksüelliğin "bir sorun olmadığı" dünya âleme ilan edilince, klinisyenlerin bu konuda karşıt görüşler öne sürmesi veya profesyonel toplantılarda makaleler sunması çok zorlaşmış, hatta zaman zaman engellenmiştir. Sonrasında, bilim-

3 Simon LeVay, *Queer Science,* (Cambridge, Mass: MIT Press, 1996), s. 224.

sel dergiler, homoseksüelliğin gelişimsel bir problem olduğu konusunda tamamen sessizliğe bürünmüştür.

Ben bu satırları yazarken APA, Eşcinsellik Üzerine Ulusal Araştırma ve Tedavi Birliği (National Association of Research and Therapy of Homosexuality-NARTH) ile iş birliği yapmayı hâlâ reddediyor. Çünkü APA, NARTH'ın homoseksüellik durumunun gelişimsel bir bozukluğa işaret ettiği görüşüne katılmıyor. Dahası, bu tür bir bilimsel tutumun, "geyleri, lezbiyenleri ve biseksüelleri hedef alan ayrımcı ve ön yargılı ortamlara katkı sağladığını"[4] düşünüyor. Aslına bakarsanız APA, bu konunun tartışılmasını veto etmiş oldu.

Araştırmacıların bu sessizliği, homoseksüelliğin insan cinselliğinin sağlıklı bir çeşidi olduğunu kanıtlayan yeni bilimsel veriler ışığında alınmış bir karar değildir. Aksine bu durumu bir sorun olarak tartışmamak artık moda hâline gelmiştir. Homoseksüellikten doğal bir şeymişcesine bahsediliyor. Nasıl ki hava durumu tartışılmayıp olduğu gibi kabul ediliyor, homoseksüellik de aynı şekilde "sadece var olan bir durum" olarak ele alınıyor.

New York'taki bir etik merkezinde araştırmacı olan Ronald Bayer, bütün bu süreci şöyle özetliyor: "Amerikan Psikiyatri Derneği, Amerikan sosyal hayatının bütün yönlerini siyasallaştırmayı hedef edinen, yıkıcı faaliyetlerin kurbanı oldu. Öfke dolu eşitlikçilik, bu patırtılı dönemin en belirgin özelliğiydi. Böylece psikiyatri uzmanları, homoseksüelliğin patolojik durumunu homoseksüellerle pazarlık konusu yapmaya itildi."

Sonuçta, homoseksüelliğin psikiyatrik bozukluklar tanı el kitabından çıkarılması, bilimsel akıl yürütmenin rasyonel süreci sonunda gerçekleştirilmedi; "aksine bu, zamanın ideolojik duruşunun bir dayatması" olarak ortaya çıktı.[5]

4 Clinton Anderson, Office of Lesbian, Gay and Bisexual Concerns, American Psychological Association, *NARTH'a mektup*, 8 Ağustos 2001.

5 Ronald V. Bayer, *Homosexuality and American Psychiatry: Politics of Diagnosis,* (New York: Basic Books, 1982), s. 3-4.

Önleme: Gittikçe Artan Bir İhtiyaç

APA'nın 1973'te aldığı karardan önce, homoseksüelliğin engellenmeye çalışılması, kabul gören bir yaklaşımdı. Homoseksüellik, bir rahatsızlık olarak tanımlanıyordu ve cinsel kimlik bozukluğunun gelişimi mümkün olduğunca önlenmeye çalışılıyordu. Bugün, bu önleme fikrinin tekrar göz önüne alınması gerektiğine inanıyoruz. Bu kitabı, bu amaçla yazdık.

1968 yılında Peter ve Barbara Wyden tarafından yazılmış ve artık klasikleşmiş olan *Growing Up Straight (Heteroseksüel Büyüme)* adlı kitaptan başka, anne babaları muhatap alan çok az kitap yazıldı. Homoseksüelliğin tanı el kitabından çıkarılmasından sonra, homoseksüelliği önleme konusunda klinisyen Dr. George Rekers, *Growing Up Straight: What Every Family Should Know About Homosexuality (Heteroseksüel Büyüme: Ailelerin Homoseksüellik Hakkında Bilmesi Gerekenler)* adlı kitabı yazmış. Sonrasında, Don Schmierer'in Hristiyan aileler için yazdığı *An Ounce of Prevention* (*Bir Onsluk Önleme)* adlı kitabı yayımlanmış. Bu kitap, bir din adamının, bilimsel olarak desteklenmiş pratik bilgilere dayalı görüşlerini içeriyor.

Homoseksüelliği Önleme (*Preventing Homosexuality*) adlı bu kitabımızın, artan ihtiyaçlara cevap vermesini umuyoruz. Bize homoseksüel öncesi evredeki çocuğunu getiren anne babaların çoğu Katoliklik, Protestanlık, Mormon ve Yahudilik gibi dinî inanışları olan insanlar. Fakat az sayıda da olsa, insanoğlunun heteroseksüel olarak tasarlanmış olduğuna içgüdüsel olarak inanan laik aileler de çocuklarını getiriyor. Böyle anne babaların kaygılarını anlayabiliyoruz çünkü onların dünya görüşünü paylaşıyoruz.

Ancak bazı gey aktivistler (bunların pek çoğu akademik çevrelerdendir), böyle bir görev üstlendiğimiz için bizleri kınıyorlar. Bir çocuğun homoseksüellikten kaçınmasına veya yetişkin bir homoseksüelin değişmesine yardım etmek bir tarafa, biz kim oluyoruz da başka birinin cinsel kimliğini sorguluyoruz! Fakat biz, her şeye rağmen insanların çoğunluğuna ve tarihe sırtımızı yaslı-

yoruz ve aynı cinsle cinsel ilişkiye girmenin, insanlara zarar verdiğine inanıyoruz.

Bu kitabın bölümlerini örneklendirmek için birçok danışanımızın ifadelerini, çalışmamıza dâhil ettik. Danışanlarımızın mahremiyetini korumak için isimler, yer adları ve kişilerle özdeşleşebilecek ayrıntılar değiştirildi. Ama onların anlattığı hikâyelerin doğruluğundan hiç şüpheniz olmasın.

Kitap, anne babalara odaklanırken onları *suçlamayı* değil, *eğitmeyi* hedefliyor. Birlikte çalıştığım anne babalardan hiçbiri çocuğunu olumsuz yönde etkilemeye çalışmak istememişti. Hatta gerekli olduğunda dahi duruma müdahaleden kaçınan anne babalar bile, çocuklarının ileride homoseksüel olmasını kolaylaştıracak şekilde davranmayı istememişlerdi. Fakat iyi niyetlerine rağmen, birçok anne baba, onlara zarar veren aile kalıplarına saplanıp kaldı. Dahası anne babaların birçoğuna, çocuklarının cinsel kimlik gelişimini etkilemek için hiçbir şey yapamayacakları söylenmiş ve böylelikle anne babalar yanlış bilgilendirilmişti. Ruh sağlığı uzmanlarından doğru bilgi akışının sağlanamamasının utanç verici sebepleri, 8. Bölüm'de (Tedavinin Siyasallaşması) ayrıntılarıyla ele alınmıştır.

Çok şükür ki anne babalar, doğru tavsiyelerle karşılaşınca hemen tutumlarında değişiklikler yapmaya başlıyor ve çocuklarının sağlıklı cinsiyet kimliği geliştirmesine yardım etmek için kolları sıvıyorlar. Bir baba, içgüdüsel olarak çocuğuyla ilgili bir şeylerin yanlış gitmekte olduğunu sezdiğini ve ne yapması gerektiğini de aslında kestirebildiğini söylemişti. Ama oğlunun öğretmenleri ve rehberlik uzmanları ona ısrarla, "çocuğunu travmatize etmemesini" ve onu, "olduğu gibi kabul etmesini" söylemişlerdi.

Anne babalar, çocuklarını heteroseksüel görme isteklerine yeşil ışık yakan bir psikoterapiste danıştıklarında, böyle bir psikoterapist, anne babaların çocuklarının yaşadığı cinsiyet karmaşasına karşı içgüdüsel olarak takındıkları tavrı destekleyerek on-

lara yol gösterebilir. Böylelikle tedavi yoluyla heteroseksüellik sonucunu elde edebilme umudu doğar. Ebeveynlik güdülerini destekleyen profesyonel yardımla karşılaşan anne babalar, terapistin tedavi planını kolaylıkla anlayabilirler; önlerine serilmiş pozitif ve onaylayıcı stratejileri hemen uygulamaya koyarlar. Bu kitap, bu müdahale stratejilerinin pek çoğunu bünyesinde barındırıyor.

Ülke çapında tanınmış bir uzman olan Dr. George Rekers'e göre, "Çocuklukta görülen cinsiyet uyumsuzluğu, homoseksüellikle ilintilendirilebilecek en yaygın ve gözlemlenebilir tek faktördür." Rekers ayrıca, cinsiyet kimliği problemi olan çocuğun bu zorluğu, psikiyatrik müdahale ile veya müdahale olmaksızın aşabileceği yönünde önemli delillerin olduğunu söylüyor. Rekers, "Vakaların pek çoğunda..... cinsiyet kimliği bozukluğu tamamen iyileşiyor" diyor.

Dr. Rekers, biyolojik faktörlerin bazı çocuklarda homoseksüelliğe yatkınlık yaptığını kabul etmekle birlikte, ailevi ve sosyal etkilerin homoseksüelliğin gelişiminde en güçlü faktörler olduğunu söylüyor. Bu sebeple, değişimin mümkün olduğunun altını çiziyor. Rekers, birçok anne babanın çocuğu için heteroseksüelliği arzuladığını vurguluyor ve terapistin, terapinin seyrini anne babanın değerlerine ters düşecek şekilde yönlendirmemesi gerektiğini belirtiyor.[6]

Bütün bunlara ek olarak Dr. Rekers, 10'lu yaşlardaki bir çocukla çalışan bir terapistin, aşağıdaki noktaları aydınlatması gerektiğini söylüyor:

- Gey yaşam biçimi, hayatı tehdit edici bazı sağlık riskleri içerir.
- Gey hayat tarzının kabul edilmesi, kişinin karşısına zorluklar çıkaracaktır ve böyle bir yaşam biçimini kabul eden kişiler, sosyal olarak tartışmalı bir pozisyon alacaklardır.

6 G. Rekers ve M. Kilgus, "Differential Diagnosis and Rationale for Treatment of Gender Identity Disorders and Transvestism", *Handbook of Child and Adolescent Sexual Problems*, ed. G. Rekers, (New York: Lexington, 1995), s. 267-268.

- Kişinin henüz olgunlaşmadan cinsel aktivitelerde bulunması, psikolojik olarak risklidir.
- Danışan, yetişkinliğe eriştiğinde cinselliği hakkında çok daha akıllıca kararlar alabilecektir.

Cinsiyet kimliği üzerine yapılan araştırmaların çoğu, erkek çocuklar üzerine yapılmıştır. Aslında benim klinik uzmanlık alanım da erkek homoseksüelliği. Bu yüzden bu kitaptaki tavsiyelerin birçoğu, erkek çocuklarla ilgili. Başka bir yazarın, bizim çalışmamızı bir adım ileriye götürerek lezbiyenlik ve lezbiyenliğin önlenmesini irdeleyen bir eser kaleme almasını ümit ediyoruz.

Belki siz de çocuğunuzun cinsel gelişimi hakkında kaygılısınız. Oğlunuzun ya da kızınızın, "Galiba ben geyim" ya da "Ben biseksüelim" dediğini işittiniz. Oğlunuzun odasında aynı cinse odaklı porno materyaller buldunuz. Kızınızın günlüğünde, başka bir kız hakkında yazılmış, fazlaca samimi yazılar okudunuz. Size verebileceğimiz en önemli mesaj, "gey çocuk" veya "gey genç" diye bir şey olmadığıdır. Hepimiz heteroseksüel olarak tasarlanmışızdır; cinsiyetle ilgili kafa karışıklığı, öncelikle psikolojik bir durum olduğu için, bir yere kadar değiştirilebilir.

Okuyacağınız kitapta bulacağınız bilgileri, hem cesaret verici hem de onaylayıcı bulacaksınız. Hikâyeleri okurken, kendi kızınızı veya oğlunuzu tarif eden durumlarla karşılaşabilirsiniz. Bütün bu örneklerin sizi, çocuğunuzun sağlıklı ve cinsiyetine uygun gelişimini kararlılıkla desteklemede motive etmesini umuyoruz.

Üyesi olduğum Amerikan Psikiyatri Derneği ile aramızda çok güçlü felsefi farklılıklar olduğunu tekrar vurgulamalıyım. APA, son zamanlarda tek taraflı, geyliği onaylayan, politik bir felsefeye büründü. APA; gey evliliklerini, geylerin evlat edinmesini ve homoseksüelliğin normalleştirilmesini savunurken geleneksel değerleri ve çekirdek aile modelini hor görüyor. APA'nın çizgisi, salt bilimsel bir duruş olmaktan ziyade, derneğin politik felsefesini ve cinsel özgürleşmeyi savunan değerlerini yansıtıyor.

Son zamanlarda fikirlerin serbest akışı üzerindeki APA'nın politik kontrolü öylesine arttı ki APA'ya, bilimsel bir grup tanımlamasından çok, hedefi liberal politik gündemi toplumsal tabana yaymak olan, profesyonel bir esnaf birliği tanımlaması yakışıyor. Büyük bir profesyonel dergide yayımlanmış, bir makalenin açık sözlü ve eleştirel psikolog yazarı APA'yı, bakış açılarının çeşitliliğine saygı göstermemekle suçluyor. "Bu saygısızlık, sosyal konular üzerine yapılmış araştırmaları çarpıtıyor, karar mekanizmalarındaki insanların ve kamuoyunun nazarında psikolojinin güvenilirliğini gölgeliyor, muhafazakâr danışanlara götürülen hizmeti kısıtlıyor ve muhafazakâr öğrencilere ve araştırmacılara fiilî ayrımcılık uyguluyor. Böylelikle özgür eğitimin üzerinde caydırıcı bir etki yaratıyor."[7]

Bu kitabı yazarken, bilimsel verileri adil ve doğru bir biçimde sunmaya çalıştık. Burada tarif edilen homoseksüel öncesi evre modelinin, homoseksüelliğe giden tek yol olduğunu ima etmek istemiyoruz. Ancak bu modelin en sık rastlanan model olduğuna inanıyoruz. Homoseksüel gelişimi önleyecek kolay bir çözüm sunmuyoruz. Anne baba olarak sizin yapabileceğiniz, çocuğunuza sağlayabileceğiniz en uygun ortamı sunmaktır.

Normalliği, "tasarımına uygun fonksiyonlar göstermek" olarak tanımladık ve doğanın bizden, cinsiyetimizin bize biçtiği role uygun olarak kadın veya erkek olarak yaşamamızı beklediğini söyledik. Eğer bu iki noktada bizimle hemfikirseniz, sizi kitabımızı okumaya davet ediyoruz. Bizler de anne babalar olarak size umut, destek, eğitim ve cesaretlendirme sunmayı hedefledik.[8]

7 Robert Redding, "Socio Political Diversity in Psychology: A Case for Pluralism", *American Psychologist,* Mart 2001, s. 205-15.

8 Sizin de fark ettiğiniz gibi bu kitap, yazarından bahsederken bazen "ben" zamirini, bazen de "biz" zamirini kullanıyor. Bu zamirler rastgele seçilerek kullanılmıyor. "Ben" zamiri kullanıldığı zaman Joseph Nicolosi'nin sözlerine kulak veriliyor; bunun dışında kalan bütün kısımlar, iki yazarın birden katkısını temsil ediyor.

1. Erkeklik Bir Başarıdır

Kadın olarak doğulur fakat erkeklik, uğraşılarak elde edilir. Erkeklik, belirsizdir, risklidir… Çünkü erkekliğe, kadınlığa baş kadırılarak ulaşılır ve erkeklik ancak diğer erkekler tarafından onaylanır.

Camille Palia, lezbiyen aktivist

Homoseksüelliğin en temelinde cinsiyetle ilgili bir çatışma vardır. Homoseksüellik eğilimi olan erkek çocukta, genellikle erken çocukluk dönemine dek uzanan bir cinsiyet yaralanması görürüz. Bu durum, çocuğun kendini, diğer erkek çocuklardan farklı görmesine yol açar.

Cinsiyet yaralanması, genellikle çocuğun anne babasının ve sevenlerinin pek şüphelenmedikleri, sessiz ve gizli bir korku olarak ortaya çıkar. Çocuk, kendini bildi bileli bu korkuyu ve farklılık duygularını yaşamıştır. Bu duygular, çocukta kendini diğer erkeklerden soyutlamasına neden olan bir aşağılık kompleksi uyandırır.

Bazı küçük erkek çocuklarda cinsiyet karmaşası barizdir. Birkaç hastamın hikâyelerinden örnekleme yapacak olursam, Stevie'nin dramatik hikâyesinden başlamak isterim. Yüzlerce yetişkin homoseksüel erkeği tedavi etmiş bir klinik psikolog olduğum için, dünyanın her yerinden beni arayan insanlar oluyor. Gelen

telefonlar, sıklıkla çocuklarla ilgili olmaya başladı. Beni arayanların birçoğu, çocukları için en iyisini isteyen, özverili anne babalarr. Ben de elimden geldiğince onlara yol göstermeye, onları eğitmeye ve desteklemeye çalışıyorum.

Bir gün sekreterim yakınlardan -California'dan- arayan birinin hatta olduğunu söyledi. Ahizeyi kaldırdım ve bir kadın sesi duydum. Kadın:

"Doktor Bey, benim adım Margaret Johnson" diyerek konuşmaya başladı. Sesi titriyordu; ben bir ara telefon bağlantısının kesildiğini düşündüm.

"Alo, orada mısınız, size nasıl yardım edebilirim?" diye sordum.

"Şey, ben sizi aslında birkaç hafta önce televizyonda gördüm. Siz, televizyonda bir başka psikiyatr ile tartışıyordunuz, değil mi?"

"Evet, olabilir" dedim. İki hafta kadar önce ulusal bir TV kanalına çıkmış ve söyleşi proramlarından tanınan bir gey aktivistle atışmıştım.[9] "Siz herhâlde Dr. Isay ile olan tartışmayı kastediyorsunuz" dedim.

"Evet" dedi. "Bir programda, kız çocuğa benzemek isteyen erkek çocuklar üzerine konuşuyordunuz."

"Doğru, cinsiyet karmaşası üzerine konuşuyorduk ve …"

Bu defa Bayan Johnson, kararlılıkla ve telaşla sözümü kesti:

"Doktor Bey, siz benim oğlum Stevie'yi tarif ediyordunuz. Kendisi çok güzel ve çok özel, küçük bir erkek çocuk. Fakat..." diyerek duraksadı ve, "Stevie küçük kız çocukların ilgisini çeken süslü püslü oyuncak ve aksesuarlarla büyülenmiş durumda. Kızlarım bile onun kadar meraklı değillerdi. Öyle ki Stevie sadece pembe ve kırmızı renklerden hoşlanıyor ve Barbie bebeklerle oynuyor. Dahası, evde bir balerin gibi parmaklarının ucuna basa basa yürüyor."

9 Son 10 yıl içerisinde, Oprah Winfrey, Larry King ve Montel Williams da dâhil birçok TV programına konuk olarak çağırıldım. Televizyonların çıkardığı, ABC *20-20* ve *CNN Medical Report* gibi birçok dergi, benim fikirlerime yer verdi. Ayrıca yüzlerce radyo programına konuk oldum ve bu programları arayan dinleyicilerin sorularını yanıtladım.

Ben onu dinlerken Bayan Johnson birkaç ayrıntı daha verdi. Oğlu beş yaşındaydı. "Bu tarz davranışlarını neredeyse iki yıldır fark ediyorum" diye ekledi.

Bana göre bu kadar uzun bir süre manidardı. Küçük bir erkek çocuğun uzun ve kıvırcık, sarı saçlarla nasıl gözükeceğini merak etmesinde ve sırf bu amaçla aptalca gözükmek için bir peruk denemesinde bir sakınca yoktur. Bu durumda endişelenilecek bir şey de söz konusu değildir. Fakat çocuk bunu yapmaya ısrarla devam ediyorsa ve normalde erkek çocukların ilgisini çekecek şeylere pek ilgi göstermiyorsa muhtemelen bir problem vardır.[10]

"Bu, iki yıldır devam ediyor, öyle mi?" diye sordum.

Sanırım Bayan Johnson, sorumu yanlış anlayarak kendisine çıkıştığımı düşündü. Bu yüzden hemen savunmaya geçerek cevap verdi: "Ama öğretmeni, üzülecek bir şey olmadığını, bunun gelip geçici bir aşama olduğunu söylüyor. Kayınvalidem de aynı şekilde düşünüyor. Hatta kayınvalidem, Stevie'ye oynaması için kendi şallarını ve mücevherlerini veriyor ve ona, 'Babaannesi kurban olsun bu taş bebeğine' diyor."

"Siz de kayınvalidenizin ve öğretmenin haklı olduğunu, bunun gelip geçici bir çocukluk evresi olduğunu umuyordunuz."

"Evet. Ama şu anda gerçekten bir şeylerin yanlış olduğunu düşünüyorum."

Bayan Johnson'ın sesi artık keskin ve kararlı çıkıyordu.

"Geçen hafta, Stevie, ısrarla ona bir lahana bebek almamı istedi. Sizi televizyonda görmüştüm. Tam da benim oğlumu tarif ediyordunuz, Dr. Nicolosi. Eğer ki siz doğru söylüyorsanız benim oğlum büyüdüğünde..." Sonra söyleyeceği kelimeyi telaffuz etmekten korkarmışçasına tereddüt etti. "Gey olacak. Sizin söylediğiniz buydu. Açıkçası ben de sizi bunun için aradım."

Sesi tekrar titremeye başlayarak sordu:

10 L. Newman, "Treatment for Parents of Feminine Boys", *American Journal of Psychiatry* 133, no. 6, (1976): 683.

"Doktor Bey, oğlum büyüdüğünde gey mi olacak?"

İlk etapta *gey* kelimesinin bu bağlamda kullanılmasındaki soruna işaret etmek istedim. Çünkü bu kelime, birçok ideolojik çağrışım yapan, politik bir terim.[11] *Homoseksüel* ise daha bilimsel bir terim. Fakat bu kadın, bilimle ya da gey politikalarıyla ilgilenmiyordu; sadece oğluyla ilgili endişeleri vardı.

Ona, mümkün olduğunca nazik bir şekilde cevap verdim:

"Şöyle ki Stevie gibi bir çocuk eğer müdahale edilmezse %75 ihtimalle büyüdüğünde homoseksüel, biseksüel ya da transseksüel olacaktır. Cinsiyet uyumsuzluğu sıklıkla homoseksüelliğin erken bir..."

"Yani bu, onun homoseksüel olacağını mı gösteriyor? Bu durumda hiç umut yok mu?"

"Öyle olması muhtemel fakat bu demek değil ki illa öyle olacak. Ona kendi erkekliğiyle daha barışık olması için yardım edebilmek için hâlâ vaktimiz var."

Stevie'nin annesi, "Tamam, tamam da ben ne yapmalıyım?" dedi ve durdu. Onun ne kadar gergin olduğunu hissedebiliyordum.

Eşcinsellik Üzerine Ulusal Araştırma ve Tedavi Birliği (National Association for Research and Therapy of Homosexuality-NARTH) başkanı olarak sıklıkla homoseksüellik üzerine dersler veriyorum. 15 yıldır, homoseksüelliklerinden rahatsız olan birçok yetişkin erkeği, Los Angeles'taki ofisimde tedavi ediyorum.

Yetişkin homoseksüel hastalarımın birçoğu hiçbir zaman oyuncak bebeklerle oynamamıştır. Yani Stevie'nin durumu, aslında aşırı bir uç bir durumdu. Fakat bu hastalarımın hemen hepsi, erken çocukluk döneminden itibaren, kendilerini diğer erkek çocuklardan ayıran cinsiyet uyumsuzluğu özellikleri sergilemişlerdir.

11 Charles W. Socarides, *Homosexuality: A Freedom Too Far* (Phoenix: Adam Margrave, 1995), s. 52; Joseph Nicolosi, *Erkek Homoseksüeller İçin Onarım Terapisi,* 2008, s. 11-12.

Bu erkeklerin birçoğu çocukluklarını hantal, pasif, (bazı kız arkadaşlar haricinde) yalnız, pasif, hareketli oyunlardan uzak ve korkutucu ve çekici buldukları diğer erkek çocuklardan ürkerek geçirdiklerini hatırlarlar. Pek çoğu, yetenek olarak kabul edilebilecek bazı özelliklere de sahip olduklarını vurgularlar; gösterişli, olgun, sosyal, iletişime açık ve artistik yeteneklere sahiptirler. Bu erkeklerin birçoğu, Stevie gibi feminen çocuklar olmadıklarından, Stevie'nin anne babasının aksine, onların anne babaları bir şeylerin yanlış gittiğinden şüphelenmemiştir ve bu yüzden terapi arayışlarına hiç girmemişlerdir.

Fakat bu erkekler, çocukluklarında kendi cinsiyetleriyle ilgili içten içe, birçok çelişki yaşamışlardır. Çoğunlukla doğuştan hassas ve narindirler; erkekliklerinin, "kim olduklarının" bir parçası olabileceği konusunda ise kararsızdırlar. Bazı yazarlar, bu durumu, "'cinsiyet boşluğu" (*gender emptiness*) olarak tarif ederler. Cinsiyet boşluğu, doğuştan gelen hassas mizacın, bu mizaçtaki çocuğun özel ihtiyaçlarını karşılamayan bir sosyal çevreyle bir araya gelmesiyle ortaya çıkar. Mizaç olarak riskte olan çocuk, sağlam bir maskulen kimlik geliştirmek için anne babası ve arkadaşları tarafından desteklenmeye ihtiyaç duyar.

Böyle bir çocuk, sonuç olarak hem kendi mizacından hem de aile dinamiklerinden ötürü, babasıyla ve babasının temsil ettiği erkeklikle özdeşleşmeye çalışmaktan vazgeçer. Bu şekilde, homoseksüel öncesi (*pre-homosexual*) çocuk, erkeksi benlik özelliklerini kimliğine dâhil etmek yerine; ortaya çıkmaya başlayan erkekliğine karşı savunmacı bir pozisyon geliştirerek erkekliğini reddeder.

Sonrasında ise kendi kaybettiğinin arayışına girerek, kendisinde eksik olan şeylerin sahiplerine âşık olur. Çünkü âşık olduklarımız, bize tanıdık gelenler değil; bizden ayrı ve farklı olanlardır.

Bir Kimlik Problemi

Hemen her homoseksüellik vakasının kökeninde, temel cinsiyet kavramında meydana gelmiş bir çarpıklık söz konusudur.

Bu çarpıklığı mesela, İncil'in, Tanrı'nın erkek zamir (*he*) yerine dişi zamirle (*she*) ifade edilerek yeniden yazılmasını talep eden lezbiyen aktivist örneğinde görürüz. Ya da birisi bariz bir gururla, "Ben herhangi bir cinsiyete âşık olmam çünkü cinsiyet benim için önemli değildir; ben kadın olsun erkek olsun 'insan'a âşık olurum" dediğinde görürüz. Veya buna; bir psikiyatr, biseksüelliğin yaratıcı birçok olanak sunan bir cinsel ifade biçimi olduğu için daha üstün bir yönelim olduğunu iddia ettiğinde şahit oluruz. Aynı çarpıklığı, lise öğrencisi bir erkek çocuğun okula giderken yüksek topuklu ayakkabılar ve elbise giymek istemesinde ve bu durum karşısında bir hâkimin, okul idaresinin, böyle bir çocuğun kadın olduğu yanılsamasını desteklemesi yönünde karar vermesinde gözlemleyebiliriz.

Cinsiyet hakkında kendini kandırma, homoseksüellik durumunun kalbinde yatar. Karşı cins olduğunu ya da iki cins birden olduğunu hayal eden çocuk, kendi kafa karışıklığının ürettiği kurgusal bir çözüme sığınır. Bu aslında gerçeğe ve insan doğasının sınırlarına bir başkaldırıdır.

Şimdi tekrar Stevie'nin durumuna dönelim.

Cinsiyet Kimliği Aile Ortamı İçerisinde Pekiştirilir

Homoseksüel öncesi (*pre-homosexual*) problemleriyle uğraşmak, bütün aile üyelerini kapsayan bir süreçtir. Telefon konuşmamızın devamında, Bayan Johnson'dan bana biraz Stevie'nin babasından bahsetmesini rica ettim. Baba, çocuğun normal erkek cinsiyeti gelişiminde bir odak olma rolü üstlenir.[12] Açıkça-

[12] E. Abelin, "Some Further Observations and Comments on the Earliest Role of the Father", *International Journal of Psychoanalysis* 56, (1975): 293-302; R. Greenson, "Disidentifying from Mother: Its Special Importance for the Boy", *International Journal of Psychoanalysis* 49, (1968): 370-74; I. Bieber ve ark. *Homosexuality: A Psychoanalytic Study of Male Homosexuals,* (New York: Basic Books, 1962); R. J. Stoller, "Boyhood

sı baba, erkek çocuğun cinsiyet kimliği gelişiminde, anneden daha önemlidir.

Stevie'nin annesi, "Kocam Bill, aslında burada, yanımda. Onunla konuşmak ister misiniz?"

Telefonu kocasına uzattı ve ona kısaca ne konuştuğumuzu özetledi:

"Bill, bu psikolog, Stevie'nin ileride gey olabileceğini söylüyor."

Baba boğuk bir sesle, "Bu durumda ne yapabiliriz?" diye sordu. Sesinden, çözüm odaklı bir adam olduğu anlaşılıyordu. Kendi sorusunu kendisi cevapladı ve "Ofisinize geleceğiz" dedi.

Ben de ona, bunun iyi bir fikir olduğunu söyledim. Buna ek olarak, profesyonel yardımla, anne babalar olarak bazı önemli adımlar atmayı ve bazı aile dinamiklerini değiştirmeyi öğrenerek Stevie'ye yardım edebileceklerini vurguladım. Fakat öncelikle, ne olup bittiğini iyice anlamaları gerekiyordu.

Kendi Cinsiyetinde Güvenle Büyüme

Ertesi gün Bill, Margaret ve Stevie Johnson, Ventura Bulvarı'ndaki ofisime geldiklerinde tipik bazı aile dinamikleri görmek

Gender Aberrations: Treatment Issues", *Journal of American Psychoanalytic Association* 27, (1979) : 837-866; C. W. Socarides, "Abdicating Fathers, Homosexual Sons: Psychoanalytic Observations on the Contribution of the Father to the Development of Male Homosexuality", in *Father and Child: Developmental and Clinical Perspectives,* ed. S. H, Cath, (Boston: Little Brown, 1982), s. 509-521; S. M. Wolfe, "Psychopathology and Psychodynamics of Parents of Boys with Gender Identity Disorder of Childhood", (Ph. D. diss., City University of New York, 1990); Richard Green, *The "Sissy Boy Syndrome"and the Development of Homosexuality,* (New Haven, Conn: Yale University Press, 1987); Lawrence Hatterer, *Changing Homosexuality in the Male,* (New York, Mc Graw Hill, 1960); J. Fischhoff, "Preoedipal Influences in a Boy`s Determination to be `Feminine During The Oedipal Period, "*Journal of the American Academy of Child Psychiatry* 3, (1964): 273-86.

benim için hiç zor olmadı. 5 yaşındaki Stevie, porselen beyazı cildiyle çok güzel bir çocuktu.[13] Siyah, uzun kirpiklerle çevrelenmiş, fark edilir derecede iri gözleri vardı. Margaret çok hoş, kendini iyi ifade eden bir kadındı. Bill ise söyleyecek çok şeyi olmayan, başarılı bir banka müdürüydü. Bu, benim açımdan tanıdık bir aile modeliydi.[14]

Bütün aileyle biraz konuştuktan sonra Bill ve Margaret'i bir kenara çektim. Onlara bir erkek çocuğun heteroseksüel olarak büyüyebilmesi için nelere ihtiyacı olduğuna dair bazı temel şeyleri anlattım. "Anneler erkek çocukları doğurur; babalarsa onları erkek yapar" dedim.

Onlara, bunun nasıl olduğunu anlattım. Bebeklikte, kızlar da erkekler de duygusal olarak anneye bağlıdırlar. Psikodinamik dilinde anne, ilk sevgi objesidir. Çocuğunun bütün temel ihtiyaçlarını, anne karşılar.[15] Kızlar, kendi feminen kimliklerini anneleriyle olan ilişkileri yoluyla geliştirmeye devam ederler. Öte yandan, erkeklerin ek bir gelişimsel ödevi vardır; anneyle özdeşleşmekten koparak babayla özdeşleşmektir.

Çocuklar, dili öğrenirken dünyanın kız erkek; adam kadın gibi doğal karşıtlar arasında bölünmüş olduğunu keşfederler. Bu noktada erkek çocuğun sadece farkları gözlemlemeye başlaması yetmez; aynı zamanda kendisinin bu cinsiyete göre bölünmüş

13 Cinsiyet bozukluğu yaşayan bütün erkek çocuklar, çok güzel çocuklardır diye bir şey yoktur. Ama Richard Green, daha güzel olan erkek çocukların anne babalarının efemineliğe daha fazla müsamaha gösterdiğini, hatta çocuklarını buna teşvik ettiklerini söylüyor. (Green, *Sissy Boy Syndrome*, s. 64-68).

14 bkz G. A. Rekers ve ark., "Family Correlates of Male Childhood Gender Disturbance", *Journal of Genetic Psychology* 30, (1983): 31-42.

15 P. A. Tyson, "Developmental Line of Gender Identity, Gender Role and Choice of Love Object", *Journal of the American Psychoanalytic Association* 30, (1982): 61-68.

dünyada hangi tarafla uyumlu olduğuna karar vermesi gerekir. Kız çocukların işi aslında daha kolaydır, diye başlayarak Stevie'nin anne babasına durumu anlattım. Çünkü kızların birincil bağlılıkları zaten anneyedir. Bu sebeple, onların ek bir gelişimsel ödev olarak kendilerine dünyada en yakın olan insanla, yani anneyle özdeşliklerini koparak babayla özdeşleşmeleri gerekmez. Fakat erkeklerde durum farklıdır; heteroseksüel bir yetişkin olabilmek için erkek çocuğun annesinden ayrışarak, yani kendi birincil sevgi objesinden farklılaşarak büyümesi gerekir.

Bu durum, kadın homoseksüellerin, niçin erkek homoseksüellerden sayıca az olduğunu da açıklayabilir. Bazı çalışmalar, 2'ye karşı 1 gibi bir orandan bahsederken, bazıları 5'e karşı 1, hatta 11'e karşı 1 gibi oranlardan bahsetmektedir. Hiçbir zaman bu oranı kesin olarak bilmemekle birlikte, erkek homoseksüellerin sayıca lezbiyenlerden daha fazla olduğunu kesin olarak biliyoruz.

Psikoanalist Robert Stroller diyor ki: "Erkek olma işinin ilk kuralı, kadın olmamaktır."[16]

Erkeksilik Arayışı

Baba, çocuğun erkek olma sürecinde üzerine düşeni yapmalıdır. Başka bir deyişle baba, erkekliğin ete kemiğe bürünmüş hâli olarak çocuğuna bu süreçte örnek olmalı ve onu desteklemelidir. Mesela baba oğluyla, küçük kız çocukların oynadıkları oyunların aksine, fiziksel aktiviteyi ve vücut dayanıklılığını esas alan oyunlar oynayabilir. Oğluna top atıp tutmayı, çivi çakmayı öğretebilir. Banyo yaparken oğlunu yanına alabilir. Böylelikle çocuk, babasının vücudunun tıpkı kendi vücudu gibi bir erkek vücudu olduğunu anlar.

Bütün bunların sonucunda çocuk, bir erkek olmanın ne demek olduğunu daha iyi öğrenir. Bu sayede vücudunu, erkekliği-

16 Robert Stoller, *Presentations of Gender,* (New Haven, Conn.: Yale University Press, 1985), s. 183.

nin bir tezahürü olarak kabullenir. Yani, "Erkekler bu şekilde yaratılmıştır. Ben de bir erkek olarak bu şekilde yaratıldığım için bir penise sahibim" diye düşünür. Psikologlar, heteroseksüel gelişimin ayrılmaz bir parçası olan bu süreci, "erkeksiliğin içe yansıtılması" *(masculine introjection)* olarak adlandırırlar.

Penis, kadın ve erkek vücutları arasındaki en belirgin farklılık olduğundan erkeksiliğin ana sembolüdür. Bu, inkâr edilemez anatomik farklılık, terapi esnasında çocuğa vurgulanmalıdır. Psikoanalist Richard Green, bu bağlamda, efemine erkek çocuğun (bunları açıkça "hanım evladı" olarak adlandırır) kendi penisini yabancı ve esrarlı bir obje olarak gördüğünü belirtir.[17] Eğer çocuk kendi penisini sahiplenemezse sonunda başka erkeklerin penislerine ilgi duymaya ve hayranlık beslemeye başlar.

Bilinçdışı olarak kendini erkek vücudundan soyutlayan çocuk, homoseksüel yönelimler geliştirme yolunda ilerliyor demektir. Böyle bir çocuk bazen açıkça efemine olabilir fakat bundan daha sıklıkla, açıkça feminenleşme belirtileri göstermeden cinsiyet uyumsuzluğu *(gender nonconformity)* yaşıyordur. Yani kendini erkek vücudundan soyutlamış bir çocuk, bu gelişim evresinde (6-11 yaş aralığı), erkeklerle yakın arkadaşlıklar kuramadığı gibi, küçük kız çocuklarla yakın arkadaşlıklarından vazgeçemez. Genellikle babasıyla da soğuk ve yetersiz bir ilişkisi olan çocuk, sonuç olarak güvenli bir erkeksi kimlik oluşturamaz.

Geçmişte gey hayatı olan erkeklerin hikâyelerini sanal ortamda, *www.peoplecanchange.com* adlı websitesinde derleyerek heteroseksüellik yolunda çabalayanları destekleyen Richard Wyler,

17 Richard Green'in yazara yazdığı mektup. Araştırmam esnasında Dr. Richard Green'i UCLA'daki ofisinde ziyaret ettim. Önemli bir noktada aynı fikirdeydik: Homoseksüellik durumunun bir rahatsızlık olduğu noktasında. Dr. Green'e bir ara, o zaman 3 yaşında olan oğlunun büyüdüğünde homoseksüel olmasını isteyip istemeyeceğini sordum. Bana tereddütsüz, "Hayır, istemem, öyle olursa hayatı çok zor olur" dedi.

bu erkeklerde ortak olan kendi erkeksi doğasına yabancılaşma sürecini şöyle tarif eder:

> Erkeklerin dünyasından reddedilmiş olmanın getirdiği korku ve incinmişlik bizi sıklıkla en çok arzuladığımız şeyden, yani erkeksilikten koparır... Bazılarımız bilinçli ya da bilinçdışı olarak diğer erkeklerden, erkeklerin ilgi alanlarından ve erkeksilikten uzaklaşarak daha kadınsı özellikler, ilgi alanları ve davranış biçimleri geliştiririz. (Bunu, gey topluluklarında yaygın olan bilinçli efemineleşmede ve "kamp" denilen gey toplantılarında geylerin birbirlerine kız arkadaşları gibi davranmasında gözlemleyebiliriz.)
>
> Fakat bu bizi nereye götürebilir ki! Bu şekilde davranmak bizi ancak cinsiyet karmaşasının dipsiz sularında yüzdürür, yani ne tam erkeksi olabiliriz ne de gerçekten kadınsı. Çünkü, bizler sadece bizi incitmelerinden korktuğumuz erkeklere değil; bütün heteroseksüel erkek dünyasına kapılarımızı kapatmışızdır. Hatta bazılarımız kendi erkeksiliğimizi utanılacak, aşağılık bir şeymiş gibi algılamaya başlarız. (www.peoplecanchange.com.)

Demek ki pskiyatr Charles Socarides'in de söylediği gibi, homoseksüel erkekler, erken çocukluk döneminde kurup ergenlik döneminde geliştirmiş olmaları gereken erkeksi benliklerinin hâlâ arayışında olan insanlardır.[18] Fakat burada söz konusu olan dinamikler tamamen bilinçdışıdır. Bu yüzden de Dr. Socarides, yetişkin homoseksüel hastalarını anlamak ve onların bilinçdışı çabalarını çözümlemek için psikanalizi (ve psikanalitik bir araç olan rüyaları) kullanır.

Ben, homoseksüelliği değiştirmek için yetişkinlik döneminde girişilen uzun ve sancılı bir terapi süreci yerine, çocukluk döneminde erken müdahalede bulunulmasını öneriyorum. Anne babalar, özellikler de babalar, oğullarının zayıf cinsiyet kimliklerini henüz oluşum aşamasındayken erkeksilik yönünde pekiştirebilirler. Ebeveyn müdahalesi, çocukların kendi cinsiyetlerine güven duy-

18 Socarides, *Homosexuality*.

malarını sağlayarak, erkekliğe soğuk bakmalarını engelleyebilir. Böylece birçok homoseksüel erkeğin tarif ettiği erkek dünyasına yabancılaşma sürecinin de önüne geçilmiş olur.

Buradaki amaç, çocuğun normal erkeklik gelişiminden kopmasını önleyerek onu, yetileriyle donatıldığı erkeksi kimliği benimsemeye cesaretlendirmektir. Yani başarılmaya çalışılan şey, çocuğa kendi erkekliğini doğuştan gelen kişisel özellikleri bağlamında geliştirebilmesi için yardım etmektir. Yoksa hedef, çocuğu bir maço erkek (çocuk böyle birisi olmaya mizaç olarak zaten müsait olmayabilir ve bu kesinlikle bir problem değildir) karikatürüne dönüştürmek değildir.

Richard Wyler, kendisinin ve heteroseksüelliğe dönmeye çabalayan diğer insanların, çocukluk döneminde kendi cinsiyetlerinden uzaklaşmalarına yol açan karşılanamamış duygusal ihtiyaçları, özellikle de yalnızlığı ve özlemi şöyle tarif ediyor:

> Bizler bilmeden ve istemeyerek kendimizle heteroseksüel erkek dünyası arasında büyük bir boşluk oluşturduk. Erkekler olarak elbette ki erkeklerin dünyasına ait olma ihtiyacı hissediyorduk. Erkekler tarafından onaylanmaya, yol gösterilmeye, sevilmeye ve onları sevmeye gerek duyuyorduk. Erkeklerden çekinsek bile, onların bizi kendi aralarına kabul etmelerini çok arzuluyorduk. Onlara çok kolay ve doğal gelen kendine güvenli, erkeksi davranış biçimlerini kıskanıyorduk. Biz büyüdükçe bu kıskançlık şehvete dönüştü. Erkekleri uzaktan izleye izleye, içten içe onlar gibi olmayı ve aralarına kabul edilmeyi isteye isteye sonunda bizim arzularımızın objeleri hâline geldiler.
>
> Heteroseksüel erkek dünyasıyla aramızda oluşturduğumuz koca boşluğun bir tarafında durarak homoseksüellikten hiçbir zaman çıkamayacağımızı düşündük. Gey aktivistler ve geyleri destekleyen terapistler bize doğru yerde olduğumuzu, boşluğun bu tarafının iyi ve güzel bir yer olduğunu söylediler. Bu, başka bazı homoseksüeller için geçerli bir telkin olsa bile bizim için kesinlikle değildi. Biz daha fazlasını istiyorduk. Biz, korkularımızla yüzleşmek, durumumu-

> za sebep olan problemlerimizi çözmek ve Tanrı'nın takdir ettiği gibi erkek olmak istiyorduk. Biz, geyler olarak değil, erkekler olarak onanmak istiyorduk... Bizler, içimizden gelen sesin bize iyileştirmemiz gerektiğini söylediği, gizli sorunlarımızı çözmek istiyorduk. (www.peoplecanchange.com.)

Wyler'ın da anlattığı gibi, homoseksüel öncesi dönemdeki çocuklarda, normal cinsiyet özdeşleşmesi süreci çarpık bir biçimde gelişmiştir. Cinsiyetleriyle özdeşleşmek yerine, kendilerini savunmacı bir biçimde erkeklerin dünyasından koparmışlardır. Başka bir deyişle, incinmekten korunmak için kendilerini erkeklerle özdeşleşmeye ve onlarla arkadaşlık kurmaya kapatmışlardır.

Bu kopuşun önemli bir kısmı babayla zayıf bir ilişki ile başlar. Bazı babalar, oğulları dışında her şeye vakit bulurlar. Kendilerini kariyerlerinde, gezmede tozmada, sporda ve daha birçok sözde önemli etkinlikte kaybederek çocuklarını ihmal ederler. Ya da çocuklarının kendilerine has kişilik özellikleri olduğunu, bu yüzden de mesela oğullarından birinin eleştirilmeyi, baba tarafından reddedilme olarak yorumladığını fark edemezler.

Sorun, bazen de mizaç uyuşmazlığından kaynaklanabilir. Yani, çocuğun hassas mizacı, babanın oğluna daha zor ulaşmasına sebep olabilir. Çocuk ve babası ortak ilgi alanları paylaşmıyorsa babanın çocukla iletişime geçmesi daha fazla gayret gerektirir. (Mesela çocuğun ilgi alanları erkeksi olmaktan çok, sanatsal olabilir.) İş hayatının yoğunluğunda ve gündelik yaşamın hengamesinde bu çocuk bir şekilde ihmal edilmiş, bir kenara atılmış olabilir.

Bazı babalar, bu senaryonun daha uç örneklerini sergilerler. Tanıdığım bir baba (ki kendisi olgun olmayan ve bayağı bir adam olarak karısını, oğlu doğmadan önce erkek çocuk doğurmaması konusunda uyarmıştı) büyük kızını yüceltirken, oğlunu göz ardı eder ve açıkça reddederdi. Evde bir erkek daha büyüyor olmasından öylesine rahatsız olurdu ki açıkça sergilediği memnuniyetsizliğinden ötürü oğlu daha iki yaşındayken ablası gibi kız elbiseleri giy-

meye ve Barbie bebeklerle oynamaya başladı. Bu küçük erkek çocuk, doğal olarak erkeksi kimliğini baskılayarak evde kendisini çok daha güvende hissediyordu.

Bazı anneler ise şu veya bu sebepten ötürü oğullarının kendilerine olan bağımlılığını uzatma eğilimindedirler. Bir annenin oğluyla olan samimiyeti elbette ayrıcalıklı, öncelikli ve kapsayıcıdır. Bu güçlü bağlanma daha da derinleşerek psikiyatr Robert Stoller'ın ''saadetli ortak yaşam" *(blissful symbiosis)*[19] diye adlandırdığı bir ilişki biçimine evrilir. Hele ki annenin çocuğun babasıyla sıcak ve tatmin edici bir ilişkisi yoksa annenin çocuğuna sıkı sıkıya tutunması, sağlıksız bir karşılıklı bağımlılığa yol açar. Bu gibi durumlarda anne, oğluna çok fazla emek harcayarak aslında çocuğunun hayrına olmayacak bir biçimde, onu kendisinin sevgi ve arkadaşlık ihtiyaçlarını karşılamak için kullanır.[20]

19 R. J. Stoller, *The Transsexual Experiment, Sex and Gender,* cilt 2, (London: Hogarth, 1975), s. 24.

20 S. Coates, "Extreme Boyhood Femininity: Overview and New Research Findings"in *Sexuality: New Perspectives,* ed. Z. DeFries, R. C. Friedman, ve R. Corn (Westport, Conn: Greenwood, 1985). s. 101-24; S. Coates, "Ontogenesis of Boyhood Gender Identity Disorder", *Journal of the American Academy of Psychoanalysis* 18, (1990): 414-38; S. Coates, "Etiology of Boyhood Gender Identity Disorder: An Integrative Model", in *Interface of Psychoanalysis and Psychology,* eds. J. W. Barron, M. N. Eagle ve D. L. Wolitzky, (Washington DC.: American Psychological Association, 1992), s. 245-65; S. Coates, R. C. Friedman ve S. Wolfe, "The Etiology of Boyhood Gender Identity Disorder: A Model for Integrating Temperament, Development and Psychodynamics". *Psychoanalitic Dialogues*1 (1991): 481-523; S. Coates ve E.S. Person, "Extreme Boyhood Femininity: Isolated Behavior or Pervasive Disorder?", *Journal of the American Academy of Child Psychiatry* 24, (1985): 702-9; S. Coates ve S. M. Wolfe, "Gender Identity Disorder in Boys: The Interface of Constitution and Early Experience", *Psychoanalytic Inquiry* 15, (1995): 6-38; S. Marants ve S. Coates, "Mothers of Boys with Gender Identity Disorder: A Comparison of Matched Controls", *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*

"Etkili", yani güçlü ve müşfik bir baba, anne oğul arasında fark ettiği "saadetli ortak yaşamın" sağlıksız bir durum olduğunu içgüdüsel olarak hisseder ve bu duruma müdahale eder. Eğer bir baba, çocuğunun heteroseksüel olarak büyümesini istiyorsa, bebeklik döneminde sağlıklı bir durum olan ama sonrasında çocuk için çok da iyi olmayan anne oğul bağını koparmalıdır. Bu şekilde baba, oğluna bağımsızlığını kaybetmeden bir kadınla (anneyle) sevgi dolu bir ilişki sürdürmenin mümkün olduğunu gösterir. Yani baba, anne ile oğul arasında sağlıklı bir tampon olma işlevini yerine getirmelidir.[21]

Bazen de anne, baba oğul bağlanmasına köstek olacak bir biçimde çocuğunu kocasından uzak tutar. ("Dışarısı çocuk için çok soğuk", "Bu, onun için iyi olmayabilir", "Bugün oğlumla birlikte takılacağız" gibi) Anne, bunu genellikle kendisinin bir erkekle yakınlaşma ihtiyacını gidermek için yapar. Onun için oğlu emin bir limandır; hem oğluyla sıcak ve duygusal bir ilişki geliştirebilir, hem de kocasıyla olan yakınlaşmasında yaşayabileceği gerilimleri onunla yaşamaz. Bu yüzden de oğlunu kocasından "kurtarmak" için biraz aceleci davranabilir. Mesela baba, çocuğu terbiye etmeye çalıştığında veya bu sebeple çocuğu görmezden geldiğinde, anne hemen araya girerek çocuğu kucaklayıp teskin et-

30, (1991): 310-15; B. Thacher, "A Mother`s Role in the Evolution of Gender Dysphoria: The Initial Phase of Joint Treatment in the Psychotherapy of a Four Year Old Boy Who Wanted to be a Girl" (Psikanalitik Bölüm Toplatısında sunulan araştırma, American Psychological Association, New York, Nisan, 1985); Green, *Sissy Boy Syndrome.*

21 Abelin, "Some Further Observations", 293-302; R. Greenspan, "The 'Second Other': The Role of the Father in Early Personality Formation and the Dyadic Phallic Phase of Development," in *Father and Child*; Greenson, "Dis-identifying from Mother", s. 370-74; A. J. Horner, "The Role of the Female Therapist in the Affirmation of Gender in Male Patients", *Journal of American Academy of Psychoanalysis* 20, (1992, Kış): 599-610; Socarides, *Homosexuality;* J. Snortum ve ark., "Family Dynamics and Homosexuality", *Psychological Reports* 24, (1969): 763-70.

meye çalışır. Annenin bu gibi durumlardaki lüzumundan fazla şefkat ve sevgisi, küçük erkek çocuğun anneden ayrışma evresinde cesaretini kırabilir.

Dahası, abartılmış anne şefkati, erkek çocukta hem homoseksüel öncesi evrede hem de homoseksüellikte sıklıkla gözlemlenen kendine acıma duyguları uyandırır.[22] Anneden gelen böylesi abartılmış bir sevgi, yaşıtı erkekler tarafından alaya alınıp dışlandığında, çocuğun kendini arkadaşlarından soyutlamasına yol açar. Richard Wyler da bize böyle söylüyor:

> Hemen hepimizde içten gelen bir hassasslık ve duygusal yoğunluk bulunur ki biz bunun hem bir nimet hem de bir şifa vesilesi olduğunu öğrenmişizdir. (Biyolojinin homoseksüelliğe ne kadar katkısı olduğu tartışılabilir fakat bu konu muhtemelen biyolojinin homoseksüelliğimizden kurtulma çabalarımızı en fazla etkilediği alandır.) Bir taraftan, hassaslığımız bizim, ortalamadan daha sevgi dolu, nazik, narin, kalbinin ve vicdanının sesini dinleyen kişiler olmamızı sağlar. Öte yandan, bu özelliklerimiz tam da kızların bizi kendi içlerine memnuniyetle kabul etmesine, annelerimizin bize karşı daha koruyucu olmasına; babalarımızınsa bizden uzaklaşmasına ve itiş kakışmaktan hoşlanan erkek akranlarımızın bizi reddetmesine sebep olan şeylerdir.
>
> Belki de bütün bunlardan daha problemli olan, bu durumun bizi incinmeye ve reddedililmiş hissetmeye yatkın, çıtkırıldım kişiler yapması; bundan dolayı da başkalarından gelen saldırıları daha yoğun ve acılı bir şekilde yaşamamıza sebep olmasıdır. Yani kendi algımız, sonunda kendi gerçekliğimiz hâline gelir. (www.peoplecanchange.com.)

Cinsiyet Uyumsuzluğu Bir Mit midir?

Geçmişte gey olan birçok erkeğin bize anlattığı çocukluk dönemi cinsiyet uyumsuzluğu hikâyeleri; sadece küçük bir grup,

22 G. van den Aardweg, *On the Origins and Treatment of Homosexuality: A Psychoanalytic Reinterpretation,* (Westport, Conn: Praeger, 1981).

tek tipleştirilmiş, homoseksüel erkek için mi geçerlidir? Yoksa bu hikâyeler aslında tipik midir?

Homoseksüellik üzerine yapılan kayda değer bir araştırma bu konuya ışık tutucu niteliktedir. *Cinsel Tercihin Kadın ve Erkeklerde Gelişimi* (*Sexual Preference: Its Development in Men and Women),* birçok gey aktivistin alıntılama yaptığı bir referans çalışma kitabıdır. Kitaptaki çalışma, cinsellik araştırmaları yapan Kinsey Enstitüsü (The Kinsey Institute for Sex Research) tarafından tasarlanmış ve çalışmanın giderleri Ulusal Ruh Sağlığı Enstitüsü (The National Institute for Mental Health) tarafından karşılanmıştır. Bu çalışma, homoseksüel erkeklerin geleneksel erkek çocuğu aktivitelerinden -beyzbol ve futbol gibi- heteroseksüel erkeklere göre çok daha az hoşlandıklarını belirtir. Homoseksüel erkeklerin sadece %11'i geleneksel erkek çocuğu aktivitelerinden hoşlandığını söylerken, bu oran heteroseksüel erkeklerde %70'tir.

Yalnız başına yapılan okuma, yazma, çizme ve müzik gibi aktivitelerden hoşlanma oranı, homoseksüel erkeklerde heteroseksüel erkeklerdekinin iki katıdır. Homoseksüel erkeklerin yarısı tipik kız çocuğu aktivitelerinden (evcilik oynamak gibi) hoşlandığını belirtilirken, bu oran heteroseksüellerde sadece %11'dir.[23] Homoseksüel erkeklerin üçte birinden fazlası (%37'si) kız kıyafetleri giyindiğini ya da okul yıllarında kız çocuk gibi davrandığını söylerken, heteroseksüel erkeklerin sadece %10'u bu şekilde davrandığını söylemiştir.[24]

Bu çalışmada, çocuğun cinsiyet uyumsuzluğuyla ilintilendirilen ailevi faktörler "annenin babaya kıyasla baskın olduğu aile", "anneye fazla yakınlık", "güçlü anne" ve "babayla düşük düzeyde özdeşleşme" olarak sıralanmıştır. Çalışmayı yapanlar vardıkları

23 A. P. Bell, N. S. Weinberg ve S. K. Hammersmith, *Sexual Preference: Its Development in Men and Women,* (Bloomington: Indiana University Press, 1981).

24 a.g.e., s. 76.

sonucu şöyle ifade etmişlerdir: "Örneklemimizde yer alan erkeklerdeki çocukluk dönemi cinsiyet uyumsuzluğu, yetişkinlikteki cinsel tercihler açısından çok güçlü bir göstergedir."[25]

Burada bahsedilen çocukluk dönemi cinsiyet uyumsuzluğun, sadece homoseksüelliklerinden memnun olmayan insanlar için değil; psikoterapi arayışına girmeyen diğer homoseksüeller için de geçerli olduğu saptanmıştır.

Sağlıklı Bir Gelecek Vaadi

Margaret ve Bill'e, psikolog Robert Stoller'ın "erkeksilik bir başarıdır" sözünü hatırlattım. Bundan kastım, heteroseksüel olarak yetişmenin kendiliğinden olacak bir şey olmadığıydı. Çünkü böyle bir gelişimin ön koşulları, iyi ebeveynlik ve aile desteğidir. Ve tabii ki bu süreç, zaman alacaktır.

Margaret neden bahsettiğimi anladı ve "Yani bunun bir süreç olduğunu söylüyorsunuz, öyle mi?" dedi.

"Evet" dedim.

"Ne kadar zaman alacak bir süreçten bahsediyoruz?" diye sordu.

Böyle söyleyerek aslında neyi sorduğunu anlamıştım. Stevie'nin homoseksüel olup olmayacağını ne zaman öğrenebileceğini soruyordu. Ona en önemli zaman diliminin 1,5 ile 3 yaş arası dönem olduğunu ama 12 yaşından önce hâlâ vaktimiz olduğunu söyledim. "Eğer hiçbir şey yapmazsak, ergenlik dönemiyle birlikte uyanan romantik eğilimler ve cinsel arzular, Stevie'nin cinsiyet arayışını erotikleştirecektir" dedim.

Baba kaşlarını çatarak "Erotikleştirme mi?" dedi.

"Yani" dedim. "Diğer erkek çocuklarla, hatta kendisinden yaşlı homoseksüel erkeklerle cinsel deneyimler yaşamaya başlayabilir."

"Bu, bütün babaların en korkunç kâbusu olmalı" diye sızlandı.

25 Snortium ve ark., "Family Dynamics and Homosexuality", s. 763-70.

Sesindeki endişeyi anlayabiliyordum. Birçok anne baba gibi oğlunun büyüyünce evlenip barklanıp çoluk çocuğa karışmasını umuyordu.

"Gerçek şu ki cinsel kimliği hakkında kafası karışık bir çocuk aynı cinsten birisiyle, bazen de kendisinden büyük bir erkekle yakınlaşabilir. Böyle bir durum, tabii ki homoseksüel kimliği pekiştirecektir"[26] dedim.

Bill, hoşnutsuzlukla sandalyesine yaslandı. Bana, "Doktor Bey, ne yapmamız gerekiyorsa yapacağız, gerekirse çiftliğimizi satarız" dedi. O böyle söyleyince ben onun Stevie'ye yardım etmek için gerçekten her şeyi göze almış olduğunu düşündüm.

Bill'in korkularını anlayabiliyordum. Ona çiftliği satmasına gerek olmadığını söyledim: "Çünkü işin önemli bir kısmını aslında kendin yapabilirsin. Sadece Stevie'nin duygusal ihtiyaçlarını karşılamak için her zaman onun yanında ol. Onunla sıcak ve sevgi dolu bir ilişki kur ki kendisini bu süreçten çekmesin" diye ekledim.

Bu arada aklıma homoseksüel hastalarımın eş arayışlarını, erkek sevgisine duydukları derin özlemi ve erotik yakınlaşmayı anlatarak geçirdikleri sayısız terapi seansı geldi. Hayatlarında çocukluklarının ilk yıllarına uzanan, derin bir boşluk vardı. Bir erkeğin ilgisine, şefkatine, kendilerini onaylamasına, kendilerine sarılmasına ve daha sonrasında her başları sıkıştığında koşabilecekleri bu en iyi dostları için özel bir kişi olmaya ihtiyaçları vardı. Birçoğu hâlâ baba sevgisi arayışındaydılar. "Etkili bir baba ol" dedim Bill'e.

26 Finkelhor; çalışmasına katılan, homoseksüel aktivitelerde bulunan erkek üniversite öğrencilerinin yarısının, çocukluklarında kendilerinden büyük bir erkekle cinsel deneyim yaşamış olduğunu saptamıştır. Finkelhor, bu bulguya dayanarak daha yaşlı bir erkek tarafından taciz edilen çocukların, bunu, homoseksüel bir olay gibi algılamış olabileceğini ve bu yüzden de kendilerini homoseksüel olarak damgalamış olabileceklerini söylüyor. Bu erkek çocukları, sonrasında girdikleri homoseksüel aktivitelerle, bu damgayı pekiştireceklerdir. D. Finkelhor, *Sexually Victimized Children,* (New York: Free Press, 1979).

Bill sıkıntıyla sordu: "Nasıl yani? Etkili bir baba ne demek?"

"'Etkili' hem şefkatli hem de güçlü demek. Stevie seni öz güvenli ve kararlı görmeli. Ama aynı zamanda seni destekleyici, duyarlı ve ilgili görmeli. Yani Bill, Stevie'ye senin gibi olmayı istemesi için mantıklı bazı sebepler sunmalısın" dedim. Bill'in söylediklerimin ne kadarını gerçekleştirebileceğini tartmak için ona uzun bir bakış attım.

Margaret'e de, "Sizin de biraz geri çekilmeniz lazım" dedim.

Bu söylediğime çok şaşırdı. "Benim hâliyle Stevie'ye bakmam gerekiyor ve.."

"Stevie'ye bir bebek gibi davranmayın" diyerek araya girdim. "Kendi işlerini kendi başına halletmesine izin verin. Onun hem annesi hem babası olmaya çalışmayın. Eğer bir sorusu olursa, ona sorusunu babasına sormasını söyleyin."

"Ne hakkında sorular mesela?" diye sordu.

"Her şey hakkında. Cinsellikle ilgili sorular tabiî ki. Fakat yalnız onlar değil, her türlü soru. Gökyüzü neden mavi? Rüzgâr neden eser? Kocanıza, Stevie'nin kendisi için ne kadar önemli olduğunu, Stevie ile ne kadar ilgili olduğunu sergileme fırsatı verecek her soruyu ve işi havale edin. Çünkü kocanızın, Stevie'ye bir baba olarak önerebileceği bir şeyleri olduğunu kanıtlaması gerekiyor."

Birçok homoseksüel hastam, babalarının kendilerine verecek hiçbir şeyleri olmadığını söylerlerdi. Hastalarımdan 26 yaşında olan birisi bana geçenlerde şöyle dedi: "Babam hem vardı hem de yoktu. Yani hep evdeydi ama buna rağmen onunla ilgili hatırlanmaya değer doğru dürüst bir anım yok."[27]

Bill, "Yani Stevie'nin terapiye ihtiyacı olmadığını mı söylüyorsunuz?" dedi.

Ben de Bill'e, Stevie'nin aslında terapiye ihtiyacı olmadığını söyledim. "Stevie'nin babasına ihtiyacı var" dedim.

27 Ayrıca bkz. D. J. West, "Parental Figures in the Genesis of Male Homosexuality", *International Journal of Social Psychiatry* 5, (1959): 85-97.

Babasına ihtiyacı var. Bunu söylemek benim için kolaydı.

Ertesi hafta, Margaret tek başına ofisime uğradı. Ben Bill'in gelmemesine maalesef şaşırmamıştım. Üzülerek söylemeliyim ki bu aslında çok yaygın bir aile modelidir. Anneler genellikle yapılması gerekenin ne olduğunu hemen kaparlar. Babalar ise sıklıkla bunun önemini kavrayamazlar. (Çocuklarına, "Annen bu işi de halledecektir" derler.)

Margaret özür diler bir tonda, "Bill, Stevie'yle pek fazla ilgilenmiyor" dedi. "Sizinle yaptığımız konuşmadan sonra eve dönerken bile Bill, Stevie ile hemen hemen hiç konuşmadı. Bildiğim kadarıyla o zamandan beri de hiç baş başa bir şeyler yapmadılar" diye devam etti.

"Bill işten eve geldiğinde ne yapar?" diye sordum.

"Kesinlikle Stevie ile konuşmaz. Benimle bile pek konuşmaz. Kendisine içecek bir şeyler alır ve televizyonu açar."

İşte *hep aynı hikâye* diye düşündüm.

Bill'in çocuğunu kurtarmak için çiftliğini satabileceğini söylemesinin üzerinden daha bir hafta geçmemişti. Bu babanın oğlunu sevdiğinden hiç kuşku duymuyordum, bir baba olarak bu yüzden büyük fedakârlıkları göze almıştı. Fakat küçük fedakârlıkları ve ihtimamı ki bunlar gündelik ilgi, sevgi ve anlayış gibi çocuğunun cinsiyet karmaşasını çözmek için en gerekli şeylerdir, yerine getiremiyordu. Öyle ki Bill oğluyla konuşamıyordu bile. Bu tür aile tablolarının çok yaygın olması hazindir. On beş yılda yüzlerce homoseksüel erkekle konuşmuşumdur. Benim karşılaşmadığım bazı istisnalar tabii ki olabilir ama ben şahsen babasıyla sıcak, sevgi dolu ve saygılı bir ilişkisi olduğunu söyleyen tek bir homoseksüel erkek tanımadım.[28]

28 Zayıf baba oğul ilişkisinin otobiyografik ya da klinik literatürden örnekleri için bkz. W. Aaron, *Straight,* (New York: Bantam, 1972); J. R. Ackerly, *My Father and Myself,* (New York: Poseidon, 1968); M. Boyd, *Take Off the Masks,* (Philadelphia: New Society, 1984); Greg Louganis, *Brea-*

Bu yüzden ben erken çocukluk döneminde gelişen baba oğul bağlanmasını şöyle bir soruyla test etmeyi uygun görüyorum: Küçük erkek çocuk mutlu olduğunda, bir şeyleri başardığında, cesaretlendirilmeye ihtiyaç duyduğunda ya da eğlenmek, heyecanlanmak istediğinde kime koşar? Eğer koştuğu kişi her zaman annesiyse, baba oğul ilişkisinde bir şeyler yolunda gitmiyor demektir.

Kendi klinik çalışmalarımızdan ve homoseksüel birçok erkekle çalışmış olma tecrübemizden çıkarımımız; homoseksüelliğiyle baş etmeye çalışan bir erkeğin, babası tarafından yeterince sevilmiş, onaylanmış ve kendisine yol gösterilmiş olmasının çok nadir bir durum olduğudur. Büyüme sürecinde babasıyla özdeşleştiğini hisseden ve babasını bir erkek rol modeli olarak kabul eden homoseksüel erkek çok azdır. Oğul, sıklıkla babasıyla olan ilişkisini karşılıklı husumet ve babadan yana ilgi eksikliği (psikolojik olarak terk edilmiş hissetme) çerçevesinde hatırlar.

Fakat bütün insani deneyimler gibi, bu tür deneyimler de evrensel değildir. Bazen baba oğul ilişkileri yeterli gibi gözükebilir. Bu gibi durumlarda agresif ve kindar bir ağabeyin, akran bir erkek arkadaşın ya da bir tacizcinin çocukta bıraktığı derin yaralanmalar problem teşkil edebilir. Bu tür durumlarda bile temel sorun aynıdır: Çocukta kendi cinsiyetinin içini doldurma konusunda büyük bir eksiklik hissi, yani erkeklerin arasında onların dengi gibi davranamama ve erkeklerin dünyasında yeterince iyi olmadığını düşünme. Kısacası sorun, kendi cinsiyetine güvensizlik duymakla *(gender esteem)* ilgilidir.

Richard Wyler'ın kendini de içine katarak geçmişte gey olan bir grup erkek için söylediklerine kulak verelim: "İstenmeyen homoseksüel dürtülerle uğraşan erkekler içerisinde bizim bildiği-

king the Surface, (New York: Plume, 1996); G. A. Rekers ve ark., "Family Correlates of Male Childhood Gender Disturbance", *Journal of Genetic Psychology* 142, (1985): 31-42; Andrew Sullivan, *Virtually Normal,* (New York: Vintage, 1996); Fischhoff, "Preoedipal Influences", s. 273-86.

miz tek bir vaka yoktur ki erkek dünyasından veya erkeklerle olan ilişkilerinden duygusal olarak uzaklaşmamış ya da bunların sebep olduğu yaralanmalara uğramamış olsun.” (www.peoplecanchange.com.)

Her erkek çocuk, bir baba figürü tarafından sevilmeye, okşanmaya ve bir baba rehberliğinde erkek dünyasına adım atmaya özlem duyar. Dahası erkeksi doğasının; arkadaşları, kendinden büyük erkekler ve kendisine yol gösterenler tarafından onaylanmasına ve övülmesine ihtiyacı vardır. Eğer bu ilişkilerin hiçbiri çocuğa kendini erkek dünyasında rahat hissettirecek kadar güçlü değilse çocuk, diğer erkekleri uzaktan hasretle izlemeye başlayacaktır. Açıkçası ben de, Richard Wyler gibi, erkek dünyasındaki ilişkilerinde incinmemiş tek bir homoseksüel erkek tanımadım.

Stevie’nin babası konusunda hâlâ umutsuz değildim. Yine de Margaret’e, işimizi garantiye almak için, oğluna alternatif erkek rol modelleri bulmaya çalışmasını söyledim. Mesela Stevie’yi balık tutmaya götürebilecek bir amca. Çocuğa beyzbol oynamayı öğretebilecek bir kuzen. Ya da bu çocukla vakit geçirecek ve kendisini erkek çocuk olarak özel hissetmesini sağlayabilecek başka güvenilir yetişkin erkekler...

Böyle bir müdahale elbette ki çocuğun ileride heteroseksüel olacağını garantilemez. Margaret ve Bill’in bütün yapabileceği, Stevie’ye mümkün olan en iyi çevresel şartları sağlayarak onun bu yöndeki şansını maksimuma çıkarmaktır. Bütün bu uğraşlar sonuçta boşa gidebilir, ben böyle bir durumda Margaret ve Bill’in çocuklarını sevmeye devam edeceğine inanıyorum.

Sonuçta, sağlıklı bir başlangıç için yapılabilecek çok şey vardı ve bunları hayata geçirmenin zamanı gelmişti.

2. Homoseksüel Öncesi Evredeki Erkek Çocuk

Anne Babalar Niçin Müdahale Etmelidir?

Erkekliğe giden yol uzundur. Bu yolda, deneme yanılma yöntemiyle ilerlenir. Sonuçta bazı erkek çocukları, varmaları gereken noktaya ulaşamazlar. Çünkü bir yerden sonra çabalamak çok yorucu, yenilgilerse çok acı vericidir. Bu yüzden bu çocuklar, vazgeçerek alternatif yollara saparlar. Ben de bu çocuklardan biriydim. Erkeklik yolundan sapmam, beni homoseksüelliğin dünyasına götürdü.

Alan Medinger

"Peki şimdi ne olacak?" Bu, çocukları cinsiyet karmaşası yaşayan anne babaların kafasını en çok meşgul eden sorudur. Gelecek çok da parlak görünmez. Stevie'nin anne babasına da söylediğim gibi, feminen aktivitelerle uğraşan ve bu tür aktivitelere çok fazla ilgi duyan erkek çocukların ileride homoseksüel, biseksüel ya da transseksüel olma ihtimalleri %75'tir.[29]

[29] Daryl Bem, Bell ve ark. tarafından yapılmış bir çalışmaya (*Sexual Preference: Its Development in Men and Women* [Bloomington: Indiana University Press, 1981]) atıfta bulunuyor. Bu çalışma, "çocuklukta görülen cinsiyet uyumsuzluğunun, kadın ve erkeklerde ileride oluşacak cinsel yönelimi belirleyici bir öncül" olduğunu tespit ediyor. Çalışmada kullanılan

Stevie'nin hikâyesi hâliyle uç bir noktayı temsil ediyor. Çünkü cinsiyet bozukluğu yaşayan birçok çocuk Stevie'den daha az homoseksüel öncesi evre belirtileri (babaya yabancılaşma, erkeklerle arkadaşlık kuramama ve gizli, derin bir erkeklik yaralanması gibi) gösterir. Bu çocuklarda ortaya çıkan belirtiler daha hafif olduğundan, onlara çocukluk dönemi cinsiyet kimliği bozukluğu teşhisi konmaz. Ama şüphesiz bu çocuklar da ileride homoseksüel olma riski taşırlar.

Birçok araştırmacı, çocukluk dönemindeki cinsiyet uyumsuzluğunun homoseksüellikle ilintilendirilebilecek en önemli faktör olduğu konusunda hemfikirdir. Diğer bir yaygın ve ortak özellik ise, homoseksüel erkeklerin geçmişlerine dönüp baktıklarında diğer çocuklardan farklı olduklarını hissetmeleridir. Maalesef ruh sağlığı ile ilgilenen birçok uzman (psikiyatrlar, psikologlar, sosyal hizmetler uzmanları), anne babaları homoseksüellik yönündeki bir gidişattan haberdar etmeyi gereksiz bulurlar.

ilişki çözümleme tekniğinin, sebep sonuç ilişkisini kanıtlamada yetersiz olduğu uyarısı da çalışmaya dâhil ediliyor. Bem diyor ki: "Sonrasında yapılan çalışmalar, hep aynı sonuca ulaştı. Bu çalışmaların en büyüğü (Green, Richard, 1987, *The Sissy Boy Syndrome*) yaş ortalaması 7.1 olan, cinsiyetine uygun davranan 56 erkek çocuğu ve cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan 66 erkek çocuğu içeriyordu. Araştırmacılar, örneklemlerini oluşturan çocukların üçte ikisini ergenlik döneminin sonunda yeniden değerlendirmeye almıştı. Bu değerlendirmelere göre, önceden cinsiyet uyumsuzluğu gösteren erkek çocukların %75'i biseksül veya homoseksüel olmuştu. Cinsiyetine uygun davranan çocukların ise yalnızca %4'ü (sadece 1 çocuk) biseksüel veya homoseksüel olmuştu. Bu bilgiler, cinsel yönelim araştırmalarında, hatta belki de bütün insan psikolojisi üzerine yapılmış araştırmalar içerisinde, en tutarlı, en iyi belgelenmiş ve en belirgin bulgulara dayanan verilerdir... Sonuçları itibarıyla sosyal açıdan bütün hayatı etkileyecek böylesine önemli bir bireysel farklılığa (IQ ve biyolojik cinsiyet dışında) kolay kolay rastlanmaz." Daryl J. Bem, "Exotic Becomes Erotic: A Developmental Theory of Sexual Orientation", *Psychological Review* 103, no. 2, (1995): 322-323.

Ruh sağlığıyla ilgilenen uzmanlar, uzun zamandan beri çocuklarının cinsel yönelimleriyle ilgili endişelerini dile getiren anne babalara tepeden bakıyor, onları umursamıyorlar. Bu uzmanlar, çocukta ortaya çıkan homoseksüel öncesi evre belirtilerini göz ardı ederek anne babaların heteroseksizmine veya "cahil" homofobilerine odaklanıyorlar. Fakat böyle bir yaklaşımı benimseyerek, ailelere gerçekten yardımcı olmak yerine, birçok ailenin değerleriyle ters düşen bir sosyal tutumun avukatlığını yapıyorlar. Ancak bu durum bir gerçeği değiştirmiyor: Çoğu anne baba çocuğunun ileride homoseksüel olmasını istemiyor.

Geçenlerde ofisime gelen bir çift bana, fazlasıyla efemine bir çocuk olan 4 yaşındaki oğulları Aaron'ı anlattılar. Hem anne hem de baba övünerek, çok açık fikirli insanlar olduklarını ve karşı cinsin davranışlarını benimseme gibi durumlara tolerans gösterdiklerini söylediler. Buna rağmen, eğer müdahalede bulunmazsak oğullarının ileride homoseksüel davranışlar göstermesinin istatiksel ihtimalini söylediğimde şok oldular.

Gurur duydukları açık fikirliliklerine rağmen, oğullarının oyuncak bebeklerini elden çıkarmaya karar verdiler. Benim yönlendirmemle de kendi "onarım terapilerine" başladılar. Yani çocuklarının daha önce karşılanmamış "erkeklik ihtiyaçlarını" dikkate almaya başladılar. Bütün diğer vakalarda olduğu gibi çocuğun, babasıyla yakınlaşmaya; annesindense biraz kopmaya ihtiyacı vardı. Bunu başarabilmek için de anne babanın birlikte çalışarak çocuklarının cinsiyetiyle uyumlu, doğal erkeksiliğini ortaya çıkarmayı öğrenmesi gerekti. (Bunun nasıl yapılabileceğine ayrıntılı olarak gelecek bölümlerde değineceğim.)

Aaron'ın anne babasına, "Eğer hemen şimdi Aaron'ın cinsiyet gelişimine müdahalede bulunursak, oğlunuz kendi erkekliği içinde rahat etmeyi öğrenecektir. Bu da onun büyüdüğünde heteroseksüel olma ihtimalini arttıracaktır" dedim.

Birçok danışan, homoseksüellik problemlerini "cinsiyet boşluğu" ya da "cinsiyet güvensizliği" şeklinde tarif eder. Robert

Wyler, kendi cinsiyetine güvensizlik duyma durumunun hayatı çok zorlaştırdığı konusunda uyarılarda bulunuyor:

> Acımız sevilmediğimizi veya istenmediğimizi ya da yeterince sevilip istenmediğimizi hissetmemizle alakalıdır. Bu acı genellikle babaya duyulan açlık, anneyle fazlaca içli dışlı olma, arkadaşlarca reddedilme, cinsiyetine güvensizlik duyma ve çocuklukta cinsel tacize (ki bu, homoseksüellerde genel nüfusa oranla çok daha sık bir durumdur) ya da küçük yaşta cinsel deneyimlere maruz kalma gibi faktörlerle de ilintilidir. Böylesi tacizlerin ya da erken cinsel deneyimlerin başımıza gelmesine sebep olan erkekler, sevgiyle tacizi ve kadın ile erkeği kafamızda karmaşık bir hâle getirdiler. Aslında biz geriye dönüp bu tarz yaralanmalarımızla yüzleşmedikçe, bunların başımıza geldiğini kabul edip acımızı yaşamadıkça ve haklı öfkemizi salıvermedikçe ne iyileşebiliriz ne de olanları sindirip yolumuza devam edebiliriz. Çünkü zaman, böylesi derin yaraların onarımı için tek başına yeterli değildir. (www.peoplecanchange.com.)

Cinsiyet kimliği problemleri konusunda uzmanlaşmış olan Dr. Kenneth Zucker ve Dr. Susan Bradley de cinsiyet bozukluğu yaşayan çocuğun tedavisine, mümkün olan en erken dönemde başlanması gerektiğini vurgularlar.

> Biz, genel anlamda tedavinin ne kadar erken başlarsa sonucun o kadar iyi olacağını söyleyenlerle aynı fikirdeyiz...
> Tecrübemiz bize, önemli sayıdaki çocuğun ve ailenin büyük değişiklikler başarabileceğini gösterdi. Cinsiyet kimliği bozukluğu sorunuyla gelen danışanlar tamamen iyileşti. Çocuğun davranışlarında ya da fantezilerinde cinsiyet kimliği sorunlarını akla getirebilecek hiçbir şey kalmadı.
> Çocukların kendi cinsiyet kimlikleriyle daha barışık olması için, birçok faktörü göz önünde bulundurarak, bu tür vakalara ruh sağlığı uzmanlarının umarsız (nihilist) değil, iyimser yaklaşmaları gerektiğini düşünüyoruz.[30]

30 K. Zucker ve S. Bradley, *Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents,* (New York: Guilford, 1995), s. 282.

Homoseksüellik Bazı İnsanların Doğal Hâli Olabilir mi?

Bazı anne babalar, "Benim oğlum gey doğmuş olabilir mi? Homoseksüellik çocuğun doğal hâli olabilir mi?" diye sorar.

Genellikle bilimin, homoseksüelliğin doğal bir yönelim olduğunu ve bir insanın doğuştan gelen özellikleriyle alakalı olduğunu "ispatlamış" olduğundan söz edilir.[31] (Gelecek bölümde homoseksüelliğin biyolojik temelleriyle ilgili teorilere daha ayrıntılı değineceğiz.) Homoseksüelliğin doğuştan geldiğini iddia edenlere göre cinsel yönelim, kişilerin kimliklerinin yapı taşlarından biridir. Bu yüzden homoseksüelliğe eğilimli insanlar oldukları gibi, yani kendi yaratılmışlıklarını yansıtan insanlar olarak kabul edilmelidirler.

Fakat ileride bir gün bir geylik geni bulunacak olsa bile bu tür iddiaları zayıflatan bazı problemler vardır. Bilim, birçok insanın farz ettiğinin aksine, bize söyleyebilecekleri konusunda sınırlıdır. Çünkü bilim bize dünyayı tarif ederek, onun nasıl olduğunu anlatır; onun nasıl olması gerektiği konusundaysa sessiz kalır. Bunu bir örnekle açıklayayım:

31 bkz. "Gay Genes Revisited: Doubts Arise on the Research of Homosexuality", *Scientific American,* Kasım 1995, s. 26; bu yazı, editörlerin kaleme aldığı bir tür özür yazısı niteliğindedir. Yazıda editörler, önceki sayılarda "geylik geninin keşfedildiği" şeklindeki haberlere çanak tuttukları için özür diliyorlar. *Scientific American* editörleri, şimdiye kadar geylik geninin veya gey beyninin varlığını kanıtlayan hiçbir bilimsel çalışma yapılmadığını söylüyorlar. Harvard'da biyoloji profesörü olan, *Exploring the Gene Myth* kitabının yazarı Ruth Hubbard, Boston'lı yazar Matthew Brelis'e, geylik geninin bulunmaya çalışılmasının, uğraşmaya değecek bir amaç olmadığını söylemiştir. "Açık konuşmam gerekirse bir gen tek başına, hiçbir karmaşık insan davranışını idare edemez. Yaptığımız her şeyin genetik bir yönü vardır ve genlerin hiçbir etkisi olmadığını söylemek de aptalcadır. Ama genlerin son tahlilde belirleyici olduğunu düşünmüyorum" (Matthew Brelis, "The Fading Gay Gene", *Boston Globe,* 7 Şubat 1999).

Oğlunuz Jack genetik olarak kilo almaya çok yatkın bir çocuk ve bu, onun doğuştan gelen bir özelliği. Siz de onun için yemekler pişirmekten çok hoşlanıyorsunuz ve sonuçta çocuğunuz, tatlıları ve kızartmaları çok seven bir insan olarak büyüyor. Jack, okulda alaya alınıyor, dışlanıyor ve hakarete uğruyor. Eve geliyor ve en iyi yaptığı şeyi yaparak kendini rahatlatıyor, yani yemek yiyor. ("Belki de arkadaşlarım haklı, ben şişman bir oburum" diye düşünüyor.) Kısa bir süre sonra Jack o kadar şişmanlamış oluyor ki okul doktoru onu beden eğitimi dersinden muaf tutan bir rapor yazıyor.

Şişman olmak gerçekten Jack'in kaderi mi? Aslında Jack'in bu özelliği biyolojik faktörlerin, anne baba etkisinin, arkadaşlarıyla sosyal etkileşiminin ve kendi davranışsal tercihlerinin bir araya gelmesi sonucunda ortaya çıkıyor. (Tıpkı homoseksüellikte olduğu gibi.)

Evet, fazla yemek yemek Jack için anlaşılabilirdir (kendisine bu durum gayet normal gelebilir) ama biz buna rağmen, obezliğin sağlıklı ve normal olmadığını, hem Jack için hem de diğer herkes için kabul ederiz. Çünkü insanoğlu, vücuduna obezite ile lüzumundan fazla zahmet çektirmek için tasarlanmamıştır.

Oğlunuzun öğretmeni onun mutsuzluğunu, alaya alınmasını ve dışlanmasını görüyor ve çok üzülüyor. Bu sebeple doğal olarak Jack'i korumaya çalışıyor. O hâlde alaya alınan ve dışlanan çocuklar için okulu daha güvenli bir ortam hâline getirmek üzere, şefkat duygularımızın da etkisiyle, okullarda "obezitenin bazı insanlar için normal" olduğunu mu öğretmeliyiz? Dahası öğretmenler de obezite ile ilgili tek problemin obezlere uygulanan sosyal ayrımcılık olduğunu mu söylemeliler?

Bu soruların elimizi vicdanımıza koyarak değerlendirilmesi, cevap olarak "hayır" dememizi gerektirir. Bu, kısa vadede acılı bir çözüm olabilir ama uzun vadede bu çocukların geleceklerini de dikkate alırsak, obezitenin ne olduğunu muhakkak anlamamız gerekiyor. Bizler gerçekten fazla kilolu olmak için yaratılmamışız.

Okul yöneticileri, Jack gibi obez çocukları diğer çocuklardan ayırmadan, kendine özgü kişiler olarak kabul etmeli ve onların obeziteye karşı sürdürdükleri çabalamaları içtenlikle desteklemelidirler. Fakat bunları yaparken onların problemlerini, kişiliklerinin ayrılmaz bir parçasıymışçasına onaylamamalıdırlar.

Aynı şeyler cinsel tercihi konusunda kafası karışık bir genç için de geçerlidir.

Alan Medinger, homoseksüellikten çıkmış yüzlerce erkeğe rehberlik etmiş, kendisi de 17 yıl boyunca aktif homoseksüel hayat yaşamış birisi olarak asıl özgürlüğün, kişinin geyliğini ilan etmesiyle olmadığını söyler. Ona göre asıl başarı, kişinin kendi doğasına uygun bir biçimde yaşamayı seçerek kaçmadan ve korkmadan erkeklik yolunda ilerlemeye devam etmesidir:[32]

> Erkekliğe giden yol uzundur. Bu yolda, deneme yanılma yöntemiyle ilerlenir. Bu yolda ilerlemek, zafer ve yenilgilerle dolu bir yolculuğu gerektirir. Çoğu erkek çocuk bu yolda ilerlemekte olduğunu fark etmez bile. Bazıları bir yol kat etmiş olduklarını, ana varış noktasına ulaştıklarında ancak anlarlar. Büyük bir çoğunluk son noktaya ulaşabilir.
>
> Bazı çocuklarsa varmaları gereken noktaya ulaşamazlar. Çünkü bir yerden sonra çabalamak çok yorucu, yenilgilerse çok acı vericidir. Bu yüzden bu çocuklar vazgeçerek, alternatif yollara saparlar. Ben de bu çocuklardan biriydim. Erkeklik yolundan sapmam, beni homoseksüelliğin dünyasına götürdü. Ben, sonunda homoseksüellik problemimin aslında erkekliğimin az gelişmiş olmasından kaynaklandığını gördüm.

Cinsiyet Bozukluğu Yaşayan Erkek Çocuğun Yaşadığı Dezavantajlar Nelerdir?

Olaya pratik açıdan yaklaşacak olursak, gey bir yaşam biçiminin birçok dezavantajı olduğunu fark ederiz. Psikiyatr Richard

32 Alan Medinger, *Growth into Manhood: Resuming the Journey* (Colorado Springs, Colo.: Waterbrook, 2000), s. 1-9.

Fitzgibbons, anne babaları, karşıt cinsiyet (*cross gender*) davranışlarını ve bunlarla ilintili problemleri gelip geçici bir büyüme safhası olarak kabul ederek göz ardı etmemeleri konusunda uyarıyor.

> Cinsiyet kimliği problemleri -karşı cinsin kıyafetlerini giyme, sadece karşı cinsin oyunlarını oynama ve aynı cinsten arkadaşların olmaması gibi belirtiler de dâhil- bir şeylerin çok yanlış gidiyor olduğu olarak anlaşılmalı ve ona göre tedavi edilmelidir. Okula başlamadan önce bu tür belirtiler gösteren erkek çocukları, ilkokulda mutsuz olmaya, yalnız kalmaya ve soyutlanmaya meyillidirler. Dahası bu çocuklar, okula başladıklarında evden ayrılma endişesi (*separation anxiety*), depresyon ve davranışsal problemler yaşarlar. Okulda da hayta çocukların alay konusu ve pedofillerin hedefi olurlar. Bu gibi sebeplerden dolayı ergenlikte aynı cinsin çekimine girmeye başlarlar.
> Eğer ergenlik döneminde homoseksüel aktivitelere bulaşmaya başlarlarsa alkole, uyuşturucuya ve fuhşa bulaşma ihtimalleri diğer erkek çocuklarına göre çok daha fazladır. İntihara kalkışma, cinsel yollarla bulaşan hastalıklarla (AIDS ve HIV gibi) karşılaşma ya da yetişkinlikte ciddi psikolojik problemler yaşama da bu çocuklarda daha sık görülür. Bu çocukların küçük bir kısmıysa ileride travesti veya transseksüel olurlar.[33]

Politik olarak çok hassas bazı durumlar söz konusu olsa bile, hâlâ bazı ruh sağlığı uzmanları cinsiyet karmaşasının tedavisinin önemli ve yerinde bir müdahale olduğunu düşünüyor. Mesela Zucker ve Bradley, çocukluk dönemi cinsiyet kimliği bozukluğunun (CKB) (*childhood gender identity disturbance*-GID) tedavisinin hem etik hem de iyileştirici olduğunu düşünüyorlar. CKB tedavisinin çocuklara birçok faydalar sağladığından bahsediyorlar. Örneğin:

- Çocuğa, karşıt cinsiyet davranışlarının ve bunlarla birlikte yaşanan negatif intrapsişik faktörlerin üstesinden gelebilme fırsatının verilmesi.

33 Richard Fitzgibbons ve Joseph Nicolosi, "When Boys Won't be Boys: Gender Identity Disorder in Children", *Lay Witness,* Haziran 2001, s. 21.

- Arkadaşlar tarafından sosyal reddedilmede büyük düşüşler.
- Transseksüel olma (kişinin kendini karşı cinsten zannetmesi ve sıklıkla kendini normal hissetmek için cinsiyet değişikliği ameliyatlarına başvurması) ihtimalinin düşmesi.
- Yetişkinlikte homoseksüel olma ihtimalinin düşmesi.[34]

Çocuğum Belki de Bir Cinsiyet Problemi ile Doğmuştur

Bazı şaşırtıcı çalışmalar, az sayıda erkek ve kadının cinsiyet kimliği gelişimlerinin doğumdan önce meydana gelen "biyolojik kazalar" sonucunda bozulmuş olabileceğini iddia ediyor.

Bundan birkaç sene önce hamile kadınlara düşükleri önlemek için yazılan bir ilacın yan etki olarak kız fetüslerin beyinlerini maskulenleştirdiği fark edilmişti. Bu ilaca maruz kalan fetüslerin büyüdüklerinde lezbiyen olma ihtimali, ortalamadan yüksek bulunmuştu.

Sonrasında 2000 yılında, üç Kanadalı bilim adamı solaklıkla homoseksüellik arasında bir bağlantı buldular.[35] Onların makalelerine göre homoseksüel erkeklerin solak olma ihtimali, heteroseksüel erkeklere göre üçte bir oranında daha yüksek; lezbiyenlerinse solak olma ihtimali heteroseksüel kadınlara göre %50 oranında daha fazlaydı.

Bazı insanların beyinleri, daha ana rahmindeyken beynin yapısını bozucu birtakım olaylarla karşılaşmış olabilir. Bu aslında,

34 Kenneth Zucker ve Susan Bradley, *Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents,* (New York: Guilford, 1995). Zucker, homoseksüelliğin başlı başına bir problem olduğunu kabul etmemekle birlikte, CKB yaşayan çocuğun tedavi edilmek istenmesine hak veriyor.

35 M. L. Lalumiére, R. Blanchard ve K. L. Zucker, "Sexual Orientation and Handedness in Men and Women: A Meta Analysis", *Psychological Bulletin* 126, no. 4, (2000): 575-92.

anneleri düşük ilacı alan kızların başına gelen şeydir; bir hormonun anormal derecede fazla salgılanması, fetüsün cinsiyet gelişimini bozmuştur. Kanadalı araştırmacılar, hem solaklığın hem de homoseksüelliğin "biyolojik bir gelişim hatasından" kaynaklanmış olabileceğini söylüyorlar.

Fakat Neil Whitehead'in de belirttiği gibi, "Homoseksüellikle solaklık arasında muhtemelen bir bağlantı var. Ama bu bağlantı çok da güçlü değil çünkü sonuç olarak solakların çoğu homoseksüel değiller ve homoseksüellerin çoğu da solak değiller."[36]

Cinsiyet Kimliği Bozukluğu (CKB) Olan Çocuklar Değişebilirler

Uzmanlar, biyolojik temele dayanan bir cinsiyet kimliği bozukluğu olan çocukların aslında terapiye şaşılacak derecede iyi cevap verdiklerini belirtiyorlar. Araştırmacılar Rekers, Lovaas ve Low, genç bir hastalarını şu şekilde tarif ediyorlar:

> Hastayı ilk gördüğümüzde feminen özdeşimleri (davranışları, mimikleri, flört etmesi, fantezileri, evin içinde salına salına yürümesi, cırtlak sesi; makyajlı, baştan çıkarıcı gözleri vb.) o kadar baskındı ki çocuğun bu durumunda nörolojik ve biyokimyasal faktörlerin belirleyici olduğunu düşündük.
>
> Hasta 26 hafta sonra tekrar geldiğinde ise görünüşü ve davranışları herhangi bir erkek çocuğunkinden farklı değildi. Çocuğun tedaviden önceki videolarını görenler, tedaviden sonra bambaşka bir çocukla karşılaştıklarını söylüyorlardı.[37]

Cinsiyet kimliği bozukluğu yaşayan çocuk elbette ki kendi doğasını -yaratıcılığını, hassaslığını, kibarlığını, narinliğini, sos-

36 N. E. Whitehead, "Is There a Link Between Left Handedness and Homosexuality?" *NARTH Bulletin,* Aralık 2000, s. 10.

37 G. Rekers, O. Lovaas ve B. Low, "Behavioral Treatment of Deviant Sex Role Behaviors in Male Child", *Journal of Applied Behavioral Analysis* 7, (1974): 134-51.

yalliğini, içgüdüselliğini ya da yüksek zekâsını- reddederek önceden belirlenmiş bir kalıba sokulmaya çalışılmamalıdır. Dr. Lawrence Newman bu önemli ayrıma şöyle açıklık getirir:

> Tedavi, feminen çocuğu bir atlet yapmaya ya da çocuğun estetik kaygılarını bastırmaya yönelik olmamalıdır. Tedavi, çocuğun erkek olmaktan duyduğu gururu geliştirmeye yönelik olmalıdır...
> Bu çocuklar, 5-12 yaşları arasında tedaviye çok olumlu cevap vererek hem davranışsal olarak daha maskulen olurlar hem de erkek kimlikleriyle daha barışık olurlar.[38]

Araştırmacı Kenneth Zucker da tedavinin birçok yoldan etkili olabileceğini vurgular: "Cinsiyet çelişkisi yaşayan 300'den fazla çocuğu değerlendirmiş olma tecrübeme dayanarak, birçok çocuğun ve ailelerinin terapiyle müdahalede bulunulmasından faydalanmış olduklarını söyleyebilirim. Terapi alan bu gençler sonunda, kız veya erkek olarak kendi cinsiyetlerinde kendilerini daha rahat hissederler, kendi cinslerinden çocuklarla yakın arkadaşlıklar kurabilirler ve aileleriyle daha iyi bir iletişim ortamını tecrübe ederler."[39]

Şişmanlık Doğuştan mıdır?

Daha önce de belirttiğimiz gibi obezitenin homoseksüellik ile iyi bir analoji oluşturduğunu düşünüyoruz. Araştırmacılar, bir genin bazı insanları kilo almaya meyilli hâle getirdiğini biliyorlar. Yine de, şişman insanlar bu özelliklerini doğuştan getiriyorlar diye, şişman olmanın sağlıklı ve normal bir durum olduğunu iddia edemeyiz. Genlerimiz sadece bir şeyi etkiliyor: Bazılarımızın kilo almaya olan yatkınlığını. Bunun yanı sıra ailevi etkiler (Anneniz biberonunuza süt yerine kola mı koyardı?), kültürel faktörler (Geniş

38 Lawrence E. Newman, "Treatment for the Parents of Effeminate Boys", *American Journal of Psychiatry* 133, no. 6, (1996): 687.

39 K. Zucker, "Gender Identitiy Disorder in the DSM-IV", *Journal of Sex and Marital Therapy* 25, (1999): 5-9.

aileniz mangal partilerinde bir araya gelip çatlayana kadar yemek mi yiyordu?), kişileri strese sokan durumlar (İş yaşamınızda çok fazla baskı altında olduğunuz için televizyon karşısında yiyip içerek mi rahatlıyorsunuz?) ve irade kullanma konusunda kişisel tercihler (Diyet yapmayı mı tercih ediyorsunuz, yoksa rahatça yiyip içmeye sığınmaya devam mı ediyorsunuz?) de çok önemlidir.

Şüphesiz birçok şişman insanın şişmanlamaya karşı genetik bir yatkınlığı yoktur. Onların şişmanlığı büyük oranda yukarıda sıralanan çevresel faktörlerin bir birleşimi sonucunda ortaya çıkmıştır.

Homoseksüellik, bu durumun hemen hemen aynısıdır. Dr. Whitehead'in de söylediği gibi, biyolojik faktörler bizi belli davranışlara zorlamaz; sadece böyle davranışların ortaya çıkma ihtimalini artırırlar.

"Geylik Geni"

Atipik cinsiyet özellikleri gösteren bazı çocukların durumunun, doğumdan önceki hormonal bir problemden kaynaklanabileceğini söylemiştik. Yani çocuk daha ana rahmindeyken beyin gelişimini etkileyen bir hormonun fazla ya da az salgılanmasının yan etkilere maruz kalabilir. Bu durumda ailenizden çocuğunuza geçtiği düşünülen "geylik geni"nin var olma olasılığı nedir? (Daha önce de söylediğimiz gibi genler insanları homoseksüel yapmaz fakat çevremizle belli şekillerde etkileşime girmemizin temellerini atar.) Çocuğun homoseksüelliğine genlerin katkısı ne ölçüdedir?

Yakın zamanda, biyolojik faktörlerle ilgili yapılmış bir çalışma, homoseksüelliğe katkıda bulunan genetik özelliğin, cinsiyet uyumsuzluğuna yatkınlık olabileceğini iddia ediyor.[40] Birçok ruh sağlığı uzmanı yıllardır aynı açıklamaları savunuyor. Cinsiyet

40 J. Bailey, M. Dunne ve N. Martin, "Genetic and Environmental Influences on Sexual Orientation and Its Correlates in an Australian Twin Sample", *Journal of Personality and Social Psychology* 78, no. 3 (1997): 524-36.

uyumsuzluğu yaşayan çocuk, arkadaşlarına göre daha az erkeksilik hissediyor ve bu yüzden onlarda gördüğü ve kendisinin sahip olmadığını düşündüğü erkeksiliği romantize ediyor. Cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan çocuk, annesinin güvenli kollarına çekilerek daha saldırgan ve delişmen arkadaşlarının temsil ettiği erkeksiliğin zorluklarını reddediyor. (Gelecek kısımda bu konu üzerinde daha uzun duracağız.)

Erkeksi Bir Cinsiyet Kimliğini Desteklemek: Erkekliğe Geçiş Ayini

İlkel kültürler, erkek çocukların erkeksi kimliklerle büyümeleri için özel bir itinaya ve cesaretlendirmeye ihtiyaç duyduklarını içgüdüsel bir biçimde bilirler. Bu kültürler, genç erkeklerin, erkekliğe geçiş yaptıkları bir dizi ayini yerine getirmeden büyümelerine izin vermiyorlar. Onlara göre tam bir erkek hâline gelmek, kendiliğinden gerçekleşmez; tersine çaba gerektirir.

Kabiledeki genç erkekler, erkeksiliklerini keşfetmek ve ispatlamak için birçok denemeden geçerler. Avcılık yapar, kabilenin düşmanlarıyla savaşırlar. Bunları başarmak için de çok zorlayıcı bazı fiziksel sınavlardan geçerler. Kendilerinden büyük erkeklerin eşliğinde düzenlenen ayinlerde çocukluktan erkekliğe geçtiklerini ilan ederler. Bütün hırpalayıcı süreçleri tamamladıklarında ise kabileleri, onların zaferlerini kutlamak için yanlarındadır. Artık onlar erkeklerdir. Bundan böyle annelerinin kamp ateşi etrafında, kız kardeşlerinin ve büyük annelerinin arasında oyunlar oynamayacaklardır. Bunların yerine diğer erkeklerle birlikte balık tutmaya ve avlanmaya gideceklerdir.[41]

41 Bu erkekliğe giriş seremonisi, Yeni Gine'deki Sambia kabilesi gibi bazı kültürlerde çok daha dramatiktir. Bu kabile, erkeksiliğe çok değer veriyor. Kabile erkekleri, genç erkeklerin erkeksiliğinin anneleriyle fazlaca yakın olmalarından zarar göreceğine inanıyorlar. Erkekliğe giriş seremonisinde, erkek çocuklar anneleri ve kız kardeşlerinden ayırılıyor ve dışa-

Bugün içinde yaşadığımız toplumda genç erkeklere erkeklik kimliklerini pekiştirmeleri için yardım etmek o kadar da kolay değildir. Gençlerden genelde erkekliğe geçiş ayinlerini yerine getirmeleri beklenmez. Tersine cinsiyet konularına getirilen kafa karıştırıcı yaklaşımlar sonucunda, öğretmenler ve psikolojik danışmanlar çocuklara "kadınsı taraflarını" keşfetmelerini, "çift cinsiyetli" doğalarının farkına varmalarını ve daha kötüsü kendilerini açıkça ''gey" olarak tanımlamalarını tembihliyorlar. Bütün yaş gruplarından çocuklar, kamu okullarındaki eğitimciler tarafından çok çeşitli cinsel kimlikler denemeleri konusunda cesaretlendiriliyorlar. Bazı okullar işi, çocuklara aynı cinsle ilişkiyi ya da biseksüelliği bir seçenek olarak değerlendirmelerini önerecek kadar ileri götürüyor.

Aslında bazı psikologlar, kendimizi heteroseksüellikle sınırlamamızın insan potansiyeline vurulmuş gereksiz bir gem olduğunu; biseksüellikle ilgili korkularımızın üstesinden gelebilirsek zengin ve yaratıcı, yepyeni imkânlar keşfedebileceğimizi iddia ediyorlar.[42] Bir psikolog, bu bilimsel bulguyu (yani insanların geniş bir yelpazede cinsel duyarlılıklara sahip olabileceği bulgusunu) makalesine dâhil ettiği anda aslında (cinsel çeşitliliğin iyi bir

rıdan bakanlara canice ve korkunç gözüken ritüellerle erkek olma hedefine ulaşmaya çalışıyorlar. Sonunda genç erkekler, cesur ve erkeksi olmayı öğrenip iyi kocalar ve iyi babalar olabiliyorlar. Sambia kabilesinin erkekliğe giriş seremonisi şu noktaları ortaya koyuyor: (1) Anneyle özdeşimin uzaması, erkek çocuğun erkeksiliğini tehdit eder; (2) erkeksilik sadece diğer erkekler tarafından aktarılabilir; ve (3) erkeksilik çabalayarak elde edilebilecek bir ödüldür; genç erkekler ergenliğe eriştiklerinde onlara otomatikman sunulacak bir şey değildir. Robert Stoller ve George Herdt, "Development of Masculinity: A Cross Cultural Contribution", *Journal of the American Psychology Association* 30, (1981): 29-59.

42 Linda Ames Nicolosi, "Some Psychologists Say Bisexuality Opens Up New Possibilities for Creative Expression", *NARTH Bulletin,* Ağustos 2001, s. 8.

şey olduğunu ima ederek) doğrudan etik alanına kaymış oluyor. Çünkü bilim, bize elbette ki kendimizi heteroseksüellikle sınırlamanın veya her türlü cinsel çeşitliliği savunmanın iyi veya kötü olduğunu söyleyemez.

Eğer aynı psikolog monogamiyi ve heteroseksüel etiği savunuyor olsaydı ironik bir biçimde bir ''heteroseksist'' olarak damgalanır ve kendisine, düşüncelerinin sadece kilisede geçerli olacağı söylenirdi. Fakat ne zaman ki bir psikoloğun ahlaki değerleri cinsel çeşitliliği savunmasına yol açıyor, o zaman yaptığı çalışma tartışılmaz bir bilimsel olgu kabul ediliyor! Buradaki ikiyüzlülüğü görmemek gerçekten mümkün değil.

Berbat Okul Programları

Bir anne baba hakları savunucusu olan Brian Camenkar, Massachusetts'deki okul programlarında çocukların homoseksüel çiftlermiş gibi rol yapmalarının gerektiğini anlatıyor. Lise çağındaki çocukların homofobi haftasında geleneksel değerleri ayıplayan, cinsiyetler arası geçişi (*transgenderism*) yücelten ve bu konularda anlatılanlara katılmayan çocukları açıkça aşağılayarak utandıran seminerlere katılması zorunlu kılınıyor. Camenker, bir okul programında çocukların gey hareketiyle olan dayanışmalarını göstermek için, okulda pembe bileklikler takmaya mecbur edildiklerini ve doğal olarak çok az çocuğun bu gey sembolünü takmayı reddettiğini anlatıyor.

Bu tür bir lisede, lise birinci sınıfların ders kitabı "cinselliğin deneme yanılma yoluyla öğrenilen, kişisel bir tercih meselesi" olduğunu yazıyor. Dahası konulardan birinde, erken yaşta cinsel tecrübe edinmeyi cesaretlendirici şöyle bir provokatif cümle yer alıyor: "Ergenlik döneminde cinsel fonksiyonlarınızı test etmek ve başka bir insana haz vermek için kendi cinsinizden birisiyle ilişkiye girmek daha az korkutucu olabilir." Ders kitabı aynı zamanda çocuklara, "Büyümek, anne babalarınızın değerlerini red-

detmeniz gerektiği sonucuna ulaşmanız anlamına gelebilir" diye telkinde bulunuyor.[43]

Cinsiyet Değişikliği Operasyonlarına İki Farklı Bakış Açısı

Cinsellikle ilgili karışık mesajlar birçok yönden gelebilir. Mesela bir psikoterapistin efemine bir erkek çocuğa tavsiyesinin, "Büyüdüğünde cinsiyet değişikliği için ameliyat olabilirsin ama o zamana kadar bir erkek çocuk gibi davranırsan daha rahat edersin" olduğunu biliyorum. Bunun gibi bir tavsiye, ancak çocuğun feminen fantezilerini körüklemeye yarar. Çocuk birkaç yıl içerisinde ameliyatla kadın olma fantezisini gerçekleştirebilecekse neden erkeksiliğini geliştirmeye çabalasın ki! Transseksüellerin ameliyattan sonra bile içlerinde hiçbir şeyin değişmediğini fark etmeleri, bu tavsiyeyi veren psikoterapist için önemli değildir. Hâlbuki ameliyat olanların birçoğu hâlâ kafası karışık, mutsuz insanlar olmaya devam ediyorlar.[44]

Geleneksellığı savunanlar, (buna birçok dinsel inanıştan insanı dâhil edebiliriz) vücudumuza ilham edilmiş, doğal bir düzenin bize kim olduğumuzu söylediğine inanırlar. Bu yüzden geleneksellıği savunanlar, kendini kadın gibi hisseden bir erkeğin, kendi iç duygularıyla uyumlu bir insan olabilmek için, cinsiyet

43 Brian Camenkar, *The Homosexual Agenda in Massachussets Schools,* (Newton, Mass: Parents' Rights Coalition), teyp kaseti. Bu kayda, (781) 433-7106'ya telefon ederek ulaşabilirsiniz.

44 Charles W. Socarides, *Homosexuality: A Freedom Too Far,* (Phoenix: Adam Margrave, 1995), s. 34-35. Socarides burada diyor ki: "1960 ve 1970'lerde transseksüel ameliyatlara büyük bir rağbet vardı. Ama bu operasyonlar daha sonra sessiz sedasız popülerliğini kaybetti. Dr. John Money'in John Hopkins Üniversitesi'ndeki yardımcılarından pek çoğu, artık bu tür operasyonları savunmuyor. Çünkü bütün bu operasyonların, insanlara yardımcı olma konusunda başarısız olduğunu fark edememiş olamazlar."

değiştirme ameliyatı yaptırarak genital organlarını aldırmasının, göğüs implantları taktırmasının ve kadınlık hormonları almasının mübah olduğunu kabul edemezler. Geleneksel insanlar, bundan dolayı, erkek doğmuş birinin bir karikatürden fırlamışçasına kadın davranışlarını taklit ettiğini ve kemikli erkek çenesi ve sakal izleriyle tezat oluşturan yapay göğüslerini gördüklerinde dehşete kapılırlar. Böyle bir kişinin, kendini hissettiği cinsiyete döndürmek için vücuduna yaptırdıkları hiç de asil görünmez; tersine mezbahadan çıkmış gibi görünür. Cinsel özgürlükleri savunanlara göre ise bu kişi, kişisel tercihini (en büyük insani değer!) kullanarak modern tıbbın sayesinde kendini, olabileceğine inandığı kişi hâline getirmiştir.

Cinsel özgürlükleri savunanlar (liberaller-*sexual liberationists*) ile gelenekselliği savunanlar (muhafazakârlar-*traditionalists*) arasında uzlaşılamaz, büyük farklılıklar vardır. Liberaller karısını terk edip gey olduğunu ilan eden bir adamı alkışlarken (bu adama cesur, dürüst ve asil diye hitap ederler); bu durum muhafazakârları ürpertir. Ne kadar uğraşırlarsa uğraşsınlar muhafazakârlar kendilerini, homoseksüellerin ilişki sırasında yaptıklarını düşününce ürpermekten alamazlar. Kendilerinin içten gelen reaksiyonundan dolayı neredeyse suçluluk duyarak homoseksüel eylemleri sapkın ve doğaya aykırı görmeye devam ederler.

Kim Olduğuna Karar Vermek

Başka birçok meslektaşım gibi ben de, aynı cinsle ilişki deneyimi yaşamış genç erkeklerin kendilerini aceleci bir biçimde "gey" olarak adlandırmalarını endişe verici bulurum. Bu derece önemli bir karar ancak yetişkinlikte verilmelidir. Çünkü bu gençlerin hepsi, homoseksüel ilişkileri arzulamaya devam etmeyeceklerdir. Ama eğer bir rehber öğretmen tarafından cesaretlendirilirlerse aynı cinsle ilişkiye girmeyi alışkanlık hâline getirecekler ve geri dönüşü olmaz bir biçimde gey hayatına bulaşmış olacaklardır.

Arkadaşları tarafından acı bir biçimde dışlanan çocuk için bu arkadaş grubu, yani kültürünü karşısına alan bir grup tarafından sahiplenilmek büyüleyicidir. Gey topluluğu içerisinde yeni ve genç bir yüz sevinilerek buyur edilecek ve bu şımartıcı kabulün hemen ardından da cinsellik başlayacaktır. Cinselliğe gey barlarında, halk hamamlarında, kitap dükkânlarında ve internetteki gey chat kanallarında kimlik belirtmeksizin kolaylıkla erişilebilir.

Richard Wyler'ın anlattığına göre bu tür tecrübeler bağımlılık yapabilir:

> Erkeklerin idolleştirilmesi kolaylıkla erotizme döner. İç dünyamızda yeterince "erkek" hissedemediğimiz için, dışarıdan bir erkeğin bizi tamamlamasını umarız. Başka bir erkek vücuduna bakmak ve dokunmak, bize kendi içimizde hiçbir zaman tam olarak hissedemediğimiz maskulenliği gerçek anlamda hissetme fırsatı verir.
> Fakat şehveti pornografi, fantezi ya da röntgencilik yoluyla doyurmaya çalışmak sadece şehvetimizi yoğunlaştırır. Böylelikle kendilerine şehvet duyduğumuz erkekleri daha fazla idolleştirmiş ve kendimizi onlardan daha fazla soyutlamış oluruz. Sonuçta "gerçek" erkeklerle aramızda olan uçurum öylesine büyür ki onları karşı cins olarak görmeye başlarız. Şehvet aynı zamanda bizi cinsel bağımlılığın kaygan zeminlerine sürüklemiş olur. (www.peoplecanchange.com.)

Tabii ki daha iyi bir sonuca ulaşma ihtimali her zaman vardır. Cinsellikle ilgili kafası karışık olan gençler, danışmanlık sayesinde kendi cinsiyetleri içerisinde gelişim göstermenin önemini fark ederek hem cinsel kimlik karmaşasını hem de buna eşlik eden aynı cinsle seks fantezilerini azaltabilirler.

Dr. Elaine Siegel cinsiyetleriyle ilgili kafa karışıklığı yaşayan kızlara uyguladığı terapi seanslarına dayanarak, "bu kızların 'kız' olduklarının farkında olduklarını fakat kız olmanın kendileri için mümkün, arzu edilebilir ve faydalı bir şey olduğundan emin ol-

madıklarını" belirtir. Başarılı bir şekilde tedavi edildiklerinde bu kız çocuklar cinsiyet kimliği problemlerini önemli ölçüde halletmekle kalmamış, aynı zamanda okulda yaşadıkları eğitsel engelleri aşarak daha sağlıklı bir uyum sürecine girebilmişlerdir.[45]

"Kayıtsızlık" mı, "Eksiklik" mi?

Bazı gey aktivistler, homoseksüelliğe yönelimi olan insanların "cinsiyete kayıtsız" olarak doğduklarını ve acı çekme sebeplerinin cinsiyete göre kutuplaşmış bir dünyada yaşamak zorunda kalmaları olduğunu iddia ediyorlar.[46] Fakat eğer geyler cinsiyete kayıtsızlarsa neden gey erkekler biseksüel değiller? Niçin gey dünyasında erkeksiliğe bunca kıymet veriliyor? Neden geyler eş aradıklarında "heteroseksüel gibi davranan" kişileri yeğlediklerini ilan ediyorlar? Niçin erkeksilik arayışında böylesi zorlanımcı (kompülsif) ve tehlikeli cinsel davranışlara şahit oluyoruz?

Biz bütün bunların, homoseksüelliğin "cinsiyete karşı kayıtsızlığı" değil de cinsiyetteki "eksikliği" temsil etmesinden kaynaklandığını düşünüyoruz. Eksikliğe dayalı davranışların temelinde, kişinin sahip olmadıklarına karşı geliştirdiği aşırı bir duyarlılık vardır. Dürtü ve tahriklerle şekillenen bu davranışlar, sosyal dezavantajlara ve tıbbi risklere rağmen sürdürülürler. Eksikliğe dayalı davranışlar aynı zamanda tıpkı bir karikatür gibi abartılı olma özelliğine sahiptir. Erkeklerin polis ya da asker gibi giyinip kalın kemerler taktıkları ve işkence aletleri taşıdıkları "leather" (deri) barları olarak adlandırılan gey mekânları, bu abartının canlı örnekleridir. Böylesi davranışlar aslında içte eksikliği hissedilen cinsiyete, yani erkekliğe karşı artmış farkındalığı ve bu erkekliğin arayışını temsil eder.

45 Elaine Sigel, *Middle Class Waifs: The Psychodynamic Treatment of Affectively Disturbed Children,* (Hillsdale, NJ: Analytic, 1991), s. 69.

46 Daryl Bem, "Exotic Becomes Erotic: A Developmental Theory of Sexual Orientation", *Psychological Review* 103, no. 2 (1996): 320-35.

Cinsiyet Kimliği Bozukluğunun (CKB) Tanımlanması

Cinsiyet kimliği çatışmasına onarıcı bir biçimde yaklaşılması gerektiğine inanıyorum. CKB ya da cinsiyet boşluğu yaşayan çocukta, kendini gerçek manada erkek hissetme (kız çocuklar için kendilerini kadın hissetme) konusunda bir şeyler eksiktir. Benimle hemfikir diğer psikoterapistler gibi ben de, bu insanlar istenmeyen homoseksüel davranışlara henüz geri dönülmez bir biçimde bulaşmamışken onlara hayatlarının akışını değiştirebilecek bir seçenek sunmayı umuyorum.

Çocuğunuzun davranışlarıyla ilgili endişeleriniz mi var? Çocuğunuzun cinsiyet karmaşası belirtileri gösterdiğinden mi şüpheleniyorsunuz?

Öncelikle, homoseksüel olan birçok erkek çocuğun hiçbir zaman açıkça kadınsı olmadıklarını göz önünde bulundurun. Efemine erkek çocuk, homoseksüelliğe yol açan cinsiyet uyumsuzluğu sendromunun abartılı bir örneğidir. Hem CKB (efeminelik) yaşayan çocuklar hem de cinsiyet uyumsuzluğu (aynı cinsten akranlarla da sorunların yaşanması durumu) yaşayan çocuklar, kendilerine uygun cinsiyeti sahiplenmede sorun yaşarlar. Bu yüzden iki durum da homoseksüelliğe zemin hazırlar.

Bazı homoseksüel öncesi evre belirtilerinin fark edilmesi kolaydır. Bunlar genellikle çocuk daha çok küçükken ortaya çıkar. Çocuklukta CKB'ye işaret eden bazı durumlar Amerikan Psikiyatri Derneği (American Psychiatric Association-APA) tarafından aşağıdaki gibi sıralanmıştır. Klinik uzmanlar bu beş göstergeyi, çocuğun bu rahatsızlığa sahip olup olmadığını belirlemede kullanırlar:

1. Israrla tekrarlanan karşı cins olma isteği ya da öyle olduğuna inanma durumu.
2. Erkeklerde karşı cinsin kıyafetini giyme ya da feminen giyim tarzını taklit etme. Kızlarda sadece stereotipik olarak maskulen olan kıyafetleri giymede ısrarcı olma.

3. Taklide dayalı hayalî oyunlarda güçlü bir biçimde süregelen karşı cins rollerini tercih etme ve sürekli karşı cinsten olma fantezileri kurma.
4. Stereotipik olarak karşı cinse ait olan oyun ve eğlencelere katılmak için yoğun arzular besleme.
5. Oyun arkadaşlarını ısrarla karşı cinsten seçme.[47]

Karşıt cinsiyet davranışları okul öncesi dönemde, yani 2-4 yaş arasında başlar. Dr. Richard Green'in araştırmasına göre, karşı cinsin elbiselerini giymek ilk işaretlerden biridir.[48]

Öte yandan, cinsiyet karmaşası yaşayan çocukların çoğunda, homoseksüelliğin erken dönemlerdeki gelişimi, daha belirsiz işaretler verir: Diğer erkek çocuklarla oyun oynamada isteksizlik, hareketli oyunlardan korkma, diğer erkeklerin yanında çıplak durmaktan utanma (kadınların yanındaysa utanmama), babayla ilişkilerde ve babaya bağlanmada güven eksikliği ve anneye aşırı bağlanma gibi.

Richard Wyler'ın web sitesinde anlattığı hikâye, cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan homoseksüel öncesi evredeki erkek çocuklar için tipiktir. Wyler bu çocukların erken dönemde yaşadığı, ortak "cinsiyetsizlik" hislerini tarif eder. Anlattığı erkeklerin hiçbi-

47 American Psychiatric Association, *Diagnostic and Statistical Manual,* 4. baskı. (Washington DC.: American Psychiatric Association, 1994), s. 532; ayrıca bkz. Newman, "Treatment for the Parents of Effeminate Boys", *American Journal of Psychiatry* 133, no. 6, (1976): 683.
Bu arada, APA'nın çocuklukta görülen cinsiyet kimliği bozukluğunu bir problem olarak tanımlayıp aynı durumun yetişkinlikte ortaya çıkmış hâline (yani homoseksüelliğe) tamamen normal gözüyle bakmasındaki ironiye dikkat çekmek isteriz. Bu mantıksal tutarsızlığı, gey aktivistler de fark etmiştir. Bu yüzden, son zamanlarda CKB'yi tanı el kitabından çıkarttırabilmek için seslerini iyice yükseltmeye başlamışlardır.

48 Richard Green, *The "Sissy Boy Syndrome" and the Development of Homosexuality,* (New Haven, Conn: Yale University Press, 1987).

ri ne kız gibi davranmıştır ne de kadın kıyafeti giymiştir. Ama yine de erkeklikle ilgili büyük bir yetersizlik hissi taşımaktadırlar.

> Başlangıçta, kendimizi homoseksüel hissetmekten çok, cinsiyetsiz hissettik. İçimizdeki erkekliğin eksik olduğunu hissettiğimizden kendimizi daha maskulen ve daha bütün hissettirecek olanın çekimine girdik.
> Kadınlarla kız kardeşlerimiz olarak özdeşleşirken erkekleri zıttımız olarak algıladık. Bu yüzden zıttımızın, yani gizemli ve bilinmeyen erkeksiliğin çekimine kapıldık. Çünkü bize göre erkekler, çoğu zaman karşı cinsti. Hâl böyleyken cinsel olarak onlardan etkilenmek, bize doğal geliyordu.

Eğer çocuğunuz karşı cinsin aktivitelerine ve giyim kuşamına ilgi gösteriyorsa oyunları ve saplantıları birbirinden ayırt etmeniz gerekir. Çocuğunuz karşı cinsin kıyafetlerini nadir olarak giyiniyorsa endişelenmenize gerek yoktur. Çocuğunuz bu şekilde davranmaya devam ediyorsa ve bunlara ek olarak sizi telaşa düşüren diğer bazı alışkanlıklar ediniyorsa endişelenmelisiniz. Örneğin, annesinin makyaj malzemelerini kullanmaya başlayabilir. Mahalledeki erkek çocuklardan ve onların oyunlarından kaçınarak, kız çocuklarıyla birlikte olmayı tercih edebilir ve sıklıkla onların evcilik benzeri oyunlarına katılabilir. Sonrasında tiz bir sesle konuşmaya başlayabilir. Kızların yürüyüşlerini, duruşlarını abartılı bir biçimde taklit edebilir; hatta uzun saçlara, küpelere ve eşarplara hayran olabilir. Feminen eşyalar saplantı derecesinde çocuğunuzun özel ilgi alanına girebilir. Yani çocuğunuz, kendi kız kardeşinden ve annesinden daha fazla feminen davranabilir.

Cinsiyet karmaşası yaşayan çocuktan bir insan resmi çizmesi istendiğinde öncelikle bir kadın resmi çizecektir, sonra belki bir de erkek resmi çizecektir. Çocuğun çizdiği kız veya kadın resimleri, pembe ve kırmızı gibi göz alıcı renklerle boyanmış, ayrıntılı ve büyük resimlerdir. Çocuğun yaptığı erkek resmindeki figür ise zayıf, küçük, donuk ve genellikle çöpten adam şeklindedir. Bütün

bu resimler, çocuğun gerçeklik algısını temsil eder. Kadınlar, heyecan verici, güçlü ve göz alıcıdır, (baba da dâhil) erkekler ise zayıf, sıkıcı, hatta olumsuz figürlerdir.

Homoseksüel öncesi evredeki erkek çocuklar, kadınların cinsel organını çok merak edebilirler. Klinisyenler, 12 yaş altındaki CKB'li erkek çocukların, normal erkek çocuklara oranla özellikle vajinaya çok ilgi gösterdiklerini belirtiyorlar. CKB'li erkek çocuk, aynı zamanda kendi erkekliğini reddedebilir ve kendi erkeklik organından tiksinip cinsel organıyla bağını koparmak için penisini içeri doğru itmeye çalışabilir. Ayakta işemek yerine, kız kardeşi gibi oturarak işemeye başlayabilir. Bu tür davranışlar, çocuğun genital bölgesini, "kendisine ait değilmiş gibi" hissetmesini akla getirir. Üstelik CKB'li bazı erkek çocuklar, aslında kız oldukları konusunda ısrarcı bile olabilirler.

CKB'li oğlu olan bir anne, çocuğuna Barbie bebekler alıp vermişti. Çünkü kendini özgür düşünceli bir insan ilan eden bu anne, toplumun cinsiyet stereotiplerine baş eğmediğini düşünüyordu. Oğlunun, Küçük Deniz Kızı ve Sindrella saplantısı olduğunu söylüyordu. Oğlu, bu karakterlerin mimiklerini taklit ediyor ve onların şarkılarını söylüyordu; Ken (erkek bebek) oyuncağının ise yüzüne bile bakmıyordu. Bu anne, bir şeylerin gerçekten yolunda gitmediğini, bunun gelip geçici bir evre olmadığını, oğluyla birlikte alışverişe çıktıkları bir anda anlayıvermişti. Markette 4 yaşındaki oğluna, onun hiçbir zaman bir anne olamayacağını söyleyince çocuk sinir krizleri geçirerek ağlamaya başlamıştı.[49]

4-12 yaş arası 66 efemine erkek çocuk üzerinde yapılmış bir araştırmaya göre, bu çocukların %98'i karşı cinsin kıyafetlerini giyiyordu ve %85'i karşı cins olmayı istediğini söylüyordu.[50] Benim tespitlerime göre, genellikle daha küçük erkek çocuklar, hemen

49 Melissa Healy, "Pieces of the Puzzle", *Los Angeles Times,* 21 Mayıs 2001, s. S1.

50 Green, *Sissy Boy Syndrome,* s. 15-16.

her zaman bu arzularını annelerine itiraf ederler. Bir anne, bana 3 yaşındaki oğlunun, kendisinden ısrarla penisini kesip atmak istediğini söylemişti. Bu erkek çocukları büyüdükçe, anne babalarının kendilerini onaylamamasına karşı daha fazla hassasiyet geliştirirler. Bu yüzden de kız olma arzusu, açıkça dile getirilmez olur.

Cinsiyet Karmaşası Yaşayan Çocuğun Karşılaştığı Sosyal ve Psikolojik Sorunlar

Birçok psikolog ve gey aktivist, gerçekliğin bu derece çarpıtılmasını "bazı insanlar için normal" olarak nitelese de karşıt cinsiyet davranışları, daha derinlerden gelen bazı sorunların belirtisidir. Bu sorunlar, kimliğin çarpıtılması ve "aidiyet hissedememe" ile ilintilidir. Cinsiyet karmaşası yaşayan erkek çocuklar, bununla bağlantılı birçok psikolojik ve sosyal sorun da yaşayacaktır. Böyle çocuklar yalnız, endişeli ve depresif olmaya eğilimlidirler.[51] Birçok anne baba, CKB'li çocuğunun mutlu olmadığını hissetmiştir. Çünkü bu çocuklar gergin, kolaylıkla üzülebilen ve sık sık uyum sağlayamamaktan yakınan çocuklardır.

51 I. Bieber ve T. B. Bieber, "Male Homosexuality", *Canadian Journal of Psychiatry* 24, (1979): 409-21. Ayrıca S. Hadden de sosyal ve fiziksel yetersizlik hisleri ile fiziksel incinme korkusunu "Group Psychotherapy of Male Homosexuals", *Current Psychiatric Theories* 6, (1966), s. 177-86'da işliyor. I. Sipova ve A. Brzek, geylerin "daima dışlanmaları"ndan "Parental and Interpersonal Relationships of Transsexual and Masculine and Feminine Homosexual Men", *Journal of Homosexuality* 9, (1983): 75-84'te bahsediyor. N. Thompson ve ark., erkekler tarafından reddedilmeyi "Parent Child Relationships and Sexual Identity in Male and Female Homosexuals and Heterosexual", *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 4, (1973): 120-27'de yazıyor. Benzer bir şekilde, G. van den Aardweg, CKB'li erkek çocuklarda görülen kendine güvensizlik ve kendini diğer erkek çocukları kadar enerjik ve erkeksi hissedememeyi *Homosexuality and Hope: A Psychologist Talks About Treatment and Change* (Ann Arbor, Mich.: Servant, 1985)'te irdeliyor.

Homoseksüel öncesi evredeki çocuk sonunda, kendisini reddedip alaya alan erkek çocuklarla sokakta oynayabilme özlemi kuran "mutfak penceresi çocuğu" olur. Dışarıda oynamak yerine evde annesiyle kalıp temizlik yapan ve kekler, börekler pişiren bir çocuk olup çıkar.[52] Anne babalar ise okul öncesi dönemi kadar erken ortaya çıkabilen bu durumdan endişe duymakta haklılardır. Çünkü çocuğun "mutfak penceresi çocuğu" olması, hayatının ileriki safhalarında da birçok uyum sorunuyla karşılaşacağına dalalet eder.

Öte yandan CKB yaşayan bazı çocuklar, CKB'nin genel stereotipi olan pasifliğe ve çekingenliğe meydan okuyarak üstünlük taslar veya aşırı benmerkezci davranırlar. Bu tür çocuklar "oyunlarda kendi kurallarını dayatırlar… İstediklerini elde edemedikleri durumlardaysa ya vazgeçerler ya da sinir krizleri geçirirler."[53]

Bunların dışında kalan CKB yaşayan çocuklar vücutlarının kırılganlığına dair taşıdıkları hislerden dolayı yaralanma-berelenme ihtimallerinden aşırı endişe duyarlar. Sıklıkla diğer çocukların kullandığı küfürlü, argo konuşmalardan şikâyet ederler ve saldırgan davranışlardan gerçekten ürkerler.[54]

Dr. Richard Fitzgibbons'ın da söylediği gibi spordan ve diğer erkek çocukların saldırganlığından korkmak, zayıf bir maskulen kimliğin temellerini atar:

52 Joseph Nicolosi, *Reparative Therapy of Male Homosexuality: A New Clinical Approach,* (Northvale, NJ.: Jason Aronson, 1991), s. 58-63.
S. Coates, R. C. Friedman ve S. Wolfe, "The Etiology of Boyhood Gender Identity Disorder: A Model for Integrating Temperament, Development and Psychodynamics". *Psychoanalitic Dialogues* 1, (1991): 483.

53 S. Coates, R. C. Friedman ve S. Wolfe, "The Etiology of Boyhood Gender Identity Disorder: A Model for Integrating Temperament, Development and Psychodynamics". *Psychoanalitic Dialogues* 1, (1991): 483.

54 K. Zucker ve S. Bradley, *Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents,* (New York: Guilford, 1995), s. 22.

> Zayıf maskulen kimlik kolaylıkla tanınabilir. Klinik tecrübeme göre erkeklerde homoseksüelliğin temel sebebi budur. Şaşırtıcı bir biçimde bu durum, zayıf el göz koordinasyonunun iyi spor yapabilmeyi engellemesinden kaynaklanabilir. Spordaki başarısızlık, akranlar tarafından ağır bir biçimde reddedilmeyi beraberinde getirir. Bizimkisi gibi spor yönelimli bir kültürde, bir erkek çocuk top atıp tutamıyorsa ve topa vuramıyorsa dışlanır, soyutlanır ve alaya alınır.
>
> Devamlı reddedilme, bir çocuk ve genç için büyük bir sorun kaynağı olabilir. Bu tür çocuklar yalnızlıklarının ve yetersizlik hislerinin üstesinden gelebilmek için akademik çalışmalara veya kızlarla rahat arkadaşlık ilişkileri geliştirmeye daha fazla vakit ayırabilirler. "Sporun açtığı yara" çocuğun kendi gözündeki imajını, akranlarıyla ilişkilerini, cinsiyet kimliğini ve bedenine yaklaşımını olumsuz etkileyecektir. Sonuçta kendi erkeksiliğine ve yalnızlığına dair geliştirdiği negatif imaj, çocuğun erkek akranlarının erkeksiliğine özenmesine yol açabilir.[55]

Başka bazı çalışmalar, homoseksüel öncesi erkek çocukların zayıf koordinasyondan ve objelerle veya kişilerle sert temas gerektiren sporları oynamadaki güçlüklerden mustarip olduklarını bulmuştur.[56] Benzer bir biçimde başka bazı çalışmalar da bu tür çocukların; hareketli, efor sarf etmeyi gerektiren oyunlar ile diğer erkek çocukların bilinçli olarak kendilerini incitmek istemelerini birbirinden ayırt etmekte zorlandıklarını ortaya koymuştur.[57]

55 Richard Fitzgibbons, "The Origin and Therapy of Same Sex Attraction Disorder", *Homosexuality and American Public Life,* ed. Christopher Wolfe, (Dallas: Spence, 1999).

56 Zucker ve Bradley, *Gender Identity Disorder*, s. 22'de bazı çalışmaların zayıf koordinasyonu öne sürmüş olmasına rağmen, kendilerinin koordinasyon zayıflığından ziyade hareketli oyunlardan korkma ve kaçınmayı daha tutarlı bulduklarını söylemişlerdir. Çünkü bu tür erkek çocukların bazıları, yüzme gibi fiziksel temas içermeyen ama koordinasyon gerektiren spor dallarında gerçekten başarılıdırlar.

57 A. D. Pellegrini, "What is a Category? The Case of Rough and Tumble Play", *Ethyology and Sociobiology* 10, (1989): 331-41; P. K. Smith ve M. Boulton, "Rough and Tumble Play, Aggression, and Dominance: Percep-

Hollandalı psikolog Dr. Gerard van Aardweg, Dr. Fitzgibbons'ın agresif oyunlardan duyulan korku ile ilgili görüşlerini paylaşır. Klinik ve klinik olmayan erkek homoseksüel vaka örneklerinde çocuklukta tedbirli ve mülayim olmak ve takım sporlarından uzak durmak bütün kültürler için geçerli olan, evrensel bir bulgudur.[58]

İlkokul yıllarından itibaren diğer çocuklar, bu tarz cinsiyet karmaşası yaşayan çocuklara "hanım evladı", "gey", "ibne" ve "eşcinsel" gibi lakaplar takarlar. Bundan daha vahim ve trajik olan ise öğretmenlerin bu çocukları "gey çocuklar" diye tanımlayarak çocukların kendilerini "doğuştan gey" gibi düşünmelerine yol açmalarıdır. Başta bu çocuklar "gey"in ne demek olduğunu çok iyi bilmemekle beraber kendilerinin aslında diğerlerinden çok farklı olduğundan şüphelenirler. Bu durum fazla sürmez çünkü kendi cinsiyetlerinden uzaklaşmaları, onları sonunda aynı cinsle romantik ilişki özlemine sürükler.

Eski danışanlarımdan biri -Alex- kendisinin uzaktan uzağa ve gizlice nasıl erkeklerin dikkatine özlem duyduğunu yazar. Onun yazılarında, aynı zamanda, kendi cinsiyetinden insanlarla bağ kuramamayı ve erken dönemde erkek dünyasına karşı gelişen savunmacı kopma tutumunu (ki bu korku ve heyecanlanmalar ile açığa vurulur) görürüz:

> Hatırlayabildiğim ilk gey hislerim daha 9 yaşında, ilkokul 4. sınıfa giderken ortaya çıkmıştı. Koyu kahverengi saçlı, koyu mavi ceket giyen bir erkek çocuğu fark etmeye başlamıştım. İlk önce onun gülümsemesinden hoşlandığımı hatırlıyorum. Onu izlemeye devam ettikçe, onun çekimine kapıldım ve onun ne kadar sevimli olduğunu düşünmeye

tion and Behavior in Children's Encounters", *Human Development* 33 (1990): 271-82; A. Costabile ve ark. "Cross National Comparison of How Children Distinguish Serious and Playful Fighting", *Developmental Psychology* 27, (1991): 881-87.

58 G. van den Aardweg, *On the Origins and Treatment of Homosexuality: A Psyhoanalytic Reinterpretation,* (New York: Praeger, 1986).

> başladım. Ne zaman okul bahçesine çıksam o yakınlarda mı diye etrafımı kolaçan eder olmuştum. Bir kez onu fark etmiştim ve ona bakmadan duramaz olmuştum.
> 4. sınıf öğrencisi, küçük bir erkek çocuk olarak bana neler olduğunu anlayamamıştım. Tek bildiğim, okula yeni gelmiş olan bu çocuktan çok hoşlandığımdı. Ondan çok korktuğumu hatırlıyorum. Bu korkunun sebebi ise çocuğun alaycı bir hayta olması değildi, sadece ondan çok hoşlanıyor olmamdı.

Şu konuya dikkatinizi çekmek isterim: Cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan bir erkek çocuk hassas, kibar, sosyal, narin ve sanatsal yeteneklere sahip olup aynı zamanda heteroseksüel de olabilir. Başka bir deyişle çocuk; sanatçı, aktör, dansçı, aşçı veya müzisyen olup aynı zamanda heteroseksüel olabilir. Bu içten gelen sanatsal yetenekler, insan becerilerinin muhteşem çeşitliliğinin bir parçası olarak çocuğun kim olduğunu tanımlayabilir. Hiç kimse bu becerileri ve kişisel özellikleri törpülemeye çalışmamalıdır. Erkeksiliğin desteklenmesi ve onaylanması ile bu tür yetenekler, normal heteroseksüel erkeklik bağlamında geliştirilebilir.

Annelerin Tepkileri

Cinsiyet karmaşası yaşayan çocukların anneleri bazen çok korumacı olabiliyorlar. Örneğin, erkek çocukların sıklıkla biraz dövüşerek oynadıkları, rekabete dayalı oyunlara müdahale ediyorlar. Diğer çocukların gözünde, annesi oyuna müdahale eden çocuk "muhallebi çocuğu" olarak damgalanıyor. Dahası erkek çocuklarının, "muhallebi çocuğu" olarak adlandırdıkları bu çocuklara karşı, özellikle daha sert davranmak gibi bir eğilimleri vardır.

"Haydi gel canım" der anneler. "Bu haylazlarla oynamana gerek yok. Bu haytalara mı kaldın sen!" Birçok yetişkin homoseksüel danışanım bana, annelerinin kendilerini iyi niyetle bu şekilde teskin etmeye çalıştığını anlatır.

Yetişkin homoseksüellerle çalışan birçoğumuz, bu erkeklerin gençliklerinde akranlarıyla sert oyunlar oynamaktan hoşlanma-

dıklarını, bundan dolayı akranlarının yanında bulunmaktan kaçındıkları detayını fark etmişizdir. Bu çocuklar, kendileri gibi daha sosyal ve narin olan kız çocuklarla birlikte olmayı tercih etmişlerdir. Cinsiyet özdeşleşimi sorunu yaşayan erkek çocuklar, ergenliğin ortalarına doğru bir değişim yaşarlar. Artık diğer erkekler onların gözünde çok daha önemli, heyecan verici, hatta gizemlidir; kızlar ise önemsizleşmiştir.

Çocuklarda Cinsiyet Tutuculuğu: Normal ve Sağlıklı Bir Gelişim Aşaması

Heteroseksüel çocuklar, homoseksüel öncesi evredeki çocukların tam zıttı bir gelişim sürecinden geçmektedirler: Cinsel kimliğini güçlendirmekte olan normal bir erkek çocuk, kız çocuklarla birlikte olmayı reddeder. Özellikle 6-11 yaş arası erkek çocuklar, karşı cinsten olan arkadaşlarından vazgeçerler. Erkek çocuklar, "Kızlardan nefret ediyorum" derler. Kızlar ise, "Erkekler aptal, onları aramızda istemeyiz", "Erkekler çok uyuz" gibi düşüncelerini dile getirirler. Bu yaşlardaki çocuklar bir süre boyunca cinsiyet rollerinde çok katı ve stereotipik davranırlar. Örneğin, erkek izci kampına bir kızın katılması fikri, erkek çocukları için rezillik demektir. Erkek çocuklar ağaç evlerinin üstüne, "Kızlar giremez" yazıları asarlar. Bu aslında cinsiyetçilik (*sexism*) değildir; bu sağlıklı ve normal bir cinsiyet özdeşleşimi sürecinin bir parçasıdır.

Bu sağlıklı kız ve erkek çocuklar, cinsiyet kimliklerini pekiştirmek için, kendilerini aynı cinsten yakın arkadaşlarla çevirirler. Böylece, yeni edinilmiş olan "erkeklik" ve "kızlık" hisleri sağlam bir zemin üzerine inşa edilecektir. Bu durum, ergenlik döneminde karşı cinsle temasa geçebilmelerinin önemli bir ön koşuludur.

Bu gelişim sürecinde karşı cins gizemli bir hâle gelir. Bu da karşı cinsin, hayatın sonraki safhalarındaki erotik ve romantik çekiciliğinin temellerini atar. (Bizler, "bizim gibi olmayana" romantik olarak ilgi duyarız.) Bu sebeple bir dönem meydana gelen

abartılı aynı cins gruplaşmaları, normal cinsiyet kimliğimizin derinleşmesi ve netleşmesi için gerekli bir gelişimsel safhadır.

Richard Wyler'ın da söylediği gibi, homoseksüelliğin temelinde aynı cinsin dünyasından soyutlanmak yatar:

> Erkek dünyası tarafından dışlanmış olmanın verdiği korku ve incinmişlik bizi, kendimizi en çok arzuladığımız şeyden, yani maskulenlikten ayırmaya iter…
> Fakat bu bizi, erkekler olarak nereye götürebilir ki! Bu durum bizi ancak cinsiyet karmaşasının imkânsızlık denizlerine sürükler. Ne tamamen erkeksi ne de tamamen kadınsı olabiliriz. Kendimizi sadece bizi incitmelerinden korktuğumuz erkeklerden değil; bütün heteroseksüel erkek dünyasından uzaklaştırmışızdır. (www.peoplecanchange.com.)

Bir çocuğun dişilik ve erkeklik hisleri, özellikle de çocuk küçükse belli belirsiz bir fikirden ötedir. Cinsiyet derin bir duygusal değer taşır. Araştırmacılar; erkek çocuklara kız olup olmadıkları sorulduğunda, kızlara ise erkek olup olmadıkları sorulduğunda birçok çocuğun "oldukça güçlü bir tepki verdiğini, bazılarının bu soruyu eğlendirici bulduğunu, bazılarının ise açıkça kızıp gücendiğini" belirtirler. Bu tür tepkiler vermeyen çocuklar, bu tepkileri veren çocuklara kıyasla çok daha az tipik ve daha az sağlıklılardır.[59]

Ergenlik döneminde ise durum değişir. Çünkü normal gelişim göstermiş bir erkek çocuk, kızların çekimine girmiştir. Kızlar artık o kadar da önemsiz değildir; bir anda daha ilgi çekici, anlaşılması güç, romantik ve esrarlı hâle gelmişlerdir.

Gey bir psikolog, "Kişilerin, çocukluklarında kendilerine benzemeyenlere veya alışılmadık olanlara erotik ve romantik olarak ilgi duyduğunu" belirtir. Bu yüzden, "egzotik olanın erotik

59 R. G. Slaby ve K. S. Frey, "Development of Gender Constancy and Selective Attention to Same Sex Models", *Child Development* 46, (1975): 849-56.

hâle geldiğini" söyler.[60] Yani homoseksüel öncesi evredeki çocuk, kendi cinsinden olanı garip olarak algıladığı için kendi cinsine karşı uyarılma yaşar. Öte yandan aynı cinsten çocukluk akranlarını garip ve esrarlı hissetme durumu, bu gey psikolog için kesinlikle normaldir!

Çorap Söküğü: Çocuğun Kendini Babasından Uzaklaştırmasından Sonrası

Efemine erkek çocuklar, normal cinsiyet gelişimi gösteren çocuklardan daha fazla -biz onarım terapistlerinin 3 kilit dediği- şefkat, ilgi ve onaylanmaya (*affection, attention, approval*) ihtiyaç duyarlar. İhtiyaçları olanı alamadıklarında, babalarının tavrını, kendilerine karşı ilgisizlik ve reddedilme olarak algılarlar. Benlik duygularında, büyük ve çok acı veren bir hakarete maruz kalmışlık hissi oluşur. Daha fazla incinmeye karşı kendilerini korumak için babalarını zihinlerinde küçülterek önemsiz, hatta var olmayan bir figür hâline getirirler. Bu davranışları, "O beni istemiyorsa ben de onu istemiyorum" gibi bir mantığı yansıtır.

İş bu noktaya geldikten sonra babalarından ya hiçbir şey beklemezler ya da babalarıyla hiç işleri olmadığını düşünürler. Bunun da ötesinde babaları gibi olmayı istemezler. Böylece erkeklik yolunda sarf etmeleri gereken doğal çabadan vazgeçmiş olurlar. Sonrasında diğer erkek çocuklar cinsiyet karmaşası yaşayan çocuktan uzaklaştıkça (ki gerçekten uzaklaşacaklardır), bu çocuklar daha derin bir yalnızlığın içine gömülerek bu yalnızlığın ve reddedilmişliğin sebebinin, kendilerinin "yeterince iyi olmadığı" şeklindeki inanışlarını pekiştirirler. Bu da diğer çocukların erkekliğini putlaştırmalarına sebep olur. Richard Wyler diyor ki:

> Erkekliğimizin eksik olduğunu hissettiğimiz için başkaları tarafından, özellikle de erkeksiliğine (*masculinity*) en çok hayran oldukla-

60 Daryl Bem, "Exotic Becomes Erotic: A Developmental Theory of Sexual Orientation", *Psychological Review* 103, no. 2, (1996): 320-35.

> rımız tarafından kabul edilmenin ve onaylanmanın özlemini çektik. Kendimizde olmadığını fakat başka erkeklerin sahip olduğunu düşündüğümüz özellikleri putlaştırdık. Bu putlaştırma, kendimiz ile "gerçek erkekler", yani fantezilerimizin Adonis tanrıları arasında var olduğunu hayal ettiğimiz uçurumu derinleştirdi.
> Erkeklik özelliklerini putlaştırmamız, kendimizle ilgili hissettiğimiz erkeklik eksikliğini gözümüzde daha da büyüttü. Bu durum aynı zamanda putlaştırdığımız erkekleri insanlıktan çıkararak kaideleri üzerinde yükselen, kendilerine ulaşılmaz tanrılar hâline getirdi. (www.peoplecanchange.com.)

Normal erkek çocuklar birbirleriyle aktif ve saldırgan bir biçimde oynarlar. Öte yandan homoseksüel öncesi çocuklar bu oyunlardan korkarak yılgınlık hissederler ve bir kenardan oynayanları seyrederler. Oyunlara katılabilmeyi isterler ama kendilerinin farklı olduğunu, hatta diğer erkeklerden daha az erkek olduklarını hissederler. Bu sebeple oyunlara katılmak için kendilerini yetersiz ve hazırlıksız görürler.

Bir sonraki aşama sıklıkla depresif tepkilerdir. Ve sonuç olarak bu çocuklar, yalnız ve hayalci tipler olup fantezi dünyasına çekilirler. Bazıları tiyatro ve oyunculuğa aşırı ilgi göstererek başka birisini canlandırma ihtimalinin peşinde koşarlar. Bazıları durumlarını telafi etmek için derslerine asılır ve akademik başarılar göstermeye çalışır; bazılarıysa normalden daha kabiliyetli olmalarına rağmen, derslerine dikkatlerini vermede zorlanır ve okulda başarısız olurlar.[61]

Bu tür çocukların anne babaları, çocuklarında bu belirtileri gördüklerinde haklı olarak endişelenirler. Sağduyuları onlara, bir şeylerin yolunda gitmediğini söyler. Daha önce de belirttiğim gibi, gey aktivizmine gönül vermiş psikoterapistlerin eline düşecek kadar şanssız olan anne babalar, kendilerine çocuklarının yaşadıkla-

61 G. van den Aardweg, "Parents of Homosexuals-Not Guilty? Interpretation of Childhood Psyhological Data", *American Journal of Psychotherapy* 38, (1984): 180-89.

rının kaçınılmaz olduğunu ve bu eğilimlerin temelinde "gey genleri" ya da "gey beyni" olduğunu söyleyen uzmanlarla karşılaşırlar.

İlgili makamlarda oturan birçok iyi eğitilmiş insan, maalesef, çocuklardaki cinsiyet kimliği karışıklığı ile ilgili gerçekleri anlamıyor. Ama siz, çocuğunuzun anne babası olarak çocuğunuzun gelecekteki cinsel yönelimine bir etkide bulunabilirsiniz.

Çocuğunuzun heteroseksüel ya da gey olup olmamasını umursamıyor musunuz? Bu yolu seçtiğinizde şüphesiz çocuğunuzun homoseksüel öncesi evresini onaylamada size destek olacak binlerce ruh sağlığı uzmanı var.

Psikiyatr Justin Richardson homoseksüel öncesi evreyi destekleyebilecek ruh sağlığı uzmanlarından biri. Richardson'a göre, bir erkek çocuğun efemine olmasında yanlış ya da sorunlu bir durum söz konusu değildir; çocuğun problemleri, toplum tarafından onaylanmamaktan kaynaklanır.

Dr. Richardson geyliğini açıkça ilan etmiş bir adam. Hassas ve sanatsal bir mizacın, erkek homoseksüelliğinin yapı taşlarından biri olduğuna inanıyor. Ama aynı zamanda (tıpkı Amerikan Psikiyatri Derneği gibi) psikolojik ve sosyal etmenlerin, bu tür bir çocuğun cinsiyet kimliğini ve gelecekteki cinsel yönelimini sağlamlaştırdığını kabul ediyor. Bu çocuğun bir "hanım evladı" ve homoseksüel olmasının, çocuğun anne babasının kişiliklerine ve bu kişiliklerin çocuğunkiyle nasıl karıştığına veya karşıtlaştığına bağlı olduğunu da belirtiyor. Anne baba ile etkileşim düzeyinin çocuk ile anne baba arasındaki duygusal bağlanmanın kalitesini veya derinliğini (ya da kalite ve derinliğin olmayışını) etkilediğini kabul ediyor. Richardson'ın tanımladığı bir başka faktör ise anne babanın çocuğun gelişen erkek vücuduna nasıl tepki gösterdiği. Yine bir başka faktör, çocuğun oyun arkadaşlarının çocuk üzerinde süregelen etkileri. Dr. Richardson'ın tanımladığı bütün bu faktörler -tıpkı bizim de söylediğimiz gibi- çocuğun maskulen cinsiyet özdeşleşimini tasdikleyici veya zayıflatıcı etkenlerdir. Fakat Dr. Richardson bizden açık

bir biçimde farklı olarak bu etkilerin hiçbirini patolojik görmez çünkü ona göre, sonuç olarak homoseksüellik patolojik değildir; özü itibarıyla homoseksüellik "sadece vardır".

Kendini maskulen hissedememek ve kişinin aynı cinsten olan babasından ve akranlarından kopması sorunlu mudur? Richardson için sorunlu değildir çünkü ona göre cinsiyet, zaten başlı başına bir kayıtsızlık meselesidir. Richardson anne babaları sadece erkek çocuklarını efeminelikten vazgeçirmeye çalışmamaları konusunda teşvik etmiyor, bundan da öte çocuğun efemineliğini sağlıklı bir uyumsuzluk göstergesi olarak takdir ettiklerini çocuğa hissettirmelerini salık veriyor. Richardson, cinsiyet ayrımlarına kayıtsız kalmanın zihinsel üstünlüğün bir göstergesi olduğunu iddia edecek kadar işi ileri götürüyor![62]

Hâl böyleyken diğer tarafta biz oldukça gericiyiz. Çünkü elbise giyen bir erkek çocuğun aslında bir problemi olduğunu düşündüğümüzden, "katı" cinsiyet anlayışlarına saplanıp kalmışızdır!

Dr. Richardson'ın aksine bir insanın içinde hissettiği cinsiyet kimliğinin, sahip olduğu biyolojiyle uyumlu olmasının sağlıklı gelişimin bir gereksinimi olduğunu düşünen terapistler de vardır. Akıl, ruh ve vücut bir ahenk içerisinde çalışmalıdır. Cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan çocuk; sanatçı ruhlu, yaratıcı ve hassas olabilir ama potansiyelini gerçekleştirerek büyüyebilmesi için aynı zamanda erkeklerin dünyasına ait olduğundan emin olması gerekir.

Anne babalar, cinsiyet karmaşası yaşayan çocuğun karşılaştığı gerçek sorunları fark eder etmez, çocuğun problemlerini çözmeye yardımcı olabilmek için çıkış yolları arıyorlar. Bu yüzden değişimin mümkün olduğuna ve değişim için umudun bulunduğuna inanan psikoterapistlerin uzmanlığına ve yol göstericiliğine başvuruyorlar. Bu uzmanların da belirttiği gibi, bu karmaşayı yaşayan çocukların büyürken heteroseksüel bir kimliğe bürünmeleri gerçekten de mümkündür.

62 Justin Richardson, "Setting Limits on Gender Health", *Harvard Review of Psychiatry* 4, (1996): 49-53.

3. O Şekilde Doğmuş Olmak?

Neyi bulamadığımı vurgulamam önem arz ediyor: Homoseksüelliğin genetik olduğunu kanıtlamadım... İnsanların yaptığım çalışmayı yorumlarken en sık yaptıkları yanlışın aksine ben, gey erkeklerin o şekilde doğmuş olduklarını söylemedim.

Dr. Simon LeVay, *Gey Beyni*'nin yazarı

İnsanlar sık sık "gey doğulur, gey olunmaz" derler. Köşe yazarı Ann Landers, bu içi boş teoriyi tekrar ederek milyonlarca Amerikalıyı yanlış yönlendiren birçok ünlü isimden biridir.[63]

Bu mit medyanın, yapılan birkaç bilimsel çalışmanın ses getirebilecek bulgularını, bu bulguların en önemli niteleyici şartlarını atlayarak ilan etmesiyle ortaya çıktı. Maalesef milyonlarca insan homoseksüelliği, kişinin kimliğinin değişmez parçalarından biri olarak, yani Tanrı vergisi olarak görmeye başladı. Bu miti ortaya atanlar, homoseksüelliğin kişinin yetişme çağlarında anne babasıyla, akranlarıyla, sosyal ve biyolojik faktörlerle etkileşimiyle geliştiğini görmezden geliyorlar.

63 Linda Ames Nicolosi, "NARTH Member Answers Ann Landers", *NARTH Bulletin,* Aralık 1996, s. 5.

Hâlbuki ortaya konan deliller yakından incelendiğinde, homoseksüelliğin "doğuştan" olduğunu iddia eden çalışmalara imza atmış bilim adamlarının da artık bu görüşün bir mit olduğu görüşüne katıldığı görülür. Bu bilim adamları, genetik ve biyolojik etkilerin bazı insanlar için homoseksüelliğin kapılarını araladığını söylemekle birlikte, çevresel etkilerin (yani anne baba kaynaklı ya da sosyal ve deneyimsel etkilerin) kişiyi bu eşikten atlatarak homoseksüel olarak onadığını itiraf ediyorlar.

My Genes Made Me Do It! (Genlerim Sebep Oldu!) adlı kitabın yazarı, yapılan biyolojik araştırmanın nasıl yanlış yorumlandığını şöyle anlatıyor:

> Medyada her yıl bolca çıkan bir sürü makale bizi, homoseksüellikle biyolojik özellikler arasında bir bağlantı olduğuna ikna etmeye çalışıyor. Bu makaleler; genlerden, beyin yapılarından, rahimdeki hormon seviyelerinden, kulak yapısı özelliklerinden, parmak izi şekillerinden, parmak uzunluklarından ve sözel yeteneklerden bahsediyor… Siz bu satırları okurken başka bazı özellikler de bu listeye katılmış olabilir.
>
> Genler, homoseksüellikte doğrudan olmayan bir etkiye sahiptir çünkü genler insanları genel olarak homoseksüelliğe zorlamazlar. Bu sonuç, bilim dünyasında 20-30 yıldır bilinmekle birlikte kamuoyuna henüz ulaşmış değildir.[64]

Kanıt

Homoseksüelliğin "doğuştan" olduğunu iddia eden araştırmalar, gey aktivizmi için politik bir can simidi olma işlevi üstlendi. Homoseksüellerin cinsel yöneliminin doğuştan olduğu miti, kamuoyunda ilk defa 1991'de, araştırmacı Simon LeVay'in homoseksüel oldukları varsayılan 35 erkek kadavrasının beyni üzerinde yaptığı araştırmalarla duyuldu. Kendisi de gey olan LeVay, gey

64 Neil Whitehead, "The Importance of Twin Studies", *NARTH Bulletin*, Nisan 2001, s. 26.

aktivizminin sözünü esirgemeden konuşan bir savunucusu. Buna rağmen medya, onun sosyal ve politik bağlılıklarının bir çıkar çatışmasına sebep olabileceği ihtimali üzerinde durmadı.

LeVay, kadavraların beyninde hipotalamus adı verilen küçük bir sinir kümesini inceledi.[65] Beyinlerde bulduğu küçük farklılıkların homoseksüelliğin sebebi mi yoksa sonucu mu olduğunu söyleyemedi. Bu farklılıkların, merhum kişilerdeki aktif HIV enfeksiyonun sebep olduğu bir beyin tahribatından kaynaklanmış olma ihtimaline de açıklık getiremedi. Yaptığı küçük çaplı çalışma, başka bir araştırmacı tarafından tekrarlanmasa da gey aktivistlerin "geylerin farklı doğmuş insanlar" oldukları iddialarını güçlendirdi. LeVay'in çalışması, medyanın cinsel özgürlükleri ve gey aktivizmini destekleyen haberlere olan ihtiyacını beslediği için bütün dünyada manşetlere taşındı.

Ancak bir zaman geçtikten sonra LeVay, "homoseksüellerin o şekilde doğmuş olduklarını" kanıtlamadığını sessiz sedasız itiraf etti: "Neyi bulmadığımı vurgulamam önem arz ediyor. Homoseksüelliğin genetik olduğunu kanıtlamadım veya gey olmaya sebep olan bir gen bulmadım. İnsanların yaptığım çalışmayı yorumlarken en sık yaptıkları yanlışın aksine ben, gey erkeklerin o şekilde doğmuş olduklarını söylemedim."[66]

Çalışması yayımlandıktan 10 yıl sonra LeVay, bir gey magazinine, kendisininki gibi araştırmaların aslında abartıldığını, suistimal edildiğini ve politik amaçlar için çarpıtıldığını itiraf etti. Fakat gey aktivizmi açısından faydalı bir amaca hizmet ettiğini ekledi:

> Geyliğin değiştirilemez olup olmadığı politik alanda çok kritik bir soru. Çünkü Amerikan kamuoyunun gey haklarına karşı takınacağı tutum, geyliğin bir tercih olup olmadığına göre değişecektir…

65 S. LeVay, "A Difference Between Hypothalamic Structure Between Homosexual and Heterosexual Men", *Science 258,* (1991): 1034-37.

66 David Nimmons, "Sex and the Brain", *Discover,* Mart 1994, s. 64-71'den alıntılanmıştır.

> Eğer bilim, cinsel yönelimin kişinin var oluşunun yapısal özelliklerinden biri olduğunu kanıtlayabilirse muazzam bir fayda ortaya çıkacaktır.[67]

LeVay'in çalışmasının hemen ardından 1993 senesinde Ulusal Kanser Enstitüsü'nden (The National Cancer Institute) genetikçi Dean Hamer -LeVay gibi o da geydi-, erkek homoseksüelliğinin temeli olduğunu iddia ettiği bir gen bulduğunu ileri sürdü.[68] Fakat başka iki araştırmacı, Hamer'ın bulduğu sonuçları daha büyük ve kapsamlı bir çalışmada tekrarlamaya çalıştıklarında elde ettikleri sonuçlar oldukça farklıydı.[69] Bunu şöyle dile getiriyorlardı: "Çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçların Hamer'ın çalışmasındakinden niçin bu derece sapmış olduğunu açıklayamıyoruz. Üstelik bizim çalışmamız Hamer'ınkinden daha büyüktü ve onun belirlediği derecede bir genetik etkiyi tespit edecek donanımımız kesinlikle vardı." Hamer'a daha sonra homoseksüelliğin sadece biyolojik kaynaklı olup olmadığı sorulduğunda Hamer, "Kesinlikle değildir. İkiz çalışmalarından biliyoruz ki cinsel yönelimdeki varyasyonların yarısı veya yarısından da fazlası genetik miras değildir"[70] demişti.

Fakat Hamer'ın çalışmasıyla alakalı olarak medyada yer alan manşetler, Hamer'ın kendi sözlerinden farklı bir mesajı, yani homoseksüelliğin doğuştan olduğu mesajını kamuoyuna iletiyordu. Hamer, daha sonraları kadın homoseksüelliğiyle ilgili olarak lezbiyenliğin, erkek homoseksüelliğine göre biyolojik yapıdan daha

67 Mubarak Dahir, "Why Are You Gay?" *The Advocate,* 17 Temmuz 2001, s. 38.

68 D.H. Hamer ve ark. "A Linkage Between DNA Makers on the X Chromosome and Male Sexual Orientation", *Science 261,* 1993: 321-27.

69 G. Rice ve ark., "Male Homosexuality: Absence of Linkage to Microsattelite Makers at Xq28", *Science 284,* (1999): 665-67.

70 John Horgan, "Gay Genes, Revisited: Doubts Arise over Research on the Biology of Homosexuality", *Scientific American,* Kasım 1995, s. 26.

az etkileniyor gibi gözüktüğünü yazdı. "Yakın zamanda yapılan en iyi çalışma, kadın cinsel özdeşiminin genetik mirastan çok, çevresel bir mesele olduğuna işaret ediyor"[71] diyordu.

İkiz Çalışmaları Neyi Gösteriyor?

Kamuoyu aynı zamanda siyasete alet edilen, "gey ikiz çalışmaları" ile ilgili haberlerle doldurulmuştu. Bolca reklamı yapılan çift yumurta ikizleri ile ilgili bir çalışma, homoseksüelliğin genetik temellerini kanıtlayan bir başka çalışma olarak manşetlere çıktı.[72] Fakat bilim adamı Neil Whitehead'in de anlattığı gibi, çift yumurta ikizleri çalışmaları, aslında çevresel etkilerin gücünü gösteriyordu çünkü genler kişiyi homoseksüel yapıyor olsaydı istisnasız her çift yumurta ikizinin aynı şekilde; ya homoseksüel ya da heteroseksüel olması beklenirdi.

My Genes Made Me Do It! (Genlerim Sebep Oldu!) kitabının yazarı Dr. Whitehead, ikiz vakalarının neredeyse yarıya yakınında ikizlerden biri homoseksüelken diğerinin öyle olmadığını söylüyor. "Tek yumurta ikizlerinin genleri birbirinin aynıdır" diyor ve ekliyor: "Homoseksüellik, genlerden gelen, kaçınılmaz bir biyolojik durum (göz rengi gibi) olsaydı, çift yumurta ikizlerinden birinin homoseksüel olması durumunda, vakaların %100'ünde diğer kardeşin de öyle olması gerekirdi. *Fakat biliyoruz ki vakaların sadece %38'inde diğer ikiz kardeş de homoseksüeldir*... Eğer ikizlerden biri homoseksüel ise genelde diğeri homoseksüel değildir."[73]

Üstelik ikiz çalışmalarında kullanılan örneklemler, rastgele oluşturulmamıştır. Yani denekler (çalışma duyurusuna cevap veren gönüllüler), çalışmaya katılmayı kendileri seçmiştir. Gey top-

71 D. Hamer ve P. Copeland, *Living with Our Genes: Why They Matter More Than You Think?,* (New York: Bantam Doubleday Deli, 1998), s. 188.

72 J. M. Bailey ve R.C. Pillard, "A Genetic Study of Male Sexual Orientation", *Archives of General Pychiatry 48,* (1991): 1081-96.

73 Whitehead, "Importance of Twin Studies", s. 26; vurgular eklenmiştir.

lulukları, homoseksüelliğin doğuştan olduğunu "kanıtlama"nın politik önemine çok iyi vâkıf olduklarından katılan ikizlerden ikisi de homoseksüelse bunların gönüllü olma ihtimali daha yüksektir. Dr. Whitehead'in de söylediği gibi:

> Son 10 yılda yapılan ikiz çalışmaları, homoseksüelliğe genetik katkının %50 dolaylarında olduğunu iddia ederek başka çalışmaların hesaplarından oldukça yüksek bir oran öne sürmüştür.
> Fakat ikiz çalışmalarında kullanılan yöntemin gözden geçirilmesi -özellikle de gönüllü ikizler yerine kayıtlı ikizlerin kullanılması- bu oranı hem kadın hem erkek homoseksüelliğinde daha tutarlı bir oran olan %10'a kadar indirmiştir.[74]

Dr. Whitehead, ikiz çalışmalarının aynı zamanda şaşırtıcı bir biçimde kız ve erkek kardeşlerin aynı anne babayı nasıl farklı şekillerde algıladıklarının altını çizdiğini söylüyor. Bu durum, çok çocuklu birçok ailenin sadece bir tane homoseksüel çocuğu olacağı, çocuğun diğer kardeşlerinin heteroseksüel olarak büyüyeceği genel geçer gözlemini de destekliyor. "Araştırmacılar, (biri homoseksüel olup diğeri olmayan) çift yumurta ikizlerine, yaşamlarının erken döneminde içinde yaşadıkları aile ortamını sordular; aynı aile ortamının ikizler tarafından farklı şekillerde algılandığını fark ettiler. Bu farklılıklar, ikizlerden birini homoseksüelliğe yöneltirken, diğeri üzerinde böyle bir etki yapmamıştı." Dr. Whitehead sonuç olarak, "Bilimsel gerçek, genlerimizin bizi bir şey olmaya zorlamadığıdır. Ama genetik yatkınlıklarımızı destekleyebilir veya bastırabiliriz..."[75] diyor.

Mizaç özelliklerinin, bazı çocukları homoseksüelliğe eğilimli yaptığını söylediğimizi hatırlatalım. Erkek çocuklar bu duruma karşı daha savunmasızdır; mesela, cinsiyet kimliği bozukluğu ta-

74 Neil Whitehead, "What is the Genetic Contribution to Homosexuality?" *NARTH Bulletin,* Aralık 1999, s. 22.

75 a.g.e., s. 26.

nısı konmuş erkek çocuk sayısı, kız çocuk sayısının beş katıdır. Bunu söylemekle birlikte, belli bir çocuk için, "Bu çocuğun gey olduğunu biliyoruz. Onu hemen bu şekilde tanımlayalım ve derhâl bir gey kulübüne veya dayanışma merkezine gönderelim" şeklinde düşünmemeliyiz. Yetişme dönemindeki bir erkek çocuğun kimlik bilinci ve davranışları, gey olmaya "mahkûm" olduğu sonucuna varamayacağımız kadar çok faktör tarafından şekillendirilir. Bu faktörler; kişinin öz bilincini şekillendiren akran ve aile etkilerini, toplumun gey hayat tarzını onaylayıp onaylamamasını, kişinin hissettiği şekilde davranıp davranmama konusunda aldığı kararları, çocuklukta yaşanan cinsel tacizleri, dinî inanışları ve kişiye nasıl yol gösterildiğini kapsar.

Sosyal Bilimlerde Araştırmacı Ön yargısı

"Geylik geni" çalışmalarının yanı sıra lezbiyenlerin ve gey erkeklerin en az karşı cinsle evli çiftler kadar iyi -hatta daha iyi- anne babalar olduklarını kanıtlamaya çalışan çalışmaların sayısının artmakta olduğunu görüyoruz. Homoseksüelliğin "doğuştan" olduğunu iddia eden çalışmalarda olduğu gibi, gey ebeveynliği üzerine yapılan çalışmalarda da araştırmacıların politik bağlılıkları ciddi bir problemdir.[76] Bu demek değildir ki bu araştırmacıların çalışmaları doğrudan göz ardı edilmeli. Fakat özellikle onların çalışmaları, basıma kabul edilmeden önce sıkı bir denetimden geçirilmelidir. Bunun yerine, sağduyuya ters düşen radikal bazı sonuçların bu çalışmalara dayandırıldığını görüyoruz. Örneğin, "Her iki ebeveyni de aynı cinsiyetten olan çocuk, ebeveynlerinin cinsiyetleri farklı olan çocuklar kadar uyumlu ve dengelidir" ya da Amerikan Psikiyatri Derneği'nin belirttiği gibi, "Gey ve lezbiyen ebeveynlerin çocuklarının heteroseksüel anne babası olan çocuklara kıyasla

76 R. Lerner ve Althea Nagai, *No Basis: What the Studies Don't Tell Us About Same Sex Parenting,* (Washington DC.: The Marriage Law Project, 2001).

belirgin bir biçimde dezavantajda olduğunu bulmuş tek bir çalışma yoktur."[77]

Ne tuhaftır ki gey ve lezbiyenler tarafından yazılmış çalışmalar, basımdan önce daha zayıf bir denetleme sürecinden geçerken, gey aktivizminin hedefleriyle çelişen çalışmalar (yani homoseksüelliğin değişebileceğini gösteren çalışmalar) ya bilimsel dergilerden aktif bir biçimde dışlanıyor ya da çalışmayı yapanlar yıldırılmaya çalışılıyor.

Örneğin, *The Journal of Pastoral Care (Dinî Vecibeler Dergisi)* cinsel yönelim değişikliği ihtimali üzerine "Dönüştürme Terapisini Yeniden Gözden Geçirmek: Etik Özen için Parametreler ve Gerekçeler"[78] adlı bir makale yayımladı. Fakat derginin bir sonraki yayın kurulu toplantısında, bu dinî derginin yönetici kadrosunun bir kısmından öfkeli bir itiraz yükseldi. Bunlar protestolarını şu şekilde dile getirmişlerdi: Cinsel yönelim değişikliği ile ilgili makale "dayanakları yönünden son derece tartışmalı ve içerik olarak abonelerimizi rencide edici olduğundan böyle bir yazının yayımlanmış olmasından çok kaygı duyuyoruz."[79] Yayın kurulu, titiz bir bilimsel çalışmaya dayanarak akademik bir tonda yazılmış olan makaleyi, "gey ve lezbiyenlerin insan olarak değerlerine ve haysiyetlerine saygısızlık" olarak nitelendirdi.

Bu makalenin yayımlandığı zamanlarda Ulusal Araştırma ve Terapi Derneği -kısaca UATD- (National Association of Research and Therapy-NARTH) bu derginin sonbahar sayısında bir reklamını yayımlatmak üzere dergi ile anlaşmıştı. Reklam, UATD'nin homoseksüelliğin değişebilir olduğu yönündeki vizyonunu paylaşan papazları, üyelik için dernek ile bağlantıya geçmeye teşvik

77 "Preventin Parenting: A Florida Judge Upholds Florida's Ban on Adoption by Gays", *The Advocate,* 9 Ekim 2001, s. 15'ten alıntılanmıştır.

78 Christopher Rosik, "Conversation Therapy Revisited: Parameters and Rationale for Ethical Care", *Journal of Pastoral Care 55,* no. 1, (2001): 47-67.

79 Association for Clinical Pastoral Education, 2001 Baharı'nda yapılan Board of Representatives toplantısını özetleyen rapordan alıntılanmıştır.

ediyordu. UATD, aniden reklamın yayımlanmasının belirsiz bir süreye kadar askıya alındığı konusunda bilgilendirildi.

Medya Süzgecinin Arkasında

Ne zaman "geylik geni"nin keşfedildiğini ilan eden bir çalışma ortaya çıksa gey aktivistler hikâyeyi manşetlere taşımak için büyük medya kuruluşlarının yardımına başvuruyorlar. Fakat homoseksüel yönelimi üreten ve bilimsel çevrelerde de göz önünde bulundurulan ince tarafların (psikolojik, biyolojik ve sosyal) medyada tartışıldığını henüz göremiyoruz.

Aşağıda alıntılanan model, özellikle erkek çocukların homoseksüellik yöneliminde etkin olan biyolojik ve çevresel faktörlerin ilişkisini bilimsel yazının bakış açısıyla tasvir ediyor.[80] Bu modelin yazarları, bu modeli, homoseksüellik gelişimini besleyen muhtemel bir tablo olarak ele alıyorlar:

- İlk basamak, mizaç yatkınlığıdır. Böyle bir erkek çocuk, hassas ve çabuk incinmeye eğilimli olarak doğmuştur. Dolayısıyla hareketli, vücut dayanıklılığı gerektiren oyunlardan -ki bu oyunlar birçok erkeğin yarışarak kendilik bilinçlerini geliştirmesine yarar- kaçınır.
- Bu tür çocuklar, aynı zamanda "stresli ve zorlayıcı durumlar karşısında yapısal olarak savunmasız olduklarından" anne babalarının ters davranışlarına karşı aşırı duyarlıdırlar. (Bu muhtemelen çocuğun hareketli oyunlardan kaçınmasına da sebep olan mizaç özelliğidir.) Bu çocuklar, fiziksel ve duygusal yaralanmalardan sonra kendilerini toparlamada ve saldırganlığa direnmede güçlük çekerler.
- Bu tarz bir mizaca sahip çocuğu alın (veya benzer şekilde astım gibi fiziksel bir problemi kendisini engelleyen bir

80 W. Byne ve B. Parsons, "Human Sexual Orientation: The Biological Theories Reappraised", *Archives of General Psychiatry 50,* (Mart 1993): 228-39; teori burada özetlenerek anlatılmıştır.

> çocuğu) ve onu, babanın ortalarda olmadığı veya bir özdeşim objesi olarak çekici olmadığı, anneninse fazlasıyla ortalıklarda veya duygusal olarak çekici olduğu bir aile ortamına koyun. Homoseksüel bir eğilim için yüksek bir potansiyel elde etmiş olacaksınız.

Bundan ötürü geniş bir ailede sadece bir tane çocuk homoseksüel olabilecektir. O da genellikle babanın ilgisizliğinden veya eleştirilerinden mustarip olup annenin korumacılık ağlarına düşmüş, ilişkilerden fazlasıyla etkilenen, hassas oğuldur.

Biyolojik Faktörler Homoseksüelliğin Kapılarını Nasıl Aralar?

Dr. Judd Marmor, Amerikan Psikiyatri Derneği'nin eski başkanlarından biri ve gey aktivizminin açık bir destekçisi. Dr. Marmor, biyolojik yatkınlığın sebep olduğu cinsiyet uyumsuzluğunun homoseksüelliğin temellerini oluşturmada "kolaylaştırıcı" bir faktör olduğunu söylüyor. Çünkü bu faktör, cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan çocuğun kendini farklı düşünmesine ve başkaları tarafından farklıymışçasına etiketlenmesine yol açar. Peki bu durum, çocuğun homoseksüel olarak doğmuş olduğu anlamına mı gelir? Marmor, bu soruyu "Hayır" diyerek cevaplıyor ve ekliyor: Homoseksüellik "hiçbir biçimde kaçınılmaz değildir. Çünkü sıklıkla belirtildiği gibi, yapısal olarak 'efemine' erkek çocuklar veya 'maskulen' kız çocuklar, aile ortamları elverişli olduğunda ve uygun cinsiyet kimliği özdeşimi fırsatları bulunduğunda normal heteroseksüel nesne ilişkileri geliştirebiliyorlar."[81]

Başka bir deyişle cinsiyet uyumsuzluğuna biyolojik yatkınlık, kişinin kaderi olmak zorunda değildir. Aslında medya süzgecin-

81 Judd Marmor, "Overview: The Multiple Roots of Homosexual Behavior", *Homosexual Behavior: A Modern Reappraisal,* ed. J. Marmor (New York: Basic Books, 1980), s. 9.

den sıyrılıp akademik ve bilimsel çevrelere dönecek olursak daima homoseksüelliğin psikolojik, sosyal ve biyolojik faktörlerin birleşimiyle ortaya çıktığını duyarız.[82]

- Amerikan Psikiyatri Derneği (ki liderlik pozisyonlarında birçok gey aktivist bulundurur) "o şekilde doğmuş olmak" teorisine bir miktar hak veriyor fakat "birçok bilim adamı cinsel yönelimin pek çok insan için çok küçük yaşlarda biyolojik, psikolojik ve sosyal etmenlerin karmaşık etkileşimiyle şekil aldığı fikrini paylaşır"[83] diye ekliyor.
- "Gey beyni araştırmacısı" Simon LeVay: "Bu aşamada (homoseksüelliğin sebebiyle ilgili) en yaygın fikir, birçok faktörün birden etkin olduğudur" diyor.
- Gey destekleyicisi grup P-FLAG'ın bastığı *Niçin Neden diye Sormalısınız? Homoseksüellik ve Biyoloji Üzerine Araştırmaların Değerlendirilmesi* adlı kitapçıkta "Şu ana kadar hiçbir araştırmacı, genlerin cinsel yönelimi belirleyebileceğini iddia etmedi. Araştırmacılar, en iyi ihtimalle genetik bir öğenin de olabileceğine inanıyorlar. Cinsellik, diğer her davranış gibi, tartışmasız bir biçimde hem biyolojik hem de toplumsal faktörlerden etkileniyor"[84] deniyor.
- Sosyolog Steven Goldberg de, "Saha araştırmalarımda homoseksüelliği çevresel faktörlere başvurmadan anlatan tek bir kişiye bile rastlamadım"[85] diyor.

82 Daha fazla bilgi için *NARTH*'ın online yayımladığı "Is There A Gay Gene?" adlı çalışmaya göz atınız. www.narth.com.

83 American Psychological Association, "Answers to Your Questions About Sexual Orientation and Homosexuality" (broşür).

84 Parents and Friends of Lesbians and Gays, *Why Ask Why? Addressing the Research on Homosexuality and Biology*, (kitapçık, 1995), Amerikan Psikoloji Derneği'nden Clinton Anderson'ın yardımlarıyla hazırlanmıştır.

85 Steven Goldberg, *When Wish Replaces Thought: Why So Much of What You Believe Is False,* (Buffalo, N.Y.: Prometheus, 1994), s. 63.

Fakat bir soru tuhaf bir biçimde cevaplanmadan kalıyor: Eğer araştırmacılar hiç kimsenin "gey olarak doğmuş" olmadığını itiraf ediyorlarsa niçin Amerikan Psikiyatri Derneği homoseksüelliğe yol açan ailevi ve sosyal sebeplerin araştırılmasıyla ilgilenmiyor? Bu sorunun cevabının açık olduğunu düşünüyorum: Dernekteki gey aktivistler bu konunun araştırılmasını istemiyor. (Başkanı olduğum) UATD ne zaman Amerikan Psikiyatri Derneği başkanına bir mektup gönderse mektup doğrudan Gey ve Lezbiyenler Ofisi çatısı altındaki bir grup gey aktiviste yönlendiriliyor. Onlar ise hayati öneme sahip bu sebepleri göz önüne almamakta son derece kararlı davranıyorlar.

Greg Louganis'in Hikâyesi: Gey mi Doğmuştu?

Homoseksüelliğe yol açan sosyal ve ailevi sebepler, olimpik yüzücü Greg Louganis'in *Breaking The Surface* (*Suyun Yüzüne Çıkmak)* adlı otobiyografisinde bolca örneklenmiştir. Louganis'in geçmişindeki birçok yatkınlık kazandırıcı faktöre rağmen medya, pasif bir biçimde "o şekilde doğmuş olmak" varsayımını takip etmiş, Louganis'in acıklı hayat hikâyesi, medyada geniş yer almıştı.

1995'te Barbara Walters'ın Louganis ile yaptığı bir televizyon röportajında, Lougnis, kendisini daha bebekken evlat edinmiş olan üvey babasının kötü muamelesine nasıl maruz kaldığını anlatmıştı. Louganis'in annesinin ağlayarak anlattığına göre, "Babası, Greg dalmada birinci olana kadar Greg'e hiçbir şekilde ilgi göstermedi. Onunla hiç oynamadı, onu hiçbir yere götürmedi. (Üvey babası) oğlum için kesinlikle bir rol model değildi."

People dergisinde yayımlanan bir röportajda Louganis, kendisi için çok acı verici olan bir anısını anlatmıştı: Babası bir gün onu, buz gibi soğuk suda dalış yapmak istemediği için kemerle dövmüştü. Louganis şöyle diyordu: "Sırtıma ve bacaklarıma, her

yerim kıpkırmızı oluncaya kadar vurdu. Bunu unutamıyorum. Bana zorla geriye burgulu atlama yaptırırdı. Onu cezalandırmak için kendimi yaralayacak şekilde çivileme dalıyordum… Babamla baş etmenin en iyi yolu ondan uzak durmaktı.” Louganis, çocuklukta erkek akranlarından da destek göremedi; koyu ten renginden dolayı “zenci” ve kekemeliğinden dolayı “hanım evladı” olarak damgalanmıştı.

Louganis'in annesi, yalnızlık çeken çocukla çok sıkı bir ilişki geliştirmiş ve oğlunun biricik destekçisi olmuştu. Louganis'in annesi, Walters'a, “Okuldan eve geldiğinde oğlumun nasıl hissettiğini kapıdan girer girmez anlayabiliyordum. Onun ne hissettiğini ve ne yapacağını harfiyen biliyordum” demişti.

Louganis, *People*'a, “Annem beni ne olursa olsun sever” demişti. Hem Louganis hem de annesi, babasının tacizlerinden ötürü sosyal hayattan kopuktu.

Louganis'in okul arkadaşları onun atletik yeteneklerini fark edince ona karşı tavırları değişti. Louganis sonunda, derin aşağılık duygularına bir panzehir bulmuştu. Fakat atletik başarılarına rağmen bir defa 12 yaşındayken, iki defa da liseyi bitirmeden önce intihara yeltendi.

Louganis, kendisinden büyük bir erkekle plajda yaşadığı ilk homoseksüel teması şöyle anlatıyor: “Cinsellikten ziyade sevilmek ve sarılıp sarmalanmak için onunla birlikte olmaya devam ettim. Şefkat görebilmek için ölüyordum.” Çok geçmeden de Louganis kendini gey olarak tanımlamıştı.

Barbara Walters röportajının ilginç olan tarafı, röportajda olmayanlardı. Walters, Louganis'in geçmişiyle ilgili çok açık bir şekilde ortada olan şeyleri göstermekten kaçınmıştı. Üstelik Louganis'e, sevgilileriyle -ki sonunda içlerinden biri ona AIDS bulaştırmıştı- niçin fiziksel ve duygusal suistimale dayalı ilişkilerini sürdürdüğünü de sormamıştı. Öyle görünüyor ki bizim, Louganis'in “gey doğmuş” olduğunu farz etmemizi bekliyordu.

Genler Kolaylaştırıcı Bir Sebep Olabilir

Özet olarak, psikiyatr Jeffrey Satinover'in de söylediği gibi, insanları homoseksüel yapan bir "geylik geni" bulmaya çalışmamalıyız çünkü böyle bir gen yok.

> Sorulması gereken asıl soru, homoseksüel olan insanların geçmişinde, diğer insanlar için kesinlikle kapalı olan bu kapıyı aralayan neler olduğudur.
>
> Kısacası insan doğasındaki her davranışsal özelliğin, genetik bir unsuru vardır. Örneğin, iyi basketbol oynayabilmek, açık bir biçimde genetik bir özelliktir... Ama kendinize bunun ne ile ilişkili olduğunu sorarsanız, varacağınız sonucun bir "basketbol oynama" geni bulunduğu olmayacağı açıktır.
>
> Genetik bir ilişkilendirmenin yapılma sebebi, bazı aracı özellikleri taşıyan insanların diğer insanlardan daha iyi basketbol oyuncusu olabilmesidir. Bu aracı özellikler boy uzunluğu, atletiklik vs.
>
> Diğer taraftan homoseksüelliği genetikle ilişkilendiren çalışmaların giderek artması şaşırtıcı değildir. Fakat bu çalışmalar, homoseksüelliğin göz rengi gibi genetik olduğunu söylemekten çok uzaktır.[86]

Öyleyse homoseksüellik gerçekten insan doğasının doğuştan gelen, normal bir çeşitliliği midir? Bazı insanlar için genetik veya doğum öncesi hormonal etkiler homoseksüelliğe yol açmada şüphesiz etkilidir. Bu etkilerin, çocuğun kendini cinsiyet olarak atipik algılamasına sebep olma ihtimali vardır.[87]

86 J. Satinover, "Reflections from Jeffrey Satinover", *NARTH Bulletin,* Nisan 1995, s. 3.

87 S. LeVay, "Sexual Orientation: The Science and Its Social Impact", *Reverso*'dan çıkacak. Bu makaleye internet üzerinden de erişilebilir: http://members.aol.com/_ht_a/slevay/page12/html. LeVay'in makalesi, cinsiyet uyumsuzluğundaki biyolojik etkiler üzerine hâlihazırda yapılmış olan bilimsel çalışmaları irdeliyor. Bizce, LeVay bu makalesinde biyolojik etkilerin önemini olduğundan fazla gösteriyor ve homoseksüellik gibi bir sonucu kaçınılmaz kabul ediyor.

Pskiyatr Jeffrey Satinover'ın, geyliğin doğuştan gelen, kaçınılmaz bir durum olup olmadığı yönündeki araştırmalara cevabı, "Hayır, hiç kimse gey doğmaz"dır. Bir çocuğun atipik cinsiyet ilgileri olmasını, doğrudan doğruya genetik veya doğum öncesi hormonal etkilere bağlayan bir delil yoktur. Aslında hiçbir araştırma, homoseksüelliğin insan biyolojisi tarafından idare edildiğini iddia etmez. Bunu iddia edenler sadece kamuoyuna hadlerinden büyük laflar eden, belli başlı bazı araştırmacılar ve medyadır.[88]

Biz hâlihazırda bu kitabı yazarken köşe yazarı Ann Landers, bu eski miti daha da ileri götüren yazıları yazmaya devam ediyor. Milyonlarca okuyucusunu, "Eğer kızınız bir lezbiyense... kendi cinsiyetinden insanlara ilgi duyacak şekilde yaratılmıştır"[89] şeklinde bilgilendiriyor. Toplumumuzun kanaat önderlerini doğru bilgilendirmek için çok şey yapılması gerekiyor!

Bir sonraki bölümde aile içindeki rollere, anne baba dinamiklerine ve çocuğunuzun cinsiyet kimliği karmaşasıyla başa çıkabilme yollarına daha yakından bakacağız.

88 Jeffrey Satinover, "The Gay Gene?" *Journal of Human Sexuality*, ed. G. Rekers, (Addison, Tex.: Lewis ve Stanley, 1996), s. 3.

89 Ann Landers, "Lesbian Daughter Needs To Know She Is Accepted", gazete köşe yazısı, 28 Eylül 2001.

4. Her Şey Ailede Biter

Annemle çok yakındım, babama ise biraz mesafeliydim... Ergenlik dönemimde babamla çatıştım ve evdeki kavgalarda hep annemin tarafını tuttum... Bütün bunlara bakarak tipik bir homoseksüel gelişim örneği gösterdiğimi düşünüyorum.

Andrew Sullivan, yazar ve gey aktivist

Danny daha 6 yaşındayken annesi Jenny ona, kendisininkiyle uyumlu bir mutfak önlüğü almış ve, "Benim küçük şefim olacaksın" demişti. Jenny, yıllarca kocasının ve iki büyük oğlunun, küçük oğluyla sporda yeterince iyi olmadığı için dalga geçtiklerini, daha doğrusu Danny ile akla gelen her konuda dalga geçtiklerini görüyordu. Jenny, Danny'nin kırılan kalbini düşündükçe kendini çok kötü hissediyordu ve kocası Steve ile defalarca konuşmayı denedikten sonra olaya bizzat el koyarak oğluna kendisi yardım etmeye karar verdi.

Çelimsiz ve kırılgan bir çocuk olan Danny, hem miyoptan hem de koordinasyon eksikliğinden mustaripti. Üstelik çok duygusaldı; Jenny'nin de söylediği gibi, "her şeyi çok derinden hissederdi". Jenny'ye göre sorunun kaynağı, çocuğun maço babası ve

kaba saba ağabeyleriydi. Niçin çocuğa iyi davranmak yerine ona zorluk çıkarıyorlardı?

Ayrıca, doğruyu söylemek gerekirse Jenny küçük oğluyla vakit geçirmekten çok hoşlanıyordu. Jenny, birlikte top oynamak için evden dışarı hücum eden ya da arkadaşlarıyla takılmaya giden bir ev dolusu erkek karşısında acziyet hissediyordu. Bu durumda Danny, evde durmaktan ve Jenny ile vakit geçirmekten gerçekten hoşlanan, sessiz, tatlı bir müttefikti. Birlikte geçirdikleri sayısız saatler boyunca hayallerinden, incinmişliklerinden, umutlarından ya da okudukları kitaplardan bahsederlerdi. Jenny, “Danny ailede beni anlayan tek kişi” diyordu.

Danny, ergenlik çağına erişip danışanım olduğunda okulda aynı cinsin çekimine girmişti. Kızlara, arkadaşlık ilişkileri dışında hiçbir ilgi duymuyordu. Bana erkeklerin dünyasına hayran olduğunu ama kendini bu dünyanın dışında hissettiğini söylüyordu. Erkeklerle takılmak yerine onları uzaktan izliyordu. Mesela, lisedeki beyzbol takımının yıldızı çocukla en yakın arkadaş olmanın nasıl bir şey olacağı konusunda fanteziler kuruyordu. Steve ve Jenny, Danny’nin cinsiyet karmaşasının farkına varmıştı (Steve bu duruma çok sinirlenmişti) ama bu konuda ne yapmaları gerektiğini bilmiyorlardı.

Anne Babalar Nasıl Tepki Verir?

Anne babalar çocuklarının cinsiyet kimliği oluşumunda kilit noktada rol oynarlar. Buna rağmen birçok anne baba, şaşırtıcı bir biçimde duygusal olarak zayıf olan oğullarına sergiledikleri davranışların farkında olmamakla kalmaz, aynı zamanda çocukta sonuç olarak açığa çıkan eksiklikleri de göremezler. Derler ki: “Oğlumuz bazen kız gibi davranıyor. Diğer erkek çocuklar onu alaya alıyor ve dışlıyor. Bu gelip geçici bir safha mı?” ya da “Kızımız erkek gibi giyiniyor ve hiç yakın kız arkadaşı yok. Bunu önemsemeli miyiz? Bu davranışlar kızımızın lezbiyen olacağı anlamına mı gelir? Ne yapmalıyız?”

Çocuklarının homoseksüel öncesi eğilimleri ile karşılaştıklarında birçok anne babanın kafası karışır ve ne yapacağını bilemez. Bana başvuran anne babaların ezici bir çoğunluğu, efemine oğlanların ebeveynleridir. (7. Bölüm'de kızlar hakkında daha ayrıntılı konuşacağız.) Bu anne babalar profesyonel yardıma başvurmadan çok önce -hatta bazen yıllar önce- bir problem olduğunun farkına varıyorlar.

Çocuklarının efemineliğinin farkına varan anne babalar aşağı yukarı üç evreden geçiyorlar:

1- İnkâr. Bu evrede "Bu sadece bir gelişim evresi, üstesinden gelecektir" şeklinde düşünüyorlar. Ya da "Önemli değil, çok sevimli gözüküyor, muhtemelen kız gibi giyinerek ilgimizi çekmeye çalışıyor" diyorlar.

Bu inkâr ediş, kısmen kültürümüzün giderek anne babaların nasıl bir cinsel gelişimin normal olduğuna, başka bir deyişle nelerin kaygılanmaya değer olduğuna karar vermelerini zorlaştırmasından kaynaklanıyor. Birçok anne baba harekete geçmeyerek aslında işi, içinden çıkılmaz hâle getiriyorlar. Sonuçta oğullarının davranışlarını pekiştirmiş oluyorlar. Bu da daha fazla inkârı beraberinde getiriyor.

Öyleyse normal bir erkek çocuk, bazen küçük bir kız çocuk gibi davranabilir mi? Aslında belli miktarda karşıt cinsiyet davranışına tolerans gösterilebilir. Ama çocuğunuz, bu davranışlardan çabucak vazgeçmiyorsa sadece onun davranışlarına değil, kendi davranışlarınıza da bir göz atmanız gerekir.

2- Kafa Karışıklığı. Anne babalar sıklıkla, "Bu, kültürümüzün bir parçası; çocuğun kafa karışıklığının arkasında kültürel sebepler var" derler.

İyi eğitimli bir anne, oğlu Shawn ile ilgili olarak bana danıştı. Çocuğun efemine davranışları, kendini pembe havlulara sarmaya ve saatlerce aynanın karşısında makyaj yapmaya kadar varıyordu. Canı sıkılan anne, çocuğun öğretmeniyle konuşmuştu ve öğret-

men, anneyi, "Kaygılanmayın; bunlar kesinlikle çok sağlıklı şeyler, oğlunuz feminen tarafıyla bağlantı kuruyor" diyerek rahatlatmıştı.

Fakat Shawn'da; Pamuk Prenses, periler ve diğer feminen karakterler bir saplantı hâline gelmiştir ve çocuk, saatlerce onların resimlerini çizip kız kardeşinin oyuncak bebeklerini giydirmektedir.

Annesi, daha sonra okulun rehberlik servisiyle konuşmuştur. Rehberlik uzmanı, anneyi uyararak "Müdahalede bulunmayın. Çocuğun yaptıkları hiçbir şekilde sorunlu değildir. Oğlunuzun tipik bir maço erkek olmasını istemezsiniz herhâlde!" demiştir. Anne ise "Tabii ki hayır" diye düşünse de annelik güdülerine dayanarak bir şeylerin yanlış gitmekte olduğunu sezinlemiştir.

Daha sonra anne, rehberlik uzmanı ve sınıf öğretmenine arka çıkan okul psikoloğu ile görüşmüştür. Psikolog da, "Hiç kaygılanmayın, kesinlikle ters giden bir şey yok" demiştir.

Jenny sonunda benim çalışmalarımı duyup beni görmeye geldi. Anlattıklarını dinledikten sonra ona, "Belirtiler çok açık. Eğer kararlı bir biçimde müdahalede bulunmazsak çocuğunuzun normal bir cinsiyet kimliği olmayacak ve çocuğunuz ileride muhtemelen homoseksüel olacak" dedim.

3- Kaçınma. En sonunda bir psikoloğa başvuran birçok anne baba oğullarıyla ilgili kaygıları aylardır, hatta yıllardır taşıyor olmalarına rağmen bu konuda hiçbir şey yapmamışlardır. Her şeyi ertelemişlerdir: "Bütün bunları ilgi çekmek için yaptığını, bu yüzden bunları göz ardı etmemiz gerektiğini düşündük."

Diğer taraftan Dr. Richard Green ise anne babaların tipik olarak bu davranışları fark ettiklerini ama bu davranışların önüne geçmediklerini ve bu şekilde davranarak çocuğa, bu durumu tasvip ettiklerini ima ettiklerini söylüyor.[90]

Aslında bazı anne babalar, duruma müdahale ettiklerinde çocuk için normal olan bir şeye karışarak, oğullarının kişiliğini ya da birey olma hakkını ihlal ettiklerini düşünürler.

90 Richard Green, *The "Sissy Boy Syndrome" and the Development of Homosexuality,* (New Haven, Conn: Yale University Press, 1987).

Böyle bir problemi olan bir çocuk, anne babasını ya kızdırır ya da onlarda sempati uyandırır. Örneğin, bir anne, erkek çocuğunun kadın kıyafetleri giyinip "kız gibi davranırken" mutlu olduğunu görmekten oldukça memnundu. Bana bu durumu, "Oğlumun duygularını incitmek istemiyorum. 'Barbie bebeklerini başkasına verelim' dediğimde öyle üzülüyor ki... Bunu yapamıyorum" diyerek anlatıyordu.

Bazı Erkek Çocuklar Kızlardan Daha Kızdır

Tipik bir homoseksüel öncesi erkek çocuk, açıkça cinsiyet uyumsuzluğu, yani diğer erkeklerin yanında huzursuz olma ve erkek ortamlarına uyum sağlayamama gibi işaretler gösterir. Fakat CKB yaşayan çocuğun uyumsuzluğu, bir kız çocuktan daha fazla kız gibi davrandığı için daha uç bir noktadadır. Çocuğun, kadın karakterlere hayranlığı, doğal bir yakınlık duygusundan ya da oyunla karışık bir meraktan çok öte, yoğun bir saplantı şeklindedir.

CKB'li bir çocuğun annesi bu durumu, "Bu çok korkunç! Kadın aksesuarlarıyla âdeta hipnotize oluyor" şeklinde tarif etmişti. Bu tarif doğrudur. Bazı erkek çocukları, televizyonda Küçük Deniz Kızı ya da Pamuk Prenses gibi dişi karakterleri izlerken büyülenip neredeyse transa geçerler. Başka bir anne bana, "Ben üstümü giyinirken oğlum yatakta oturup hayranlıkla beni seyrediyor. Bana, 'Anneciğim, çok güzelsin' diyor. Açıkçası bu durum bana biraz korkutucu geliyor" demişti.

Aynı yoğun hayranlığın, cinsiyetsiz çizgi film karakterlerine yöneldiğine de şahit olmuştum. Hâlihazırda homoseksüelliğe bulaşmış olan ve değişmeyi de göz önünde bulundurmayan bir adamın babası bana, oğlunun küçüklüğünde böyle cinsiyetsiz bir çizgi film karakteri olan palyaço Bozo'ya olan saplantısını anlatmıştı. O zamanlar çocuğun anne babası, bu durumun biraz garip olmakla birlikte sevimli olduğunu düşünmüştü. Fakat çocuk, bu saplantısını 12 yaşına kadar sürdürmüştü. Gerçekte bu saplantılı

ilgi duyuşlar erkek çocukların, kendilerini cinsiyetin yol açtığı zorlukların olmadığı bir fanteziler dünyasında kaybederek erkek dışında bir şeyler olduklarını hayal etme girişimleridir.

Cinsiyet Sadece Bir Kurgu Değildir

Çocuklara müdahale etmedeki ilk adım, anne babaların kendilerini eğitmeleridir. Bu, genellikle yanlış bilgilerin düzeltilmesi anlamına gelir. Cinsiyet, yani erkeklik ve kadınlık hislerimiz; keyfekeder, sosyal bir kurguya işaret etmez. Cinsiyet, bundan ziyade biz insanların toplum hayatına katılmada ve gerçek dünyada kendimizi ifade etmede kullandığımız temel ve asli bir yoldur.

Onarım terapistleri, güvenli bir cinsiyet kimliğini, olgunluğa erişmeye giden ana yollardan biri olarak görürler. Bunun aksine gey hareketinin tanımlayıcı niteliklerinden biri, toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet arasındaki kesin çizgiyi yerinden oynatmaktır. Emory Üniversitesi'nden bir çocuk psikiyatrı, bir atölye çalışmasında, çocuklar anne babalarına bir insanın kadın mı yoksa erkek mi olduğunu sorduğunda, çocukların cinsiyet stereotiplerini yıkmak için onlara şu şekilde cevap verilmesini tavsiye ediyordu: "Bu kişinin kıyafetlerinin altına bakmadan bunu anlayamayız."[91]

Cinsiyet karmaşasını; gey dünyasının karşı cinsin kıyafetini giymek gibi eğlencelere olan düşkünlüğünde, kendini kadın gibi hisseden bir erkeğe kadınmış gibi davranılması gerektiğine inanılmasında, gey bir erkeğin bir kadın kadar iyi annelik yapabileceği inancında ve kullanılan dilden cinsiyet ima eden terminolojinin çıkarılmasını isteme gibi durumlarda görebiliriz.

Bunlara benzer tutumlara gey teolojisinde de rastlayabiliriz. Büyük bir gey kilisesinin papazı ve aynı zamanda gey evliliklerinin dinî mezheplerde kabul edilmesi için mücadele eden, *Soulfor-*

91 "Child Psychiatrists Encourage Gender Blending", *NARTH Bulletin,* Ağustos 1998, s. 11.

ce denilen bir grubun lideri olan Mel White, Hristiyanların tanrısını ısrarla dişi özne (İngilizcedeki "she") ile anıyor.

Popüler medyanın cinsiyeti eğip bükme uğraşları, birçok anne babanın, sezgisel olarak bildikleri, sağlıklı cinsel kimlik algılarını sorgulamasına sebep oluyor. Bir erkek çocuğundan evde annesine yardım etmesini istemekte tabii ki hiçbir sorun yoktur. Ama çocuğun bir anne gibi ya da küçük bir kız çocuk gibi davranması, cinsiyet kimliği problemlerini akla getiren farklı bir mevzudur.

Bir terapistin ileride ortaya çıkabilecek homoseksüelliğin çocukluktaki işaretlerinden haberdar olması, kaygılı anne babalara yardım edebilmesi için tek başına yeterli değildir. Terapist aynı zamanda, çocuklarının ileride heteroseksüel olma ihtimalini arttırmak isteyen anne babaların, bu isteklerine duyarlı ve saygılı olmalıdır. Anne babalar terapist ile neyin normal ve sağlıklı olduğu konusunda hemfikir iseler güvene dayalı, başarılı bir terapi ittifakı kurulabilir. Fakat anne babalar, cinsiyetin sadece sosyal bir kurgu olduğunu düşünüyorlarsa ben onlara kendi düşüncelerini paylaşan başka terapistlere giderlerse daha iyi hizmet alabileceklerini söylüyorum.

Evlilik Problemleri ve Homoseksüel Öncesi Çocuk

Çocuklarına yardım edebilmek için terapiste başvuran anne babalar, sıklıkla evliliklerinde uyumsuzluk yaşayan çiftler oluyorlar.

Kadın, "Kocama ulaşmak çok zor. Duygusal olarak ne bana ne de çocuklara herhangi bir bağlılık hissetmiyor" der.

Erkek ise, "Aslında karım, tam bir kontrol manyağı! Eğer biraz kenara çekilirse ben de aile işlerine daha fazla katılabilirim" der.

Kadın, "Sen hiçbir şey yapmazken ben nasıl kenara çekilebilirim! Sen hiçbir şey yapmıyorsun, bu da benim inisiyatifi ele almamı gerektiriyor" diye sertçe karşılık verir.

Kötü bir evlilik sıklıkla, çocuğun yaşadığı karmaşaya tuz biber olur. Çocuğun erkeksilik anlayışı, annesinin erkek dünyası

hakkında çizdiği negatif imajdan zarar görür. ("Erkekler hiçbir işe yaramaz. Erkekler kime lazım! Erkeklere güvenilmez.") Cinsiyet karmaşası yaşayan bir çocuğun ailesinde anne, erkeksiliğe -özellikle de kocasının erkeksiliğine- değer verdiğini açığa vuramamış olabilir.

Değerli araştırmacı Irving Bieber bazı erkek çocukların, anne babalarının mutsuz evliliklerinin kurbanı olduklarını gözlemlemiştir. Anne ve babanın sürekli kavgalı olduğu bir ev ortamında babanın, anneden intikam alma yollarından biri, oğullarını duygusal olarak terk etmektir.[92]

Geyler ve lezbiyenler tarafından yazılıp çizilenleri okursak genelde, düzgün davranan erkek aile reisi fikrine beslenen şüphelere ve evlilik kurumuyla ilgili hayal kırıklıklarına rastlarız. Geyler, erkeklere iktidarın emanet edilemeyeceğini savunan, radikal feminist hareketlerin amigoları gibi davranırlar. Bu aslında anlaşılabilir çünkü aile yapısı ve baba figürü onları, birçok durumda kişisel olarak hayal kırıklığına uğratmıştır.

Geleneksel Aile "Toplum için İyi Değil" midir?

Önde gelen bir gey liderin, aileyle ilgili kuşkularını dile getirdiği bir metni alıntılayalım. Bu tür yaklaşımlar, gey edebiyatında sık rastlanan temalardır. Dikkat ederseniz bu gey liderin kullandığı kelimeler de kendi babasıyla ilgili olumsuz düşüncelerini ve çekirdek aile ile ilgili hayal kırıklıklarını ortaya koyuyor:

> Çekirdek aile yapısıyla ilgili istatistikler hiç şaşırtıcı değil. Bunlara göre çocuklar anaokullarında, evde olduklarından daha iyi bir durumdalar...
>
> Dan Quayle, her eve bir baba gerektiğini söylerken Ulusal Çocuk İstismarını Önleme Komitesi'nin (National Committee for Prevention of Child Abuse) bulgularını göz ardı ediyor. Bu bulgula-

92 I. Bieber ve ark., *Homosexuality: A Psychoanalytic Study of Male Homosexuals,* (New York: Basic Books, 1962). 6. Bölüm, "The Triangula System".

ra göre evlerde meydana gelen birçok cinsel saldırı, babaların veya üvey babaların işi...

Geleneksel aile modeline özlem duymaya son vermenin ve bu modelin bir zamanlar ortaya çıkardığı tatmini yeni yollardan elde etmeye başlamanın zamanı geldi... Geçmişteki ritüelleri andırmayan; bireysel mutluluğu arttırma kapılarını açan, yepyeni ilişki biçimleri yaratmalıyız.

Bu yazar, birçok gey aktivist gibi, geylerin "cinsiyet sistemi" adını verdikleri sistemin baskıcı beklentilerine bir son verilmesi çağrısı yapıyor. Evlilik dışı "karşılıklı rızaya dayalı, fiziksel temasın" çoğaldığı, insanların ebeveynlik ve "kendi genlerinin yeniden üretilmesi" etrafında dönmeyen bir hayatın tadını çıkardığı, yeni ve cesur bir dünyayı özlemle bekliyor. Yazar, bu yaklaşımıyla Yahudilik ve Hristiyanlık geleneğindeki çekirdek aile idealini, sınırsız bir erotizm uğruna küçümsüyor. Diyor ki: "Monogaminin erdemli, tatmin edici ve sevgi dolu bir ifade biçimi olduğu fikri, köktendinciler ve benzerleri dışında kimsenin üzerinde durmayacağı, sevgiyi dar kalıplara hapseden bir tutuma işaret eder."[93]

Gey aktivistlerin, babaların ve geleneksel ailelerin bir önemi olmadığı yönündeki ısrarlarını bir kenara koyarsak, psikiyatr Richard Fitzgibbons gibilerin hikmetli (!) sözlerini duyarız:

Babasız erkek çocuklar, büyüdüklerinde sıklıkla erkekler tarafından kucaklanmanın açlığını çekerler. Çünkü bu ihtiyaçları, zamanında evde karşılanmamıştır. Geylere yardım hatları, başka bir adamın kendilerini sarıp sarmalamasına susamış birçok erkek tarafından aranır. Arayanların bazıları, evli ve homoseksüel olmayan erkeklerdir. Büyürken ihtiyaç duydukları baba sevgisini elde edememiş birçok gey ve heteroseksüel genç insanın, gittikçe daha fazla homoseksüellik deneyimi yaşayacağını düşünüyorum.[94]

93 Jack Nichols, *The Gay Agenda: Talking Back to the Fundamentalists,* (New York: Prometheus, 1996), s. 112.

94 Richard Fitzgibbons, "The Power of Peer Rejection", *NARTH Bulletin,* Ağustos 1997, s. 3.

Anneye Yakından Bakma

1960'lı yıllarda bana gelen danışanım Dan, kendini bildi bileli okula uyum sağlayamayan bir çocuktu. Bu yüzden umutsuz bir biçimde okulda popüler (*cool*) olmayı istiyordu. Bir cumartesi günü saçını kestirmeye gittiğinde berbere, "Saçımın arkasını dümdüz kes, önlerini biraz daha uzunca bırak" dedi.

Dan hayalinde, James Dean ya da Elvis Presley gibi görüneceğini kurmuştu. Ama eve gittiğinde annesi, bu saç modelinden hiç de etkilenmiş gözükmemişti. Tersine, Dan'a bir bakış atıp "Aman Allahım!" diye mırıldanmıştı ve eklemişti: "Dan, bu çok iğrenç! İğrenç gözüküyorsun! Kim olduğunu zannediyorsun sen!"

Bunları söyledikten sonra Dan'i önüne katmış ve berberin yolunu tutmuştu. Kalabalık bir erkek grubunun önünde berbere, "Arkadaki saçları seyreltin ve ön kısmını da kısaltıp düzeltin. Oğlumun, züppe gibi ortalarda dolaşmasını istemiyorum!" demişti.

Berber, dükkândaki diğer erkeklere göz kırpmış ve manalı bakışlarla Dan'in saç modelini değiştirmişti. Bu esnada oradaki diğer erkeklerin tepkileri, pis pis sırıtmak ya da açıktan açığa kahkaha atmak olmuştu. Dan utançtan yerin dibine geçmişti ve bir daha o berber dükkânına gitmeyi kesinlikle reddetmişti. Diğer erkeklerin önünde utandırılmak bana, yani terapistine, onun hayatının en alçaltıcı anısı olarak anlatılmıştı. Bu olay, Dan'in erkeklerin dünyasının dışında olduğu yönündeki şüphelerini arttırmıştı.

Anneler, fark etmeden, oğullarının hayatına gereğinden fazla müdâhil olabiliyorlar. Bazı durumlarda bu davranış biçimi, annenin oğlunun çocukluk hastalıklarıyla ilgilenmesi gerekliliğinden kaynaklanıyor. Bazı çalışmalar, yetişkinlikteki homoseksüellik ile erken çocukluk döneminde yaşanan sağlık problemleri arasındaki korelasyonun, ortalamanın üstünde olduğunu gösteriyor. Birçok danışanım bana; astım, kalp problemi, obezite ya da göz bozukluğu gibi diğer erkek çocuklarına spor aktivitelerinde katıl-

malarına engel olan çocukluk dönemi hastalıklarından bahsetmiştir. Bütün bu durumlar, çocuğun kendini diğer erkek çocuklardan farklı -daha alçak- görmesine sebep oluyor.

Bizim tecrübelerimize göre, homoseksüel erkek çocukların anneleri; kendini iyi ifade eden, dışa dönük, duygusal olarak ulaşılabilir, ilgili ve çocuğun hayatının fazlasıyla içinde olmaya eğilimli oluyorlar. Annenin sorunu, çok kuşatıcı olması ve dolayısıyla çocukla kendisi arasındaki sınırların belirgin olamamasıdır.

Anneler, ihtiyaçları olan duygusal samimiyeti evliliklerinde bulamadıkları zaman, bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için oğullarını fazlaca kuşatabiliyorlar. Babaların aksine anneler, oğullarının efemineliğini fark edebiliyorlar. Fakat bu duruma müdahalede bulunmayı, oğullarını üzmemek için erteliyorlar. Ama yine de profesyonel yardım arayışına giren anne babalar, diğerlerine göre daha sağlıklı ve psikolojik olarak daha dengelidirler.

Klasik Üçlü İlişki

Anne babalar için uzmanlardan, annenin "fazla müdahaleci", babanın ise "uzak ve soğuk" olduğunu duymak acı verici olabiliyor. Aşağıda anne babalara ilişkin kişisel özellikleri okurken herkesin anne baba olarak zaman zaman hatalı davranabileceğini aklınızdan çıkarmayın. Buna ek olarak kişisel meyillerimiz, ailedeki bir çocuğumuz üzerinde herhangi bir hastalıklı etki bırakmazken bir diğer çocuğumuz için ciddi bir biçimde zarar verici olabilir. Son olarak çocuklarımızla kurduğumuz ilişki biçimleri, tipik olarak kendi anne babalarımızla olan ilişkilerimizi yansıtır. Öyleyse umudumuz, kendinizi suçlu hissetmek yerine; elinizi kalbinize götürerek serinkanlılıkla, aşağıda anlatacağımız anne baba modellerine ne derece uyup uymadığınıza karar vermenizdir. Unutmayın ki biz, anne babaların büyük çoğunluğunun iyi niyetli, çocuklarını seven ve onlar için en iyisini isteyen insanlar olduklarını kabul ediyoruz.

Tekrar etmemiz gerekirse araştırmacılar, homoseksüel erkeklerin aile arka planında klasik üçlü ilişkiyi bulmuşlardır.[95] Klasik üçlü ilişkide genellikle, annenin kocasıyla zayıf ve sınırlı bir ilişkisi vardır. Bu sebeple anne, duygusal ihtiyaçlarını oğluna yönlendirir. Baba genellikle kendini pek ifade etmez; kopuk ve eleştireldir. Demek ki üçlü aile modelinde kopuk bir baba, çok kuşatıcı bir anne ve mizaç olarak hassas; babanın, eşine karşı eksik kaldığı yerlerde onun yerini dolduran, duygusal olarak duyarlı bir erkek çocuk vardır.

Anne ile oğul arasında yakın bir duygusal bağ vardır. Anne, oğlu için üzülür: "Ben onun tek sığınağıyım. Diğer herkes, onunla dalga geçiyor. Arkadaşları onu reddediyor, babası ise onu unutmuş görünüyor. Bu durumda, onu anlayan ve olduğu gibi kabul eden tek kişi benim." Bu son söylenen, yani "olduğu gibi" ifadesi, aslında öldürücü bir darbedir. Çünkü, "olduğu gibi" lafı, çocuğun çift cinsiyet fantezilerini, diğer erkeklere karşı hissettiği korkuyu, kendi vücudunu reddetmesini ve erkeksi doğasından rahatsız oluşunu kapsayabilmektedir.

Bu noktada eğitim şarttır. Anneler, oğullarının cinsiyetle ilgili yanılgılarını, çocuğu reddetmeden de aktif bir biçimde engellemeye çalışabileceklerini anlamalılardır. Aslında durum, çocuğun reddedilmesi ile ilgili değildir. Aksine durum, çocuğu cinsiyete göre bölünmüş bir dünyaya hazırlamak için ona, yetişkin birilerinin yol göstermesiyle alakalıdır. Çocuğun anatomisi, onun bu dünyadaki yerini zaten belirlemiştir. Bu durumda annenin, çocuğun kendi erkeksiliği ile ilgili yaşadığı yanılgılara katılmaması gerekir.

95 Bieber ve ark., *Homosexuality;* R. Evans, "Childhood Parental Relationships of Homosexual Men", *Journal of Consulting and Clinical Psychology 33,* (1969): 129-135; Judd Marmor, "Overview: The Multiple Roots of Homosexual Behavior", *Homosexual Behavior: A Modern Reappraisal,* ed. J. Marmor, (New York: Basic Books, 1980), s. 20-21; C. Socarides, *The Overt Homosexual,* (New York: Grune ve Straton, 1968).

Öte yandan danışma ofisimize gelen birçok anne, oğullarının kendi cinsiyetlerine güvensizlik duymasından ve efemineliklerinden çok kaygı duymaktadır. Dolayısıyla ne kadar zor olursa olsun, çocuklarına normal cinsiyet olgunluğuna erişmede yardımcı olmak istemektedirler. Bu anneler, çocuklarının yaşadığı sorunları içgüdüsel olarak fark edebilmekte ve onlara bu sorunlarla başa çıkmada nasıl yardımcı olabileceklerini bilememektedirler. Bir taraftan da kocalarını bu sürece dâhil etmeye çalışmaktadırlar. Bu anneler, onları yönlendirmemi ve tavsiyelerimi şükranla karşılarlar.

Birkaç anne, (özellikle narsist anneler), oğullarıyla kurdukları ilişkide aralarındaki sınırları öylesine bulandırmıştır ki çocuk kendi bireysel kimliğini ayırt edemez bir hâle gelmiştir. Bu tür bir samimi ortak yaşam ilişkisi kurmuş olan anneler, ana oğul bağlanması arasına hiçbir şeyin girmesine izin vermezler. Böylesi güçlü bir ortak yaşam ilişkisi devam ettiği müddetçe çocuk, daha efemine bir hâle gelecektir. Çocuğunun biraz bıçkın ama normal davranışlarından memnuniyetsiz olan ve (çocuğun asıl ihtiyacı bağımsız olmakken) çocuğu pasif ve bağımlı olmaya iten bir anne, kendi ihtiyaçlarını, oğlunun ihtiyaçlarının önüne geçirmiştir.

Someone I Love Is Gey (Sevdiğim Birisi Gey) kitabının yazarı, bu anaç ilişkiyi şöyle tarif etmektedir:

> Bazen ilişki, o kadar yakın bir hâle gelir ki durum “duygusal zinaya” varacak kadar sağlıksızlaşır. Oğul, tipik olarak annenin sırdaşıdır. Anne, evliliğindeki problemleri kocasıyla halletmek yerine çocuğuna anlatır. İşler yolunda gitmediğinde ise duygusal destek ve rahatlama için oğluna yönelir.
>
> Bazı durumlarda annenin davranışı, çizgiyi aşarak şehvete kaçabilir... Yalnız anneler ve istismarcı ya da duygusal olarak uzak kocaları olanlar, oğullarına fazla bağımlı hâle gelme noktasında daha savunmasızdırlar.[96]

96 Anita Worthen ve Bob Davies, *Someone I Love Is Gay*, (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1996), s. 119.

Bazı ender durumlarda ise homoseksüel erkek çocukların anneleri, kendileri erkeksi olmak istedikleri için, oğullarıyla rekabete girerek onların erkeksiliğini sabote ederler.[97]

Sonuç olarak cinsiyet bozukluğu olan erkek çocukların ailelerinde, çalkantılı bir ortam olduğunu gösteren dikkate değer sayıda çalışma vardır. CKB yaşayan 610 çocuk üzerinde yapılan bir araştırma, bu çocukların ailelelerinde çatışmaların sık olduğunu bulmuştur.[98] Birçok klinik uzman, homoseksüel danışanlarının ailelerinde boşanma, ayrılma ve mutsuz evlilik gibi durumların daha yüksek oranlarda görüldüğünü gözlemlemiştir.[99] Birçok CKB yaşayan çocuğun anne babası, CKB yaşayan çocuklarına psikolojik danışmanlık aldırmadan önce, kendileri için rehberlik hizmetlerinden faydalanmışlardır.[100]

Psikolog Gregory Dickson, yoğun ana oğul ilişkisiyle ilgili bir paradoksa değinir. Cinsiyet karmaşası yaşayan çocuk, genellikle kendisine annelik edilmesine ihtiyaç duymaya devam eder. Ama ana oğul ilişkisi, aynı zamanda çocukla erkek dünyası arasında bir bariyerdir. Bu yüzden çocuk, annesine karşı hem öfke hem minnet duyguları besler. Çocuk, annesi tarafından hem *yanlış anlaşılmış* hem de *en iyi anlaşılmış* olduğunu hisseder. Annesi bir

97 R. Stoller, "Healthy Parental Influences on the Earliest Development of Masculinity on Baby Boys", *Psychoanalytic Forum 5,* (1975): 232-62.

98 J. E. Bates ve ark., "Gender Abnormalities in Boys: An Analysis of Clinical Ratings", *Journal of Abnormal Child Psychology 2,* (1974): 1-16.

99 S. Coates ve E. S. Person, "Exterme Boyhood Femininity: Isolated Behavior or Pervasive Disorder?", *Journal of American Academy of Child Psychiatry, 24,* no. 6 (1985): 702-9; G.. A. Rekers ve J. J. Swihart, "The Association of Identity Disorder with Parental Separation", *Psyhological Reports 65,* (1989): 1272-74; [3]I. Bieber ve ark., *Homosexuality;* M. Saghir ve E. Robins, *Male and Female Homosexuality* (Baltimore: Williams and Wilkins, 1973).

100 G. A. Rekers ve ark., "Family Correlates of Male Childhood Gender Disturbance", *Journal of Genetic Psychology* 142, (1983), 31-42.

yandan onu çok yakından tanımaktadır; öte yandan annesinin hiçbir zaman müdahil olamayacağı, çocuğun ise bir erkek olarak ayrılamayacağı başka bir taraf, yani erkek dünyası vardır.[101] Sonuç olarak paradoksal bir biçimde sevgi-nefret ve yaklaşma-uzaklaşma çatışmaları meydana gelir.

Ebeveynlik Etkileri Üzerine Yapılan Bu Araştırma Onaylanmış mıdır?

Gey aktivistlerden duyduklarınızın aksine, homoseksüelliğin nasıl geliştiğini anlatan birçok klasik teori, literatürde reddedilmiş değildir. 1996 yılında yayımlanan *Freud'un Bilimsel Olarak Yeniden Değerlendirilmesi: Teoriyi ve Terapiyi Test Etmek* (*Freud Scientifically Reappraised: Testing Theory and Therapy)* adlı kitap, önemli psikanalitik teorileri, modern araştırmalarda elde edilen bilgilerin ışığında değerlendirmiştir. Yazarlar, anne ile olan ilişkilerde çelişkili sonuçlara ulaşmış olsalar da babalar hakkında yapılan araştırmaların sonucu açıktır:

> Erkek homoseksüellerin babaları hakkındaki görüşleri üzerine hazırlanan raporlar, Freud'un hipotezini güçlü bir biçimde destekliyor. Bir iki istisna dışında erkek homoseksüeller, babalarının hayatlarında olumsuz bir etkisi olduğunu söylüyorlar...
> Erkek homoseksüellerin, babalarından sevecen veya olumlu bir biçimde bahsettiklerini iddia eden tek bir çalışmaya rastlamadık. Aksine, babalarını hep bir hasımmış gibi algılıyorlar. Bu şekilde baba, Freud'un tarif ettiği olağan dışı yoğunlukta rekabete dayanan Ödipal role uymuş oluyor.[102]

Bu kitapta, aşırı kuşatıcı bir anne modelinin, cinsiyet karmaşası yaşayan erkek çocuk annesi modeli olarak tekrar tekrar kul-

101 Gregory Dickson, "Environmental Factors and the Development of Male Homosexuality", (doktora tezi, *Fuller Theological Seminary*, 1997).

102 S. Fisher ve G.. Greenberg, *Freud Scientifically Reappraised: Testing the Thesis and Therapy*, (New York: Wiley, 1996), s. 135. Anne ve babalar, s. 135-39'da tartışılıyor.

lanılıyor olmasının altını çizmek istiyoruz. Gereğinden fazla müdahil olan bir anne, aynı zamanda hemen her zaman çocuğu danışmaya getiren ve aktif bir biçimde değişimi başarmaya çalışan anne modelidir. Biz de bu yüzden anlattığımız vaka örneklerinde böyle bir model kullandık. Yakından ilgili bir anne, oğlunun cinsiyet uyumsuzluğunu, farkında olmadan arttıracak en muhtemel kişidir. Fakat bütün anneler fazla müdahaleci değildir. Yetişkin homoseksüel danışanlar içinde küçük bir oranın annesi, aslında oğluyla ilişkisinde kendini geri çekmiş vaziyettedir.

Bu gözlemler, *Freud'un Bilimsel Olarak Yeniden Değerlendirilmesi* adlı kitabında yer alan, annelerle ilgili araştırma sonuçlarının bir miktar tutarsız olduğu şeklindeki bulgularla da uyumludur. Fakat kitaptaki bütün araştırmacıların hemfikir olduğu gibi, babayla zayıf ilişki, hemen hemen hiç değişmeyen bir veridir.

Bu durumun, oğulları için heteroseksüelliği uman babaların silkinip kendilerine gelmeleri için bir vesile olmasını diliyoruz!

Homoseksüelliğe Giden Diğer Yollar

Yaygın olan üçlü aile sendromunun, erkek çocuğun mizacından kaynaklanan cinsiyet uyumsuzluğu ile birleşimi, homoseksüelliğe giden tek yol değildir. Homoseksüelliğe giden diğer yollar, farklı ebeveynlik modellerini, erken cinsel deneyimleri, bu deneyimlerin yol açtığı cinsel alışkanlıkları ve kültürel mesajların etkisini kapsayabilir.

Daha seyrek rastlanan bir homoseksüellik çeşidi de (aslında biseksüellik daha doğru bir tabir olacaktır) cinsel haz ve ego tatmininin her türlüsüne açık olmaktan kaynaklanır. Bu gruba giren insanlar, değişmek için terapi arayışını girmediklerinden, onlara literatürde pek fazla rastlanmaz.

Ve unutmayın ki dıştan bakıldığında bir kişinin cinsiyetiyle ilgili izlenimler yanıltıcı olabilir. Sıklıkla, "Şunun veya bunun cinsiyetiyle ilgili bir problemi olamaz çünkü o çok maskulen" denil-

diğini duyarız. Fakat o kişinin bu yüzeysel görüntüsünün ötesine bakarsak alışılmış dinamikleri görebiliriz. 1980'lerde AIDS'ten ölen film yıldızı Rock Hudson, bu duruma bir örnek olabilir.

Hudson, uzun boylu ve yakışıklı bir adam olarak, hep romantik filmlerde erkek karakter olarak başrolde oynardı. Kariyerinin tavan yaptığı dönemlerde kamuoyu onun homoseksüelliği ile ilgili hiçbir şey bilmiyordu. Ama Hudson'ın otobiyografisi onun, aileyi terk eden öz babasından nefret ettiğini ve kendisini döven üvey babasıyla da hiç iyi geçinemediğini gösteriyordu. Annesinin yatılı hizmetçi olarak çalıştığı dönemlerde Hudson, annesi ile hizmetçiler bölümünde, aynı yatakta yatıyordu. Ardından 9 yaşındayken Hudson, kendisinden büyük bir erkeğin cinsel tacizine uğramıştı. (Bundan zevk aldığını ve adamı bu konuda yüreklendirdiğini söylemiştir.) Hayatı boyunca Hudson, birlikte çalıştığı birçok kadın yıldız ile rahat ve yakın ilişkiler geliştirebilmişken, hemen hemen hiçbir erkek ile aynı ilişkisel başarıyı yakalayamamıştır. Üstelik kafasında idolleştirdiği bazı erkek yönetmenlere âşık olmuştur.

Dıştan erkeksi gözüken bu ekran idolü, bir defasında sevgilisine, "İçimde ezerek öldürdüğüm küçük bir kız çocuk var... (Ona sürekli) 'Hiçbir zaman ortaya çıkmayacaksın!' diyorum" demiştir.[103]

Tanınmış Gey, Çocukluğunu Tarif Ediyor

Ünlü yazar ve gey aktivist Andrew Sullivan da üçlü aile modeline uyan çocukluğunu anlatıyor. Okuldaki en yakın arkadaşları, kendileriyle "sonu gelmez sohbetlere giriştiği", "bazen can yoldaşları" da olan kız çocuklardı. Birçok gey erkek gibi aktörlüğe ve tiyatroya merak sarmıştı.

Sullivan, klasik kuşatıcı anneyi ve ilgisiz babayı şöyle anlatıyor: "Annemle çok yakındım. Babama ise biraz mesafeliydim."

103 Rock Hudson ve Sara Davidson, *Rock Hudson: His Story,* (New York: William Morrow, 1986), s. 130.

Babası, duygularını gizleyen birisiyken annesi, Sullivan'ın ağzından dinlersek: "Yeteneklerime güvenerek hayatta bir şeyler yapabilmeme yardım eden, benimle bir yetişkin olarak fikir alışverişinde bulunan ve kafamı dünyanın sunduğu imkânlarla dolduran kişiydi. Beni şekillendiren ve cesaretlendiren annemin değerleriydi... Ergenlik dönemimde babamla mücadele ettim ve aile içi kavgalarda annemin tarafını tuttum... Bütün bunları düşününce tipik bir homoseksüel gelişim modeli takip ettiğimi görüyorum."[104]

(Kamuoyunda büyük yankı uyandıran nefret cinayetine kurban giden genç gey adam) Matthew Shephard'ın annesi Judy Shephard, aynı klasik hikâyeyi anlatıyor. Oğlu Matthew'yu, "arkadaşım, can yoldaşım, sırdaşım" diye tarif ediyor.

Bekâr Annelere Tavsiye

Bugünün karmaşık dünyasında giderek büyüyen "bekâr anne"[105] sorunu (aslında, olmayan baba sorunu) erkek çocukların cinsiyet kimliği gelişimi için yeni zorluklar ortaya çıkarıyor. Ne zaman ülke genelinde bir anne baba topluluğuna konuşma yapsam, çocuğunu tek başına büyüten anneler, nasıl sağlıklı bir erkek çocuk yetiştirebileceklerini soruyorlar. Bekâr anneler üç şekilde davranabilirler:

1- Anne-Oğul İlişkisine Dikkat Edilmeli. Bekâr anneler, oğulları ile aşırı yakın bir ilişki geliştirmemeye dikkat etmeliler. Bir erkekle duygusal yönden güvenli bir ilişkisi olmayan, yalnız bir anne, duygusal ihtiyaçlarını karşılamak için farkında olmadan oğluna sağlıksız ve aşırı samimi bir biçimde bağlanabilir. Bu durum, annenin ihtiyaçlarını karşılıyor olsa bile, oğlunun pek de iyiliğine değildir.

104 Andrew Sullivan, *Virtually Normal,* (New York: Alfred A. Knopf, 1995), s. 9.

105 "Single mom", İngilizcede çocuklarını tek başına büyüten anneler için kullanılan bir tanımlamadır (ç.n.)

Cinsiyet açısından kırılgan olan erkek çocuk, genelde zekidir ve kendini iyi ifade eder. Böyle bir çocuk, annesini çok iyi anlayarak onun kendisine olan bağımlılığını fark edebilir. Bunun sonucunda annenin duygularını, kendi istekleri doğrultusunda yönlendirerek hayatın zorlukları karşısında donanımsız, disiplinsiz, şımarık, olgunlaşmamış, bencil bir adam hâline gelebilir.

2- Erkeksi Özdeşim Desteklenmeli. Bekâr anne, oğlunun erkeksiliğini onaylamak için daha fazla gayret sarf etmelidir. En başından itibaren oğlunun erkekliğinin, kendi kadınlığından farklı olduğunu ve bu farklılığın çocuğun bir parçası olarak iyi ve sağlıklı bir duruma işaret ettiğini oğluna hissettirmelidir.

Erkeksiliğin bu şekilde onaylanması, babanın hiçbir zaman olmayacağı durumlarda daha fazla önem kazanır. Bekâr anne, baba hiç geri dönmeyecek olsa bile, onun anısını olumlu bir biçimde saygıyla devam ettirebilir. Böylelikle çocuğun gözünde “iyi baba” imajı oluşturulabilir. Tersine evde erkeklerden olumsuz bir biçimde bahsedilirse çocuk farkında olmadan feminen kimlik özelliklerine ve efemine tavırlara kayarak, annesinin kendisini bir erkek olarak reddetmeyeceğinden emin olmaya çalışabilir.

Bu tür çabalar, takdire şayandır ve işe de yarayabilir ama benim fikrime göre anne, bunların hepsini tek başına yapamaz. Bütün gayretlerine rağmen anne, bizzat bir erkek olmanın modelini sunamaz. Ama bundan sonra gelen en iyi şeyi yapabilir. Bu da bizi üçüncü önermemize götürür.

3- Çocuk için Bir Baba Figürü Bulunmalı. Büyük bir ağabey, dede veya başka bir erkek, olmayan babanın yerini alabilir. Bekâr annenin, çocuğun erkeksi ilgilerini desteklemesi, çocuğu bu ilgiler konusunda yüreklendirmesi önemlidir. Annenin, çocuğa, erkeklerin aile hayatında önemsiz unsurlar olduklarını ve “ikisinin birlikte de her şeyin üstesinden gelebileceği” mesajını vermesi çok yıkıcı olacaktır.

Bir baba figürü bulmak, (annelerin çoğunun da anlayabileceği gibi) eve her gün başka bir erkek arkadaş ile gelerek ve bu erkeklerin akşamları evde zaman geçirmesini sağlayarak çocukla bir bağ kurmalarını beklemek anlamına gelmiyor. Böyle bir durum yararlı olmaktan çok, kafa karıştırıcı olur. Ancak, tutarlı ve güvenilebilir bir baba figürüyle uzun süreli bir ilişki kurmak fark yaratacaktır.

Bu yüzden ben, geniş aileye mensup birisinin, yani bir ağabeyin, bir amcanın ya da bir dedenin bu iş için daha uygun olacağını düşünüyorum. Kaygılarınızı dile getirmekten ve yardım istemekten utanmayın. Eğer bir akraba bulamıyorsanız size yardımcı olabilecek grup ve organizasyonları göz önünde bulundurun. Amerika'nın Büyük Ağabeyleri (Big Brothers of America) size bu tür fırsatlar sunabilir. Kiliselerin bünyesinde, genellikle evde sorun yaşayan çocuklarla ilgilenen gençlik kolları liderleri oluyor. Erkek izci grupları, erkek çalıştırıcıları olan spor takımları veya okuldaki rehber öğretmenler çocuğunuzun erkek erkeğe iyi ilişkiler geliştirmeleri için fırsat sunabilir. Kilisedeki ilgili bir vaiz, güçlü bir rol model olarak çocuğun hayatında önemli bir fark yaratabilir. Bekâr anneler, -mümkün olduğunca- çocuklarının etkileşimde bulunabileceği erkek öğretmenler ve olgun erkek çalıştırıcılar talep etmelidirler.

Homoseksüelliğiyle başa çıkmaya çalışan bir yetişkin danışanın hatırladığı gibi:

> Ne zaman kendimi arkadaşlarım tarafından reddedilmiş hissetsem annem beni teselli etmeye çalıştı. Ama bu bir işe yaramıyordu. Çünkü annem genç bir erkek değildi ve ne söylerse söylesin kendimi iyi hissetmemi sağlayamıyordu. "Sen zaten o kötü çocuklarla oynamak istemezsin" derdi. Babam benimle konuşsaydı her şey daha iyi olabilirdi.

Çocuk, arkadaşları tarafından reddedildiğinde annenin bir sığınak ve teselli kaynağı olmasındansa diğer erkekler, çocuğa ihtiyacı olan teselliyi vermelidirler.

Cinsiyet Oyunununda Kilit Rol Oynayan Babalar

Homoseksüelliğe eğilimli danışanlarımdan Danny, genç bir erkek olmaya başlar başlamaz babası tarafından reddedildiğini hissetmişti. Annesi Danny'nin sağlığından, görünüşünden, davranışlarından ve güvenliğinden devamlı endişe ettiği için oğlunun üzerine titremişti. Babası ise Danny'yi göz ardı etmediği zamanlarda sözle taciz ederdi. Danny bana bir defasında içinde büyüdüğü aile dinamiklerini tarif etmişti. Bana anlattığı manzara şöyleydi:

Okula gideceği bir sabah annesi Danny'ye, "Kazağını ve yedek çoraplarını çantana koymayı unutma Danny" demişti ve eklemişti: "Bugün hava soğuk ve yağışlı. Hasta olmandan korktuğumu biliyorsun."

Babası ise yatak odasından, "Çocuğu rahat bırak. Eğer kendisini sıcak ve kuru tutmayı akıl edemiyorsa onun için endişelenmeye bile değmez" diye bağırmıştı.

Danny, "Baba, anneme bağırmayı bırak!" demişti.

Baba gürleyerek yatak odasından dışarı fırlamış, "O küçücük boyunla bana karşı gelebileceğini zannetme. Sen bir hiçsin!" demişti.

Danny, babasının söylediklerinin kendisini korkudan titrettiğini hatırlıyor. Danny'nin çok korktuğunu fark eden baba ise "Kimsin sen! Hiçbir şey!" diyerek onun üzerine gitmeye devam etmişti.

Sonra da serçe parmağını çocuğun yüzüne uzatarak: "Bak işte sen bu kadar büyüksün. Yine de benimle baş edebileceğini mi düşünüyorsun!" demişti.

Danny'nin babası, özellikle cezalandırıcı ve gaddar olan azınlıktaki baba grubuna giriyor. Böyle tipler, kendi iktidar duygularını pekiştirmek için etraflarında daha zayıf bir maskulen figürün bulunmasına ihtiyaç duyarlar. Danny gibi çocuklar, erkek olmanın ne demek olduğunu anlamakta zorlanırlar. Çünkü müşfik olan ebeveyn, yani anne, çocuğunu korumaya çalışır. Ama babalar oğullarıyla savaşmak, onları ezmek ve onların erkek dünyası-

na girmelerine engel olmak isterler. Danny, büyüdükçe babasıyla rekabet edecekmiş gibi algılandığından babası tarafından hep bir kenara itilmişti. Neyse ki onun yaşadığı bu acı durum pek tipik değildir. Benim tanıdığım homoseksüel öncesi erkek çocuk babalarının çoğunluğu yalnızca ilgisiz, duygusal olarak uzak ve çocuklarından kopuklar.[106]

Psikanalistler, çocuğun gelişiminde ve anneden kopmasında babanın önemini çok önceden beri fark etmişlerdir. Bazı analistler babayı, çocuğu annenin kuşatmasından kurtaran "taze bir nefes" olarak değerlendirmişlerdir. Baba, çocuğun birlikte oynayabileceği, parlak kalkanlar kuşanmış bir şövalye gibidir ve anneden oldukça farklıdır.

Bir Babanın Sevgi ve Fedakârlığı

Oğullarının yaşadığı çelişkilerden haberdar olan birçok muhteşem baba, yaşadıkları acıyı çocukları için ne mümkünse yapabilme gayretine çevirirler. NARTH'a mektup yazan bir babanın fedakârlığına kulak verelim:

> Oğlum Ben, bana cinsellikle ilgili tercihini birkaç hafta önce açıkladı. İkimiz hemen annesiyle konuştuk. Bu olay, kesinlikle hayatımın en acı olayıydı. O zamandan beri aldığım her nefeste bu durumu düşünmeden edemiyorum. Ben, bana durumunu kendi içinde çözümlediğini ve değişmek için herhangi bir isteği olmadığını ya da desteğe ihtiyacı olmadığını açıkça anlattı. Hayatım sanki paramparça olmuştu, duyduklarıma inanamıyordum. Allah'a çok şükür kendimi kaybedip oğlumu reddetmedim. Bu yaşananlardan önce bu durumla ilgili hiçbir fikrim ve kuşkum olmadığı için büyük bir şok yaşıyordum. Annesi de bu durumdan hiç şüphelenmemişti.
>
> Homoseksüellik konusunu araştırmak için harekete geçtim ve bir üniversite kütüphanesine gittim. Bu konuda, homoseksüelliği savunan

106 Judy Shephard'ın P-FLAG adına para toplama kampanyası esnasında gönderdiği mektup, 2000.

yazılar dışında çok az şey bulabildim. Neyse ki internette NARTH'ı ve organizasyonunuzun güzel kitap ve makalelerini keşfettim.

Oğlumu kısaca anlatacak olursam: Oğlum Ben 27 yaşında ve 16 yaşında bir erkek kardeşi var. Ben okuldayken pek atletik bir çocuk değildi; her zaman annesine daha yakın olmuştu ve okuldaki arkadaşları çoğunlukla kızlardı. Dikkatli, sanata karşı yetenekli, iyi bir öğrenciydi. Her zaman yardımsever ve anlayışlıydı, yani "ideal çocuk"tu.

Geriye dönüp baktığımda, oğlumun çocukluğunu ve ergenliğini düşündüğümde sadece bir boşluk görüyorum. Bunu daha önce hiç fark etmemiştim ve bunun üzerine hiç kafa da yormamıştım. Oğlumun ilgi alanları benim ilgi alanlarımla aynı değildi ve 10 yaşından sonra onu kendi ilgi alanlarıma yönlendirme çabalarıma son vermiştim. Bunun ne kadar büyük bir hata olduğunu ancak şimdi anlayabiliyorum. O zamanlar, tam da onunla ilişkilerimi geliştirebilmek için ne gerekiyorsa yapmam gereken zamanlardı. Onun yetiştirilmesini tamamen annesine devredip küçük erkek kardeşiyle daha fazla vakit geçirmeye ve uğraşmaya başladım.

Bizim sıcak bir aile ortamımız var ve oğlumun beni sevdiğini, bana imrenerek baktığını biliyorum. Onun kendisini yetersiz hissettiğini görebiliyorum. Homoseksüellikle ilgili materyalleri çalıştığımdan beri, vaktimi aramızdaki ilişkiyi geliştirmeye adadım.

Geçen hafta onunla baş başa konuştum. Konuşmamız esnasında onu yetiştirirken yaptığım birçok hatayı ve yetersizliklerimi hatırlamaya çalıştım. Ondan samimiyetle ve tevazu ile beni bağışlamasını istedim. Ona, onun izin verdiği kadar çok zamanımı birlikte geçirmek istediğimi ve geçmişte yaptığım hataları telafi etmek istediğimi söyledim. Bunları yapabilmem için bana müsaade etmesini umdum ve bunun için dua ettim. Konuşmamızdan sonra kendimi biraz rahatlamış hissettim çünkü ricalarımın ona da bir şeyler ifade ettiğine inanıyorum. Artık hedefim, yarattığım boşluğu doldurmak.

Uygun bir zamanda onunla tekrar konuşacağım ve ona okuması için bir şeyler vereceğim. Ondan değişebilmek için terapiye gitmeyi denemesini isteyeceğim. Bu fikirlere açık olması için her gün dua edeceğim. Ben kişisel olarak homoseksüellik durumu ile ilgili çok şey öğrendim. Bütün edindiğim bilgilerle, bu yıkıcı durumla daha kolay başa

çıkabileceğim. Hayattaki amacım hiçbir zaman değişmeyecek: Oğlum için özgürlük.

Etkili Baba

Ne zaman baba ile oğul birlikte danışma odasına gelse yanlış anlaşılmışlık, mesafeli durma, kaçınma ve incinmişlik gibi birbirini bir şekilde hiç anlayamamış iki yabancıyı anlatan tutumlarla karşılaşırım.

Erkek çocuğun anneyle özdeşimini koparıp babayla özdeşleşebilmesi için, babasını taklit edilmeye değer bir kişi olarak algılaması gerekir. Babasını etkili bir insan (hatırlayın, etkiliden kastımız müşfik ve güçlü idi) olarak görmeli. Doğrusu homoseksüel erkeklerle yaptığım çalışmalarda, danışanlarımın delice sevdiği ve duygusal olarak bağımlı olduğu erkek figürü genelde müşfik, güçlü ve kendine güvenen, yani "iyi baba" idealini yansıtan erkeklerdir.

Mizaç olarak hassas, kırılgan ve ilişkilerin şekillendirdiği çocuk, etkili görmediği bir babanın pasifliği sonucu meydana gelmiş boşluğu anne oğul ilişkisi ile doldurmaya yönelir. Daha sonra baba, oğluyla ilgili bazı tuhaflıklar hisseder ama yine de oğlunun, annesiyle aşırı özdeşleşmesine müdahalede bulunmaz.

Babalar, Oğullarınızın Sizi Reddetmesine Müsaade Etmeyin

Cinsiyet karmaşası yaşayan birçok çocuğun babası, mücadele etmekten vazgeçerek oğullarını annelerinin ellerine teslim ediyorlar. Bu çok büyük bir hata. Babalar, çocuklarınızın sizi reddedip sizden uzaklaşmasına izin vermeyin. Sizin göreviniz, oğlunuzun peşine düşerek onun savunmacı kopma hâlini, tutarlı ve devamlı çabalarla zorlayarak, onun hayatında önemli bir insan olmaktır. Şu veya bu zamanda, bilmeden ya da anlayamadan oğlunuzda yol açtığınız incinmişliği iyileştirmeyi kendinize hedef edinin. Aranızda-

ki ilişkinin ne zaman, niçin ve nasıl başarısız olduğunu bilmeseniz bile, kaybettiğiniz karşılıklı güveni yeniden inşa etmeye çalışın.

Oğlunuzun iyileşmesinin en temel göstergesi, size vereceği olumlu tepkiler olacaktır. Ne zaman ki anneler bana, oğullarının, babaları eve geldiğinde doğru ona koştuğunu söylüyorlar, ben o zaman tedavinin temel amaçlarının gerçekleştirilmiş olduğunu düşünüyorum. Sonrasında artık yalnızca bu iyi ilişkiyi pekiştirmeye ve geliştirmeye ihtiyacımız var demektir.

Anne Babaların Cinsiyet Uyumsuzluğuna Tepkileri

Anne babaların küçük oğullarının karşıt cinsiyet davranışlarına ilk tepkileri, tipik olarak nötr kalmaktır. Ancak bazı anne babalar, bu konuda destekleyici bile olabilir.[107] Doğrusu, bazı araştırmacılar, anne babaların çocuklarının efemine davranışlarını engellemeye çalışmalarının pek muhtemel olmadığını bulmuşlardır.[108] Anne babaların ilk tepkileri nötr veya pozitif olduğu için anne babalar, aslında çocuğun karşıt cinsiyet davranışlarıyla sessiz bir iş birliğine girmiş olabilirler.[109] Hatta bazı yazarlar, bilinçli veya bilinçdışı bir düzeyde bazı annelerin, oğullarına efemine davranış beklentilerini iletiyor olabileceğinden şüpheleniyor.[110]

107 Kenneth Zucker ve Susan Bradley, *Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents,* (New York: Guilford, 1995).

108 R. Green, *Sexual Identity Conflict in Children and Adults,* (New York: Basic Books, 1974); Green, "*Sissy Boy Syndrome*"; C. W. Roberts ve ark., "Boyhood Gender Identity Development: A Statistical Contrast of Two Family Groups", *Psychology* 23, (1987): 544-57.

109 J. Money ve A. Russo, "Homosexual Outcome of Discordant Gender Identity Role in Childhood: Longitudinal Follow-up", *Journal of Pediatric Psychology* 4, (1979): 29-41.

110 P. R. Miller, "The Effeminate, Passive, Obligatory Homosexual", *AMA Archives of Neurology and Psychiatry* 80, (1958): 612-18.

Bu çocukların babalarının, genellikle terapiyle ilgili karmaşık duyguları vardır. Benim izlenimim, onların terapiye sadece eşleri kendilerini getirdiği için geldikleri yönünde. Aslında diğer araştırmaların gösterdiği gibi ve kendi tecrübelerime dayanarak gözlemlediğim gibi çocukları tedaviye getirenlerin anneler olma ihtimali çok daha yüksek.[111] Babalar, genellikle kaygılarını dile getirdikten sonra geriye çekilerek asıl işi annelerin üzerine yüklüyorlar.

Dr. Richard Green, anne babaların kaygılarının yetersiz olduğuna dikkat çeker. "Ebeveyn nötrlüğü" olarak adlandırdığı durum, cinsiyet kimliği bozukluğu teşhisi konulan çocukların anne babalarının %80'inin efemineliğe karşı gösterdikleri ilk tutumu betimler. Anne babaların kaygıları artmaya başladığında ise vakaların %80'i, annelerin babalardan daha fazla endişelendiğini gösteriyor.[112] Anne babalar sıklıkla, kaygılarını, sistemli bir biçimde nasıl uygun cinsiyet davranışlarını desteklemeye çevireceklerini bilmiyorlar.

Birçok baba, hassas yapılı oğullarının içinde neler olup bittiğine bir türlü akıl sır erdiremiyor. Genellikle böyle babalar, başka insanların duygularına çok duyarlı değildirler. Başkalarının duygularına duyarlı oldukları zamanlarda ise kendileriyle daha fazla ortak noktası olan ve daha maskulen davranan oğullarına yönelirler; onlarla iletişime geçmek, baba için daha kolaydır. Narin, pasif ve ilişkilerin şekillendirdiği oğul, ki bunlar hep homoseksüellik öncesi dönemin özellikleridir, birçok baba için tam bir bilmecedir.

Ciddi problemleri olan, genç bir homoseksüel erkeğin psikiyatrından bir vaka örneği dinleyelim. Hastanın anne babası iyi niyetli ve sevecen olmalarına rağmen, çocuğun kendi içinde yaşadığı mücadelelerden ve alaya alınmaktan çektiği acılardan habersiz-

111 Green, "*Sissy Boy Syndrome*"; Zucker ve Bradley, *Gender Identity Disorder*.
112 Green, *Sexual Identity Conflict*.

dirler. Oğullarının gizli homoseksüelliğinden de hiç şüphelenmemişlerdir. Psikiyatr anlatıyor:

> Bugün yeni bir hasta geldi; bir üniversite öğrencisi. Babasıyla çok yakın olmasa da iyi sayılabilecek bir ilişkisi var. Fakat hasta, anne babasına, maruz kaldığı alaylardan hiçbir zaman bahsetmemiş. Arkadaşları tarafından alaya alınan çocuklar, bu durumu anne babalarına anlatmazlar çünkü durumdan çok fazla utanç duyarlar. Biz konuşurken bu hastanın anne babası seansa katılmak için dışarıda bekliyorlardı. Ama hasta, yaşadığı aşağılanmayı ve soyutlanmışlığı ya da heteroseksüel erkeklere karşı geliştirdiği korkuları söz konusu etmeme bile izin vermedi.
>
> Zayıf erkeksi kimlikler, dışlanmaya ve reddedilmeye karşı duyulan büyük üzüntü ve korkular, bu insanların cesaretini kırarak onları umutsuzluğa düşürüyor ve kendilerine büyük zararlar verebilecek bir hâle getiriyor.
>
> Mesela bu genç adam, korunmasız cinsel ilişkiye girip girmediğiyle ilgili sorumu, "Evet, giriyorum, umurumda bile değil" diyerek cevapladı.[113]

Bir problem olduğunu fark ettikten sonra çocuklarıyla uyum içinde olarak iyileşme sürecine katılan ve süreçte aktif rol oynayan babalar da oluyor. Böyle bir noktaya gelmek, öncelikle babaların problemi fark etmelerini, bu durumun ortaya çıkmasında oynadıkları babalık rollerini dürüstçe, yeniden değerlendirmelerini ve oğullarının sağlıklı geleceği için tutarlı ve aktif bir biçimde iyileşme sürecine katılmalarını gerektirir. İş birliği yapan, endişeli babalara sahip erkek çocuklar için değişimin çok daha muhtemel olduğunu söylemeye bile gerek yok.

Babalar Aktif Olarak Sürece Dâhil Olmalı

Anne babaları bir takım hâlinde tutmak çok önemlidir. Ama genellikle en zorlayıcı sorun, babayı devamlı surette sürece dâhil

113 Fitzgibbons, "Power of Peer Rejection", s. 3.

etmek oluyor. Açıkçası başarılı bir terapinin önündeki en sık rastlanan engel, babanın terapiye günlük ve aktif katılımını canlı tutmanın zorluğu oluyor.

Unutmayın ki çocuğunuzun efemine davranışları, erkek bir rol modeliyle özdeşleşmeye karşı geliştirilmiş bir savunma mekanizmasını temsil ediyor. Çocuğun güvenlik duygusunu (efemineliğini), yerine başka bir şey sunmadan elinden alamazsınız. Bu sebeple tedavinin stratejisi, çocuğu görünürdeki feminen eğilimlerinden kurtarmak yerine, onu baba ya da baba figürü ile kurulacak sıcak bir ilişki aracılığıyla maskulen, yani erkeksi olana doğru yönlendirmektir.

Duygulara Kulak Verin

Profesyonel müdahalelerimizde cinsiyete uygun davranışlar elde etmeye odaklanırken asıl amacımızın, çocuğun aynı cinsten ebeveyn ile duygusal bir bağ kurabilmesi olduğunu unutmayalım. Davranışsal değişikliği sağlamaya odaklanırken çocuğun duyguları kolaylıkla göz ardı edilebilir.

Süreç sadece anne babalar için değil, çocuk için de çok zorlayıcıdır. Çocuk, artık kendisinin bir parçası hâline gelmiş olduğunu düşündüğü davranış ve alışkanlıklarını anne babası değiştirmeye çalıştığı için kendini baskı altında hisseder. Olumsuz duygularını ifade etmesi gayet doğaldır, hatta kendini anlaşılamamış ya da sevilmemiş hissedebilir. Eğer anne baba müdahalesi çok sertleşirse çocuk, süreçten kendini soyutlayarak geri çekilip diğer aile üyelerinden duygusal olarak kopabilir.

Bütün bu sebeplerden dolayı anne babanın, çocuktan bekledikleri "erkek olma" yolundaki yeni ve zorlayıcı çabanın çocukta yol açtığı duygusal tepkileri önemsediklerini ve bu tepkilere saygı duyduklarını ifade etmesi çok önemlidir. Anne ve baba, çocuğun hisleri suçlayıcı ve olumsuz olsa bile, çocuğu hissettiklerini ifade etmeye teşvik etmelidir. Çocuğun acıyı, öfkeyi, üzüntüyü ve

hayal kırıklığını ifade edebilmesi, onu bu zor geçiş evresinde anne babasına bağlı tutacaktır.

Bazı babalar, dışa yansıtılan davranışları sıkıyönetim uygulayarak denetleyeceklerini ve çocuğu efeminelikten kurtarabileceklerini düşünürler. Ama bu, doğru bir yaklaşım değildir. Çocuk, babayla kurduğu bağ ve baba oğul ilişkisinde bulduğu duygusal güven ile, karşıt cinsiyettenmiş gibi davranarak aynı cinsle ilgili fantezilerinden kurtulabileceğini hissetmelidir.

Zayıf bir baba oğul ilişkisi, tipik olarak, başarılı bir müdahalenin önündeki en ciddi engeldir. Örnek verecek olursak:

6 yaşında bir çocuk, anne babası tarafından terapiye getirilmişti. Biz ona "Joey" diyelim. Baba çok endişeli görünüyordu ve bana, oğlunun gey olmasını istemediğini söylüyordu ama bu konuda ne yapabileceğini de bilmiyordu.

İkinci seansımızın başında babaya, "Bu hafta nasıl geçti?" diye sordum.

Anne, zaten sandalyenin ucunda rahatsız bir biçimde oturuyordu. Hemen cevap vermek için öne atıldı. Ben de annenin sözünü keserek, "Aslında, bu sorunun cevabını önce babadan duysak daha iyi olacak. Joey ile geçirdiğiniz hafta nasıldı?" diye sorumu tekrarladım.

Baba, "İyiydi galiba" dedi.

Anne tekrar harekete geçerek, "Hayır, iyi değildi. Doktor Bey'e ne olduğunu anlat canım!" dedi.

Baba ise, "Ne?" dedi.

Anne, "Hatırlamıyor musun?"

Baba bu defa, "Hmm evet, bilemiyorum ki. Televizyon izliyordum, oğlum önümden geçti ve bana, 'Sen kim oluyorsun!' der gibi bir bakış attı" dedi.

Bunu söyledikten sonra baba bakışlarını yere dikti ve sustu. Bunun üzerine ben, "Peki bu konuda ne yaptınız?" diye üsteledim.

"Hiçbir şey. Ne yapabilirdim ki!" diyerek omuz silkti.

Karısı bakışlarını bana çevirmiş cevabımı bekliyordu.

Ben, "Joey benim oğlum olsaydı ve bana öyle bir bakış atarak yanımdan geçip gitseydi, onu yanıma çağırıp onunla ilgilenirdim. Ona, 'Buraya gel bakalım! Sen o bakışla bana ne anlatmaya çalışıyorsun?' derdim. Uzanıp oğlumu tutar, belki biraz sertçe ama şefkatle kendime çeker ve bu bakışın kabul edilemez olduğunu ona hissettirirdim. Onunla bağlantıya geçebilmek için ısrarcı olurdum. 'Neyin var oğlum? Bana kızgın mısın? Sana bir şey mi yaptım? Hadi canını sıkan bir şey varsa bana söyle Joey' derdim" dedim.

Bunları duyunca anne öfkeyle, "Ben de ona bunları yapması gerektiğini söyledim!" dedi.

Birçok homoseksüel öncesi çocuğun annesi gibi Joey'in annesi de ne yapılması gerektiğini içgüdüsel olarak biliyordu ama bunları yapması gereken kişi o değildi, babaydı.

Başka bir yerde de terapide gözlemlediğim babalar üzerine yazmıştım:

> Bu babalar, genel olarak duygusal kaçınmacı şeklinde tarif edilebilir. Geçmişlerine bakıldığında bunların kendi babaları ile zayıf ilişkileri olduğunu görürüz. Duygusal mevzularda işi karılarına devrederler ve eşlerinin yol göstericiliğine, yorumlamalarına ve sözcülüğüne bağımlı gözükürler.
>
> Bu babalar, oğullarının heteroseksüelliğe geçmesi için samimi dileklerini dile getirirken, bu hedefi gerçekleştirmek için gerekli olan uzun süreli yükümlülükleri sürdürmeyi başaramazlar.
>
> Bir baba, 15 yaşındaki oğluyla birlikte katıldıkları ilk seansta, oğlu, babasının kendisine yaşattığı derin hayal kırıklığını ifade ettiğinde açıktan açığa ağlamıştı. Buna rağmen, oğlunu aylarca seanslara getirirken arabada ona tek bir laf etmemişti.
>
> Üstelik bu babalar, arkadaş canlısı ve popüler gözükmelerine rağmen, pek erkek arkadaşları yoktur. Erkeklerle duygusal ilişki kurabilme yetenekleri "tipik Amerikan erkeği" tanımlamasıyla açıklanamayacak kadar zayıftır. Benim klinik izlenimim bu babaların, erkek-

lerle duygusal bağ kurabilmede belirgin bir biçimde yetersiz oldukları yönünde.

Homoseksüellerin babalarının ortak yetersizliği, oğullarıyla yaşadıkları ilişkisel problemleri düzeltememeleridir. Kendilerini çocuklarına açmak yerine, genellikle geri çekilmeye, kaçınmaya ve incinmiş hissetmeye eğilimli oluyorlar.[114]

Kaçırılmış Fırsatların Acısı

"Baba İçin Ağlamamak", bir gey antolojisinde yayımlanan otobiyografik bir hikâyedir. Hikâyede gey bir oğulun, -çocuğuyla yakın olmak isteyen ama bu yakınlığı hiçbir zaman bulamayan-babasını reddetmesinden bir dereceye kadar kendisinin sorumlu olduğunu bilerek yaşadığı üzüntüler anlatılır.

Yazar Philip Gambone da babasının cenazesinde ağlayamadığını tuhaf bir deneyim olarak anlatır. "Babamla pek bir ilişkim yoktu, gey arkadaşlarım bana bu durumun her gey erkek için aynı olduğunu söylüyor."

Gambone, geylerin yaşadığı bu ortak yabancılaşma duygusunu anlatmak için "gey doğmak" varsayımını savunan popüler bir gey psikiyatra başvuruyor. Bu gey psikiyatra göre, "Bir baba, içgüdüsel olarak oğlunun homoseksüelliğini hisseder. Ama ailede birinin homoseksüel olmasının yol açtığı rahatsızlık ve utançla doğrudan karşılaşmaktansa kendini oğlundan uzaklaştırır."

Fakat Gambone babasının iyi bir adam olduğunu itiraf ediyor. Babasına hiçbir zaman sevgi duyamamış olması veya cenazesinde ağlayamamış olması onu şaşırtıyor: "Babam aslında kendine özgü ve sessiz bir biçimde benden hiçbir zaman vazgeçmedi. Homoseksüelliğim hakkında sessiz kaldığım bütün o yıllar boyunca eve 'oda arkadaşım' diye getirdiğim adamları selamlarken nezaketini hiç kaybetmedi."

114 Joseph Nicolosi, "Fathers of Male Homosexuals: A Collective Clinical Profile", *NARTH Bulletin,* Nisan 1997, s. 7.

Gambone, "Babamla niçin hiçbir zaman pürüzsüz bir ilişkim olamadığını anlamak için hatıralarımda ipuçları arıyorum" diyor. Bazen Gambone sorunun, babasının bilinçdışı homofobisi olabileceğini düşünüyor. (Gambone burada "o şekilde doğmuş olmak" teorisiyle dillendirilen ve babanın cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan çocuğu reddederek baba oğul ilişkisinde yabancılaşmaya sebep olduğu iddiasına atıfta bulunuyor.) Başka zamanlarda ise annesi ile anneannesini bilinçli çabalarla baba oğul arasında yabancılaşmaya yol açmakla suçluyor. "Bana babamdan uzak durmamı söylüyorlardı" diyor.

Gambone, yine de, "Bütün bu genellemeler her şeyi anlatmak için yeterli değildir" diye itirafta bulunuyor. Geçmişe dönüp baktığında babasının, oğluna ulaşmaya çalışan ve oğlu için en iyisini isteyen, nazik ve şefkatli bir adam olduğunu fark ediyor. Babası, oğlunun daha fazla risk almasını ve hayatta karşılaştığı problemlerle daha girişken bir biçimde mücadele etmesini arzulamıştı. Gambone, "Belki de ben, babamın benimle kurmak istediği türden bir yakınlığa hazır değildim"[115] diyerek pişmanlığını dile getiriyor.

Yukarıdaki örnekte de gördüğümüz gibi birçok baba, kendini oğlu tarafından reddedilmiş hissediyor. Bununla birlikte zaman zaman bütün babaların, oğulları tarafından reddedilmiş hissedebileceğini söylemeliyiz. Buradaki fark, homoseksüel öncesi çocuğun babasının, bu reddedilmeyi kabul ederek kendini geri çekmesidir. Böyle babalar, çocuğu anlamaya çalışma ve onun direncini kırma noktasında başarısızdırlar. (Ya da Gambone'un durumunda olduğu gibi anne tarafından akrabalar, baba oğul bağlanmasını sabote ediyor olabilirler.) Ne sebeple olursa olsun sonuçta babalar, önlerine çıkan bu engeli aşamayarak yabancılaşmaya, susmaya ve reddedilmeye razı oluyorlar.

115 Philip Gambone, "Not Crying For Dad", *James White Review,* 2000 İlkbahar, s. 5.

Yıllar geçtikçe harekete geçmemek hem babaya hem de oğula pahalıya mal olur. 32 yaşındaki danışanım Dan, kaçırılmış fırsatlarla ilgili üzüntülerini şöyle dile getiriyor:

> Babam bir heykel gibi hareketsiz, buz gibi oturur durur. Kendimi ona açmak istemiyorum. İçimde bir korku var ama aynı zamanda onun temsil ettiklerinden hoşlanmamam da söz konusu. "Bu koca kurt"tan korktuğumu söylediğimde tıpkı bir çocuk gibi davranmış oluyorum. Fakat durum bu. O beni gerçekten tanımıyor, ben de onu.
>
> Her zaman tek istediğim şey babamdı. Sadece buydu; geçmişe dönüp baktığımda kaybettiğim yıllarımı ve geri getiremeyeceğim çocukluğumu düşündüğümde böyle olduğunu üzülerek fark ediyorum.
>
> Fakat babam da benim gibi, yani hiçbir zaman farklı bir adam olmayacaktır. 70 yaşında bile olsa değişmeyecek. Sonuçta ben onu tanımazken, o da beni tanımazken "niçin onunla bir ilişki geliştirme zahmetine gireyim ki?"

Üç Çeşit Baba Modeli

Homoseksüel yönelimleri olan erkeklerle yaptığım çalışmalarda, babaların çoğunluğunun genellikle psikolojik olarak normal kabul edilebilecek bir aralıkta bulunduğunu gözlemledim. Bunu söylemekle birlikte bu babaların bir grup olarak önemli bir yetersizliği olduğunu tekrar etmeliyim: Çocuklarının savunmacı kopuşuyla yüzleşmedeki ve onları yeniden maskulen alanlara çekmedeki yetersizlik ve isteksizlikleri.

Bu kategorik özellikten başka, babaları, kişilik özelliklerine göre üç gruba ayırabiliriz.

1- Olgunlaşmamışlar. Böyle adamlar temelde normal ve sağlıklıdırlar. Ama oğullarının kritik gelişim evrelerinde (cinsiyet kimliği evresi) fazla meşguldürler ve bunun doğurabileceği sonuçları görememişlerdir. Bunlar genellikle erken baba olup kendilerini bir anda aile, evlilik ve finansal problemler içinde bulan genç adamlardır. Sonuçta mizaç olarak savunmasız olan

oğulları, eğer böyle bir çocukları varsa tabii, bu durumun ceremesini çekmektedir.

2- Narsistler. Temelde sağlıklı olan adamların bile narsist kişilik özellikleri olabilir. Ama narsisizmin aşırıya kaçtığı durumlarda baba, oğlunu kendisinin bir uzantısı olarak (*as a "narcissistic self-object"*) görür ve çocuğu, kendi ihtiyaçlarını karşılamak için kullanır. Baba, çocuğunu sadece hoş bir davranış, görünüm, yetenek ya da kendisinin değer verdiği bir kişilik özelliği ortaya koyduğunda kabul eder. Eğer çocuğun bu tür özellikleri varsa baba, oğlunu göklere çıkarır ve ona hiçbir zaman hata yapamazmış gibi davranır. Eğer çocuğun bu tür özellikleri yoksa baba, çocuğu ailede yok sayar. Böyle bir baba, tipik olarak oğlunun problemleriyle ilgili sorumluluk almayı reddeder. Bu, en dirençli baba çeşididir ve böylelerinin herhangi bir terapi biçimine katılması pek muhtemel değildir.

3- Yetersizler. Bu babalar, genellikle iş hayatında başarılı ve maddi olarak evlerine çok iyi bakan adamlardır. Ama genellikle samimiyet gerektiren sosyal düzeyde duygusal olarak yetersizdirler. Başka bir insana bu noktada verebilecek fazla bir şeyleri yoktur. Kendilerinin ötesine erişmek için gerekli duygusal kaynakları yoktur. Sorumluluklarını inkâr eden narsist babaların aksine bu adamlar, başarısızlıklarını kabul edip pişmanlıklarını dile getirirler. Fakat sonrasında baba oğul ilişkisi tutarlı bir biçimde ilerleme kaydetmez. Babanın kısa ve iyi niyetli çabalama döneminden sonra ilişkiler temelde değişmeden kalır.

Bir danışanım bana, "Babam bir hiçti. Bütün kararları annem verirdi. Annem karakterliydi, babamınsa söyleyecek hiçbir şeyi yoktu. Babamın evde olduğunu bile hatırlamıyorum. Eğer evdeyse sadece fiziksel olarak evdeydi, gerisi yalandı" demişti.

Duygusal olarak yetersiz olan babalar, sosyal durumları yorumlamada ve bu durumlara uygun nasıl tepkiler verebilecekleri konusunda genellikle başkalarına, özellikle de karılarına bağımlı-

dırlar. Uzun süreli bir yükümlülük altına girerek, oğullarının değişmesine yardımcı olacak süreçlere müdahil olamazlar.

Alex'in Hikâyesi

Aşağıda yapacağım alıntılama Alex'in, yani 42 yaşındaki bir danışanımın günlüğünden alınmıştır. Alex'in babası güçlü, baskıcı ve aksi bir figürken Alex'in savunmacı bir şekilde ittifak kurduğu annesi, görünüşe göre bağımlı ve kırılgan birisiydi.

> Babam, bize kendisine çok çok saygılı olmamız gerektiğini öğretti. Saygısızlığa hiçbir zaman izin vermezdi. Eğer bir şey yapmanızı söylerse kendi iyiliğiniz için, söylediğini yerine getirmeniz gerekirdi. Yapmamız gerekenleri yapmadığımızda bizi cezalandırarak kendisinden korkmamızı sağlardı. Bize bazen vururdu da... Bu çok sık olmasa da beni çok korkutan bir şeydi. Bizi bazen de elimizdekilerden mahrum ederek mesela, yemek yemeden yatmamızı emrederek cezalandırırdı. Bize kendimizi işe yaramaz olduğumuzu hissettirecek yöntemleri vardı.
>
> Babam mükemmel olmaktan çok uzaktı ve ben büyüdükçe onun kusurlarını görmeye başladım. Ama yine de kendi nezdinde bizi değersiz kılmak için kendisine biçtiği gururlu ve haklı adam imajını gözümüze sokardı.
>
> Annem, babamı tapma derecesinde çok severdi. Biz çocuklarını çok çok sevse de babamı daha fazla severdi. Annem, çok da duygusal bir insan olduğu için babamla bozuşmaya dayanamazdı. Bizim için babama doğrudan karşı çıkamazdı. Doğru olanı yapmamızı sağlayarak bizi, babamın garezinden korumaya çalışırdı. Ama babam öfkesine hâkim olamadığında annem bizi ondan korumak için hiçbir şey yapamazdı. Annem babamdan, çocuklarının korktuğu kadar korkardı.

Özetleyecek olursak, cinsiyet karmaşası yaşayan çocuğun başarılı bir şekilde tedavi edilmesinde en önemli rolü baba oynar. Bazı erken dönem psikanalistleri, baskıcı annelerin homoseksüel oğulları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Buna göre, annenin oğluna aşırı yakınlığı homoseksüelliğe yol açmış gibi gözükmüş-

tür. Ama günümüzde birçok onarım terapisti, erkek homoseksüelliğinin oluşumunda en belirgin figürün baba olduğunu düşünüyor. Nedeniyse; anne oğul yakınlığı, *baba çocuğa bir kadınla nasıl ilişki kurulabileceğini örneklediği müddetçe* bir sorun teşkil etmez. Çocuğun, kadınsılığın içinde kaybolmadan feminen ile yakınlaşabilmesi için baba, oğlunun erkeksilikle özdeşimini desteklemelidir. Baba çocuğa, kendi maskulen bağımsızlığını feda etmeden bir kadına nasıl yakın olabileceğini gösterir.

Diğer Araştırmacılar Ne Diyor?

Klinik bulgulara göre kız ya da erkeklerde görülen belirgin cinsiyet kimliği bozuklukları (CKB) vakaları sıklıkla aile içerisinde yaşanan yoğun hayal kırıklıklarından ve stresten kaynaklanıyor. Böyle olumsuz durumlar, dışarıda deneyimlenen bazı olaylarla veya çocuğun, tutarlı bir kadın ya da erkek cinsiyet kimliği oluşturduğu erken gelişme döneminde anne babasıyla arasında yaşanan etkileşimlerle ilişkili olabilir. *Cinsiyet Kimliği Bozuklukları ile Çocuk ve Gençlerde Psikoseksüel Sorunlar* (*Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents*) adlı kitabın yazarları, bu tür durumları anlatan örnekler veriyorlar.

Kitabın yazarlarından Kenneth Zucker ve Susan Bradley, CKB yaşayan erkek çocuklarda en sık rastlanan ortak özelliklerin hareketli oyunlardan kaçınma, karşıt cinsiyet davranışlarını engelleyemeyen anne babalar ve çocuklardan kopuk babalar olduğunu söylüyorlar. Yazarlar, cinsiyet kimliği bozukluğu yaşayan çocuğun, stresli ve zorlayıcı durumları kolay atlatmasına engel olan tepkisel ve hassas bir doğaya sahip olduğu için özellikle anne babasının ruh durumuna karşı çok duyarlı olduğunu dile getiriyorlar. Muhtemelen bu aynı zamanda çocukların hareketli oyunlardan kaçınmasına da sebep olan mizaci bir faktördür. Böyle çocuklar, genellikle erkek olarak kendilerini yetersiz

hissediyor; erkek akranlarıyla etkileşimde sorun yaşıyor ve her türlü eleştiriyi reddedilme olarak anlamaya yatkın oluyorlar. Zucker ve Bradley'e göre bu gruba giren çocukları etkileyen bir başka faktör ise bu çocukların çok çekici olmaları ve duyusal hassasiyetlerinin çok gelişmiş olması.[116]

Bu yazarlara göre bu tür çocukların anneleri, bazen kendilerini erkek agresifliğinin tehdidi altında hissederler. Bu sebeple oğullarında gördükleri coşkun davranışlara ve normal boyutlardaki agresifliğe engel olmaya çalışırlar. Kendilerinin korunma, gözetilme, bakma ve bakılma ihtiyaçlarından dolayı birçok anne, oğullarında karşılıklı gözetme davranışlarının yerleşmesini isterler ve bunun için feminen tarzı teşvik ederler.

Aynı yazarlar, babaların olan bitenden içten içe rahatsız olmalarına rağmen annelere uyarak oğullarındaki karşıt cinsiyet davranışlarına tolerans gösterdiğine dikkat çekiyorlar. Yazarlara göre bu tür babalar, zaten kendilerini duygusal olarak yetersiz hissettikleri için, duygularını ifade etmede de sıkıntı yaşıyorlar. Bu yetersizlikler, babanın sorunlu oğlu ile iletişime geçmesini zorlaştırıyor. Böyle babaların aile problemleriyle ilgilenme şekli kendini geri çekme, uzaklaştırma ve uzun saatler boyu çalışma oluyor.

Yazarlar, buna benzer vakalarda "anne babaların, oğullarına bir erkek olarak değer vermelerinin ve karşıt cinsiyet davranışlarını engellemelerinin, çocuğu yavaş yavaş savunmacı çözümlerden uzaklaştırarak ona, kendi cinsiyetiyle özdeşim kuracak güveni aşıladığını" söylüyorlar.[117]

Baba ve Oğul: Yakın Bir İlişki

Oğullarıyla daha yakın bir ilişki kurmak isteyen babalar için dört aktivite örneği tavsiye ediyorum.

116 Kenneth Zucker ve Susan Bradley, *Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents,* (New York: Guilford, 1995).

117 a.g.e., s. 263.

1- Baba ile güreşerek oynanan oyunlar, cinsiyet çelişkisi yaşayan çocukların utangaçlığını ve kırılganlığını aşmak için iyi bir yöntemdir. Üstelik bu, babalar için oğullarıyla bağ kurmada etkin bir yoldur. Oturma odasında veya herhangi bir kilimin üzerinde güreşebilirler. Hedef, çocuğun içindeki "vahşi erkeği" açığa çıkarabilmektir. Baba, yeniliyormuş gibi yaparak oğlunun kendini güçlü, dayanıklı ve saldırgan hissetmesini sağlayabilir.

2- Babayla birlikte banyo yapmak ki bu aktivite bazen diğer erkek kardeşleri de kapsayabilir ve özellikle küçük erkek çocukları için iyidir. Bu aktivite, çocuk küçükken yapılmalıdır çünkü ergenliğe doğru çocuklar babalarının yanında çıplak durmaktan utanabilirler. (Bazı babalar kendi çocukluklarında çıplaklığa nasıl yaklaşıldığına bağlı olarak bu aktiviteden rahatsız olabilirler.) Babayla ve diğer kardeşlerle birlikte banyo yapmak, anatomiye dayanan rahat ve ortak bir kimlik oluşturarak ileride erkek erotizmine karşı hissedilebilecek hayranlık ve gizemi ortadan kaldırabilir.

3- Baba oğulun ev dışında, çok basit ve rutin aktiviteler için bile olsa baş başa kalması ilişkileri geliştirmeye çok yardımcıdır. Kısa gezintiler, (markete gitmek, benzin almaya gitmek gibi) özel bir bağlılık duygusu oluşturur. Mesela, bu kısa gezintiler esnasında çocuğa bir dondurma alıp onunla sevdiği konulardan konuşmak, ayak işlerini daha eğlenceli hâle getirebilir.

4- Yatma zamanı geldiğinde çocuğu yerine yatıracak kişi baba olmalıdır. Bu yatırma işine anne de katılabilir ama ışığı söndürecek ve en son iyi geceler dileyecek kişi muhakkak baba olmalıdır. Özellikle küçük çocuklar, yatma zamanlarında acziyet ve endişe hissedebildiklerinden daha mızmız olurlar. Bu durumlarda babalar kitap okuyarak, sohbet ederek ya da dua ederek çocukları duygusal olarak rahatlatmalıdır.

Cinsiyet sorunu yaşayan bazı çocuklar, ilk etapta bu tür baba oğul aktivitelerine katılmak istemeyebilirler. Ama yine de bu aktiviteler çok önemlidir. Yetişkin homoseksüel danışanlarım bana, babalarıyla bu tür aktiviteleri pek yapmadıklarını söylüyorlar.

Babalar, oğullarıyla fiziksel temasta bulunmaya ve fiziksel aktiviteler yapmaya teşvik edilmelidir. Gürültülü patırtılı oyunlar oynamayı çok önemsiyorum çünkü yetişkin homoseksüel danışanlarımda genellikle en büyük eksiklik, çocuklukta normal çocukların erkeklerle kurabildikleri türden bağları kuramamaktan kaynaklanıyor. Erkekler ve erkek çocuklar en iyi iletişimi, birlikte fiziksel rekabet gerektiren veya yardımlaşma içeren aktiviteler yaptıklarında kurabiliyorlar. Birlikte yapılan faaliyetin eğlenceli olması, baba oğul arasındaki bağın güçlenmesini kolaylaştırıyor. Güreş gibi hareketli oyunlar, baba oğul ilişkilerinde çok önemli bir yer tutuyor.

Babanın fiziksel bir özrünün olması çocuğun gelişimini olumsuz etkilememelidir. Baba, fiziksel temas yoluyla sevgisini gösterebilmesine rağmen, hareketli oyunlara katılamıyorsa bu tür oyunlar bir erkek kardeşle veya başka birisiyle oynanmalıdır.

Birçok yetişkin danışanım, başka erkeklerle güreşirken cinsel uyarılma yaşadıklarını söylüyorlar. Erotizme bulaşmadan bu erkek sporunu yapamıyorlar. Gazetelere verilen birçok gey ilanında "güreşilecek" bir erkek aranır. Normal, sağlıklı ve erotizmden uzak, rekabete dayalı bir spor olması gereken güreş, geyler tarafından erotik bir davranışa dönüştürülür. Bu çarpıtmanın kaynağı ise karşılanamamış sağlıklı erkeksi temas ihtiyacıdır. Richard Wyler diyor ki:

> Kültürel mesaj çok açıktır: Erkekler dokunmaz. Maalesef bu tabu, çocuklar çok küçükken bile babalar ve oğullar, erkek kardeşler ve yakın arkadaşlar arasında geçerlidir. Bizim kültürümüze göre erkekler homoseksüel algılanmaktan, hatta başkalarına dokunarak, kucaklayarak ve sarılarak onları homoseksüel "yapmaktan" çekinirler. Ama korktukları şey, aslında tam da bu durumun sebep olduğu şey-

> dir: Bir erkek tarafından dokunulma özlemi içinde büyüyen erkek çocukları ile dolu bir toplum.
>
> Çocukluktaki dokunulma ve kucaklanma ihtiyacı karşılanmadığında, büyüyünce bu ihtiyaç kendiliğinden yok olmaz. Bizim durumumuzda ise bu ihtiyaç öylesine öncelikliydi ve öyle uzun zamandır erteleniyordu ki bazılarımız bu ihtiyacı bir erkekle cinsel ilişkiye girerek karşılama yoluna gitti. Arzuladığımız cinsellik dışı dokunuşu başka nasıl elde edebileceğimizi bilmiyorduk. (www.peoplecanchange.com.)

Erkek çocuğun babasıyla fiziksel temas kurma ihtiyacı çok önemsenmelidir. Homoseksüel hastalarımdan biri, bir defasında bana çocukluğunda babasının dokunuşlarına nasıl özlem duyduğunu anlatmıştı.

> Babamı yaz tatillerinde ziyaret ederdik. O sıcak ve boğucu günlerde babam, tişörtünü çıkarıp kanepenin üzerine uzanarak kitap okurdu. Onun yanına uzanıp kıllı göğsüne dokunduğumu hatırlıyorum. Onu kızdırmadan dikkatini çekmeye çalıştığımı hatırlıyorum. Ama o, kitapların içine gömülmüş oluyordu. Homoseksüelliğimin, istememe rağmen babamla bu tür bir fiziksel temas kuramamış olmamdan kaynaklandığını düşünüyorum.

Bazen bu çocuklar, babalarıyla daha fazla fiziksel yakınlık kurabilmek için onlarla fiziksel temaslarını arttırma yoluna gidiyorlar. Ama babaları onlara, "bunun pek doğru bir şey olmadığını" söylüyor. Efemine oğlunun kendisine sarılması, kendisine romantik ve baştan çıkarıcı geldiği için bu sarılmadan rahatsızlık duyan bir babayla karşılaşmıştım. Baba hissettiklerini, "Bu bana, bir kız çocuğun babasına sarılması gibi geliyor" diye dile getirmişti. Ben de onlara sıcak ve içten ama aynı zamanda erkeksi ve baba oğul arası sınırlara saygılı bir sarılma ve bağlanma biçimi denemelerini tavsiye etmiştim.

Çocuğunuzun gerçek cinsiyetini onaylamaya çalıştığınızda size çok şiddetli tepkiler veriyorsa profesyonel yardım almanın za-

manı gelmiş demektir. Uzun süren mutsuzluklar, öfke, incinmişlik, husumet, endişe ve korkaklık, profesyonel yardım aramanızı gerektiren diğer göstergelerdir.

Anne ve Babadan Başka Yardım Alınabilecek Kişiler

Anne babalar, cinsiyet karmaşası yaşayan çocuklarına yardım etmeye çalışırken kendilerini yalnız ve desteksiz hissetmemelidir. Anne babaların hissettiği utanç ve mahcubiyet, oğullarına yardım konusunda başkalarıyla dayanışmaya girmelerine engel olur. Anne babadan başka kimlerin çocuğa yardımcı olabileceğine bir göz atalım.

Küçük kardeşlerin sorun yaşayan ağabeyleri üzerinde pek etkileri yoktur. Ama sorun yaşayan çocukların büyük kardeşlerinin genellikle onlara olumlu katkıları olabilir. CKB yaşayan çocuk tipik olarak ablası ile çok yakındır. Hatta ablasına hayran olabilir. Eğer abla yeterince olgunsa anne babaya yardımcı olabilir. Büyük kızın erkek kardeşi üzerindeki etkisi, çocuğun erkeksiliğine olan güvenini büyük ölçüde arttırabilir.

Ağabeyler de çok önemlidir. Freud, kariyeri boyunca çok küçük bir grup homoseksüel ile çalışmıştır. Buna rağmen, eğer homoseksüel erkeğin bir ağabeyi varsa homoseksüel kardeşin genellikle ağabeyinden korktuğunu ve kardeşler arası ilişkilerin düşmanca olduğunu söylemiştir. Ben de defalarca bunun bu şekilde olduğunu gördüm. Homoseksüel kardeş, ağabeyini tıpkı babasıyla ilişkilerinde olduğu gibi kin ve korku ile algılar. Doğrusu, diğer erkeklerden korkmak, homoseksüel erkeğin hayatını meşgul eden, güçlü bir uğraşa dönüşebilir.

Birçok danışanım, çocuklukları ile ilgili olarak “Ben annemin oğluydum, ağabeyim ise babamın” derler. Bu, üzerinde konuşulmamış bir ayrımdır: “Babam ağabeyimle bir taraftaydı, annem, ben ve kız kardeşlerim ise diğer tarafta...” Bu yüzden, ağabeyi sürece dâhil etmek çok önemlidir. 13 yaşında bile olmayan

bazı ağabeylerin yardımları karşısında çok şaşırdığımı hatırlıyorum. Kaygılarınızı en ince ayrıntısına kadar paylaşmadan, ağabeyin katılımını sağlayarak onun, cinsiyet karmaşası yaşayan çocuğun maskulenliğine destek olmasını sağlayabilirsiniz. Ağabeye, “Kardeşin senin ona ulaşmaya çalışmanı zorlaştırabilir. Çünkü biliyorsun ki o, utangaç bir çocuk ve erkeklerle rahatça sosyalleşemiyor. Bunun üstesinden gelebilmesi için senin yardımına ihtiyacı var” diyebilirsiniz.

Zayıf cinsiyet bilinci olan bir çocuğa yardım etmek için akrabaları, arkadaşları ve komşuları işin içine sokmak, anne babaları her şeyi bir başlarına yapmaya çalışmaktan kurtarır. Açık ve kesin bir dille çocuğun probleminin anlatılması (mesela, “Çocuğumuz kendini bir erkek gibi hissetmiyor” şeklinde bir açıklama) ve bununla beraber etraftaki erkeklerden rol modelliği ve spor aktivitelerinde yardım talep edilmesi büyük farklar yaratabilir.

Bir spor takımının koçu, iyileşme sürecinde temel öneme sahip olabilir. Anne babaların kaygılarını takım koçuyla paylaşmaları gerekir. Katılımcı ve anlayışlı bir koç -bu bir karate, yüzme, futbol veya herhangi bir spor dalının çalıştırıcısı olabilir- sürece olumlu boyutlar katarak anne babanın gayretlerini güçlendirebilir. Erkek çocuklar hayatlarında güçlü, nazik, sabırlı ve cesaretlendirici erkek figürlere ihtiyaç duyarlar.

Öğretmenler de süreçte anahtar roller üstlenebilir. Okullar genellikle çocukların davranışları okul düzenini bozduğu zaman çocukları psikologlara yönlendirirler. Fakat cinsiyet karmaşası yaşayan birçok çocuk, hiçbir olumsuz etki uyandırmayan “küçük, uslu oğlan çocuklar”dır. Ne yazık ki öğretmenler, cinsiyet karmaşasının gizli işaretlerini ayırt etmek için bir eğitim almıyorlar. Yine de çocuğunuzun öğretmenleri ile endişelerinizi paylaşmalısınız. Bunu yaparken illa ki “homoseksüel” kelimesini kullanmanıza gerek yoktur. “Cinsiyet problemleri” ve-

ya "kendi cinsiyetine güveni eksik" gibi ifadeler durumu açıklamak için yeterli olacaktır.

Öğretmenin politik açıdan bazı ön yargıları olsa bile, öğretmenlik güdüleri ve sağduyusu, onun sizinle çalışmasını sağlayabilir. Birçok öğretmenin, anne babalarla bu konuda hemen iş birliği yapıyor olması harika bir şeydir.

Mesela öğretmenle konuşmaya şöyle başlayabilirsiniz: "Oğlumuzun erkek çocuklarla daha iyi bağlar kurmasını istiyoruz. Şu anda bir psikolog ile görüşüyoruz ve terapi planımıza göre sizin de yardımınıza ihtiyacımız var. Oğlumuzu erkek çocuklar ile oynama konusunda destekleyip feminen aktivitelerinin azalmasında bize yardımcı olabilir misiniz?"

Bu destek ağı, homoseksüelliğin önlenmesinde büyük bir öneme sahiptir. Doğrusu, CKB'li çocuğun başka erkek çocuklarla arkadaşlık kurma ihtiyacı göz ardı edilemez. Anne, baba ve ailenin vazgeçilmez öneminden sonra, diğer erkek çocuklar iyileşme sürecindeki en önemli aktörlerdir.

Bir sonraki bölümde erkek arkadaşların, cinsiyet karmaşası yaşayan çocuğun hayatındaki önemine bakacağız.

5. Arkadaşlar ve Duygular

Çoğu zaman, akranım olan erkek çocukların dünyasını, demir parmaklıklar ardından bakan bir mahkûm gibi izlerdim. Kendi kendimin mahkûmu olmuştum ve dışarı çıkabilmek için ölüyordum.

Malcom Boyd, yazar

Cinsiyet karmaşası yaşayan çocuk, ergenlik çağına yaklaşınca kendisini gey olduğuna ikna eden birkaç kritik olay yaşar. Danışanlarımdan biri bana bu tür bir olay anlatmıştı: "Gey olduğumdan emin olduğum anı çok iyi hatırlıyorum. 12 yaşındayken okula kestirme bir yoldan gidiyorduk. Spor salonun önünden geçip erkeklerin soyunma odasına girdik. Orada duştan yeni çıkmış, benden daha büyük bir çocuğu çıplak olarak gördüm. 'Vay canına!' diye düşündüm." Danışanıma tam olarak ne hissettiğini sordum. Bir an sessizleşip düşüncelere daldı. Sonra, "Vay canına! Keşke onun gibi olabilsem diye düşündüm" dedi.

Normal gelişimsel ihtiyaçların karşılanmaması, erkek çocuklara "vay canına" deneyimleri yaşatır. Daha sonra, gittikçe geyliği daha fazla onaylayan kültürümüzün de etkisiyle erkekliğe imrenme duyguları, "öyleyse ben gey olmalıyım" şeklinde yorumlanır.

Bu danışanım, küçük bir erkek çocukken hem astım hastasıymış hem de çelimsizmiş. Bu yüzden duştan çıkan "büyük çocuk", onun olmak istediği ideal erkek tipiydi. Yıllar boyunca kendilerini diğer erkek çocuklar gibi hissedememek, 10-12 yaşındaki bu çocukları "vay canına" deneyimine açık hâle getiriyor. Cinsiyetteki bu kayma, kritik "erotik geçiş aşamasını" temsil ediyor. Bu aşamada çocuğun aynı cins bağlanması, erotik çekime dönüşüyor.

Gey aktivist Andrew Sullivan kendi yaşadığı ait olamama duygularını ve bu duyguların yol açtığı korkuları tarif ediyor. Hâlâ sınıf arkadaşlarının, kendisine nasıl eziyet ettiklerini hatırladığını söylüyor. "İlk defa homoseksüel olabileceğimi idrak ettiğim anı hatırlıyorum. 10 yaşlarındaydım ve her hafta yapılan futbol antremanını atlatmayı başarmıştım. Biraz iyi oynayamadığım için biraz da futbolun o umumi havasına dâhil olmakta zorlandığım için, futboldan nefret ediyordum." Diğer erkek çocuklara katılmaktan kaçındığını gören sınıfından bir kız ona, o kıyafetlerin altında "belki de bir kız olduğunu" söylemişti. Sullivan diyor ki: "Kızın alayla söyledikleri, içten içe hissettiğim korkularımla öylesine örtüşüyordu ki söylediklerini 20 sene sonra hâlâ dün gibi hatırlıyorum."[118]

Soyutlanmadan Kurtulmak

Kendi cinsiyetine güvenemeyerek büyümenin en zor yanlarından biri, diğer erkek çocuklarla ilişkilerdir. Aşağıda yapacağım alıntılar, bir annenin günlüğünden alınmıştır. Anne, 4 yaşındaki oğlu Will'in kendini korumak için diğer erkek çocuklarla etkileşim kurmaktan kaçındığını fark etmişti.

> **10 Şubat.** Eşimle birlikte bugün Dr.N.'ye danışmaya gittik. Korkunç, berbat ve iç karartıcı bir görüşme oldu. Will'in davranışları homoseksüel öncesi evredeki diğer çocukların davranışlarının tam

118 Andrew Sullivan, *Virtually Normal,* (New York: Knopf, 1995).

tamına aynısı. Kum havuzunda hep pasta, kurabiye yapıyormuş gibi oyunlarla oynuyor. Daha maskulen diğer erkek çocuklarsa kumdan yollar yapıyorlar. Öteki erkek çocuklarla oynaması gerektiğinde korkup ağlıyor ve onlardan kaçıyor.

15 Mart. Daha sempaik erkek çocuklar bulmak için çok uğraştım. Son zamanlarda Will, anaokulundaki erkek çocuklarla daha fazla vakit geçirir oldu. Ama hâlâ kendini güvende hissedemiyor. Bugün teneffüste bir çocuk ona biraz sataştıktan sonra, diğer çocuklarla oynamamak için tekrar kaçtı.

Koşmasının da çok feminen gözükmemesi için çabalamaya başladı. Kollarını yanlara açarak uçuyor gibi koşardı. Ona, kollarını iki yanda tutup koşarken ritmik olarak kaldırıp indirirse daha hızlı koşabileceğini söyledim ve işe yaradı. Tiz sesle konuşmasının da önüne geçmeye çalışıyorum. Çünkü çoğu zaman kendi normal sesini kullanmayı bırakıp bebek tonlarını taklit ediyor. Bugün, Tanrı'nın ona bahşettiği "gerçek sesiyle" konuşma çalışmaları yaptık.

Hâlâ hareketli oyunlar oynamaktan korkuyor. Ama her gün bir ilerleme kaydediyor. Babası gibi olmaktansa dayısı Bob gibi olmaya hevesli gözüktüğü için erkek kardeşime Will'in problemlerini anlattım ve ondan bize uğradığında Will ile biraz daha fazla ilgilenmesini rica ettim. Kardeşim artık Will'i gördüğünde onu kucaklamaya ve onunla oynamaya özen gösteriyor.

18 Mart. Will, top oyunlarında ilerliyor. Hatta topla oynamayı biraz sevmeye bile başladı. Kardeşim Bob, Will ile epeyce zaman geçirdi ve Will'i sekiz yaşındaki kuzeni Sammy ile birlikte mini golf sahasına götüreceğini söyledi. Sammy çok nazik ve sabırlı bir çocuk. Will'e biraz kol kanat germesini umuyorum.

22 Mart. Will bugün kuzeni Brenton ile dışarıda oynamak için izin istedi. Biz de memnuniyetle izin verdik. Brenton, Will'den iki yaş büyük, bütün sporlarda çok başarılı, dirençli, tam bir erkek çocuk. Will eve geldiğinde ona tekrar Brenton'la oynamak isteyip istemediğini sordum, onunla oynamaya pek hevesli gözükmedi. Onu bu konuda cesaretlendirdiğimde ise Brenton'la oynamaya gideceğini ama

kız kardeşinin de kendisiyle gelmesini istediğini söyledi. Bu da en azından bir başlangıçtır.

Will'in annesi gibi siz de yakın aile çevresindeki aynı cinsten akranların, oğlunuzun hayatında büyük bir öneme sahip olduğunu aklınızdan çıkarmayın. Erkek arkadaşlar, maskulen kimlik oluşumunda ve gelecekte heteroseksüel gelişim göstermede önemli faktörlerdir. Erkek arkadaşların etkisi üzerine yapılmış ilginç bir çalışma, kreşe giden erkek çocukların bile erkek arkadaşlarından, yetişkin öğretmenlerinden etkilendiklerinden daha fazla etkilendiklerini ortaya koyuyor.[119] Klinisyen Richard Friedman da homoseksüel erkeklerde, erkek arkadaşlıklarının çocukluk döneminde acı verici bir biçimde bozulmuş olduğunu söylüyor.[120] Dr. Friedman, erkek akranlardan bu şekilde soyutlanmış olmanın homoseksüel gelişimde önemli bir rol oynadığına inanıyor.

Homoseksüellerin yakın erkek arkadaşlarının olmayışı, homoseksüellik çalışan birçok araştırmacının dikkatini çekmiştir.[121] Birçok homoseksüel erkek, diğer erkekler tarafından "dışlandıklarını" ve onların oyun ve aktivitelerinde kendilerini onlara denk göremediklerini hatırlar. Bu durum, romantik özlem ve arzulara da sebep olan, maskulenlikle ilgili aşağılık duygularına yol açar.

Benim klinik tecrübelerime göre de yakın erkek arkadaşların olmaması çok yaygın bir durum. Klinisyenler Gerard van den Aardweg ve Richard Fitzgibbons, yakın erkek arkadaşların olmayı-

119 B. I. Fagot, "Beyond the Reinforcement Principle: Another Step Toward Understanding Sex Role Development", *Developmental Psychology* 21, (1985): 1097- 104.

120 R. C. Friedman, *Male Homosexuality: A Contemporary Psychoanalytic Perspective,* (New Haven, Conn.: Yale University Press, 1988), özellikle 5. Bölüm.

121 a.g.e.; ayrıca bkz A. P. Bell, N. S. Weinberg ve S. K. Hammersmith, *Sexual Preference: Its Development in Men and Women,* (Bloomington: Indiana University Press, 1981).

şının, erkek çocuğun cinsel yöneliminin oluşmasında belirleyici bir faktör olduğunu düşünüyorlar. Onlara göre bu sorun, çocuğun anne babasıyla olan ilişkilerinden bile daha fazla etkilidir.[122]

Richard Wyler, hazırladığı web sitesine hayat hikâyelerini gönderen erkeklerin, başka erkeklerle arkadaşlık yapmak ve özdeşim kurmak yerine gelişimsel olarak savunmacı kopma aşamasında nasıl takılı kaldıklarını anlatıyor.

> Erkekliğimizin eksik olduğunu hissettiğimiz için başkaları tarafından, özellikle de erkeksiliklerine en çok hayran olduklarımız tarafından kabul edilip onaylanmanın özlemini çekerdik... Aynı zamanda erkekliğe ve erkeklik özelliklerine tapardık. Birçoğumuz ise diğer erkeklerden ve erkek çocuklardan korkardı.
> Genellikle daha hassas ve narin kişiliklerle dünyaya geldiğimiz için, hareketli oyunlar oynayarak büyümekte olan akranlarımızdan kendimizi farklı hissetmemiz ve onlar tarafından reddedilmiş olduğumuzu düşünmemiz kolay oluyordu. Akranlarımızın sataşmalarından korkar olduk ve hiçbir zaman onlara uyum sağlayamayacağımızı düşündük. Birçoğumuz spor sahalarından ürktü ve hiçbir zaman onlarla rekabet edemeyeceğini düşündü.

Rehber ve rol model olarak onlara en fazla ihtiyaç duydukları dönemde, "korku" onları erkeklere güvenmekten uzaklaştırdı:

> Diğer erkeklere içimizi dökmekten ve onlara açılmaktan korktuğumuz için onlardan yardım isteyemedik. Erkeklere güvenemiyorduk çünkü onların bizi umursamamasından, alaya almasından, sır tutamamasından, sözünde durmamasından ve başlarından savmasından korkuyorduk. Bazılarımız, diğer erkeklerin yanında olduklarında, bir top sahası yakınında bulunduklarında ya da erkeklere karşı açık sözlü olmaya çalıştıklarında endişe ve paniğe kapılırdı.
> Onlardan korktuğumuz için onlardan kaçtık. (www.peoplecanchange.com.)

122 R. Fitzgibbons, "The Power of Peer Rejection: Interview with Richard Fitzgibbons", *NARTH Bullletin,* Ağustos 1997, s. 3; Gerald van den Aardweg, *Homosexuality and Hope,* (Ann Arbor, Mich.: Servant, 1995).

İstisnasız bütün danışanlarım, yetersizlik hisleri içinde olduklarını hatırlıyorlar. Bu his onlara, "Diğer erkekler gibi değilsin" mesajını yıkıcı bir biçimde vermişti. Mesela, 28 yaşındaki danışanım Roger, 12 yaşındayken başına gelen bir olayı anlatmıştı:

> Sonunda bir beyzbol takımına seçilmiştim. Top bana doğru geliyordu ama vuramadım, ıskaladım ve top birkaç metre öteme düştü. Sanırım kendinden emin görünmeye çalışıyordum. Bu yüzden koşmayıp topa doğru yürüdüm. Herkes bana bağırıyordu. Takımdaki çocuklardan biri, bana kız gibi yürüdüğümü söylüyordu. Kendimi aşağılanmış hissettim. Orada öylece dikilip kalmalı mıydım, kaçmalı mıydım yoksa gidip bunu söyleyen çocuğu yumruklamalı mıydım, bilemedim. Hayatımda yaşadığım en kötü andı.

Bir çocuğun babasının ona uzak olduğunu ve aynı cinsten akranları tarafından alaya alındığını düşünün. "Beceriksiz", "nonoş", "hanım evladı" veya "bebek" denilerek aşağılanmanın veya herhangi bir başarısızlığınız için alaya alınmanın ne kadar acı verici olacağını bir düşünün. Genellikle anne, büyük anne veya abla, böyle bir çocuğun şefkat ve ilgi görebileceği insanlar oluyor. Böyle bir çocuk, duygusal olarak hassas olduğu için, sınıf arkadaşlarının taktığı bu tip lakaplara inanıyor ve onlara bunun yanlış olduğunu kanıtlamak için çabalamaktan vazgeçiyor. Onların taktıkları bu tür lakaplar, çocuğun içten içe hissettiği, "gerçek bir erkek çocuk" olmadığı yönündeki korkularını doğruluyor.

Örnek olarak, yetişkinliğinde homoseksüellikle mücadele eden bir danışanımın çocukluk anılarını aşağıda alıntılıyorum:

> Çocukluk ve ilk gençlik yıllarım birçok diğer homoseksüelinkine benziyordu. Babamın sessiz kınamalarına rağmen futbol, basketbol ve beyzboldan hoşlanmazdım; bu sporları yapmaktan kaçınırdım. Hareketli oyunları hiç oynamazdım. Tek bir yakın erkek arkadaşım yoktu. Astımlı, yalnız ve duygusal olarak kendimi öz kardeşlerimden bile soyutlanmış bir hâldeydim..
>
> O yaşlarda sahip olunabilecek en yıkıcı kanı herhâlde, kişinin hiçbir biçimde cinsiyetine layık olmadığıdır; sıradan hiçbir babanın is-

> temeyeceği bir oğul olduğu düşüncesidir... Gelişimin bir parçası olan dürtülerle birlikte ergenlik kapıyı çaldığında, erkeklere duyulan “aşk” açığa çıktı, gerisini zaten tahmin edebilirsiniz.
>
> Televizyona, filmlere, kitaplara ve müziğe sığındım. Bach, Mozart ve Hayden bana çok iyi “arkadaşlık” etmelerine rağmen, gördüm ki müzik bütün yalnızlıkların ilacı olamaz. Birçokları gibi ben de sessizce yaşamayı seçtim. Tarif edilemez boğuculukta, acı verici bir yalnızlığın içinde yaşadım durdum.

Homoseksüel bir adam olan Rudy bana, okula giderken annesinin, saçlarını tarayıp ikiye ayırdığını ve saç spreyiyle iyice düzleştirdiğini anlatmıştı. Diğer erkek çocuklar onun çok tuhaf ve gür olan saçlarıyla hep dalga geçerlermiş. Rudy okula her sabah bembeyaz gömleklerle gider ve annesinin tembihlerine sıkı sıkıya bağlı olduğundan, tertemiz tuttuğu gömlekle her akşam eve geri dönermiş. Daha anaokuluna giderken, başka bir erkek çocuğun yüzüne hayran kalmış. Çocuğun yüzünü hâlâ dün gibi hatırlıyor. Hayran olduğu çocuk, Rudy’nin tam zıddıymış: Esmer; uzun, dağınık, kıvırcık saçlı ve gürültücü bir çocuk; Rudy onun “küçük bir vahşi” gibi gözüktüğünü hatırlıyor. Hâlâ, kendisinin hayat boyu üstlendiği “iyi erkek çocuk” rolünün, herhangi bir şekilde öykünmesini engellediği, o tip göze batan erkeklere romantik ilgi duyuyor.

Böylesi “vahşi” imajlara hayranlık duymanın, gey hayatının yaygın temalarından olması şaşırtıcı değildir. Birçok homoseksüel erkek, akşamları “deri bar” denilen, derilerle ve zincirlerle bezenmiş, polis, asker veya motorcu kıyafetleri giymiş erkeklerin doluştuğu barlara takılıyor. Danışanlarımdan birinin de söylediği gibi, “Aslında bu adamların birçoğu gündüzleri küçük çaplı memurlar olarak çalışıyorlar.”

Roller, Fanteziler ve Gey İkonları

Dişi ikonlara hayranlık, gey dünyasının imajlara ve rol yapmaya olan düşkünlüğünde gözlemlenebilir. Homoseksüel öncesi

erkek çocukların (ve gey erkeklerin) tiyatroya, rol yapmaya ve fantezilere çok meraklı olduklarını görürüz. Birçok danışanım, çocukluklarında piyano da çalmıştı. Müziğe ve tiyatroya duyulan bu yoğun ilgi, bu çocukların doğuştan sahip oldukları hassas mizaca atfedilebilir. Ama özellikle fantezi, cinsiyete göre bölünmüş bir dünyaya katılmanın acı verici zorluklarından kaçarak hayal dünyasına sığınmanın bir yolu hâline gelebilir.

Gey erkekler, ikonlarını erkeklerden seçmek yerine, abartılı kadın imajlarıyla mest olurlar. Judy Garland, Barbara Streisand, Bette Davis, Bette Midler (sert, girişken kadın) veya Marilyn Monroe ve Prenses Diana (trajik bir biçimde yanlış anlaşılmış kadın) gibi kadınlar geyleri büyüler. Çocukluklarında ise Pokahantes, Küçük Deniz Kızı ve Sindrella gibi çizgi karakterlere tutulurlar. Dişi ikonlara aşırı hayranlık, çocukluğun gizemli feminen fantezilerinin kapılarını aralayarak maskulen potansiyelin geliştirilmesinde karşılaşılan zorluklardan kaçışı sağlar.

Disney'in her yıl düzenlediği "gey gününe" homoseksüeller akın eder. Bu güne şahit olanlar içerisinde, homoseksüelliğin temelinde cinsiyet çelişkisinin yattığından tereddüt edenler varsa, bu tereddütlerinden kesinlikle vazgeçeceklerdir. Tom Hess, Disney'in gey günü için "Alice gibi Disney ikonlarına duyulan hayranlığın yarattığı çekim gücü, homoseksüellerin Disney'in düzenlediği güne yoğun katılımlarında gözlemlenebilir" diyor.

Hess, gey gününü anlatmak için, "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler sihirli ormanlarından yeryüzüne inmişler, yüzlerinde kocaman bir gülümsemeyle 6 yaşın altındaki çocukları kendileriyle birlikte dans etmeye davet ediyorlar" diyor. Ama gey gününün bir farkı vardır: Pamuk Prenses'le kendinden geçerek dans eden kişi, küçük bir kız çocuğun elmas tacını takmış olan bir adamdır. Hess anlatmaya devam ediyor: "Pamuk Prenses'le dans eden bu adamı seyreden binlerce homoseksüelin, tıpkı küçük erkek çocuklar gibi gözlerinin içi gülüyor... Erkeklerden oluşan kalabalık, takdir

dolu alkışlarıyla denizdeki dalgalar gibi kabarıyor."[123] Bir başka adam, başında parlak rugan tokasıyla ve Alice kostümü içerisinde, zevkten kendinden geçerek dans ediyor.

Yetişkin homoseksüel hastalarımdan biri, 15 yaşından 25 yaşına kadar, her gün Judy Garland'la irtibat kurması gerektiğini söylemişti. Ya şarkılarını dinlemesi gerekiyordu (bütün kasetlerini almıştı) ya da işe gitmeden önce Judy Garland fotoğraflarına uzun uzun bakıyordu. Bu dişi ikonu, onu teskin eden bir semboldü.

Gey topluluklarında çok okunan bir kitap olan *Gay Soul* (*Gey Ruhu)*'un yazarlarından biri, niçin bazen kadın elbisesi giydiğini, dişi ikonlara duyduğu sevginin ışığında anlatıyor:

> Karşı cinsin kıyafetlerini de giymek, kâinatta mümkün olan bütün modelleri sahiplenmek demektir... Kadın ile erkek arasındaki ayrımda, ben tam ortada durmaktan hoşlanıyorum. Böylelikle iki tarafta da olmanın nasıl bir şey olduğunu hissedebiliyorum. Bu şekilde davranarak ayrımların ne kadar yapay olduğunu ortaya koyuyorum... Gey erkekler niçin bu tür kıyafetleri giyemesin?... Neden makyaj yapamasın? Bunlara kim karar veriyor?
> Sorun, insanların "o ya da bu" gibi ikiliklere dayalı algı sisteminde ısrarcı olmasıdır... (Ama) bizler sadece klasik dişilere benzememeliyiz; gözümüz daha yukarıda olmalı! Bu, kendinize seçtiğiniz bir ikonu taklit etmenizle alakalıdır... Bir sürü hayran olunabilecek ikon var.. Mesela Bette Davis'i seçin... Ben 1. Elizabeth'i seçtim. Böyle kadınlar hayat dolu, buyurgandırlar; cinsiyetleri ise biraz muğlaktır.[124]

Kadın karakterleri taklit eden erkekler bunun, onları rahatlatarak içlerinde yaşadıkları stres ve çelişkilerden uzaklaştırdığını söylüyorlar. Bazıları *Victoria's Secret* kataloglarında sergilenen kadın iç çamaşırları ve geceliklerinin koleksiyonunu yaparlar. Bunları hiç kimse yokken giyinerek, normal hayatlarında sergilemek zorunda

123 Tom Hess, "It's a Gay World After All?", *Citizen,* Temmuz 2001, s. 14.

124 James Saslow, Mark Thompson'da, *Gay Soul: Finding the Heart of Gay Spirit and Nature with Sixteen Writers, Healers, Teachers and Visionaries,* (San Francisco: Harper, 1994), s. 133- 47.

kaldıkları erkeksi imajın baskısından kurtulmaya çalışırlar. Herkes, gey yürüyüşlerine katılan veya bir gey barda yüksek topuklu ayakkabılar giymiş ve peruk takmış gey erkekler görmüştür. Bu adamlar, aslında çocukluktaki gizemli cinsiyetsizlik fantezisini yeniden yaşamaya çalışıyorlardır. İki cinsiyetten birini seçmek zorunda olmadıkları, iki cinsiyete birden sahip olabilecekleri bir dünya hayal ediyorlardır. Ama biyoloji (cinsel kimliğin belirlenmesinde) bir kader olduğu için, bu erkeklerin fantezilerde yaşaması, "gerçek" çift cinsiyetlilik olarak değil, erkeksiliğin "eksikliği" olarak görünüyor.

Lezbiyen aktivist Camille Paglia'nın gözlemlerini hatırlayalım. Paglia, "Erkeklik riskli ve belirsizdir. Çünkü erkeklik, ancak bir kadına başkaldırarak elde ediliyor ve sadece başka erkekler tarafından onaylanabiliyor" diyordu.[125] Cinsiyet eksikliği yaşayan erkekler, erken çocukluk dönemi için sağlıklı sayılan feminen özdeşimlere takılıp kaldıklarında bu onları, cinsiyete göre ayrılmış dünyanın, sağlıklı gelişmek için gerekli olan zorluklarından soyutluyor.

Cinsiyet Sisteminin Sonu?

Cinsiyet çocuklukta çekilen acının kaynağı olarak hatırlandığı için doğal olarak gey hareketinin en temel taleplerinden biri, cinsiyet farklılıklarının ortadan kaldırılmasıdır. Geyliği savunanlar, sık sık "cinsiyet sisteminin ortadan kaldırılması" çağrısı yaparlar. Gey psikolog Daryl Bem, kendisine göre ideal bir toplum tanımı yapar: Bu toplum, "cinsiyete göre kutuplaşma kültürünün bulunmadığı", kadın veya erkek olsun, herkesin birbirinin potansiyel sevgilisi olabileceği bir toplumdur.[126]

125 Camille Paglia, "The Biological Nature of Homosexuality and the Psychological Development of Gay Men and Lesbians", (Harvard Medical School'da düzenlenmiş sempozyum, Cambridge, Mass., Mart 1993), *Harvard Gay and Lesbian Review* 4, no. 3 (1997)'te yeniden basılmıştır.

126 Daryl Bem, "Exotic Becomes Erotic: A Developmental Theory of Sexual Orientation", *Psychological Review* 103, no. 2 (1996): 332.

Birçok homoseksüel erkek, yetişkinliğe eriştiğinde kendisine karşı hissettiği nefreti (ki buna içselleştirilmiş homofobi adını verirler), erotik partnerler aracılığı ile erkeksiliğe kavuşma arzusuyla birleştirir. Bunların da ötesinde savunmacı dürtülerle, yaşadığı cinsiyet karmaşasının kendi üstünlüğünün alameti olduğunu düşünür hâle gelir. *Gay Soul* (*Gey Ruhu*) adlı antoloji, homoseksüelleri "çift ruhlu" olarak yücelten birçok bölüm içeriyor. Örneğin, yazarlardan biri, "Gey erkek ve kadınlar, toplum için vazgeçilmezdirler. Çünkü bu insanlar, erkek ve dişinin içsel birleşimini temsil eden ve bütün varlık âleminin özendiği kutsal androjinler olarak üreme derdinden muaftırlar"[127] diyor.

Başka bir yazar, "Cinsellik, kişinin ruhunda saadete açılan bir kapıdır. Bu saadetin, bütün ömrüm boyunca izini sürdüm... Biseksüellik doğaldır çünkü doğa, bütün cinsiyetleri içinde barındırır. Herkesin ruhu da çift cinsiyetlidir... Öyleyse geylik, bizleri tanrılık mertebesine yükseltir"[128] diyor.

Bir başka yazar da homoseksüelliğin bir üstünlük durumuna işaret ettiği görüşüne katılıyor:

> Dünyanın gelecek umudunun, biz geylere bağlı olduğunu düşünüyorum. Erkekleri seven erkekler, bu dünyayı kurtarabilecek yegâne insanlardır. Bu, bizim işimiz ve amacımız olmalıdır. Biz, başka hiç kimsenin sahip olmadığı türden bir enerjiye sahibiz... Kimse farkında olmasa da dünyanın kaderi, bizim elimize kalmış.
>
> Çünkü bizler, sadece cinsiyetlerin arasındaki arafta yaşamıyoruz. Aynı zamanda madde ile mana ve bu dünya ile öbür dünya arasında yaşıyoruz... Hiçbir şey bizi birbirimizle sevişmekten alıkoyamadı. Lanetlenmek, hapse atılmak ve psikolojik olarak damgalanmalar bizi engelleyemedi. Çünkü ruhumuzda taşıdığımız enerji çok güçlü. Bu enerjiden güç alarak ruhumuzu ve kültürümüzü besliyoruz.[129]

127 Andrew Harvey, Thompson'da, *Gay Soul,* s. 56.

128 James Broughton, Thompson'da, *Gay Soul,* s. 13.

129 Andrew Harvey, Thompson'da, *Gay Soul,* s. 71.

Cinsiyetle ilgili tutumların değişmesi, sadece gey edebiyatına yansımakla sınırlı kalmayarak mahkemelere kadar yayıldı. Bazı hâkimler, "cinsiyet sisteminin" adil olmayan bir biçimde ayrımcı olduğuna katılıyor. Massachusetts'deki bir mahkeme geçenlerde, cinsiyet karmaşası yaşayan lise öğrencisi bir erkek çocuğun, okula kız kıyafetleri giyerek gidebileceğine karar verdi. Bu çocuk, kızlar tuvaletini kullanmaktan; destekli sütyen, peruk, dar etek ve yüksek topuklu ayakkabı giyinmekten ve başka bir erkek çocuğa pandik atmaktan dolayı üç defa okuldan uzaklaştırılmıştı.

Çocuğun terapisti, çocuğa cinsiyet kimliği bozukluğu teşhisi koymuştu. Terapist, "Tıbbi ve klinik olarak çocuğun, kadın cinsiyeti ile uyumlu kıyafetler giymesi gerektiğini" söylemişti. Terapist, mahkemeye, bir kız gibi giyinmemesinin çocukta travmaya yol açacağını beyan etmişti. Lezbiyen olan hâkim, çocuğun terapistine katılmakla kalmamış, çocuğa İngilizcedeki dişi şahıs zamiriyle (*she*) hitap etmişti.[130]

Transgenderizm, gey topluluklarının uzun zamandır bir halkla ilişkiler stratejisi olarak önemsiz göstermeye çalıştığı bir konudur. Gey aktivistler, insanların, kendini kız gibi algılayan bir erkek çocuğu "normal" karşılamayacağını kestirebiliyorlar. Ama gey hareketinin yakın zamanda kazandığı politik başarılardan sonra artık geyler, homoseksüel erkek ve kadınları "en az heteroseksüeller kadar tipik cinsiyet davranışları gösteren insanlar" olarak sunma gayretlerini daha cüretkar bir hâle getirmiştir. Aktivistler, cinsiyet ötesi (*transgender*) insanların, iş yerlerinde tercih ettikleri cinsiyetle tanınmalarına ve bu cinsiyete göre giyinmelerine izin veren yasaların çıkması için lobi faaliyetlerinde bulunuyorlar.

Bunun aksine, *Gender Agenda (Cinsiyet Gündemi)* kitabının yazarı Dale O'leary, toplumun bu tür bir yanılgıyı onaylamaması gerektiğini söylüyor:

130 Dale O'Leary, "Destabilizing the Categories of Sex and Gender", *NARTH Bulletin,* Aralık 2000, s. 22.

> Massachusetts'deki çocuk; yargıç ve terapist kendisine dişi zamiriyle (*she*) hitap etse de bir kız çocuk değildir. Tersine bu çocuk, ciddi boyutlarda cinsiyet kimliği bozukluğu yaşayan ve gerçekten yardıma ihtiyacı olan biridir. Maalesef, birçok ruh sağlığı uzmanı, bu tür psikolojik problemlere çare bulmaya çalışmak yerine, "yanılgı"ların desteklenmesinin çözüm olduğu görüşündeler. Dahası, cinsiyet değiştirmek için yapılan ameliyatlar ile yanılgıları bir adım öteye taşımaktadırlar.
>
> Erkek bedeni içerisinde hapsolmuş olduğunu düşünen kadınlar (veya kadın bedeni içerisinde hapsolmuş olduğunu düşünen erkekler), gerçekten yardıma ihtiyacı olan hastalardır. Bir erkeğin cinsel uzvunu kesmek, ona göğüs implantları takmak, vücuduna dişilik hormonları pompalamak ve sakallarını ortadan kaldırmak, onu kadın yapmaz. Aksine bunlar, onu bir harem ağasından bile daha eksik bir konuma yerleştirir. Ameliyat, adamın her bir hücresinin XY kromozonları ile erkek olarak tanımlanmış olduğu gerçeğini değiştirmez.[131]

Bütün bu çabalar, O'Leary'nin de belirttiği gibi, "toplumsal ve biyolojik cinsiyet sınıflarını aşındırmayı hedef edinen" bir sosyal hareketin parçasıdır.

Bu Gerçekten Cinsiyete Kayıtsız Olmak mı Demek?

Psikiyatr Richard Fitzgibbons, cinsiyet karmaşası yaşayan çocuğun gerçekte cinsiyete kayıtsız olmadığını söylüyor. Daha doğrusu çocuk, kendisine ait olması gereken cinsiyeti, açıkça reddediyordur.

> Cinsiyet kimliği sorunları yaşayan çocuklar, kız ve erkek çocukların aynı oyuncaklarla oynadığı, cinsiyetin varolmadığı bir dünyada yaşamıyorlar. Bu çocuklar, belli oyunları ve kıyafetleri reddederler çünkü bunlar özellikle kendi cinsiyetleriyle ilintilidir. Bunlar, içlerinde yaşattıkları karşıt cinsiyet ile ilintilendirilmiş aktivitelere ilgi gösterirler. Ciddi şekilde cinsiyet kimliği problemi yaşayan erkek çocuklar, kadın kıyafetlerini kendilerini kabul ettirmek veya endişe-

131 a.g.e.

> lerini gidermek için kullanmak isterler. Bu yüzden, bu objeler ellerinden alındığında öfke ve keder hissederler.
> Bazı anne babalar "Bir erkek çocuğun oyuncak bebeklerle oynamasının nesi yanlış?" diye düşünebilirler. Ama sorun, sadece çocuğun yapmadıklarıyla değil, aynı zamanda yaptıklarıyla ilgilidir. Yani çocuk, erkeklerin arasında erkek olmayı öğrenmek yerine, erkek olmaktan kaçarak kadın dünyasına sığınmaktadır.[132]

Homoseksüellikle mücadele eden insanların hissettikleri,(gey aktivistlerin söylediği gibi) daha gelişmiş ve üstün bir cinsiyet ötesi durumu yansıtmaz. Bu hisler sağlıklı, olumlu ve kapsayıcı olmadığı gibi, psikolog Daryl Bem'in de belirttiği şekilde "cinsiyete kayıtsızlığı" da yansıtmazlar.[133] Bunlar, daha ziyade yaşanan karmaşayı ve yabancılaşmayı yansıtan hislerdir.

Richard Wyler, erkeklik ve maskulenlikle ilgili bu hislerin kaynağını şöyle tarif ediyor:

> Bazılarımız, bilinçli olarak veya bilinçdışında erkekleri daha aşağılık, evrimini tamamlayamamış mağara adamı (*neanderthal*) olarak alaya almaya başlamıştır. Bizler genellikle, "kedi uzanamadığı ciğere mundar der" psikolojik olgusuna uygun davranışlar geliştirmişizdir. Yani en çok kıskandığımız ve korktuğumuz şeye, en sert eleştirileri yöneltmişizdir. (www.peoplecanchange.com.)

Cinsiyet yabancılaşmasının en canlı örneklerinden biri de eski hastam Dan tarafından dile getirilmişti:

> Şehir dışında eski bir çiftliğimiz vardı. Çiftlikte gıcırdayan merdivenlerden inerek rutubet kokan, kapkaranlık bodruma ulaşılırdı. Babam, bizden kaçarak uzun saatlerini o bodrumdaki atölyesinde geçirirdi. Fakat benim oraya inmem yasaktı. Onun aletlerine ya da kendime zarar verebilirdim. Bana söylenen buydu... Ben de bu durumda, merdivenlerden başımı uzatıp aşağıya sarkarak babamı izlerdim.

132 Richard Fitzgibbons ve J. Nicolosi, "When Boys Won't Be Boys: Gender Identity Disorder in Children", *Lay Witness,* Haziran 2001, s. 21.

133 Ben, "Exotic Becomes Erotic".

> Hiç unutamadığım hislerden biri, bana aşağıda olup bitenlerin ne kadar esrarengiz geldiğidir. Babam sonunda iki büyük ağabeyimin kendisiyle birlikte çalışmalarına izin verdi. Aşağıda bir yandan çalışır, bir yandan muhabbet edip gülerlerdi. Esrarengiz olan, sadece aşağıda ne yaptıkları değildi. Babamın kim olduğu da benim için tam bir sırdı. Bugün hâlâ babamı gerçekten çözebilmiş değilim.
> Eğer çocukluğumla ilgili tek bir resim çizmemi isterseniz, babamı ve ağabeylerimi bir karanlık içinde merdivenlerden aşağıya sarkarak izlemeye çalışırkenki hâlimi çizerim.[134]

Erkek ilgisine, sevgisine, erkeklerce onaylanmaya ve onların maskulenliğini paylaşmaya duyulan bu açlık, ilk gençlik çağlarında cinsel arzulara dönüşür. Bu ihtiyaçlar yoğun cinsellik şeklinde hissedilmeye başlandığında erkek çocuk bu arzularını, kendisinin "gey olduğu" şeklinde yorumlar. Bu duruma, geyliği destekleyen rehberlik servisleri veya internetteki gey sohbet odaları çanak tutar. Richard Wyler diyor ki:

> Kendimizi çok şişman veya çok zayıf, çok kısa veya çok tuhaf gördük. Yeterince atletik, güçlü, sağlam, dayanıklı ve yakışıklı olmadığımızı düşündük. Başka erkeklerde görüp beğendiğimiz özelliklerin bizde olmadığını düşündük.
> Bu durum, kendine güvenememekten öte, cinsiyet kimliğine güvenememe alametiydi. Yani bir bütün olarak kişisel imajımızın dayandığı, temel cinsiyet hislerimiz eksikti. Diğer erkekler, doğal olarak erkeksi olabilirken, biz bu doğallığı hissetmiyorduk. Erkeksi olmaya özeniyorduk ama bunu nasıl başarabileceğimiz tam bir muammaydı. Diğer erkeklerin arasında kendimizi farklı ve yalnız hissettik. (www.peoplecanchange.com.)

Yazar William Aaron benzer bir durumu otobiyografisinde şöyle tarif ediyor:

> Hassas ve sanatçı ruhlu çocuklardan biriydim ve geleneksel "maskulen" işlere hiç ilgi duymamam, homoseksüelliğe kapılmamda

134 Joseph Nicolosi, *Reparative Therapy of Male Homosexuality: A New Clinical Approach*, (Northvale, N. J.: Jason Aronson, 1991), s. 94.

> etkili oldu. Fiziksel aktivitelerden, spordan ve hareketli oyunlardan nefret ederdim. Ama bundan da önemlisi, grup oyunlarına katıldığımda o kadar kötü oynardım ki beceriksizliğimin verdiği utançtan uzun süre kurtulamazdım... Sanırım ben çok klasik bir vakaydım. Erkeklerin dünyasında kendimi kaybolmuş hissediyordum. Ama daha esrarengiz bir çevrede kendimi daha rahat ve güçlü hissediyordum.[135]

Homoseksüel öncesi erkek çocuğun arzuları, bütün ömrü boyunca peşini bırakmayabilir. Bunun yanı sıra duygusal kopuşun simgesi olan pencere imajı (yani pencereden diğer erkekleri izleyen çocuk imajı) da çocuğu çok uzun yıllar takip edebilir. *Take Off the Masks (Maskeleri Çıkarın)* kitabında Malcolm Boyd benzer bir kopuşu tarif ediyor:

> Ergenliğe ulaştığımda çok kitap okuyan, çok duygulu, yalnız ve kırılgan bir genç olmuştum. Diğer erkek çocuklarıyla ara sıra kurduğum arkadaşlık, birden ve sebepsiz yere sona ermişti. Bu arkadaşlıkların bitmesinde kendimi hatalı gördüm. Kişisel yetersizliklerimin bir ilişkiyi devam ettirmeme engel olduğunu düşündüm. Çoğu zaman, akranım olan erkek çocukların dünyasını, demir parmaklıklar ardından bakan bir mahkûm gibi izlerdim. Kendi kendimin mahkûmu olmuştum ve dışarı çıkabilmek için ölüyordum.[136]

Erkeksilik Potansiyelini Son Raddeye Kadar Kullanmak

Bu çalışmaların bulgularının, anne babalar için açık olduğunu düşünüyorum. Erkekliğe doğru emin adımlarla yürüyebilmek için erkek çocuklar, korkularının üstesinden gelme konusunda cesaretlendirilmelidir. Onlara yardım etmenin birçok yolu vardır.

135 William Aaron, *Straight,* (New York: Bantam, 1972), s. 21-22, 29.

136 Malcolm Boyd, *Take Off the Masks,* (Philadelphia: New Society, 1984), s. 34.

Erkek çocuklar babalarıyla iyi ilişkiler kurabildiklerinde, kendileriyle ilgili neyin heyecan verici, eğlenceli ve harekete geçirici olduğunu anlamaya başlarlar. Yani iyi bir baba oğul ilişkisi, çocuğun erkeksi doğasını uyaracaktır. Çocuk, babası aracılığıyla annesinden bağımsız olmanın verdiği özgürlüğü ve gücü hissedecektir. Böylelikle, annesini aşarak erkek dünyasına adım atacak ve sonunda da heteroseksüel bir erkek olarak olgunlaşacaktır.

Grup içinde erkek çocuklar, birbirlerinin içindeki maskulen potansiyeli çok güçlü bir şekilde harekete geçirirler. Belki anne babalar olarak sizler de, erkek çocukların nasıl sert ve karşılıklı rekabete dayalı oyunlarla birbirlerinin dayanıklılığını arttırdığına şahit olmuşsunuzdur. Erkek çocuklar, meydan okuma ve destekleme yöntemlerini dengeli bir biçimde kullanarak, "çivi çiviyi söker" misali bir süreçte alaya almayı, itişip kakışmayı, hakaret etmeyi, arka çıkmayı ve sevgi göstermeyi harmanlarlar. Erkeklerin iyi niyetli boğuşmaları ve alayları, hassas gençler için incitici ve kafa karıştırıcı olabilir. Erkek çocuklar, erkeksi şefkat ve merhametin bir parçası olarak birbirleriyle önce dövüşürler, arkasından da birbirlerine el uzatırlar. Bu, kızların birbirleriyle anlaşma şekillerinden çok farklıdır. Bu kendine özgü erkeksi ilişki kurma biçimi, *Stand By Me (Arkamda Dur)* filminde çok güzel işlenmiştir. Grup içinde erkek çocuklar birbirlerine, homoseksüel öncesi erkek çocuğun sahip olamadığı duygusal esnekliği ve diğer erkeklere güvenmeyi öğretirler.

Öyleyse çocuğunuza yardım etmenin bir yolu da ona, hoşuna giden bir spor dalında temel beceriler kazandırmaktır. Bu, genellikle yüzme, koşma ve bisiklet gibi ferdi bir dal olabilir. Böylelikle çocuğunuz, diğer erkekler gibi hissedebilmesi için risk alması gerektiğini öğrenebilir. Hassas bir erkek çocuk, muhtemelen hiçbir zaman Amerikan futbolu oynamayacaktır. Yine de böyle bir çocuğun korkularına yenik düşerek kız aktivitelerine, bir başına oynayacağı oyunlara veya fantezi dünyasına yönelmesine göz yumulmamalıdır.

Bir Anne veya Baba Ne Yapmalıdır?

Will'in annesi, günlüğünde oğlunun ne durumda olduğunu anlatmaya devam ediyor. Son zamanlarda babasının olumlu girişimleri, Will'in kendini çok daha iyi hissetmesini sağlamıştı.

21 Mayıs. Will geçen hafta hastalandı. Bu hastalıkla birlikte birçok gerileyici davranışlar sergiledi. Buna sebep, benim anaç ilgim mi, yoksa bütün gün açık duran televizyon mu ya da başka bir şey mi, karar veremiyorum. Belki de sebep, bütün bunların bir araya gelmiş olmasıdır. Yine Pamuk Prenses gibi davranmaya başladı. Ama çok yüksek ateşle uyandığında beni değil de babasını çağırdı. Bu, kesinlikle ilk defa oluyor.

27 Mayıs. Piknikte erkek çocuklarla beyzbol oynadı. Topa bir defa bile dokunamadı. Diğer erkek çocukların önünde kendine güvenemediği için böyle bir şey oldu. Çünkü babasıyla oynarken topa gayet iyi vurabildiğini biliyorum. Oyunu izlerken epeyce üzüldüm.

17 Haziran. Will babasıyla balığa gitti. Dr. Nicolosi, kocama Will'in heyecanla bekleyeceği bir aktivite ayarlamasını tavsiye etmişti. Birlikte balığa gitmeleri tam da buna uygundu.

23 Haziran. Spor oyunlarına katılma konusunda hâlâ pek yol katetmiş değiliz. Belki de hiçbir zaman bu oyunlar onu heyecanlandırmayacak. Ama yine de ufaktan ufağa beyzbol, basketbol ve futbol gibi oyunlara katılıyor. Babasıyla birlikteyken gerçekten iyi oynayabiliyor ve gerektiğinde agresifleşebiliyor. Bu konuda görüşüm oldukça olumlu. En severek yaptığı iş olmasa bile her gece babasıyla güreşiyorlar ve birlikte maç izleyerek uykuya dalıyorlar.

2 Temmuz. Will bugün izci kampına gitti. Onu gönderirken öylesine korktum ki... Erkeklerin dünyasında bir başına ayakta durmaya hazır olmadığından endişeleniyordum. Bir kuzuyu, kasabın ellerine teslim ediyormuşum gibi hissettim. Bir hafta içerisinde kampı iptal edip paramı geri alma şansım var ve ben her an kampı iptal edip Will'i eve getireceğimi düşünüyordum. Ama oğlum kampı sevdi ve kampa katılmaktan hiç korkmadı! Ona, kamp arkadaşı olarak Ivan adında bir çocuğu arkadaş tayin etmişler. Onu her gördüğümde er-

keklerle oynuyordu. (Kampta kızlar da var.) Ama hâlâ öz güveni tam değil, sihir ve Disney gibi konulardan bahsediyor.

20 Temmuz. Will bisiklete biniyordu. Birlikte oynadığı bir başka erkek çocuğa, "Bu yaprağa dokun. Çünkü bu yaprak büyülü. Seni bir erkeğe çevirecek" dedi. Dr. N. bu olayı, Will'in erkek çocuk olmak istediği ama hâlâ bunu gerçekleştirmenin tek yolu olarak fantezilere sığındığı şeklinde yorumladı.

1 Eylül. Will, kamptaki erkek çocuklar arasında çok popülerdi. Ivan, doğum günü partisine kamptan yalnızca Will'i davet etti. David'in annesi de oğlunun durmadan Will ile birlikte ne kadar eğlendiklerini anlattığını söylüyor. Aynı şeyleri Brian'ın annesinden de duydum. Bu arada Will'in babasıyla ilişkilerinin mükemmel olduğunu da eklemeliyim.

Kocam, bugün Will'e giymesi için kendi gömleklerinden verdi. Will bunları giyinmekten öylesine gurur duydu ki! Önceleri, babasının giyim tarzına benzeyen kıyafetleri giymeyi bile reddederdi. Babası ona bir de alet çantası aldı. Heyecanla babasıyla birlikte arabayı tamir etmeyi bekliyor. Mümkün oldukça birlikte banyo yapıyorlar. Şu anda durumdan çok memnunum. Dün gece Will yeni basketbol topuyla uyudu.

Gördüğünüz gibi Will, anne babası özellikle üç şeyi yerine getirince iyi ilerleme kaydetti. Bir anne baba olarak, sizin de bu örneği takip etmeniz gerekir. Anne babaların çocukları için yapabileceklari bu üç şey şöyle sıralanabilir:

1- Baba: Sürece aktif katılımda bulunuyor.
2- Anne: Kendini geri çekiyor.
3- Anne babalar: Diğer erkek çocuklar sürece dâhil ediyorlar.

Anne babalar, diğer erkek çocukların kendi oğullarıyla etkileşim içinde olması için özel gayret sarf etmelidirler. Daha önce de belirttiğimiz gibi homoseksüel öncesi çocukların, tipik olarak yakın erkek arkadaşları yoktur. Sahip oldukları arkadaşlara karşı ise

çekimser, dikkatli ve duygusal olarak uzak olmaya yatkındırlar; erkeklerin arkadaşlıklarında bulunan dışa dönüklük ve gerektiğinde agresifleşebilme hâli yoktur. Bu hassas erkek çocuklar, erkeklerle nasıl arkadaşlık kuracaklarını bilmezler. Bunun yerine kızlarla arkadaşlıklar kurarlar. Çünkü kızlarla arkadaşlık etmek hem daha güvenlidir hem de daha kolaydır. Oğlunuza yardım etmek için onu dolaylı yollarla kız arkadaşlarından uzaklaştırabilir ve aktif bir biçimde erkek çocuklarla arkadaşlık kurmasına önayak olabilirsiniz.

Birçok anne baba bana, çevrelerinde fazla erkek çocuk olmamasından şikâyet ediyor. Eğer böyle bir durum söz konusuysa hem anneler hem de babalar çocuklarının şoförlüğünü yaparak onları, erkek çocukların olduğu ortamlara götürüp getirmeliler. Anne babaları, birkaç erkek çocuğu geceleri de evde misafir ederek oğullarının erkek arkadaşlarıyla etkileşimini sağlamaya teşvik ediyorum.

Fakat cinsiyet karmaşası yaşayan çocuğun, iki erkek çocuğun yanında kendini rahatsız hissedeceğini göz önünde bulundurmalısınız. Böyle bir çocuk kendini dışlanmış hissedebilir. Bu durumda, eve sadece bir erkek çocuk çağırıp oğlunuzun ilgisinin sadece misafir çocuk üzerinde yoğunlaşmasını sağlayabilirsiniz. Tabii daha önemlisi, misafir çocuğun ilgisi de sadece oğlunuzun üzerinde yoğunlaşacaktır.

Tekrar tekrar söylediğimiz gibi erkek çocuklarla kurulan arkadaşlıklar inanılmaz öneme sahiptir. Oğlunuzun erkeklerle ilişkilerinde nasıl tepki verdiğini kısa sürede gözlemleyebileceksiniz. Önceleri utangaç olacaktır. Ama çocuğunuzun endişeleri azaldıkça erkek arkadaşlarıyla arasında oluşan güçlü bağı göreceksiniz.

Dikkat: Sakınmanız Gereken Destek Grubu

Sakınmanız gereken gruplardan biri P-FLAG (Lezbiyen ve Gey Dostları ve Anne Babaları)'dir. Bu, Eğitim Bakanlığı ve köşe yaza-

rı Ann Landers tarafından tavsiye edilen ve geyliği onaylayan bir destek grubudur. Birçok okul ve sosyal kuruluş, aileleri, 50 eyalette örgütlenmiş olan ve 70.000'den fazla ailenin üyesi olduğu bu gruba yönlendiriyor.

1998 yılında P-FLAG'in, "Kendiniz Olun: Gey, Lezbiyen ve Biseksüel Gençler için Soru ve Cevaplar" başlıklı broşürünü almıştık. Broşür, gey gençlere önerilmiş bir kitap listesini de kapsıyordu. Tavsiye edilen kitapları dikkatli incelediğimizde, kitapların çocukların yetiştirilmesinde hem cinsel hem de sosyal olarak radikalliği esas aldığını görüyoruz. Bu kitaplar, birinci ağzından anlatılan ve lezbiyen bir genç kızın, lezbiyen öğretmeni tarafından baştan çıkarılışını işleyen pornografik içerikli hikâyeler; genç erkek çocuklarla, kendilerinden yaşlı adamların gey ilişkileri ve mastürbasyonun püf noktaları gibi konuları içeriyor. Ayrıca çocuklara, cinsel tutumlarını belirlerken duygularını esas almaları, neyin doğru neyin yanlış olduğuna kendilerinin karar vermeleri ve cinselliği deneyimlerken "eğlenmeleri" salık veriliyor. Dahası gençler, dindar gelenekçileri kötü ve ikiyüzlü görmeleri hususunda cesaretlendirilirken geylik bilincini "kutsamaya" yönlendiriliyorlar.

Broşürde tavsiye edilen bazı kitaplar, ilk bakışta nispeten daha az zararlı gözüküyor. Bunlar, gençlerdeki homoseksüelliği "Bu, benim. Bu, benim cinsiyet kimliğim" gibi jargonlarla haklı çıkarmaya çalışıyor. Ama diğerleri, çok daha ileriye giderek hayvanlarla cinsel ilişkiye girmeyi, cadılığı, feminist tanrıçalara inanışı, cinsel hazlara tapmayı, her önüne gelenle cinselliği yaşamayı, biseksüel sefahat hayatını ve rötgenciliği yüceltiyor.

P-FLAG'in broşürü, dindar gençliğe de *Gay Soul: Finding the Heart of Gey Spirit and Nature (Gey Ruhu: Gey Ruhunun ve Doğasının Kalbini Bulmak)* adlı kitabı tavsiye ediyor. Bu kitap geyliğe "kutsallık" atfediyor. Kitapta, ruhban okullarındaki gey erkeklerin ettikleri bekârlık yeminini zevkle bozmaları birinci ağızdan

anlatılıyor. Kitapta ayrıca, Tanrı ile cinsel ilişkiye girdiğini iddia eden bir adamın orgazm deneyimi ve sadomazoşist işkenceden "esrarengiz bir tecrübe" diye bahseden bir psikiyatrın hikâyesine yer veriliyor. Kitaba katkıda bulunan bir başka yazar ise erkek kardeşler, babalar ve oğullar arasındaki ensest ilişkileri "kutsal" olarak adlandırıyor.

P-FLAG'in bu broşürüyle ilgili olarak Eğitim Bakanlığı'na yazdığımız şikâyetin neticesinde beklenenin aksine bu grup, devlet tarafından tavsiye edilen organizasyonlar listesinden çıkarılmadı. Fakat broşürü bastıran grup, bir sonraki senenin broşüründe kitap tavsiyelerine yer vermedi.

Kendi mahallesinde gerçekleştirilen bir P-FLAG toplantısına katılan bir homoseksüel çocuk annesi, bu toplantılarda bütün katılımcı anne babalardan, "katı tutumlarını törpülemelerinin" beklendiğini aktarıyor:

> Grup üyeleri birbirlerini olumlu etkilemeye çalışıyordu. 29 yaşındaki AIDS'li bir adamın annesi, oğlunun bir sonraki gece yakınlardaki bir gey barında, ilk defa kadın kıyafetleri giyinerek gösteri yapacağını gururla açıklamıştı. Anne bu noktaya, gruptaki arkadaşlarının aylarca onun tutumunu değiştirmeye çalışmaları sayesinde gelmişti. Böylelikle kadıncağız, oğlunun kadın kıyafetleri giymesini tamamen kabul etmiş, hatta bunu teşvik edecek kıvama girmişti.[137]

Planned Parenthood Grubu da Daha Güvenilir Değil

Anne babalar olarak, Planned Parenthood (Planlanmış Ebeveynlik) adlı organizasyona ve bu organizasyonun web sitesi Teenwire'a (www.teenwire.org) da destek grubu olarak güvenemezsiniz. Bu grup, gençleri, cinsel konularda anne babalarını saf dışı etmeye teşvik ediyor. Homoseksüel yönelimleri ("Bu iyi bir şey-

137 Linda Nicolosi, "A Mother's Letter to NARTH", *NARTH Bulletin,* Aralık 1998, s. 11.

dir" diyerek) ve farklı cinsel özgürlükleri heyecanla onaylıyor. Teenwire, çocuklarınıza diyor ki:

> Açıkçası bir web sayfası sizin cinselliğe hazır olup olmadığınıza karar veremez. Buna en iyi arkadaşınız, anne babanız, kız veya erkek arkadaşınız, erkek kardeşiniz, rehber öğretmeniniz veya hahamınız da karar veremez. Doğru zamanın ne zaman olduğunu bilebilecek tek kişi sizsiniz.
>
> Doğrusu lezbiyenliğiniz, geyliğiniz, heteroseksüelliğiniz veya biseksüelliğiniz, sizin kim olduğunuzdur, bu da iyi bir şeydir. Soğuk terler döküp cinselliğinizi gizlemeyin; sadece kim olduğunuzu kabul edin. Çünkü inkâr etmek gerçekleri değiştirmeyecektir.[138]

Sporun Üç Kategorisi

Anne babalar, çocukları için yeni aktiviteler bulmaya çalışırken, ben onlara birçok spor dalını tavsiye ediyorum. Erkek çocuklar, bir şeyler "yaparak" birbirleriyle etkileşime giriyorlar. Toplumumuzda birlikte bir şeyler "yapmanın" en kolay ve en popüler yolu spor aktiviteleridir. Bu bağlamda üç spor kategorisini, sağlayabilecekleri faydalara göre sıralayalım:

1- Bisiklet, koşu, patenle kayma ve kayak gibi tek başına yapılabilen sporlar. Bu tür sporlar çocukları, sahip oldukları erkek vücutlarıyla bağlantıya geçirir. Bu da çok önemlidir. Çünkü homoseksüellik, biraz da kişinin sahip olduğu erkek vücuduna yabancılaşması ile alakalıdır. Tek başına yapılan sporlarda çocuk kendini zorlayarak vücudunun kapasitesini açığa çıkarabilir.

2- Tenis ve masa tenisi gibi rekabete dayalı ve teke tek yapılabilen sporlar. Takım hâlinde oynanmayan ama teklerde rekabete dayalı sporlar, çocuğun akranlarıyla yarışabilmesini sağlar. Homoseksüel öncesi erkek çocuklar, genellikle bir

138 Linda Nicolosi, "Planned Parenthood Encourages Valuing of Homosexulaity", *NARTH Bulletin,* Nisan 1999, s. 11.

başka erkekle açıktan açığa yarışmaktan çekinirler. Böyle çocuklar, tipik olarak başka bir erkek çocuğun maskulen gücüyle baş edemeyeceklerinden korkarlar. Teke tek rekabete girilmesini sağlayan spor dalları, bu korkuları bir nebze gidererek "ben, ona karşı" oynuyorum mantığı çerçevesinde bir onarım fırsatı sunarlar.

3- Basketbol, futbol, beyzbol ve voleybol gibi takımla oynanan rekabete dayalı sporlar. Bunlar, oğlunuz için en iyi aktivitelerdir. Çünkü diğer iki spor kategorisinin bütün faydalarını bünyelerinde topladıkları gibi, aynı zamanda bir grup olarak güçlü bir bağ kurma fırsatı sunarlar. Rekabete dayalı takım oyunlarında çocuğunuz, bir grup erkek çocukla özdeşleşerek başka bir gruba karşı oynayacaktır. Takımın bir parçası olarak gayret edecek ve performansı takımın başarısında etkili olacaktır. Bunda da mantık, "biz, onlara karşı" oynuyoruzdur.

Bazen anne babalar, oğullarını ne kadar zorlamaları gerektiği konusunda kararsız kalabilirler. Anne babalar, "Çok fazla baskı mı yapıyoruz, yoksa yeterince bastıramıyoruz mu?" sorusuyla boğuşurlar. Bu çocuklar, ketum ve kendilerini ifade etmeye çok hevesli olmadıklarından, bu dengeyi bulmak çok zor olabiliyor. Böyle çocuklar, her zaman dürüst de davranmıyorlar. Çünkü efeminelikleri açık bir biçimde problem olarak tanımlandıktan sonra, çok yoğun olarak anne babalarını memnun etme isteği duyuyorlar.

Her onarım terapisinde olduğu gibi çocuk, şiddetle karşı çıktığı hiçbir şeyi yapmaya zorlanmamalıdır. Bir aktiviteye zorla müdahil edilip ardından da (özellikle diğer erkek çocukların önünde) başarısız olmak, çocuk için kesinlikle duygusal bir yıkım anlamına gelecektir. Bu tür deneyimler, ancak olumsuz çağrışımları ve kendini güçsüz ve yetersiz hissetme eğilimlerini arttıracaktır. Çocuk çok aktif bir biçimde çeşitli aktiviteler için cesaretlendirilmelidir ama katılımda şiddetle direnç gösteriyorsa demek ki o aktivite için henüz hazır değildir. Çocuğu bu tür aktivitelere

zorlamak yerine, ona telkinle bu fikirleri işlemeye devam etmek veya daha az zorlayıcı bir sporu denemek gerekir.

Bazı Temel Yönergeler

Müdahalenizin yerinde olup olmadığını aşağıdaki dört madde aracılığıyla anlayabilirsiniz.

1- Güvendiğiniz, hedeflerinizi paylaşan ve objektif değerlendirmeler yapabilecek bir terapist ile çalışmalısınız.

2- Çocuğunuza karşı, erkeksileşmesi yönünde çok fazla baskıcı olduğunuzu düşünüyorsanız oğlunuzun en azından cinsiyetiyle ilgili şüphenizi hissetmesini sağlayın ve geri çekilin. Çocuğunuz onaylanma ve olumlu yönde cesaretlendirilme ihtiyacı duyacaktır ve bu, istenen aktivitelere katılımı kadar önemlidir.

3- Erkeksi davranışların geliştirilmesinde olumlu pekiştirmeler (övgü ve cesaretlendirme gibi), olumsuz pekiştirmelerden (zorlama ve üzme gibi) çok daha etkilidir. Ama feminen davranışların önüne geçmek için bazen tutarlı ve nazik bir biçimde bunu onaylamadığınızı hissettirmeniz gerekebilir. Yine de temel bir kural, anne babanın pozitif tepkilerinin uzun vadede, feminen davranışların önüne geçmek için gösterilen negatif tepkilerden çok daha kalıcı sonuçlar doğuracağıdır.

4- “Utandırmak” ve “düzeltme yapmak” arasında çok önemli bir ayrım vardır. Utandırmak fiili doğrudan insanları, yanlışı düzeltmek ise davranışları hedef alır. Düzeltme yapmak, davranışın yanlış olduğu mesajını verir; utandırmak ise kişinin kötü olduğu mesajını verir. Çocuğa verilmesi gereken mesaj, “Annen ve baban olarak şu davranışlarını düzeltmek istiyoruz ama sen bizim her zaman değerli evladımızsın” şeklinde olmalıdır.

Farklı durumlar için kullanılabilecek şu cümle kalıbı, çocuğu cinsiyet karmaşası yaşayan anne babaların çok işine yarayabilir: “(Ahmet, Mehmet ya da çocuğunuzun adı her neyse), bu bir kız

(davranışı, mimiği veya aktivitesi) ama sen bir erkek çocuksun!" Böyle bir cümlenin üç faydası vardır:

- Kısa ve nettir. (Çocuğunuz, sözlerinizi nutuk atıyormuşunuz gibi algılamaz.)
- Kızları ve erkekleri açıkça ayrı tutan bir dil kullanılmıştır. Yani çocuğunuz çift cinsiyetli olma fantezisini sürdüremez. "Ben çok özelim; kız da olabilirim, erkek de. Her ikisini de olabilirim" şeklinde düşünemez.
- Cümlenin odağında kişiler değil, duruma göre değişebilen davranışlar vardır.

Cümlenin sonundaki "Ama sen bir erkeksin" ifadesi aynı zamanda cesaretlendirici olmalıdır. Başka bir deyişle burada anne babaların iletmek istediği mesaj, "Sana kim olduğunu hatırlatıyoruz ve sen olduğun gibi iyisin" olmalıdır.

Feminen Davranışlar Geri Döndüğünde

Birçok anne baba ve aile, oğullarının hayatındaki stresin artmasıyla efemine davranışların geri dönmesi arasında bir bağlantı kurarlar. 13 yaşındaki ağabeyi, 7 yaşındaki kardeşi Andy ilgili olarak bana şöyle demişti:

> Kardeşimin davranışlarını birkaç saat boyunca gözlemledim. Arkadaşlarım gelir gelmez, Andy kendini rahatsız hissetmeye başladı. Ne yapacağını şaşırmıştı, bu yüzden feminen davranışlar göstermeye başladı. Arkadaşlarım Andy'nin bu hâllerine gülüyorlardı. Andy'nin, davranışlarından ötürü çok utanmış olduğunu görebiliyordum. Ne yapması gerektiğini bilemiyor gibi bir hâli vardı. Sanki nasıl rahat olabileceğini kestiremiyordu.

Andy, kendisinden büyük erkeklerle bir arada bulunmanın yarattığı stresle baş etmeyi bilmiyordu. Efemine davranışları, rahatlatıcı bir savunma biçimi olarak görüyordu. Cinsiyet sorunu yaşayan bir başka çocuğun annesinin de benzer izlenimleri vardı:

"Davranışlarından oğlumun nasıl bir gün geçirdiğini çıkarabiliyordum. Efemine davranıyorsa anlıyordum ki korkmuş ve kötü bir gün geçirmişti. Sıcak ve konuşkan olduğunda ise iyi futbol oynamış demekti."

Bu anne, "efemine davranmayı", "sıcak ve konuşkan" olmanın zıttı olarak tanımlayarak önemli bir gözlemde bulunmuştur. Cinsiyet sorunu yaşayan oğlu, efemine davranmadığında daha fazla duygusal bağ kurmaya açıktır. Daha fazla bağ kurmaya açık olduğunda ise daha "gerçek"tir. Erkek çocuklarda görülen efeminelikte, çoğunlukla, çocuğun kim olduğundan ziyade bir savunma mekanizmasına işaret eden bir taraf vardır. Anne babalar açıkça efemine davranan çocuklarında, genellikle abartılı, doğal olmayan bir hâl görürler. Bu bağlamda, bir araştırmacı da efemine erkek çocukların, kız çocuklardan daha dişi davrandıklarını belirtiyor.[139]

Bir erkek çocuğun davranışları cinsiyetiyle uyumsuz olmakla kalmayıp efemineliğe doğru kayıyorsa çocuk, gerçek cinsiyet kimliğinden zuhur eden, zengin, doğal yetilerden mahrum kalacaktır. Efemine davranışlar, maskulen bireyleşmenin zorluklarından kaçışı temsil eder; bu da bir rolü oynarak gerçekleşir ve efemine çocuğun televizyonda cinsiyetsiz ya da feminen Disney karakterlerini seyrederken hayal dünyasında o rollere bürünerek kendinden geçmesinde gözlemlenebilir.

Çabalarınızda Başarılı Olacak mısınız?

Akıllı anne babalar, kız veya erkek çocuklarının, kızlar ve erkekler olarak kendi cinsiyetlerinde rahat hissederek, aynı cinsle güçlü ve samimi ilişkiler kurabilmeleri için ellerinden geleni yaparlar. Fakat çocuğunuza yardım etme çabalarınız yıldırıcı olabilir, kesin bir sonuç alabilmeninse hiçbir zaman garantisi yoktur.

139 G. A. Rekers, *Handbook of Child and Adolescent Sexual Problems*, (New York: Lexington, 1995).

Muhtemelen, çocuğunuza yardım etmek için elinizden geleni yapmanız bile heteroseksüel bir yönelimle sonuçlanmayabilir. Eğer vardığınız nokta bu olursa gey yaşam biçimini hiç onaylamamanıza (ve bunu çocuğunuza açıkça hissettirmiş olmanıza) rağmen, çocuğunuzla sevgi dolu bir ilişki sürdürebilmenizi umuyoruz. Aynı zamanda, gelecekte bir gün değişimin sağlıklı yönde gerçekleşebileceğine dair umudunuzu hiç yitirmemelisiniz.

Will'in annesinin günlüğünde de göreceğimiz gibi, anneler sonunda bazı başarıların tadını çıkarabiliyorlar. Will, iki ileri bir geri şeklinde olumluya doğru yol almaya devam etmektedir. Will'in annesi, oğluna diğer erkek çocukların yanında daha rahat olmayı öğretirken harcadığı emeklerin elde ettiği sonuca değdiğini düşünüyor:

> Bazen boşa uğraşıyormuşum hissine kapılıyorum. Acaba her şeyi bir kenara bırakıp vazgeçsem mi diye düşünüyorum. Sonrasında hiçbir zaman çabalamaktan vazgeçemeyeceğimi hissediyorum. Çünkü Will'in ne kadar ilerleme kaydetmiş olduğu ve kendisiyle çok daha barışık bir insan olabildiği geliyor aklıma. Son zamanlarda, ona sımsıkı sarılıyorum ki onu ne kadar çok sevdiğimi bilebilsin.
>
> Bugün teneffüste diğer erkek çocuklarla basketbol oynadı. Ayrıca, "gerçekten" cinsiyetine güvenen iki erkek çocuğu eve davet etti. Onlara göre çok daha çekingen davranmaya devam ediyor. Ama bence bu hâli, Will'in kişiliğinin ve zekâsının bir parçası. Onun diğer erkek çocuklarla çok iyi geçindiğini görünce dünyalar benim oldu.

6. Ergenlik Dönemi

Gey dünyasında başıboşluk ve hep bir parti havası hâkim... Keşke cinselliği işin dışında tutup sadece hep hayalini kurduğum yakın dostlara sahip olabilsem... Bu mümkün mü acaba?

15 yaşında bir erkek çocuk

Hangi anne baba, öğretmen, arkadaş veya din görevlisi; bir çocuğu, onun hayatını tehdit edici davranışlara özendirir?

Bob Davies, Exodus International[140]

Keith'in annesi telefonda nefes almadan konuşuyordu:

"Çok endişeliyim Dr. Nicolosi. Oğlum, kendisinden büyük bir erkek çocuk ile internet üzerinden yazışıyor. Keith daha 15 yaşında. Yazdıklarından bazılarını okuduktan sonra, şey... korkarım ki oğlum homoseksüel bir ilişkiye doğru gidiyor. Ne yapacağımı bilemiyorum, ona yardım edebilir misiniz?"

Kendi cinsiyetine güvenemeyen bir erkek çocuk, erkek arkadaşlıklarıyla ilgili olarak gerçekçi olmayan, gizli beklentilere gi-

140 Exodus International, homoseksüellikten Hazreti İsa'nın gücü ile kurtulma fikrini yaymaya çalışan bir Hristiyan organizasyonudur (ç.n.)

rer. Bu arkadaşlıklarda yoğun duygusal samimiyet ve karşılıklı bir bağlılık arar. Onun bu ihtiyaç hâli, ya diğer erkeği kendisinden uzaklaştırır ya da ikisinin birden sınırı aşarak karşılıklı bir erotizme saplanmalarına yol açar.

Keith, beni görmeye gelmek istemedi. Terapi fikrine çok soğuk yaklaşıyordu. Annesi, başka birçok anne gibi konuyu enine boyuna iyice araştırmıştı. Hatta kitaplarımdan birini evine yakın bir kütüphanede bulup biraz araştırınca ofisimin yakınlarda olduğunu öğrenerek beni aramaya karar vermişti. Keith'in anne babası, çocuklarının profesyonel yardım alması gerektiğini görüyor olmalarına rağmen, terapinin işe yarayabileceği konusunda şüpheleri vardı.

Sonunda oğullarını terapiye getirdiler. Keith ofisime girdiğinde öfkeli, şüpheci ve savunmacı bir tutum içindeydi. Anne babasının kendisini değişmeye "zorladığını" düşünüyordu. Anne babası, onun duygularına saygı göstermediği için derinden yaralanmıştı. Onların, kendisini olduğu gibi kabul etmediklerini düşünüyordu.

İlk buluşmamızdan önce Keith bana, aşağıdaki mektubu e-posta yoluyla göndermişti. Bu mektupta, iktidar sahibi yetişkinler tarafından yönlendirilmenin ve kontrol edilmenin onu çileden çıkardığını görüyoruz:

> Sana güvenmiyorum, sana saygı duymuyorum ve bir ilişkiye gireceksem bu seni hiç ilgilendirmez. Şu anda hayatımda ihtiyacım olmayan her şeyin vücuda gelmiş hâlisin! Seni iyi veya kötü görmem, bütün danışan-danışman ilişkilerinde olduğu gibi hayati öneme sahip. Duygularımın, düşüncelerimin ve hissettiklerimin, yaşımın getirdiği olgunlaşma düzeyimden veya cinsel yönelimimden dolayı kaale alınmamasından artık bıktım. Eğer birlikte çalışacaksak benim hissettiklerim, benim gerçeklerim olarak kabul edilmelidir.
>
> Orada oturup ofisine gelen diğer herkese yaptığın gibi benim hakkımda ahkam keseceksin. Kimsin sen? Bu hakkı sana kim veriyor? Yoksa o duvara astığın diploman mı? Tecrübelerin mi? Sözde "dü-

zelttiğin" erkekler mi? Bunların hiçbiri bana, hayatımı güvenle sana emanet edebileceğim izlenimini vermiyor.

Öfke ve şüphelerine rağmen Keith, sadece bir seans için gelip beni görmeye karar vermişti. Keith'in, yazıştığı Luke adındaki 24 yaşındaki gence gerçekten hayran olduğunu öğrendim. Luke, yerel bir rock grubunun solistiydi. Keith'in bu mükemmel genç erkeğe karşı duyduğu yoğun sempatiyi birileriyle paylaşmaya ihtiyacı vardı.

İkinci seansımızda ona, anne babasının veremeyeceği bir şeyi verebileceğimi hissettirdim. Onun Luke'a karşı hissettiklerini anlayabilir ve bu hislerin geçerliliğini doğrulayabilirdim. Hislerinin önemsenmemesi, Keith'in anne babasına karşı hissettiği yoğun öfkenin ve incinmişliğin en temel sebebiydi. Yaşadığı yoğun beğeniyi, özenmeyi ve romantik çekimi gerçekten anlayabiliyordum. Luke, Keith'in hayran olduğu ve onun gibi olmayı çok istediği adamdı. Keith'in Luke'a karşı hissettiklerini anlayabiliyor olmam, ikimizin arasında güvene dayalı bir ilişkinin kurulabilmesine olanak sağlayacaktı.

İkinci seansımızda Keith, anne babasının Luke'u görmesini yasakladığını ve bunun kendisini deli ettiğini anlattı. Duygusal ihtiyaçlarını, cinsel ihtiyaçlarından ayırmaya çalışarak Keith'e sordum:

"Öyleyse Keith, eğer tamamen özgür olsaydın, Luke ile birlikte ne yapmak isterdin?"

Yüzünde özlem dolu bir gülümseme belirdi, bir müddet düşündü ve cevap verdi:

"Onunla birlikte otobanda araba sürmek isterdim. Camları aşağı indirirdik, müziğin sesini de sonuna kadar açardık."

Sonra daha düşünceli bir hâlde ekledi:

"Gerçekten istediğim şey aslında Luke ile birlikte takılmak ve onun en yakın arkadaşı olmak."

"Peki o zaman" dedim. "Farz et ki Luke sana geldi ve dedi ki, 'Keith, ben seni bir arkadaş olarak gerçekten çok beğeniyorum -sen benim en iyi arkadaşımsın- ama ben seninle cinsellikle ilgili bir

şeyler yapmak istemiyorum. Ben cinsellikle ilgilenmiyorum. Seninle sadece arkadaş olalım ve birlikte eğlenceli bir şeyler yapalım istiyorum.' Şimdi söyle Keith, Luke sana böyle bir teklifte bulunsaydı bu, seni tatmin edebilir miydi?"

Keith hemen başını salladı ve "Kesinlikle!" dedi.

Bunu fark etmek, Keith için bir dönüm noktası oldu. Bundan sonra ona, özlemini çektiğini düşündüğüm ilişkinin bir resmini çizebilirdim. Keith, aradığı bu ilişki biçimine bakarak, "gey doğmuş olmalıyım" yanılgısına kapılmıştı. Anne babasına karşı hissettiği öfkenin kaynağı, Luke'a duyduğu duygusal bağımlılığın, romantik ve idealize edilmiş hislerin yok sayılmasıydı. Keith'e cinsellik de heyecan verici ve eğlenceli bir şeymiş gibi geliyordu ama aslında şiddetli ve vazgeçilemez *duygusal bağımlılık* ihtiyaçları, Keith'e gey olduğunu düşündürüyordu.

Daha sonraları, Keith'den kendi resmini çizmesini istedim. Otoportresi çok şey anlatıyordu. Keith, kendini palyaço gibi resmetmişti; yani kendini, hiçbir zaman ciddiye alınmayan, yumuşak ve etkisiz bir erkek olarak algılıyordu. Çizdiği resimde neredeyse çift cinsiyetli, tek yönlü bir karakter gözüküyordu. Bu, aslında homoseksüellikle baş etmeye çalışan birçok ergenin otoportresinde görülebilen bir özelliktir. Böyle otoportreler, çizenlerin maskulenlik, bireysellik ve duygusal olgunluk açısından kendilerini eksik hissetmelerini yansıtır.

Keith'in hemen hemen hiç erkek arkadaşı yoktu. Birkaç tane çok yakın olduğu kız arkadaşı vardı. En iyi arkadaşı ise Annette'ti. Keith, onun için, "Her zaman benim yanımdadır" diyordu. Keith'in Annette gibi sırdaşlardansa heteroseksüel birkaç erkek çocuğuyla yakın arkadaşlıklar geliştirmeye ihtiyacı olduğunu biliyordum. Benzer problemler yaşayan birçok erkek çocuk gibi Keith de spor dallarında pek başarılı değildi. Diğer erkek çocuklarıyla rekabet etme teşebbüsleri, utanç verici anılar olarak sonuçlanmıştı.

Cinsel kimliğiyle ilgili yaşadığı birçok sorun, daha kapsamlı kişisel kimlik ve yeterlilik sorunlarıyla daha karmaşık bir hâle gelmişti. İlk seanslarımızda hep, “Ben kimim?” sorusunu masaya yatırmıştık. Dış görünüşüyle ilgili kaygıları vardı ve nasıl görünmesi gerektiğiyle ilgili arayış içindeyken kendisi gibi heavy metal müzik dinleyen genç gruplardan kabul görmek istiyordu. Keith, dış görünüşünün mükemmel olması gerektiği yönündeki kaygılarının, erken ergenlik döneminde babasıyla ve diğer erkek çocuklarla yaşadığı bazı acı verici deneyimlerden kaynaklandığını fark etti.

Aylar geçtikçe Keith, geçmişte diğer erkekler tarafından reddedilmiş olmanın verdiği yoğun acıların farkına varmakla kalmadı, bütün bu acıları tekrar yaşadı. Luke’a olan bağlılığının duygusal yaralarından kaynaklandığını anlamaya başladı. Artık Luke’un, Keith’in kafasında kendisi için tasarladığı ideal erkek modelinin ete kemiğe bürünmüş hâli olduğu ortaya çıkmıştı. Yani Luke, fiziksel olarak ve kişilik olarak Keith’in hep olmak istediği kişiydi. Keith’in bu hayranlık duygularının altında tabii ki kıskançlık duyguları da vardı. Bu kıskançlık ise kaçınılmaz bir biçimde ilişkiye müdahale ediyordu.

Keith, birkaç ay boyunca Luke ile birlikte daha fazla vakit geçirdikten sonra Luke onu hayal kırklığına uğratmıştı. Luke’u harikulade gösteren o büyüsü bitmişti; Keith, Luke’un da “kendine göre güvensizlik problemleri” olduğunu keşfetmişti.

Bunu keşfettikten kısa bir süre sonra Keith, iki heteroseksüel delikanlıyla arkadaşlık kurdu. Kendi güdülerini dürüstçe değerlendirmeye devam ederek belirgin ilerlemeler kaydetti. Birkaç ay sonra başka bir delikanlıyla girdiği bir cinsel ilişki tecrübesi Keith’e, “aradığının cinsellik olmadığını” açıkça gösterdi. Homoseksüel hislerinin “başka ihtiyaçlarına işaret ettiğini” görmeye başladı. Sonunda kendini anlamış ve bu ihtiyaçlarını doğrudan karşılayabilecek araçları geliştirmiş olarak terapiyi bitirdi. Keith, gelecekte erkeklerle kuracağı ilişkileri erotize etmekten kaçınmanın yollarını öğrenmişti.

Ergenlik Uzun ve Zor Bir Yolculuktur

Ergenlik, duygusal ve fiziksel büyümenin yaşandığı ve kişisel kimliğin şekillendiği, dinamik bir süreçtir. Bu süreçte, çelişkili değerler birbirinden ayırt edilir ve ebeveynliğin etkilerinden kurtulmak istenir. Sosyal, popüler ve kültürel değerler ile akranların tepkileri bu dönemde benimsenir ve kimliğin bir parçası hâline gelir. Kendini bir yetişkin olarak görmek ve toplumda bağımsız bir birey olarak yer almak, ergenlik çağındaki çocuk için zorlu bir mücadelenin başlaması demektir.

Cinsel hisleriyle ilgili çelişki yaşayan genç çocuk, artık bu sorunuyla doğrudan doğruya muhatap olacaktır. Ergenliğin ortalarına doğru, bastırdığı veya inkâr ettiği erotik çelişkilerinden kaçınamaz olur. Maskulen olan tarafından kabul görme arayışları içerisindeki çocuk, internetteki gey chat odalarını, online pornografiyi, telefonda cinselliği yaşamayı ve sonunda homoseksüel davranışları deneyimlemeye başlar.

Bu kritik geçiş aşamasında, genç erkekler kolaylıkla yoldan çıkarılabilirler. Bugün toplumumuzda gençler, cinselliklerini sorgulamaya ve test etmeye açıkça teşvik ediliyor. Tanıdığım bir okul psikoloğu, kendisine cinsel kimlik sorunlarıyla gelen çocukların bir sene içerisinde ikiye katlandığını söylüyor.[141] Daha başka birçok rehberlik uzmanı, biseksüel ya da homoseksüel olduğunu iddia eden öğrencilerin sayısında artış olduğunu belirtiyor.

Journal of Sex Research (Cinsel Araştırma Dergisi)'te yayımlanan bir çalışma, homoseksüellik deneyimlerinde ve aktivitelerinde şaşırtıcı bir artış olduğunu ortaya koyuyor. Çalışmaya göre, 1988 ile 1998 arasındaki 10 yıl içerisinde Amerika'da, yakın zamanda başka bir kadınla ilişkiye girdiğini açıklayan kadınların oranı 15 kat artmış. Amerikan erkekleri arasındaysa bu oran (ya-

141 Bu psikologun gözlemleri, okuldaki rehber öğretmenlerce de desteklenmektedir. "Teens Ponder: Gay, Bi, Straight?", *Washington Post*, 15 Temmuz 1993.

ni başka bir erkekle ilişkiye giren erkek sayısındaki artış oranı), aynı zaman dilimi içerisinde ikiye katlanmış. Yakın bir zamanda gey seksi deneyimlediğini açıklayan erkeklerin oranı 1988'de %2'den, 1998'de %4'e; kadınlardaysa bu oran 1988'de %0.2 iken 10 yıl sonra %3'e yükselmiş.[142]

Televizyonda yayınlanan gey hayatıyla ilgili görüntülerin homoseksüellik deneyimlerinin artmasında etkili olduğu düşünülüyor. Makalenin yazarına göre, medyada gey insanlar hakkında olumlu imajlar çizilmesi, insanların aynı cinse olan cinsel ilgilerini fark etmelerini ve buna göre davranmalarını kolaylaştırıyor olabilir. Yazar ayrıca bu artışın biraz da, heteroseksüel insanların salt denemek için bu tür aktivitelere bulaşmasından kaynaklanabileceğini ekliyor.

Gey Kimliği Moda Oluyor

Ben de klinik çalışmalarımda genç çocukların, daha yüksek oranlarda cinsel yönelimlerini sorguladıklarını fark ettim. 13, 14, 15 yaşındaki çocuklar giderek artan bir oranda, anne babalarına gey olduklarını açıklıyorlar. Önceleri 20'li yaşların ortalarında veya daha sonra ortaya çıkan cinsiyet kimlikle ilgili dönüşüm, artık 10'lu yaşların başında veya ortalarında ortaya çıkıyor. Artık daha çok genç insan, anne babasına ve arkadaşlarına gey olduğunu söylüyor. Bunun şüphesiz ki bir sebebi de, "bir karşı kültür" hareketi olarak insanların gözünün içine sokulan gey kimliğinin moda hâline gelmesi.

New York Times gazetesinde, birkaç sene önce provokatif bir makale yayımlandı. Makale, New York'taki özel bir lisede 8. sınıftaki bir grup kız öğrencinin kendilerini biseksüel ilan etmesinden sonra yapılan veli toplantısını irdeliyordu. Okul, Harvard mezunu bir psikiyatr olan Dr. Justin Richardson'ı (Richardson da bir

142 Amy C. Butler, "Trends in Same-Gender Sexual Partnering, 1988-1989", *Journal of Sex Reserach* 37, (2000): 333-43.

geydir) aileleri, lezbiyen deneyimlerin ergenlikte yaygın olduğuna ikna etmesi için işe almıştı.[143]

Bu okulda, sayıları az olsa da artmakta olan bir grup öğrenci, ya homoseksüelliklerini ilan ettiler ya da en azından biseksüellik moda hâline geldi. Okul müdürüne göre, Dr. Richardson "asil, düzgün ve tehditkâr bir havası olmayan, aklı başında ve fikirleri net birisi" olduğu için okulun gey meselelerinin danışmanı seçilmişti.

Dr. Richardson anne babalara, kızları daha 9 yaşındayken onlara, ileride başka kadınlarla cinsel ilişkiye girebileceklerini söylemelerini telkin etti. Richardson, "Çocuklara, insanların bazen kendi cinsiyetlerinden birileriyle cinsel ilişki yaşayabileceklerini ve ilerleyen hayatlarında bunu yapan bazı arkadaşları olabileceğini, hatta kendilerinin de bunu yapabileceğini söylemek iyi fikirdir" diyor.

Bu okulda, 7. sınıfa giden bir kız çocuğun annesi, Dr. Richardson'la görüştükten sonra kararlı bir duruş sergileyerek bazı çekincelerini dile getiriyordu: "Homoseksüelliği, çocuklara neredeyse çok iyi bir şeymiş gibi gösteriyorlar. Kız okulları, 'Kızlar her şeyi yapabilir' mottosunu benimsiyor ve bunu, gururla ilan ediyor. Böylelikle işi, neredeyse 'Erkekler hiçbir işe yaramaz!' noktasına vardırıyorlar."

Dr. Richardson, öğrencilerin kendisine sıklıkla biseksüelliğin revaçta olduğunu söylediklerini kabul ediyor. Demek ki biseksüellik ve geylik meseleleri, ergenlikteki tipik baş kaldırma davranışları içerisindeki öğrencilere, çekici bir karşıt kültür odağı sunuyor.

Homoseksüellik İnsan Yaradılışının Normal Bir Tezahürü müdür?

Homoseksüellik Asyalı, yaşlı veya zenci olmak gibi, kim olduğunuza dair bir şey midir; yoksa alkoliklik veya aşırı yemek yeme gibi ne yaptığınızla alakalı bir durum mudur?

143 "Psychiatrist 'Reassures' Parents About Lesbian Experimentation", *NARTH Bulletin*, Aralık 1997, s.12; "Elite Schools Face the Gay Issue"dan bir alıntı, *New York Times,* 13 Haziran 1997, s. B7-8.

Aktivistler, gey hakları hareketini bir vatandaşlık hakları hareketi olarak tanımlıyorlar. Bu da gey hareketini asi gençler için çok çekici bir hâle getiriyor. Aktivistler, psikolojik bir durum olan homoseksüelliği ırk ve etnik köken gibi, doğuştan gelen ve ahlaki olarak nötr olan özelliklerle eşit tutuyorlar. Ama gerçekte, homoseksüellik, tıpkı herhangi bir davranışsal eğilim gibi, kesinlikle kişinin "kim olduğu" ile ilgili değildir. "Utangaçlığım beni tanımlar", "Kibrim beni tanımlar", "Alkoliklik benim kimliğimin bir parçasıdır" demek ne kadar saçmaysa homoseksüelliğin, kişinin "kim olduğunu" ortaya koymasında belirleyici olması fikri de o kadar saçmadır. Bir "grubu" psikolojik veya davranışsal özellikleri ile tanımlamıyoruz ki kimsenin bu davranış veya özellikleri hiçbir şekilde eleştiremeyeceği konusunda ısrarcı olalım.

Gey hareketi tartışmayı davranışlardan "kimliğe" kaydırarak karşıtlarını, homoseksüellerin vatandaşlık haklarına saldırıyor konumuna düşürdü. Aktivistler bunu, dikkatle seçilmiş kelimelerle başardılar; homoseksüelliğe yönelmiş bireyleri, "cinsel azınlık", "bir topluluk" ve "bir cemaat" gibi kavramlarla tanımladılar.

Birçok anne baba, gey aktivizminin iddiaları karşısında kafa karışıklığı yaşıyor. Böyle anne babalar, çocuklarını heteroseksüelliğe yönlendirirken kendilerini cahil ve suçlu hissediyorlar. Anne babaların çocuklarını heteroseksüelliğe özendirmesi, bir açıdan bakınca geylerin vatandaşlık hakları hareketiyle ters düşüyor. Çünkü bu harekete göre, homoseksüellik kişiyi kesin bir biçimde tanımlar.

Gey Gençler, İntiharlar ve Ruh Sağlığı Sorunları

Gençler, her zaman bir önceki neslin değer yargılarına karşı çıkmaktan hoşlanmışlardır. Özellikle de bu başkaldırı özgürlük, hür irade ve haksızlığa uğramış azınlıkların haklarını koruma gibi ulvi amaçlarla birleştirilebiliyorsa... Ancak, gey gençlerin karşı karşıya kaldığı gerçekler, hiç de gösterilmeye çalışıldığı kadar cazip değil.

Birçok çalışma, homoseksüellikle baş etmeye çalışan gençlerin, heteroseksüel gençlere göre daha fazla psikiyatrik ve davranışsal problem yaşadığını gösteriyor. Bu problemlerin içerisinde uyuşturucu ve alkol kullanımı, intihar girişimleri, yasalara karşı çıkma ve evden kaçma vakaları sayılabilir.[144] Yakınlarda yapılmış bir çalışma ise gey ve biseksüel gençlerde, genel olarak kaygı bozukluğu, ağır depresyon, intihar düşünceleri, hatta nikotin bağımlılığının daha yüksek oranlarda bulunduğuna dair "ikna edici delillerin" varlığından bahsediyor.[145] Özellikle efemine erkek çocuklar, yoğun bir aşağılık duygusu da dâhil olmak üzere, daha fazla psikiyatrik sorunlarla karşılaşıyorlar.

Yapılmış çalışmaları bir bütün olarak ele alırsak kendini açıkça gey olarak tanımlamış erkek çocuklarda HIV gibi cinsel yollarla bulaşan hastalıklara, intihar düşüncesini de kapsayan psikiyatrik sorunlara, alkol ve uyuşturucu tüketimi ve fuhuş gibi kendine zarar verici davranışlara yüksek oranlarda rastlandığı görülür. Sosyal baskılar da bu olumsuzluklarda etkili bir faktör olarak göz

144 R.F.C. Kourany, "Suicide Among Homosexual Adolescents", *Journal of Homosexuality* 13, (1987): 111-17; K. Erwin, "Interpreting the Evidence: Competing Paradigms and the Emergence of Lesbian and Gay Suicide as a 'Social Fact', " *International Journal of Health Services* 23, (1993): 437-53; S. Prenzlauer, J. Drescher ve R. Winchel, "Suicide Among Homosexual Youth", editöre mektup, *American Journal of Psychiatry* 149, (1992): 1416: G. Remafedi, "Adolescent Homosexuality: Psychosocial and Medical Implications", *Pediatrics* 79, (1987): 331-37; G. Remafedi ve ark., "Demography of Sexual Orientation in Adolescents", *Pediatrics* 89, (1992): 714-21; S. G. Schneider, N. L. Farberow ve G. Kruks, "Suicidal Behaviour in Adolescent and Adult Gay Men", *Suicide and Life-Threatening Behaviour* 19, (1989): 381-94; C. L. Rich ve ark., "San Diego Suicide Study: Comparison of Gay to Straight Males", *Suicide and Life Threatening Behaviour* 16, (1986): 448-57.

145 D. Fergusson ve ark., "Is Sexual Orientation Related to Mental Health Problems and Suicidality in Young People?", *Archives of General Psychiatry* 56, no. 10, (1999): 875-80.

önünde bulundurulsa da yapılan çalışmalar, sosyal baskıların tek başına belirleyici bir sebep olduğunu söylemiyor. Geylerde daha sık rastlanılan bu problemlerin, San Francisco ve Hollanda gibi geylere daha iyi muamele edilen şehir ve ülkelerde azalmadığı göz önünde bulundurulursa homoseksüellik durumuna içkin olduğu söylenebilir.

"Güvenli okul programları"nı devlet okullarında yaygınlaştırmaya çalışan aktivistler, gey gençlerin üçte birinin intihara teşebbüs ettiğini gösteren istatistikleri ön plana çıkararak destek topluyorlar.[146] Bu projeyi destekleyenler, homoseksüelliği toplumun onaylaması hâlinde geyler arasında intihar girişimi sorunlarının ortadan kalkacağını iddia ediyorlar. Bu aktivistlerin sunduğu şişirilmiş, kesin olmayan istatistikler, bizim de belirttiğimiz gibi, aslında doğruyu yansıtıyor; kendini gey olarak tanımlayan gençler birçok psikiyatrik problem açısından daha fazla risk altındadır. Bu sebeple, bu duruma yol açan faktörleri irdelemek önemlidir.

Gary Remafedi başkanlığındaki bir araştırma grubu, intihar girişiminde bulunan ve bulunmayan gey ve biseksüel gençleri kıyasladı. Vakaların %44'ünde gençler intihar girişimlerini, "aile üyeleriyle çatışma, anne babanın evlilikte yaşadığı uyumsuzluklar, boşanmalar ve alkolizm gibi 'ailevi sorunlarla'"[147] açıkladılar. Aslına bakarsanız uzun zamandan beri homoseksüellik, kişinin geldiği ailenin sorunlu yapısıyla ilintilendirilmiştir.[148]

İntihar girişimlerini sadece (ve öncelikle) sosyal baskılarla açıklamak, çok karmaşık bir probleme getirilmiş, basit bir açıkla-

146 Peter LaBarbera, "Gay Youth Suicide: Myth Is Used to Promote Homosexual Agenda", (Washington, D.C.: Family Research Council, pamphlet).

147 G. Remafedi, J. Farrow ve R. Deisher, "Risk Factors for Attempted Suicide in Gay and Bisexual Youth", *Pediatrics* 87, (1991): 869-75.

148 A. Bell, M. Weinberg ve S. Hammersmith, *Sexual Preference*, (Bloomington: Indiana University Press, 1981).

madır. Remafedi'nin başını çektiği çalışmaya göre, intihara yeltenmesi en muhtemel gençler, aynı zamanda birçok karmaşık sorundan mustarip olan gençlerdir. Bu sorunlardan bazıları şöyledir:

- **Dağılmış aileler.** İntihar teşebbüsünde bulunanlardan sadece %27'sinin anne babaları evliydi. (Böyle bir teşebbüste bulunmayanların ise %50'sinin anne babası evliydi.)
- **Cinsel taciz.** İntihar teşebbüsünde bulunanların %61'i cinsel tacize uğramıştı. (Böyle bir teşebbüste bulunmayanlarınsa %29'u tacize uğramıştı.)
- **Kendini gey olarak tanımlama yaşı.** Homoseksüelliğini veya biseksüelliğini daha küçük yaşlarda ilan etmiş olanların intihara teşebbüs riski daha yüksek bulunmuştu.
- **Erken cinsel aktiviteler.** İntihara yeltenen gençler, çok küçük yaşlarda cinsel olarak aktif hâle gelmişti.
- **Yasa dışı uyuşturucu kullanımı.** İntihara teşebbüs edenlerin %85'i yasa dışı uyuşturucu kullanmıştı. (İntihara teşebbüs etmeyenlerin %63'ü, yasa dışı uyuşturucu kullanmıştı.)
- **Yasa dışı aktiviteler.** İntihara teşebbüs edenlerin %51'i tutuklanmıştı. (Buna karşın intihara teşebbüs etmeyenlerin %28'i tutuklanmıştı.)
- **Fuhuş.** İntihara teşebbüs edenlerin %29'u fuhuşa bulaşmıştı. (İntihara teşebbüs etmeyenlerde bu oran, %17 idi.)
- **Cinsiyet çelişkileri.** İntihara teşebbüs eden erkeklerin üçte birinden fazlası (%36.6'sı) feminen olarak gruplandırılmışken, intihara kalkışmayanların % 17.7'si bu gruba dâhil edilmiştir.

Feminen Erkek Çocuk Risk Altındadır

Bu istatistiklere göre, kendini gey olarak tanımlayan gençler, önemli ölçüde uyuşturucuya ve erken dönemde cinsel aktivitelere bulaşmışlardır. "Feminen" olarak gruplandırılan homoseksüel

ergenler intihar, uyuşturucu kullanımı, fuhuş ve hapse girme açısından çok daha fazla risk altındadır. Ayrıca korumasız anal seks ile ilintili birçok ölümcül sağlık problemiyle karşı karşıyadırlar.

The Gender Agenda (*Cinsiyet Gündemi*)'nin yazarına göre: "Erkek olarak mutlu olmayı öğrenen erkek çocukların şamar oğlanına çevrilme ihtimallerinin çok daha düşük olması trajiktir. Böyle çocuklar, akranları tarafından reddedilmediklerinden kendi cinsiyetleri ile bağlantılarını koparmazlar ve normal erkek bağlanmasını tecrübe edebilirler." Buna ek olarak yazar diyor ki:

> Bu çocukların tedavisi mümkündür. Ama psikoterapistler, kendi cinsiyetine yabancılaşma sorununa eğilmek yerine, politik bir doğru olarak dayatılan "kendinin gey olduğunu kabul etme" yaklaşımına yöneliyorlar.
>
> Çocuk doktorları, çocuklarının homoseksüel öncesi evreye işaret eden eğilimleriyle ilgili kaygıları olan anne babalara endişelenmemelerini söylüyor. Doktorlar, ailelere tedavinin mümkün olmadığını ve çocuğun genetik açıdan homoseksüel olmaya mahkûm olduğunu anlatıyorlar. Bu söylenenlere rağmen bilim adamları, homoseksüelliğin hassaslık ve riskten kaçınma gibi mizaç özellikleri, çevresel etkiler ve davranış kalıplarının birleşmesi ile ortaya çıktığını biliyorlar.
>
> İstatistiklere göre, kendini gey olarak tanımlayan gençlerden intihara teşebbüs etmiş olanların %61'inin geçmişinde cinsel istismar vardır. Bazen erkek çocuklar, erken dönemde gerçekleşen cinsel deneyimleri istismar olarak görmeyip bunu, kendilerinin homoseksüel olduğu şeklinde yorumlayabiliyorlar. Yetişkinler bile, istismarda bulunan aynı cinsten bir çocuk veya ergense, olayı istismar olarak algılayamayabiliyor. Aynı cinsle cinsel ilişkiye girme deneyimi, aynı cinsin ilgisine, sevgisine ve onamasına susamış olan çocukta, hayat boyu devam eden bir cinsel alışkanlık kalıbına bürünebilir.
>
> Günümüzde okullar, (nispeten daha küçük bir sorun olan) sigara kullanımı gibi sorunlara karşı ortalığı ayağa kaldırıyorlar. Hatta bazen sigara üreten ve satan şirketler, sağlığa verilen zarardan sorumlu tutuluyor, tazminat davaları açılıyor. Belki bir gün, oğlunun AIDS'ten ölmesini izlemek zorunda kalan bir anne baba da çocuklarını CKB te-

davisi için götürdükleri çocuk doktoruna dava açacaktır. Çünkü doktor zamanında onlara, endişelenmemelerini veya yapılacak bir şey olmadığını söylemiştir. Belki de bir başka çocuğun anne babası, çocuklarını mutlak bir biçimde homoseksüel olarak damgalayan ve kendilerini, çocuklarına AIDS bulaşmasına sebep olan bir gey destek grubuna yönlendiren okulu dava edecektir. Oysa iki durumda da doğru teşhis ve tedavi, olumsuz bir sonucun önüne geçebilirdi.[149]

"Bak Bakalım Bu Kimlik Uyuyor mu?": Kafası Karışık Bir Genç için Yeni Bir Kapı Açmak

Çocuklarımız, homoseksüelliğin heteroseksüelliğin tamamlayıcısı ve kesinlikle kabul edilebilir bir şey olduğunu söyleyen bir değerler sistemiyle muhatap oluyor. Ama psikiyatr Jeffrey Satinover bu konuda bir uyarıda bulunuyor:

> Bu tür bir değerler sistemi; kolay etkilenen, kafası karışık ve araştırmacı bir yapıya sahip olan gençlere, çıkıp hangi seçenek varsa denemelerini ve neyin kendilerine uyduğuna karar vermelerini salık veriyor. Artık açılmış olan bu kapıdan birçok insan yürüyüp geçecektir. Çocuklarımız da dengeli bir biçimde durumu anlayıp değerlendiremeyecek kadar küçük bir yaşta, kendilerini korkunç risklere maruz bırakacaktır... Psikiyatrik bir dergide yayımlanmış bir makaleye göre, şu anda 20 yaşında olan homoseksüel erkeklerin %30'u 30 yaşına gelmeden ya HIV pozitif olacaktır ya da ölmüş olacaktır.[150]

Homoseksüel deneyimler; akranlara duyulan delice sevgi, duygusal bağımlılık, ait olma ihtiyacı, haz arayışları veya sadece merak sebebiyle girişilebilir. Homoseksüellik aynı zamanda, yetişkinliğe doğru yol alırken hissedilen endişelerin bir dışavurumu ve heteroseksüel sosyal ilişkilerin zorluklarından kaçınmanın bir

149 Dale O`Leary,"Gay Teens and Attempted Suicide", *NARTH Bulletin,* Aralık 1999, s. 11.

150 J. Satinover, "Reflection from Jeffrey Satinover", *NARTH Bulletin*, Nisan 1995, s. 3.

yolu olabilir. Kendini sosyal olarak yetersiz hisseden, karşı cinsle randevulaşmanın baskısıyla baş edemeyen veya heteroseksüel dürtülerinde çelişki yaşayan bir genç, otomatik olarak homoseksüel davranışlara yönelebilir.

10'lu yaşlardaki bir gencin gey konularıyla fazlaca meşgul olması, anne babada ciddi endişeye sebep olmalı ve muhakkak profesyonel müdahale arayışına gidilmeli. Eğer anne babalar olarak çocuğunuzun kimlik arayışlarını sert bir biçimde eleştirirseniz çocuğunuzun homoseksüellikle ilgili iç çatışmasına aşırı suçluluk duyguları, kendinden nefret etme ve intihar düşünceleri eşlik edebilir. Oğlunuzun veya kızınızın yaşadığı depresyonu veya intihar düşüncelerini son derece ciddiye almalısınız. Bence bu konularda verilebilecek en iyi tepki, çocuğunuzu bir birey olarak onaylayarak onun aynı cinsle yoğun duygusal bağ kurma isteğini kabul etmenizdir. Bunu yaparken çocuğunuzun cinsel arzularını, normal ve iyi bir şeymiş gibi onaylamaktan kaçınmalısınız.

Homoseksüel davranışlar içinde yaşanan deneyimlerin gey kimliğini pekiştirerek derinleştirdiğini göz önünde bulundurursak erken müdahalenin yadsınamaz önemini fark ederiz. Erken müdahalede, homoseksüel davranışların kökenini oluşturan duygusal ihtiyaçları karşılayacak tedavi seçenekleri değerlendirilebilir. Cinsel karmaşa yaşayan ve zamanında tedavi edilmemiş ergenler, gittikçe tedaviye cevap veremez bir hâle gelirler.

Ergenin Cinsel Kimlik Süreci Nasıl İşler?

Daha küçük erkek çocuklarda uygulanan cinsiyet kimliğine odaklı tedavilerin aksine ergenlik döneminde iki problemle daha karşılaşılır. Bunların ilki, homoseksüel davranışlarla uğraşılmasıdır; ikincisi ise gencin gey kimliğini sahiplenip sahiplenmeyeceği sorunudur.

Homoseksüel davranışlar. Homoseksüel davranışların temellerini atan kritik gelişimsel aşamaya "erotik dönüşüm evresi"

(*erotic transitional phase*)[151] adı verilir. Homoseksüel öncesi çocukların 10'lu yaşlarının başında, kendi cinsiyetleriyle özdeşim ve duygusal bağ kurma ihtiyaçları karşılanmadan kalmıştır. Ergenliğin başlaması ile hormonlar, erotik ilgileri harekete geçirir. Böylelikle cinsel duygular, karşılanmamış sevgi ihtiyacına yönlendirilmiş olur.

Duygusal ve özdeşimsel ihtiyaçlar, homoseksüel arzuları belirleyici bir özelliğe sahiptir. Homoseksüel davranışlar, çocukluktan miras bu ihtiyaçları karşılayamadığı gibi, kolay kolay vazgeçilmeyen alışkanlık kalıplarına dönüşür. Gey pornosu (ki internette çok kolay ulaşılabilir) ve partner bulmadaki kolaylıklar, homoseksüel davranışların bağımlılık yaratan alışkanlık boyutunu pekiştirir.

Gey Kimliği. Popüler kültür, gey hayatını arzu edilebilir ve cazip bir şeymiş gibi sunar. Birçok okulun bünyesinde gey ve biseksüel kulüp ve dernekler, geyleri destekleyen danışma programları (bu programlar "cinselliğini sorgulayan" birçok genci gey ya da biseksüellik kimliğini denemeye teşvik eder) bulunur.

Geyliğini ilan etmeye (*coming out*) eşlik eden öforik deneyimler ve kendini adalet isteyen, zulme uğramış bir azınlığın parçası olarak hissetme deneyimi, gençlerin romantik duyarlılıklarına hitap eder. Özellikle anne babaları ve otorite figürleri tarafından anlaşılamadığını ve takdir edilmediğini hisseden bir gençlik için birbirine benzeyen, ezilmiş genç insanların meydana getirdiği bir alt kültür grubu fikri çok çekicidir. Gençler, bu grupların içerisinde "oldukları gibi kabul edileceklerini" düşünürler.

Ayrıca gey alt kültürü, gençliğe çok fazla değer yükler. Bir yere ait olma özlemiyle dolu genç bir insan, gey dünyasına adımını attığında (özellikle daha yaşlı gey erkeklerden gelen) şımartıcı bir ilgiyle karşılaşır.

151 J. Nicolosi, *Reparative Therapy of Male Homosexuality*, (Northvale, N.J.: Jason Aronson, 1991), s. 68-70.

Ruh sağlığı uzmanları, geleneksel bir yaklaşımla, ergenlikte görülen homoseksüel davranışları, öz kimliğin bir parçası olmasından ziyade bir deneme olarak değerlendirirler. Uzmanlar, ergenlerin büyük çoğunluğunda homoseksüel deneyimlerin gelişimsel bir merak döneminden fazla bir şeyi temsil etmediğini ve heteroseksüel ilgiler baskınlaştıkça bu tür davranışların yok olacağını düşünürler. Uzmanlar, ayrıca genç insanların, iyi bir rehberlikle, cinselleştirdikleri özlemlerinin gerçek anlamlarını bulabileceklerini kabul ederler.

Günümüzde gençlerin kendilerine kucak açacak bir topluluğa duydukları doğal ihtiyaç, kolaylıkla ulaşılabilen gey seksiyle birleştiğinde, kafası karışık insanları hızlı bir biçimde gey kimliğine yönlendiriyor. Aslında yetişkin homoseksüel danışanlarımdan pek çoğu, homoseksüellik deneyimi yaşayana kadar hep heteroseksüel olduklarını var saydıklarını söylüyor. Bu deneyimden sonra ise hissettikleri hazzın, gey olmalarının bir kanıtı olduğuna inanmışlar.

Amerika'da Cinsellik (Seks in America) adında, ulusal çapta yapılmış bir araştırma, yetişkin erkeklerin sadece %2-3'ünün homoseksüel olduğunu ama %10-16 oranında yetişkin erkeğin, hayatlarının önceki bir döneminde homoseksüel bir fazdan geçtiğini belirtiyor.[152] Peki bütün bu genç adamlar, bu geçiş döneminde gey programları veya okuldaki rehberlik uzmanları tarafından "gey" olarak damgalanmış olsaydı ne olurdu?

Büyük çaplı başka bir çalışma ise, 20 yaşındaki insanların dörtte birinin heteroseksüel veya homoseksüel olup olmadıklarından emin olmadığını bulmuştur. 1992 yılında yapılmış olan bu çalışma, 34.707 Minesotalı genç ile yapılmış ve prestijli bir dergi olan *Pediatrics*'de yayımlanmıştı.[153]

152 E. O. Laumann ve ark., *The Social Organization of Sexuality: Sexual Preactices in the U.S.,* (Chicago: University of Chicago Press, 1994).

153 G. Remafedi ve ark., "Demography of Sexual Orientation", s. 714-21.

Bu demek oluyor ki bir okulun, aynı cinse ilgi duyan bütün çocukları homoseksüel olarak damgalamaya ve desteklemeye fazlaca hevesli gey rehberlik servisi, çocukların dörtte birinde cinsel kimlik karmaşası bulacaktır. Ama bundan daha endişe uyandırıcı olan, bu tür çocukların daha 12 yaşındayken bir rehberlik uzmanı tarafından yanlış bir biçimde gey kimliğiyle tanımlanacak olmasıdır.

Cinsiyet karmaşası sorununun çok sık görülmeye başlamasının bir sebebi, medyanın çocukların önüne cazip gey imajlar koymasıdır. İnternet sayfaları, televizyonlar, filmler, rock müzik grupları, gençlik dergileri, hatta halk kütüphaneleri geyliğe arka çıkan mesajlar sunuyor. Bazı kafası karışık gençler için bütün bu mesajlar baştan çıkarıcı olabiliyor.

Geçenlerde 10'lu yaşlarında bir erkek çocuk, radyoda yayınlanan bir programdaki psikoloğu arayarak erkeklere ilgi duyduğunu ama bu durumun dinî inanışlarıyla çeliştiğini söylüyordu. Psikolog çocuğa, kendini "gey gençliğin" bir parçası gibi hissetmesi gerektiğini, eğer "doğuştan olan" gey kimliğini, dinî inanışlarıyla bağdaştıramıyorsa geyliği kabul eden başka bir dinî cemaate geçmesini tavsiye etti. Çocuğun kişisel tecrübelerinin, onun doğuştan homoseksüel olduğu manasına gelmesi ve cinsel duyguların dinî inanışlardan önce gelmesi gerektiği gibi varsayımlar kültürümüze sinmiş olan yanlış bilgileri ve ön yargıları göz önüne seriyor.

Ergenlik Çağındaki Erkek Çocuklar ve Riskli Davranışlar

Endişelenmek için çok sebep var.

Yakın zamanda sinir sistemini ve beyni inceleyen bilim adamları, ergenlerde görülen çok riskli alışkanlıkları daha iyi anlamaya başladılar.[154] Genç erkeklerde görülen, tehlikeli davranışları

154 "The Adolescent Brain: A Perilous Renovation", *Family Therapy Networker*, Ocak-Şubat 2001, s. 15.

deneme eğilimi, önceleri bir başkaldırı şekli olarak açıklanırdı. Ama artık uzmanlar bunun, beyinde meydana gelen bazı gelişimsel değişikliklerden kaynaklandığını biliyor.

Ergenlik döneminde beyin, tamamen yeniden şekilleniyor. Beynin kumanda merkezi olarak çalışan prefrontal korteks bölgesindeki sinir bağlantılarından yarıya yakını kaybediliyor. Bundan sonra karak verme mekanizmaları, beynin duygusal tepkileri yöneten başka bölgelerine kaydırılıyor.

Bir psikobiyolog, bu büyük değişikliklerin ergenleri daha fazla risk almaya meyilli hâle getirdiğini söylüyor. Bunlarla birlikte, ergenlik döneminde beyindeki dopamin oranı düşüyor. Bu da kişinin haz alma yetilerini azaltıyor. Sonuç olarak, 10'lu yaşlarını süren çocuklar, daha heyecanlı ve daha fazla haz veren şeyler yapmak adına içki, uyuşturucu ve riskli cinsellik gibi kendilerine zarar veren davranışlara yöneliyorlar.

Okullardaki Gey Rehberlik Programlarına Dikkat Edin

Demek ki oğlunuzun beyni onu, bu dönemde aptalca davranmaya yönlendiriyor olabilir. Bu durumda, bu dönem, okuldaki rehberlik servisinin çocuğunuzu gey topluluklarla tanıştırması için uygun bir dönem midir? Tam da oğlunuzun hormonları coşmuşken ve beyni onu risk almaya yatkın hâle getirmişken çocuğunuza bu yapılır mı? Buradaki ironiyi görmemek mümkün değil: Ünlü bir şahsiyet, elinde sigarayla görüntülendiğinde kötü örnek olmaması için hemen o sigarayı sansürleyenler, çocuklarımızın "kendi okullarında" çok daha ölümcül bir hayat tarzıyla tanıştırılmasına göz yumuyorlar!

Bu yazı yazılırken, insanlar güvenli cinsellik yöntemlerini bir kenara bıraktığı için San Francisco'da yeni HIV enfeksiyonu vakalarının sayısı, son üç yıl içerisinde iki kat artmıştı. *Los Angeles Times*'a göre, "Los Angeles ve diğer 5 şehirdeki her on gey ve bi-

seksüel erkekten biri HIV'li".[155] Büyük şehirlerde yaşayan Afrika kökenli Amerikalı genç geylerin durumu ise daha vahimdir. Bir başka rapora göre bu gençlerin üçte biri HIV pozitiftir.[156]

Los Angeles Times'ın, Los Angeles Bölgesi Sağlık Bölümü'nde 53 HIV pozitif gey ve biseksüel erkekle yaptığı çalışmaya dayanarak yazdığına göre, bu erkeklerin yarısı hamamlar ve kulüpler gibi kamuya açık yerlerde, birden çok eşle, bu eşleri HIV pozitif olduklarından haberdar etmeden ilişkiye girmişlerdir. Hatta bazıları prezervatif de kullanmamıştır. Los Angeles'da yapılmış AIDS'le ilgili bir başka araştırma, benzer bir biçimde, 113 biseksüel erkeğin %31'inin "HIV pozitif olduklarını öğrendikten sonra bile" riskli davranışlarda bulunmaya devam ettiğini ortaya çıkarmıştır.[157]

Los Angeles Times'da yayımlanmış bir başka makaleye göre ise San Francisco'daki gey ve biseksüel erkeklerde bel soğukluğu görülme sıklığı, son üç yıl içerisinde %44 oranında artmıştır. Los Angeles genelinde ise gey ve biseksüellerde görülen frengi vakaları %1,680 oranında artmıştır.[158] *Times* gazetesi diyor ki: "San Francisco, gey erkeklerin cinsel faaliyetleri açısından ülkenin açık ara lideri konumunda."

Bu haber başlıkları bir arada değerlendirilirse önemli bir şeye işaret ettikleri görülecektir. Bir yandan, ergenlerin beyinlerinin onları riskli davranışlara yönlendirdiğini biliyoruz. Öte yandan, genç geylerin gittikçe daha fazla korunmasız cinselliğe bulaştığını görüyoruz. Öyleyse eğitimciler, cinselliklerini sorgulayan çocukları, gey topluluklarına yönlendirmeden önce bir defa daha düşünmelidirler.

155 "L.A. Studies Show Increase in Risky Sex by Gay Men," *Los Anglees Times,* 17 Şubat 2001, s. 11.

156 D. Haney, "Young Gay Black Men Suffer High HIV Rates", *Associated Press*, 6 Şubat 2001.

157 a.g.e.

158 "HIV Rate Rising Among Gay Men in San Francisco", *Los Angeles Times*, 25 Ocak 2001, s. A3.

Okullar, çocukları içki ve uyuşturucudan uzak tutmak için çok uğraşıyor ve artık aynı şekilde, ergenlik çağındaki çocukların çok riskli bir hayat tarzıyla karşılaşmalarını ertelemekte bir hikmet olduğunu da görmeliler.

Cinsel Taciz ve Cinsel Kimlik Arasındaki Bağlantı

Bob Davies ve Anita Worthen gibi yazarların uyarılarını dikkate alacak olursak, homoseksüellik alışkanlıklarının çok erken yerleşmesinin erkeklerde hayatları boyunca sürecek sonuçlar doğurabileceğini göz önünde bulundurmalıyız. Davies ve Worthen aynı zamanda Exodus International'a başkanlık etmiş insanlar. Anita Worthen, şu anda gey hayat tarzının içinde olan oğlunun, 16 yaşındayken okuldaki rehberlik uzmanının cinsel tacizleri sonucu böyle bir hayat tarzını benimsediğini söylüyor. Davies ve Worthen diyor ki:

> Cinsel istismar, yetişkinlikte ortaya çıkan lezbiyenliğin en önemli şekillendiricisi... Gey erkeklerin geçmişinde de cinsel istismara sık rastlanır. Bir din görevlisinin de belirttiği gibi, yardım talep eden erkeklerin birçoğu geçmişte (özellikle bir erkek tarafından) cinsel istismara uğramıştır.
>
> Cinsel istismar vakalarının çoğunluğunda istismarcı, karanlık sokak köşelerinde çocukları sıkıştıran bir yabancı değil de aile üyesi bir erkek veya güvenilen, yakın bir arkadaştır. Bazı ender rastlanan durumlarda istismarcı, kurbandan daha yaşlı bir kadın olabilir. Ayrıntısı ne olursa olsun, bir insanın güveninin o kadar derinden yaralanması, hayat boyu süren ve kişiliğinin her yanına sinen bir yıkıma sebep olur. Erkek çocuklarda (faili daha yaşlı bir erkek olan) cinsel istismar, beraberinde cinsel kimlikle ilgili büyük bir kafa karışıklığı getirir. Kurban "O neden beni öyle çekici buldu?" diyerek kendini yer durur. "Yoksa benimle ilgili yanlış olan bir şeyler mi var?" diye düşünür. Defalarca istismar edilmiş erkek çocuklar, bu durumdan bir miktar fiziksel haz alırlar. Bu cinsel haz ve fiziksel yakınlık duygularını, diğer erkek çocuklarla ilişkiye girerek tekrarlamak isteyebilirler.[159]

159 Anita Worthen ve Bob Davies, *Someone I Love is Gay,* (Downers Grove, III,: InterVarsity Press, 1996), 6. Bölüm.

Bir başka kapsamlı çalışma, çocuklukta cinsel tacize maruz kalmanın, ilerleyen yaşlarda kendini gey veya lezbiyen olarak tanımlama ihtimalini üç kat artırdığını bulmuştur.[160] Yine bir çalışma, kendini homoseksüel olarak tanımlayan erkek çocukların, heteroseksüel çocuklarla kıyaslandığında, çok daha fazla oranlarda, ergenlik öncesinde başka erkeklerle ilişkiye girdiğini ortaya koymuştur.[161] *Archives of Sexual Behaviour* (*Cinsel Davranış Arşivi)* adlı dergide yakınlarda yayımlanmış bir makale ise psikoterapi almayan 942 yetişkin içerisinde homoseksüel erkeklerin %46'sının, lezbiyenlerin ise %22'sinin homoseksüel cinsel tacize uğradığını belirtmiştir. Heteroseksüel erkekler için bu oran %7, heteroseksüel kadınlar içinse %1'dir.[162] Bütün bu çalışmaları göz önünde bulundurursak, erken yaşlarda yaşanmış cinsel travmalarla sonradan ortaya çıkan homoseksüel yönelimler arasında bir bağ olduğunu fark ederiz.

Bir yetişkin tarafından cinsel istismara uğramış olan çocuk korku, heyecan, erotik haz ve öfke gibi karışık duygular yaşar. Bu duygular üst üste eklenince çocuk kendini boğuluyormuş gibi hisseder. Tacize uğrayan çocukların önemli bir kısmı, büyüyüp yetişkin olduklarında bu tarz cinsel ilişkileri gençler ve çocuklar üzerinde deneyerek bu defa kendileri tacizci rolünü üstlenirler. Bu tür karmaşık duygular, kontrol kurma ve baskın olma rolleri çerçevesinde dönen cinsellikler, gey kültüründe sıklıkla gördüğümüz sadomazoşizme ve "deri bar" gibi maskulen temalara da kaynaklık eder.

160 Laumann ve ark., *Social Organization of Sexuality*, s. 344.

161 Martin Mansovitz, "Early Sexual Behaviour in Adult Homosexual and Heterosexual Males", *Journal of Abnormal Psychology* 76, (1970): 396-402.

162 M. Tomeo, "Comparative Data of Childhood and Adolescence Molestation in Heterosexual and Homosexual Persons", *Archives of Sexual Behavior* 30, no. 5 (2001): 535-41.

Pedofili Hakkında Yapılmış Çalışmalar: Önemsenmeyen Noktalar

Geçtiğimiz birkaç senede, kendilerinden yaşlı erkeklerle cinsel ilişkiye girmiş erkek çocukların, bu ilişkilerden zarar görmediklerini iddia eden çalışmalar ortaya çıktı. Bunlardan biri, Bruce Rind'in Amerikan Psikiyatri Derneği (APA) tarafından yayımlanan çalışması. Rind'in başyazarlığını yaptığı bu makale, radyoda program yapan Dr. Laura Schlessinger tarafından kamuoyuna duyurulunca tam bir skandala yol açtı. Dr. Laura'nın makaleye yönelttiği öfke dolu eleştiriler, APA'nın Kongre tarafından uyarılmasına sebep oldu.

Rind'in yaptığı ikinci bir çalışmada, öz saygı ve pozitif cinsel kimlik, 12-17 yaş arası erkeklerden oluşan bir kontrol grubunda, daha büyük bir erkekle ilişkiye girmiş olanlarda ve olmayanlarda aynı çıktı. Rind, "en genç çocukların, gruptaki yaşça büyük diğer erkek çocuklar kadar olumlu ve istekli olduklarını" söylüyor. Yani kendilerinden yaşlı erkeklerle ilişkiye giren erkek çocukların (bu çocuklar şimdi üniversite çağında gençlerdir) bu duruma gösterdikleri tepki, "temelde olumlu" bulunmuştur.[163]

Rind, ahlaki çağrışımlarından ötürü "cinsel istismar" veya "taciz" kavramlarını kullanmıyor. Bunların yerine, değerler açısından nötr sayılabilecek ADSR (*age discrepant sexual relations*), yani "çiftler arasındaki yaş farkının fazla olduğu cinsel ilişkiler" terimini kullanıyor. Rind'in yaptığı bu ikinci çalışma, homoseksüellerin yaşadığı "karşılıklı rızaya dayalı" pedofilinin psikolojik olarak *zararlı olmayabileceği* görüşünü güçlendirmeye yaradı.

Bu çalışmaların, yanlış göstergelere baktıkları için bir "zarar" bulamadıklarını bir kenara koyacak olsak bile, "bu tür ça-

163 Bruce Rind, "Gay and Bisexual Adolescent Boys` Sexual Experiences with Men: An Empirical Examination of Psychological Correlates in a Nonclinical Sample", *Archives of Sexual Behavior* 30, no. 4, (2001): 345-67.

lışmaların nasıl kullanılacağı" daha önemli bir soru olarak önümüzde duruyor.

Bu çalışmaların, "rızaya dayalı cinsel ilişki" yaşını aşağı çekmek için ve çocuk istismarcılarının cezalarını hafifletmek için kullanılacağı çok açık. Böyle çalışmalar, daha yaşlı erkeklerin, erkek çocuklarla ilişkiye girmelerinde, en azından bu ilişki çocuğun rızasına dayalı olduğunda, psikolojik bir zararın olmayacağını iddia ederek pedofiliyi yasadışı olmaktan çıkarmaya çalışıyor. Demek ki Rind'inki gibi çalışmalar, mahkemelerde pedofilinin normalleştirilmesi için öne sürülecek "sağlam deliller" arasında yerini alacak.

1994 yılında, APA'nın tanı el kitabında (DSM-IV) pedofili yeniden tanımlanmıştı. Buna göre pedofil, ancak davranışlarından dolayı üzüntü yaşıyorsa ve yaptıkları, iş yaşamını ve sosyal ilişkilerini olumsuz etkiliyorsa bir ruh hastalığına sahip sayılabiliyor. APA durumu bu şekilde tanımlayarak kasıtsız da olsa psikolojik olarak "normal" sayılabilecek bir pedofil tarifine kapı aralamış oldu. Tanı el kitabı yeniden gözden geçirilirken, muhtemelen kamuoyundan gelen rahatsız edici eleştiriler sonucunda, bu tanım yeniden gözden geçirilmiş ve orijinal pedofil tarifine dönülmüştür. Orijinal tarife göre, pedofilik arzularla hareket eden *herkes*, bir ruh hastası olarak tanımlanıyor.

Anne babalar, psikolojinin her zaman "değer" yüklü bir iş olduğunu göz önünde bulundurmalıdır. Topladığımız bilgileri değerlendirme şeklimiz, hem kendi dünya görüşümüze hem de çalışmadan neyi bulmayı umduğumuza bağlıdır. Bundan da önemlisi, neyin psikolojik sağlığı temsil ettiğine karar verirken psikolojik, manevi ve karakter özelliklerinin kesiştiğini unutmamalıyız. Yani psikolojinin, psikolojik sağlığı irdelerken değer yargılarından kaçınması mümkün değildir.

Diyelim ki bir araştırmacı, gerçekten cinsel istismara uğramış erkek çocukların, bu istismarı yaşamamış erkek çocuklar gibi

"kendine güvenen insanlar" olduklarını buldu. Yine de bu iki grup çocuğun arasında kıyaslanabilecek karakteroloji (öz yapı bilimi) ve maneviyat gibi başka farklılıklar olabilir. Örneğin, cinsel istismara uğramış çocukların, sonraki hayatlarında ahlaki değerler açısından daha zayıf olup olmadıklarını merak edebiliriz. Ya da çocukluklarında sahip oldukları inançlarını bir kenara bırakıp manevi gelişimlerinin sekteye uğramış olup olmadığını araştırabiliriz. Bütün bunlar da "zarar" sayılmaz mı? Bu çocuklar, cinsiyet ve jenerasyon farklılıklarını anlamada daha fazla sıkıntı yaşamış olamazlar mı? Cinsel istismara uğramış çocukların düzgün cinsel hayatları olabilmiş midir, yoksa tuhaf ve güvenilmez cinsel eylemlere mi saplanmışlardır? Uğradıkları cinsel istismarı, kendilerinden daha genç erkek çocuklar üzerinde tekrarlamaya çalışmışlar mıdır? Bunların hiçbiri, pedofilide "çok küçük zararlar bulan veya hiç zarar bulmayan" çalışmalarda ölçülmemiştir. Bu tür çalışmalar kolaylıkla, *taciz edilmiş ve edilmemiş erkekler arasında bir fark olmadığı* yanılgısına çanak tutuyor. Böylelikle pedofilinin zararsız olduğunu savunmuş oluyorlar.

Cinsel Çeşitliliğe "Değer Vermek" ya da Cinsel Çeşitliliği "Hoş Görmek"

Ergenlik çağındaki çocuklar, genellikle gey kimliğinin sosyopolitik yönleri karşısında büyülenirler. Buna ek olarak "ezilenlere yardım etme" mücadelesi bir fikir olarak onlara çok çekici gelir. Ergenlerin duygusallığının farkında olan gey destekleyicisi programlar, gençleri kendi kişisel meselelerinin yanı sıra bu geniş politik amaca hizmet etmeye çağırır. Yani gençlikte yaşanan kişisel meseleler bu çerçevede ayrı ayrı ele alınmak yerine, gençler topyekûn bir biçimde gey politik hareketiyle güçlerini birleştirmeye yönlendirilir. Gençler bu sebeple, "Toplum baskısı, benimle, mümkün olan mutluluğun arasına dikilmiş bir engeldir" şeklinde bir inanışa kapılır.

Birçok okul programı, ki buna California'nın Proje 10'u dâhildir, öğrencilere cinsel çeşitliliği sadece "hoş görmeyi" değil, bundan bir adım öteye giderek cinsel çeşitliliğe "değer vermeyi" öğretiyor. Bir yandan bu programlar, meşru bazı endişeleri gidermeye çabalıyor. (Örneğin, cinsel kimlik karmaşası yaşayan çocukların ihtiyaçları gibi.) Öte yandan, bu programlar, duygusal desteğin ötesinde, aktif bir biçimde gey hayat tarzının reklamını yapıyor. Böylece bu programlar, homoseksüelliğin normal bir cinsel çeşitlilik olduğunu iddia ederek birçok ailenin değer yargılarına doğrudan doğruya karşı çıkmış oluyor.

Proje 10'da öğrencilerin yönlendirildiği kuruluşlar, Gey ve Lezbiyen Hizmetleri Merkezi gibi hep geyliği destekleyici kuruluşlar oluyor. Ama bu kuruluşlar, homoseksüelliğe *direnmeye* çalışan çocuklara nasıl yardımcı olabilir? Bu gruplar çocuklara, geyliğin "kim olduklarını" tanımladığını ve değişimin mümkün olmadığını telkin ediyor. Niçin Proje 10'un böyle sorunlar yaşayan çocukları yönlendirdiği kuruluşlar arasında eski geylere yardım eden dinî kuruluşlar ve rehberlik merkezleri yok?

Proje 10 için hazırlanmış el kitabı, amacın "öğrenci, öğretmen ve idarecileri, bu azınlık gençlik grubunun varlığı, özel ihtiyaçları ve endişeleri konusunda eğitmek" olduğunu yazıyor.[164] Ama aslında Proje 10'un hedefi öğrencileri, öğretmenleri, okul aile birliklerini ve anne babaları geleneksel etik değerlerden *uzaklaştırmaktır*. Bu hedefe, homoseksüellik hakkındaki düşünceler değiştirilerek ve dinî ve ailevi otorite yok edilerek ulaşılmaya çalışılıyor. Kesin olan bir şey varsa o da, Proje 10'un gey destekleyici felsefesini kabul etmeyen anne babaların bariz bir ayrımcılığa uğrayacağı ve zorlu bir savaşa sokulacağıdır.

Eski geyleri bünyesinde toplayan dinî kuruluşların liderleri, bu tür programlara karşı olduklarını dile getiriyorlar. Exodus International'dan Bob Davies, gençleri gey dünyasına yönlendirme-

164 Los Angeles Unified School District, *Project 10 Manual,* 1987.

nin apaçık bir ahmaklık olduğunu söylüyor. Davies, “Hangi anne baba, öğretmen, arkadaş veya dinî lider, bir çocuğu; hayatını tehlikeye sokacak davranışlara teşvik eder?” diye soruyor. Alan Medinger de, “Kafası karışık bir çocuğu, kendisini öldürebilecek bir hayatın içine atmak kesinlikle bir suçtur” diyor.[165]

Eğer çocuğunuzun cinsel yönelimi ile ilgili bir endişeniz varsa bunu çocuğunuzla konuşmaktan çekinmeyin. Konuyu gündeme getirmeye çalışın. Çocuğunuzun aslında yardım istemekte olduğunu bile fark edebilirsiniz.

Bir anne bana bir defasında, “Oğlumun yatağının altında gey pornosu içeren dergiler buldum. Oğlum, orayı süpürdüğümü gayet iyi biliyor” demişti. Bu genç adamın, anne babasına, doğrudan doğruya açamadığı bir konuyu bu yolla bildirmek istediği çok açıktı. İstisnasız bütün ergenler, cinsellikle ilgili verdikleri mücadeleyi anne babalarının öğrenmesinin kendilerine bir rahatlama sağladığını itiraf ederler.

Dave’in Hikâyesi

Dave 16 yaşında. Gey olan babası New York’taki bir gey mahallesinde oturuyor. 8 ve 11 yaşları arasındayken Dave, amcası tarafından cinsel tacize uğramış. 12 yaşındayken anne ve babası boşanmıştı. Dave, annesi ve üvey babası ile birlikte yaşamaya başlamış. Dave’in annesi çok ilgili bir anne olmasına karşın, aynı zamanda çok müdahaleci ve baskın bir insan. Üvey babası ise pek evde bulunmayan bir adam; vaktini genellikle dışarıda, bowling ya da golf oynamak gibi hobileriyle meşgul olarak geçiriyor. Dave’in terapisinde en fazla uğraştığımız sorunlardan biri, annesini geri çekilmeye ikna etmek oldu. Böylece Dave, kendi kimliğinin farkına varabilecekti.

Dave, bir yerden sonra annesinin kontrol manyaklığından, üvey babasının bitmek bilmeyen eleştirilerinden ve ağabeyinin kendisine

165 Linda Nicolosi, “Pamphlet to Schools Discourages Reorientation Therapy”, *NARTH Bulletin*, Nisan 1999, s. 1.

sürekli kötü davranmasından o kadar bezmişti ki evden kaçtı. New York'a, öz babasının yanına gitti. Orada babasıyla ve babasının arkadaşlarıyla iki hafta geçirdi. Böylelikle Dave, New York gibi bir metropolde, gey yaşam tarzının nasıl bir şey olduğunu yakından görme fırsatına sahip olmuştu. Orada gördükleri midesini bulandırmıştı. Hamam sefalarından, pornodan ve bir gecelik ilişkilerden midesi kalkmıştı. Annesinin evine döndüğünde, aynı cinse ilgi duyuyor olsa bile, gey hayat tarzının kendisine göre olmadığına ikna olmuştu. Ve kesinlikle değişmesi gerektiğini düşünmeye başlamıştı.

Dave, dindar bir Hristiyandı. Bu yüzden gittiği kilisenin papazıyla yakın bir iş birliğine girdik. Papaz, Dave'in problemini ve erkeklerle arkadaşlık etmeye ihtiyaç duyduğunu anlayabildi. Bu yüzden Dave'i kilisenin gençlik örgütüyle bağlantıya geçirdi. Böylelikle Dave bir yaz kampına katılabildi ve bir beyzbol takımında oynama fırsatı yakaladı. Kilisenin gençlik örgütünün başındaki kişi, Dave'i, kiliseye gelen diğer erkek çocukların grup aktivitelerine dâhil etti.

Dave atletik bir yapıda değil. Ama yine de kendine güven duyması için cesaretlendirilmeye başlandı. Dave, kilisenin spor merkezinde vakit geçirerek evdeki gerginliklerden uzak durabiliyor. Danışma seanslarımızda, erkekliğini benimseme ihtiyacının bir kısmını üvey babasının kendisine sağlayabilecek yeterlilikte olduğunu fark etti.

Dave'e, kendisine çekici gelen bir erkek portresi çizmesini söylediğimde bana aşırı maskulen, Süpermen gibi bir erkek resmi çizmişti. Erkek figür çok kaslı ve fizikçe sağlamdı. Resimden taşan bir erkeklik vardı. Çizdiği resmi anlatırken Dave, "20'li yaşlarında, kaslı, yakışıklı, atletik, maneviyatı güçlü, espirili ve dışa dönük. Flört etmekten hoşlanıyor ve onun yakınında bulunmak çok eğlenceli... İnce fikirli ve nazik ama aynı zamanda gerektiğinde agresifleşebiliyor. Kızlarla eğlenmek ve gülmek için flört ediyor, yani çok popüler. Gömleğini çıkarmış ama tamamen çıplak olup olmadığını bilmiyorum. Tamamen ve yalnızca heteroseksüel" ifadelerini kullanmıştı.

Dave, resmi yarım bıraktı. Bana söylediğine göre figürün cinsel bölgesini nasıl çizmesi gerektiğini bilmiyordu. Orada bir boşluk bırakmıştı. Çünkü ona göre resimdeki figüre sadece şort giydirmek "iğrenç" görünürdü. Bence onun bu hâli, kendi cinselliği ile ilgili yaşadığı çelişkileri çok güzel ortaya koyuyordu. Erkek cinselliği söz konusu olduğunda bocalıyordu ve bu cinselliği nasıl uygun bir biçimde sunabileceğini bilmiyordu.

"Kötü Vücut" İmajı ve Homoseksüel Arzular

Başka bir genç adam portresini, 15 yaşındaki narin bir erkek çocuk çizmişti. Çocuğa, "Matthew" diyelim. Matthew bu resimde, âşık olması en muhtemel erkek tipini çizmişti. Çizdiği muhteşem figür, 20-25 yaşları arasındaydı ve "çırılçıplaktı". Matthew çizdiği figürü şöyle tarif ediyordu: "Güçlü ve gerçekten maskulen. Dış görünüşü kusursuz. Sığ biri değil ve anlayışlı. Onu sokakta görsem mükemmel olduğunu düşünürüm. Ama gerçekte onu tanımıyorum. Çünkü o, aynı zamanda çok esrarengiz. Yani benim olmadığım her şey olan birisi gibi. Bir erkekte olmasını istediğim her şeye sahip. Yani bir rol modelde ne ararsanız onda var."

Homoseksüellerde "kötü vücut" imajı çok yaygındır. Dr. Richard Friedman ve Dr. Lenore Stern, psikoterapi almayan 17 homoseksüel erkek üzerinde çalışmıştı. Bu erkeklerin 13 tanesi, gençlik dönemlerinde, vücutlarıyla ilgili kapıldıkları olumsuz düşüncelerle uğraşmıştı. 10 tanesi, kendilerini yumuşak ve sarkık vücutlu olarak tanımlamış ve hepsi fiziki görünümlerinin "kıza benzediğini" söylemişti. Bu erkeklerin hepsi, vücutlarının kolaylıkla zarar görebileceğine inanıyordu. Bu yüzden hepsi, hareketli sporlara bulaşmaktan ve fiziksel olarak incinmekten çok fazla korkuyordu.[166]

166 Richard Friedman ve Lenore Stern, "Juvenile Aggressivity and Sissiness in Homosexual and Heterosexual Males", *Journal of the American Academy of Psychoanalysis* 8, no. 3, (1980): 433.

Aynı çalışmada, 17 erkekten 13'ü, çocukluk ve erken ergenlik dönemlerinde, başka erkek çocuklarıyla kavga etmekten kronik ve çok aşırı bir korku duyduklarını söylemişti. Öyle ki bu korku, onlarda çok yoğun bir paniğe sebep oluyordu. Araştırmacılar, "Akranlar arasında belli oranlarda gerçekleşen itiş kakışların, homoseksüellik ihtimalini azalttığını" belirtiyorlar. Yani diğer erkeklerin gücünü romantize etmek yerine, o gücü kendi içinde geliştirmeye çalışan çocuğun, homoseksüel olma ihtimali çok daha düşük oluyor.[167]

Geyliği İlan Etmek ya da Değişimin Peşinden Gitmek

Keith, David ve Matthew gibi çocuklar için "geyliklerini ilan edip etmemek", hayatları boyunca karşılaşacakları en önemli sorundur. Benim danışmanlık sunduğum kişilerin azımsanmayacak bir miktarı, terapiyi bırakıp gey kimliğine bürünmüştür. Ama Keith, David ve Matthew, bir yıllık bir bireysel ve grup terapisi sürecinde, aynı cinse duydukları ilginin doğası hakkında epeyce bilgi sahibi olmuşlardı. Kendi erkeksiliklerini derinleştirip heteroseksüel erkeklerle arkadaşlıklar geliştirdikçe homoseksüelliklerinin azaldığını fark etmişlerdi. Zamanla gey hayat tarzı onlar için bir seçenek olmaktan çıkmıştı.

Keith, bir defasında bana, "'Dışarıdaki' erkeklere çok imrenirdim. Onların cesur ve dürüst olduklarını, yani kendileri gibi olabildiklerini düşünürdüm. Şimdiyse kendim için istediğim şeyin bu olduğunu düşünmüyorum" demişti.

Homoseksüelliğe ergenlikte müdahale ediliyorsa bu müdahale, çok geniş bir tabana yayılmalı ve kişiselleştirilmelidir. Çünkü ergenlerin, aynı cinse karşı hissettikleri çekim çok farklı kaynaklardan besleniyor olabilir. Böyle ergenlerin, kadınlar hakkında çelişkili fikirleri olabilir ya da böyle çocuklar, erkek akranlarından korkuyor veya onları kıskanıyor olabilirler. Acımasızca alaya alınmak ve-

167 a.g.e., s. 437.

ya türlü lakaplarla çağrılmak ona, "herhâlde benim hakkımda söyledikleri şeyler doğru. Öyleyse gey olduğumu kabul etmeliyim." fikrini aşılayabilir. Bütün bunlar olurken, gey seksinin çok kolay ulaşılabilir olması, karar verme aşamasını daha zor bir hâle getirir. Gey seksinin aksine heteroseksüel arzuların tatmini, "birlikte çıkmak" gibi daha karmaşık sosyal ritüelleri gerektirebilir. Üstelik heteroseksüel ilişkilerde, reddedilme riski de daha fazladır.

"O şekilde doğmuş olmak" yanılgısı, birçok psikoterapisti de etkisi altına aldığı için terapistler, danışanlarına "doğal" heteroseksüel veya homoseksüel yönelimlerini kabul ettirmeye çalışıyorlar. Bu basit senaryoya göre, terapist, ergeni "kendini keşfetme" sürecinde destekliyor ve ona, kendi içinden gelen, önceden belirlenmiş cinsel yönelimini benimsetmeye çalışıyor. Böyle yapılarak da cinsel yönelimin doğuştan olduğu ve değişimin hiçbir şekilde mümkün olmadığı varsayılıyor. Bu bilimsel dayanağı olmayan, popüler mit, birçok insanı gey hayat tarzına sürüklüyor. Çünkü terapistler danışanlara, değişim umudu olmadığını söylüyor.

Aslında değişim kesinlikle mümkündür. *Psychological Reports (Psikolojik Raporlar)* adlı dergide yayımlanmış, yeni bir çalışma, (ki ben de bu çalışmaya katkıda bulunanlardanım) 882 erkek ve kadının homoseksüel yönelimleri konusunda iyi yönde ilerleme katetmiş olduklarını belirtiyor.[168] Dahası, aynı profesyonel dergide yayımlanmış bir başka çalışma da (bu çalışmanın da yazarları arasındayım) terapi yoluyla yeniden cinsel yönlendirmenin yapılabileceğine inanan ruh sağlığı uzmanlarının var olduğunu gösteriyor.[169]

168 Joseph Nicolosi, A. Dean Byrd ve Richard W. Potts, "Retrospective Self-Reports of Changes in Homosexual Orientation: A Consumer Survey of Cenversion Therapy Clients", *Psychological Reports* 86, (Haziran 2000): 1071-88.

169 Joseph Nicolosi, A. Dean Byrd ve Richard W. Potts,"Beliefs and Practices of Therapists Who Practice Sexual Reorientation Psychotherapy", Psychological Reports 86, (Nisan 2000): 689-702.

Ergenlerle Güvene Dayalı Bir İlişki Kurabilmek

Cinsel kimlik sorunlarıyla boğuşan gençlerde öfke, isyan ve incinmişlik duyguları buz dağının görünen kısmı gibidir. Ergenlik çağındaki çocuk, itaatkâr görünse bile, özel hayatının derinliklerine inmek isteyen bir yetişkin karşısında hayli şüpheci davranır. Çünkü gizlilik, böyle çocukların müdahalelere karşı geliştirdiği en güçlü savunma olmuştur. Bütün bunlardan dolayı, terapi esnasında hem anne babaya hem de terapiste yönlendirilmiş şüphe ve düşmanlıkla karşılaşmaya hazırlıklı olmalıyız.

Neyse ki ergenin kendini saklama arzularına baskın çıkan, sağlıklı bazı arzuları vardır. Bunlardan biri de, bir başka erkek tarafından fark edilmek ve anlaşılmaktır. Bunun böyle olduğuna defalarca şahit oldum. Yani homoseksüel yönelimleri olan erkeğin en çok korktuğu şey, aynı zamanda en çok arzuladığı şeydir. Böyle erkekler, bir başka erkek tarafından gerçekten "görülmek", fark edilmek isterler. Bu yüzden bütün tedavi çeşitlerinde, utancını veya çelişkili arzu ve hislerini saklama gereği duymaması için öncelikle ergen, koşulsuz bir şekilde kabul görmelidir.

Genç erkekler, aynı zamanda anne babalarından şu mesajı almak isterler: "Biz seni seviyoruz ve hayatta ne yaparsan yap, bu durum değişmeyecektir. Senin duygularına saygı göstermek ve senin bakış açını anlayabilmek için, tercihlerin ne olursa olsun elimizden geleni yapacağız. Fakat senin için en iyisini dilediğimiz için, değişim alternatifini ciddiyetle değerlendirmeni istiyoruz. Biz, gey hayat tarzının akıllıca bir seçim olmadığını düşünüyoruz."

Duygusal İhtiyaçları Cinsel Duygulardan Ayırmak

16 yaşında bir erkek çocuk, anne babasına gey olduğunu açıkladıktan kısa bir süre sonra bana getirilmişti. Çocuk, anne babasıyla terapiye gelmişti ama çok isteksizdi. Buna rağmen, terapinin üçüncü seansında bir dönüm noktasına geldik. Çünkü çocu-

ğa, "Bana ne zaman homoseksüel eğilimlerini en alt düzeyde yaşadığını söyleyebilir misin?" sorusunu yöneltmiştim.

Cevabı hemen yapıştırmıştı: "Futbol oynarken."

O andan sonra çocuk, diğer erkekler tarafından kabul edilmiş olduğunu hissettiğinde ve özellikle fiziksel düzeyde diğer erkeklerle bağlantıya geçebildiğinde, homoseksüel eğilimlerinin yok olduğunu fark etmeye başlamıştı. Sosyal tecrit, yalnızlık ve reddedilmişlik durumlarında, aynı cins fantezileri su yüzüne çıkarak onu meşgul etmeye başlıyordu. Genç adam, bu kendini tekrarlayan durum üzerinde derinlemesine düşündüğünde içkin ve doğuştan olduğunu düşündüğü şeyin, aslında cinsiyet yetersizliği duygularına verdiği durumsal bir tepki olduğunu fark etti.

Cinsiyet karmaşası yaşayan ergenlik çağındaki çocukların, genellikle astım gibi fiziksel bir engeli vardır. Bu tür engeller, çocuğun kafasında akranları tarafından tamamen kabul edilmeyeceği fikrini doğurur. Terapist ve anne babalar, ergene, bu engeli konusunda gerçekçi bir değerlendirme yapmada yardımcı olmalıdır. Çünkü genellikle fiziksel engellerin sebep olduğu kısıtlanma hisleri, daha zayıf irade göstermek için mazeretlere dönüşüyor. Çocuğun, bu engellerini saplantı hâline getirmesi, kendini diğer erkek çocukların eşiti olarak görememesine yol açıyor.

Tedavi süreci ilerledikçe gençler, aynı cinse duydukları ilginin aslında duygusal bir eksikliği gidermeye yönelik olduğunu fark ediyorlar. Bu eksiklik, çocuğun erkek ilgisine, sevgisine ve ondan kabul görmeye duyduğu, kesinlikle normal ve doğal (fakat karşılanmamış) ihtiyaçtan kaynaklanıyor. Homoerotik fanteziler ve romantik bağlanmalar, birçok ergen tarafından cinsiyet bütünlüğünü (erotikleşme sonucu yanlış yönlendirilmiş olsa da) onarıcı bir güdü olarak görülüyor.

Gey aktivistler, yıllar boyunca *onarım terapisi* kavramına öfke duydular. Bana, "Bizi bir arabaymışız gibi onarmaya çalışıyorsun" dediler. Aslında, burada kullanılan "onarım" kavramı, hastaya ya-

pılmış herhangi bir işlemi tarif etmiyor. "Onarım" aynı cinse duyulan ilgi için kullanılıyor ki bu da başlı başına sağlık yolunda atılmış bir onarım adımıdır. Aynı cinse duyulan duygusal ilgi, bir doyum arayışına işaret ediyor. (Zaten bu yüzden bu ilgi "onarıcıdır".) Ama kişi, eksikliği onarım işine, cinsellik yoluyla, yani son tahlilde tatmin sağlamayacak; tersine kişiyi umutsuzluğa sürükleyecek bir yolla yaklaşıyor.

Doğrusu birçok danışan, homoseksüelliğe onarıcı bir güdüyle yaklaşılmasını rahatlatıcı buluyor. Çünkü bu insanlar ilk defa "tuhaf", "garip" veya "sapkın" olmadıklarını; yanlış yönlendirilmiş bile olsalar, sadece doğal kimliklerini tamamlamaya çalıştıklarını görüyorlar.

Hem anne baba hem de terapist, ergene, aynı cinse karşı hissettiklerini konuşmak konusunda özgür olduğunu hissettirmelidir. Çünkü çocuğun, erkeklerle arkadaşlık kurmaya ve yakınlaşmaya karşı hissettiği özlem, normal ve sağlıklıdır. Bu tür duygular üzerine konuşmak önemlidir. Bu konuşmalar, utanç duyguları da uyandırmamalıdır. Ama bu duyguların cinselleşmesinin ne anlama geldiğini de konuşmalıyız. Çocuğunuz için bu özlemler ne anlama geliyor? Başka bir erkekte aradığı şey ne? Cinsellik, arkadaşlık arayışı içindeki çocuğunuzu nasıl raydan çıkarıp onun benlik duygularını değiştirebilir?

10'lu yaşlardaki çocuklara sık sık, "Homoseksüellik senin için ne demek?" veya "Bu tür davranışlardan ne kazanırsın?" diye sorarım. Çocuklar ise sıklıkla, aradıkları şeyin aynı cinsle fiziksel yakınlaşmayla pek alakalı olmadığını söylerler. Aksine aradıkları şey, aidiyet ihtiyacı ile ilgilidir. Böyle çocuklar, çok özel bir erkek arkadaşın hayatının ayrılmaz bir parçası olmak isterler.

Terapist veya anne baba, aynı zamanda, çocuğu homoseksüellik ile tanıştıran öğretmeni, medyada yer alan gey hikâyelerini veya web sitelerini mercek altına almalıdır. Bu öğretmenler veya rehberlik uzmanları, homoseksüelliğe prensipte karşı çıkmayı,

basit bir şekilde "homofobi"ye indirgeyerek göz ardı ediyor olabilirler. Veya bu eğitimciler, homoseksüellik yönelimi olan insanları "bir halk" olarak tanımlayarak gey hayat tarzına yöneltilmiş eleştirileri ırkçılıkla eş değer tutuyor olabilirler.

Ama vücutlarımız insan cinselliğinin amacı ve tasarımı hakkında hiç mi bir şey söylemiyor? Bir kişinin, pipetle bir şey içmek için ağzı yerine burnunu kullanması ne kadar normaldir? Vücutlarımızın karşıt cinsiyetlerden biri olarak tasarlanmasında ve heteroseksüel eşleşme için "mükemmel uygunlukta" olmasında açık bir hikmet yok mudur? Bütün bu fikirleri tartışmaya açmak hepimiz için faydalı olacaktır.

Popüler Yanlış Bilgileri Düzeltmek

10'lu yaşlardaki çocuğunuza, geylik hakkında uydurulmuş mitolojilerin aslını anlatarak da yardımcı olabilirsiniz. Geçenlerde, kendini gey olarak tanımlayan 19 yaşında bir genç bana gururla, Abraham Lincoln'ün de gey olduğunu söyledi. Ben, iyi ki bu söylentiyi daha önce duymuştum; genç adamı, tarihî gerçekler ışığında aydınlatabildim. Lincoln'ün yaşadığı zamanlarda hancılar, hanlarında konaklayan yolcuların, yattıkları yatakları başkalarıyla paylaşmalarını isterlerdi. Lincoln'ün bu şekilde başka erkeklerle aynı yatağı paylaşmış olması, onun gey olduğunu göstermez. Lincoln hakkında uydurulan bu bilgiyi, tarihin nasıl politize edildiğini anlatmak için kullanmıştım.[170]

Öyleyse ergenlerin eğitilmesi, aşağıda yazdığımız popüler fakat yanlış bilgilerin açıkça ve sabırla düzeltilmesini de içeriyor.

170 Kesin bilgiler olmadığı hâlde gey olarak tabir edilen diğer önemli şahsiyetler arasında Leonardo da Vinci, Michelangelo, James Dean, George Frederick Handel, Marlon Brando, Henry James, William Shakespeare, Sigmund Freud, Marilyn Manroe, Gustav Mahler, Greta Garbo, Henry David Thoreau, Leo Tolstoy, Napoleon Bonaparte, Johann Wolfgang von Goethe, Amelia Earhart, Claude Debussy ve Robert Louis Stevenson vardır.

- "Cinsel yönelim biyoloji tarafından belirlenir. Bir kişi geyse hep öyle kalacaktır." Aslında geçmişte gey olan birçok insanın hayatı bunun tam tersi bir sonucu gösteriyor.
- "Gey erkeklerin uzun dönemli ve tek eşli ilişkileri olabilir." Artık gey araştırmacılar bile cinsel açıdan sadakat beklentisinin gey ilişkilerini uzatmak yerine yıktığını kabul ediyor.[171]
- "Tarihteki bütün diğer kültür ve toplumlar, homoseksüelliği kabul etmiştir. Bizim toplumumuz homofobik olan tek toplumdur." Aslında geçmişte hiçbir toplum, homoseksüelliği, heteroseksüellikle aynı statüye yükseltmemiştir.
- "Hayvanlar da homoseksüeldir." Biyologlar, hayvanlarda görülen aynı cinsle ilişkiye girme davranışlarını, tutsaklığın verdiği stres, biyolojik kirlilik, evcilleşme, karşı cinsin etrafta olmaması, hormonal oynamalar, çiftleşme çağrılarının veya kokuların yanlış yorumlanması, baskınlığın bir ifadesi ve olgunlaşmamış cinsel oyunlar gibi birçok faktörle açıklıyor. Ama bu demek değildir ki bu davranışlar normal kabul edilmelidir.[172]
- "Cinsel yönelimi değiştirmeye çalışmak tehlikelidir. Böyle uğraşlar, sonunda mutsuzluk, depresyon ve intihar eğilimi yaratabilir." Değişmeyi başaramamanın getirdiği ciddi depresyonlar, aslında ihtimal dâhilindedir. Bu durum, alkolizm, obezite, anoreksia ve uyuşturucu tedavileri başarısızlığa uğradığında da aynen böyledir. Ama riskleri daha iyi bir bağlama oturtursak intihar girişimlerinin, ki-

171 D. MCWhirter ve A. Mattisonm, *The Male Couple: How Reloationships Develop*, (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1984).

172 *Biological Exuberance: A Study of Diversity* adlı kitabın bir eleştirisi için bkz. James Phelan, "Is Homosexuality Normal for Some Animals?", *NARTH Bulletin*, Ağustos 1999, s. 19.

şiye değişemeyeceğinin söylenmesiyle de tetiklendiğini görebiliriz.[173]

- "Homoseksüel yönelimi olan insanlar, cinsel tercih gibi küçük bir ayrıntı dışında, duygusal ve psikolojik olarak heteroseksüellerle her konuda aynıdır. Bir grup olarak homoseksüeller, en az heteroseksüeller kadar sağlıklıdır." Gerçekte, homoseksüel erkek ve kadınların daha fazla intihara giriştiği, daha fazla uyuşturucu kullandığı ve daha fazla psikiyatrik bozukluklarla uğraştığı tespit edilmiştir.[174]

Bunlar ve bunlar gibi birçok mitle ilgili gerçekler, eğitim yoluyla ve doğru bilgilendirme ile aşılanmalıdır. Hayat tarzıyla ilgili çok önemli bir tercihte bulunacak olan her genç, geleceği hakkında doğru bir karara varabilmek için doğru bilgilendirilmeyi hak eder.

Gey ve Homoseksüel Arasındaki Farklar

Homoseksüelliğin iyileştirilmesinde, etiketler arasındaki ayrımları netleştirmek önemlidir. Bir kişinin homoseksüel duygular yaşıyor olması, onu gey olarak nitelendirmeye yetmez. *Homoseksüellik* gibi cinsel yönelimi tarif eden bir kavramın aksine, *geylik* sosyopolitik bir kimliğe işaret eder. Geyliğin iddiası, "Bu, benim; benim gerçeğim; aynı cinse duyduğum ilgiyi, hiçbir içsel çelişkiye düşmeden yaşayabilirim"dir.

Aynı cinse ilgi duyan her insan gey kimliğini benimsemez. Homoseksüelliğin ve geyliğin birbirine karıştırılması, popüler bir kültürün toplumumuzda ve gittikçe devlet okullarında pompalan-

173 John ve Anne Paulk, *Love Won Out,* (Wheaton, III.: Tyndale house, 1999).

174 T. Sandfort ve ark., "Same Sex Sexual Behavior and Psychiatric Disorders: Findings from the Netherlands Mental Health Survey and Incidence Study (NEMESIS)", *Archives of General Psychiatry* 58, (2001): 85-91.

ması sonucu ortaya çıkmıştır. Cinsel çelişkiler yaşayan erkek çocukların, maskulen kimliklerinde hissettikleri aşağılık duygularıyla ve yaşadıkları cinsel karmaşayla özdeşleşmeleri teşvik ediliyor. Böylece, aynı eksiklikten mustarip olan başka insanlarla güçlerini birleştireceklerdir. Fakat gençler böyle davranarak, yani toplumun büyük çoğunluğundan kendilerini ayırarak, toplumun sadece %2 ila %4 arası bir kesimine tekabül eden bir azınlığa dâhil oluyorlar. Yani cinsiyet problemi yaşayan gençler, kendilerini toplumun %96 ile %98 arası çoğunluğundan dışlamış oluyorlar.

Bazı belli başlı sebeplerden ötürü, “gey çocuk” ve “gey genç” kavramlarına itiraz ediyoruz. Çocuklar ve gençler, kişisel kimliklerini, özellikle de cinsel kimliklerini tam anlamıyla anlayamayacak kadar küçük bir yaştalar. Gey kimliğine bürünmenin hayat boyu devam edecek olan sosyal ve sağlıkla ilgili etkilerini anlayabilecek yaşta kesinlikle değiller.

Ayrıca göz önünde bulundurmamız gereken, bir başka felsefik sorun var: Bazı insanlar, “gerçekten” homoseksüel midir; yoksa hepimiz heteroseksüel olarak tasarlanmışken bazı insanlar bir homoseksüellik problemi mi yaşamaktadır? Psikolojik bir eksiklik üzerine meşru bir kimlik kurulabilir mi? Bu, bilimsel bir konu olmaktan çok, felsefik bir konudur.

Ergenlik çağındaki bir gencin, kendini alelacele “gey” veya “lezbiyen” olarak tanımlamasına önayak olmak yanlıştır. Yani sizler de 10’lu yaşlardaki çocuklarınıza, kendilerini “gey” veya “lezbiyen” olarak etiketlemeden önce bu etkiletmenin ne anlama geleceğini etraflıca anlatmalısınız. Dear Abby ya da Ann Landers köşelerinde ne yazarlarsa yazsınlar, çocuklarınız her zaman seçeneklerini sınırlamamaya yüreklendirilmelidir.

Bir Ergenin Kalbinden Geçenler

Brian, 15 yaşındayken 6 ay boyunca aşağıdaki günlüğü tutmuştu. Günlükten yapacağımız alıntılar, genç bir erkeğin kendi-

ni ne kadar yalnız hissedebileceğini kanıtlıyor. Brian, hayalleri ve gerçeklikten kaçışı; sevilmemişlik, keder ve yalnızlık hisleriyle baş edebilmek için kullanıyor. Hayalleri hep "bir grup arkadaş" veya kendisini gerçekten çok seven bir erkek üzerine. Hayalini kurduğu erkek, aslında kendisinin idealize edilmiş hâli. Yani daha güçlü ve daha fark edilebilir bir erkek.

Reddedilmişlik, sevilmemişlik ve kendini beğenmeme hislerinin ve acı dolu yalnızlığın yanı sıra depresyon, Brian'ın kronik problemi. Günlüğünü siz sevgili okurlarla paylaşmaya istekli olması, onun samimi cömertliğini gözler önüne seriyor. Bu günlük, yıllarca akranları tarafından dışlanmış bir gencin, çok özel bir genç adam tarafından sevilmeye ve değer verilmeye karşı hissettiği yoğun ihtiyacı anlatıyor.

Brian, bireysel ve grup terapilerine devam ettikçe, diğerlerine ulaşma ve aynı zamanda o insanlardan savunmacı bir biçimde kopma isteği arasında yaşadığı gelgiti çok iyi anlatır olmuştu.

6 Nisan. Yine bir sürü arkadaşım olduğunu hayal ettim. Keşke önemseyebileceğim ve sevebileceğim birisi olsa ve o çok özel birisi de bana karşı aynı şeyleri hissetse... Bu kişi, benden uzun boylu, yapılı ve çok yakışıklı olmalı. Bana kendimi güvende, seviliyor ve isteniyor hissettirmeli.

9 Nisan. Başka bir erkeği sadece öpmek ve beni seven birisi tarafından şefkatle kucaklanmak nasıl olurdu acaba? Esmer, sarışın, kumral her türlü erkeği seviyorum. Ama maalesef erkek güzelliğini arzu dolu bakışlarla ve gerçekleştirilemeyen fantezilerle uzaktan izlemekten başka bir seçeneğim yok.

20 Nisan. Neden olduğunu bilmiyorum ama son günlerde biraz depresifim. Okulda sanki herkes her şeyi birlikte yapıyor; bir tek ben yalnız başıma bir köşede duruyorum. Benim nasıl olursa olsun birine ihtiyacım var. Beni kollarıyla sımsıkı saracak ve yüceltecek birini arıyorum. Böylece kendimi emniyette, seviliyor ve isteniyor gibi hissedebilirim.

Her gün daha fazla yalnızlaşıyorum. Keşke rüyalarım gerçek olsa; bütün o arkadaşlar beni çevrelemiş olsa. Keşke ama keşke kendisine "Seni seviyorum" dediğimde bana "Ben de seni seviyorum" diye cevap verecek birisi olsa.

19 Mayıs. Bugün çok acayip sıkıldım. Bütün gün televizyon izledim ve başka yapabileceğim bir şey aklıma gelmedi. Yeni öğretmenimiz Bay Jackson hakkında düşündüm durdum. Ne muhteşem bir adam! Onda beni çeken şeyin ne olduğunu bilemiyorum. Sanırım tam ihtiyaç duyduğum gibi bir erkek olması bana çekici geliyor. Çok hoş, tatlı ve bana dünyada var olduğumu hissettiriyor. Uzun zamandır, hiç kimsenin benim varlığımın bile farkında olmadığını düşünüyorum.

5 Temmuz. İlk grup terapisi seansıma girdim. Çok heyecanlıydım. Ama gruptan insanlar konuşmaya başladıkça onların, duygularıma tercüman olduğunu fark ettim. Duygularımı ve hissettiklerimi anlayabilen insanlarla birlikte olmak bana gerçekten iyi geldi.

Gruptakilerden biri -adı Tom- çok doğru bir şey söyledi. Gey bir erkeğin kendini boşlukta hissettiğinde yapabileceği iki şey olduğunu söyledi. Ya oturup abur cubur yer, ki bu yedikleri cinselliği temsil eder. Ya da kendini sağlıklı besinlerle besler, ki bu besinler duygusal arkadaşlığı temsil eder. Yani böyle bir adam abur cubur yerse kendini kısa vadede mutlu eder ama uzun vadede birçok sağlık sorunuyla karşılaşır. Ama sağlıklı besinler, uzun vadede daha faydalı olacaktır. Tom'un doğru söylediğini düşünüyorum.

21 Temmuz. Şimdi grup terapisinden çıktım. Bu seansta ben çok konuştum. Bir sürü problemim var ve herkes bana yardımcı olmaya çalışıyor. Bu da benim çok hoşuma gidiyor. Çünkü herkes, ne söylediğimi gerçekten anlayabiliyor ve elinden geldiğince bana yardımcı olmaya çalışıyor.

Heteroseksüel erkeklerin de desteğine gerçekten ihtiyacım var. Ama onlara terapiyle değişmeye çalıştığımı söylesem bile beni anlayamayacaklarından korkuyorum.

25 Temmuz. Olmayan bir erkek hakkında fanteziler kurup duruyorum. Bu erkeğin adı "Adam". Nasıl göründüğünü, rüyalarım dışında

pek kafamda canlandıramıyorum. Yine de onun hakkında düşünmek beni mutlu ediyor. Sanırım bu da diğer rüyalarımdan pek farklı değil. Yalnız başıma televizyonun karşısında oturmaktan nefret ediyorum.

29 Temmuz. Artık değişmek isteyip istemediğimi bile bilmiyorum. "Değişmek istesem bile değişebilir miyim acaba?" diye düşünüyorum. Ben sadece bir erkek ile ilişki kurmak ve bunun nasıl bir şey olduğunu hissetmek istiyorum. Bu işe yarar mı acaba?

Kafam çok karışık. Bir taraftan bir karım ve çocuklarım; bir ailem olsun istiyorum. Bu çok hoşuma giderdi. Zaten böyle bir hayatın en doğrusu olduğuna inanan insanlar tarafından büyütüldüm. Öte yandan, bir erkekle aşk yaşamanın nasıl muhteşem bir şey olacağını düşünüyorum. Bilemiyorum...

Beni terapiye gitmeye annem zorlamıştı. Terapiden hoşlanıyorum ama yine de kafam çok karışık ve ne yapacağımı bilmiyorum.

2 Ağustos. Grup terapisi gerçekten çok iyi geçti. Jack ve Mark da terapiye katıldı. Jack'in söyledikleri beni gerçekten etkiledi.

Mark, hepimizin diğer erkeklerle yakınlaşmak istediğini ve bunun çok normal bir istek olduğunu söyledi. Bizim sorunumuz, bir adım daha atarak sınırı aşmamızdan kaynaklanıyor; bizler, bu yakınlaşma isteğini cinselleştiriyoruz. Mark'a göre, sevgi ile cinsellik arasında ince bir çizgi var. Duygusal ihtiyaçlarımı karşılayıp bu çizgiyi aşmamam en harika olurdu. Aslında istediğimin cinsellik olmadığını ben de fark ediyorum. Ben sevgi ve yakınlık istiyorum. Elimden tutulmasını istiyorum. Böylece kendimi emniyette hissedebilirim. Bunlar benim ihtiyacım olan ve gerçekten istediğim şeyler.

3 Ağustos. Babam yarın Avrupa'dan dönüyor. Onun dönüşünü dört gözle beklediğimi söyleyemeyeceğim. Annemle ve kız kardeşimle evde baş başa olmak güzeldi. Kavga gürültü yoktu. Babam yokken çok da mutluydum. Bu şekilde hissettiğim için üzgünüm ama içimden gelenler bunlar.

Son zamanlarda yine yalnızım ve "Adam"la ilgili fanteziler kurup duruyorum.

6 Ağustos. Jack'in geçtiğimiz grup terapisinde söyledikleri üzerine düşünüyorum. Niye kendimi kandırıyorum ki! Jack doğru söylüyordu. Hiçbir zaman hayalini kurduğum adamı bulup sonra da ömür boyu mutlu yaşayacak değilim! Gey dünyasında başıboşluk ve hep bir parti havası hâkim. Bunun böyle olduğunu biliyorum. Keşke cinselliği işin dışında tutup sadece hep hayalini kurduğum yakın dostlara sahip olabilsem... Bu mümkün mü acaba? Daha 15 yaşındayım, kim bilir belki de mümkündür.

Açıkça görülüyor ki Brian, hayatıyla ilgili bir dönüm noktasında. Hissettiği yalnızlık ve soyutlanmışlık, onu, ne şekilde olursa olsun bir duygusal bağlanmaya açık hâle getiriyor. Psikiyatr Richard Fitzgibbons da homoseksüellik yönelimi olan erkeklerin yaşadığı yoğun depresyona, kedere ve kendinden nefret etmeye şahit olmuştur ve üzülerek şunu söyler: "Akranlar tarafından kabul edilmemenin veya anne babadan yeterince sevgi görememenin oluşturduğu boşluğu ne doldurabilir hiç bilmiyorum. Bu boşluğu ne dolduracak Tanrı aşkına?"[175] Terapist, bir başına bütün bu duygusal ihtiyaçları karşılayamaz. Bu noktada kilise, aile ve anlayışlı akranlar devreye girmelidir ki yalnız ve kaybolmuş genç adam, ihtiyaçlarını karşılamak için doğrudan doğruya gey topluluklarına yönelmesin.

Tarihî Spitzer Çalışması: Değişim Mümkündür

Mayıs 2001'de The Associated Press'in bilimsel araştırmalardan sorumlu yazarının, "çok ses getirecek yeni bir çalışma" şeklinde duyurduğu bir çalışma, Amerikan Psikiyatri Derneği'nin New Orleans'ta yapılan yıllık toplantısında kamuoyuna duyuruldu. Çalışmaya bütün dünyadan ilgi gösterildi. Saygın bir bilim adamı olan Dr. Robert Spitzer ki kendisi 1973 yılında homoseksüelliğin bir rahatsızlık olarak psikiyatrik bozukluklar tanı kitabından çıkarıl-

175 Thomas Gregory, "The Power of Peer rejection: Interview with Richard Fitzgibbons, M.D.", www.narth.com.

masına öncülük etmişti, bazı insanlar için homoseksüel yönelimin (sadece homoseksüel davranışların değil) değişebilir olduğu sonucuna ulaştı. Dr. Spitzer dedi ki: "Birçok psikiyatr gibi ben de homoseksüel davranışlara direnç gösterilebileceğini fakat homoseksüel yönelimin değiştirilemeyeceğini düşünüyordum. Artık bunun doğru olmadığına inanıyorum. Bazı insanlar *değişebilir* ve *değişiyorlar* da."

Dr. Spitzer'in görüşlerindeki değişim, ilk olarak Amerikan Psikiyatri Derneği (APA)'nin 1999'daki yıllık toplantısında bir grup eski geyin yaptığı protestoya şahit olduğunda başlamıştı. Bu grup, APA'nın, homoseksüelliği heteroseksüelliğe çevirmek için uygulanan terapilere sıcak bakmamasını protesto ediyorlardı. Ellerindeki pankartlarda, "Homoseksüellik değişebilir. Biz değiştik, bize sorun" yazıyordu. Diğer bazı pankartlarda ise "Beni fiziksel ve ruhsal olarak öldüren bir hayat tarzına yönlendirmeyin" ve "APA, 'politik olarak' doğru olan bir bilim anlayışıyla Amerika'ya ihanet ediyor" yazıyordu. Bazı psikiyatrlar, protestocuların ellerine tutuşturduğu broşürleri yırtıp attı, bazılarıysa sessizce protestoculara destek oldu.

Dr. Spitzer'in içine bir şüphe düşmüştü. Böylece cinsel yönelimin değişip değişmeyeceğini kendi başına araştırmaya karar verdi. Bunun için, homoseksüellikten heteroseksüelliğe belirgin bir şekilde dönüş yapan insanlarla çalışmaya başladı. Çalışmaya katılanların, en azından 5 yıldır heteroseksüel olarak yaşaması gerekiyordu. Dr. Spitzer, üzerinde çalışma yapacağı insanları bulmak için ilgili derneklerle, eski geylerin toplandığı kilise cemaatleriyle ve birçok klinisyenle bağlantıya geçti.

Spitzer, (143'ü erkek, 57'si kadın olmak üzere) 300 kişiyle görüşme yaptı. Bu görüşmelerde insanlar, geylikten heteroseksüelliğe geçişi de kapsayacak şekilde cinsel ve duygusal geçmişlerini anlattılar. Kendileriyle görüşme yapılanların çoğu, dinî inanışların hayatlarında çok önemli bir yeri olduğunu söyledi.

Araştırmaya katılan erkeklerin dörtte üçü ve kadınların yarısı, çalışma yapılırken evliydi. Birçoğu, gey hayat tarzı duygusal olarak insanı tatmin etmediği için değişim arayışına girmişti. Katılımcıların çoğunluğu, çok eşli ve fırtınalı gey ilişkilerden rahatsız olmuş, böyle bir hayat tarzının dinî inanışlarıyla ters düştüğünü görmüş ve evli olmayı (evli kalmayı) arzulamıştı.

Tipik bir şekilde, değişim arayışındaki bu insanlar, ilk iki yıl boyunca belirgin sonuçlar alamamıştı. Çocukluk ilişkilerinin ve ailevi ilişkilerinin irdelendiği terapilerle profesyonel yardım almışlardı. Böylece bu ilişkilerde yaşanan sorunların nasıl cinsiyet kimliği sorunları ve cinsel yönelim sorunlarına yol açtığını anlayabilmişlerdi. Bu aşamada aynı cinsten rehberler edinmenin, davranış terapisi tekniklerinin ve grup terapilerinin faydalı olduğunu söylüyorlardı.

Değişmek için çabalamaya başlamadan önce hiçbir şekilde karşı cinse ilgi duymayan erkeklerde, heteroseksüelliğe başarıyla yönelme oranının %67 çıkması Spitzer'i bile şaşırtmıştı. Çalışmaya katılan erkeklerin hemen hemen hepsi, hâlihazırda daha maskulen ve kadınların da hemen hemen hepsi daha feminen hissettiklerini belirtmiştir.

Spitzer sonuç olarak, "Zannedilenin aksine, motivasyonu yüksek bazı kişiler, değişmek için farklı yolları deneyerek cinsel yönelimin birçok göstergesinde değişimi başarabilir ve iyi heteroseksüel fonksiyonlar kazanabilir" diyor.

Yönelimdeki Değişiklik Aşamalıdır ve Belli Bir Süreçten Geçer

Spitzer, yaptığı çalışmaya önemli bir not düşmüştü: Homoseksüellikten heteroseksüelliğe yönelmek, "ya öyle ya böyle" meselesi değildir. Yani homoseksüellik yavaş yavaş azalırken farklı birçok alanda kendini belli eden heteroseksüellik potansiyeli de yavaş yavaş artar. Dr. Spitzer, cinsel yönelim değişikliğinin baştan

ayağa gerçekleşmesinin, yani *bütün* homoseksüel fantezilerin ve çekimin sona ermesinin (ki bu, birçok terapi için gerçekçi olmayan bir hedeftir) muhtemelen sık rastlanan bir durum olmadığını söylüyor. Ama yine de değişim çabası içerisindeki insanlar, cinsel yönelimlerini değiştirememiş olsalar bile davranışsal kontrol ve öz kimlik açısından ilerleme kaydederler. Yani cinsel çekimde belirgin bir değişiklik olmasa bile duygularda ve ruh sağlığında iyileşme gözlenir.

Spitzer'in çalışmasının, bugüne kadar cinsel yönelim değişikliği ile ilgili yapılmış en ayrıntılı çalışma olduğu düşünülüyor. Spitzer'e göre, "Danışanların, heteroseksüel potansiyelleriyle ilgili bilgilendirilme hakları olması gerekiyor."

Spitzer, kendi oğlu gey olsa ve değişmek istese oğlunun terapi arayışlarına ve cinsel yönelimini homoseksüellikten heteroseksüelliğe çevirme çabalarına destek olacağını söylüyor.[176]

Ergen Terapiye Devam Edecek mi?

Bizlerle günlüklerini paylaşan ve uzun süre onarım terapisine devam eden Brian gibi gençler, homoseksüel arzularının aslında sadece erkeklerden temin edebilecekleri daha derinlerdeki ihtiyaçlarından kaynaklandığını fark ederler. Böyle gençler, aradıkları şeyin ilgi, sevgi ve onaylanma olduğunun bilincindedirler. Bu gençlerin çoğu, terapiye devam ettikçe ve kendi iç dünyalarında çabalamaya devam ettikçe, aynı cinse duydukları ilgide azalma yaşayacaktır. Ama gerçekçi olmamız gerekirse diğer birçok gencin terapiye devam etmeyeceğini ve kendini gey olarak tanımlayacağını kabul etmeliyiz.

Dönüşüme giden yol çok inişli çıkışlı ve uzundur. Bu süreçte, çabalamaktan vazgeçme dürtüsü her zaman var olacaktır.

176 Dr. Robert Spitzer, Reichenberg Gellowship tarafından yapılmış bir röportaj, video kaseti, New York City, 29 Şubat 2000.

Özellikle de danışanların, “o çok özel adamın” karşılarına çıktığını düşündükleri zamanlarda. Zaman zaman gerilemeler olsa bile, ki bunlar bazen aylar ya da yıllarca sürebilir, umut her zaman vardır. Anne baba ve terapist, ergene sadece seçenekler sunabilirler. Ama son tahlilde karar verecek kişi, ergenin kendisidir. Suçluluk duygusu, yönlendirilme, baskı kurulması veya güç kullanılması, danışanın arzularını değiştirmeyecektir. Bunlar, sadece onu dönüşüm sürecinden daha fazla soğutacaktır.

Değişimin, homoseksüel duyguların azalması ve heteroseksüel ilgilerin artması olarak tanımlandığı unutulmamalıdır. Değişim yavaş yavaş gerçekleşecek, adım adım yol alınacaktır. Şüphe yok ki dönem dönem gerilemeler olacaktır. Yani “Homoseksüeldi, artık heteroseksüel oldu” gibi kesin bir yargıda bulunamayız. Bütün psikolojik değişimler gibi, bu dönüşüm de muhtemelen hiçbir zaman tam anlamıyla gerçekleşmeyecektir. Gerçekçi olmamız gerekirse bazı ilgiler ve dürtüler hayat boyu var olmaya devam edecektir.

Değişim adım adım üç alanda gerçekleşir:

- Öz kimlik (“Ben gerçekte heteroseksüel bir adamım; sadece bir homoseksüellik problemim var.”)
- Cinsel davranışlar (“Bu dürtülerime göre davranmayacağım.”)
- Arzular (Başka bir adamı arzulamamak.)

İlk iki kategorideki değişimi sağlamak kolaydır. Bütün bu üç alanda birden değişimi sağlamak çok daha zordur. Özellikle son kategorideki değişim herkes için farklı derecelere kadar olabilecektir ve bu kategoride ilerleme zaman içinde, aşamalı olarak kaydedilecektir.

Bir anne baba olarak, çocuğunuz değişmese, hatta değişim için hiç çabalamasa bile ona yakın olmaya ve onu sevmeye devam edeceğinize inanıyorum. Ne olursa olsun, çocuğunuz sizin yavrunuz olmaya devam edecektir. Kendi hayatınızda da değiştireme-

diğiniz, hatta değiştirmeye bile çalışmadığınız inatçı noktaların olabileceğini aklınızdan çıkarmayın. Böylece çocuğunuzun hayatıyla ilgili yaşadığınız büyük hayal kırıklığının daha kolay üstesinden gelebilirsiniz. Her şeye rağmen, çocuğunuzun bir gün heteroseksüelliğe dönebileceğine dair ümidinizi yitirmeyiniz.

Hayat Boyu Çabalarız

Terapi sürecinde yaşanan iniş çıkışları, *Love Won Out (Sevgi Kazandı)* kitabının yazarı John Paulk'tan daha iyi anlatacak biri çıkmayabilir. John, geçmişteki gey yaşamını, homoseksüel fuhşu ve kadın kıyafetleriyle (*drag queen*) gösterileri geride bırakarak eskiden lezbiyen olan bir kadınla evlenmişti. Aynı cinse duyduğu ilgiyi kendi içinde çözdüğüne inanmışken, hatta eski geylerin oluşturduğu, Hristiyanlığı ön plana çıkaran bir hareketin sözcüsü olmuşken dürtülerine yenik düşmüş ve "son bir kez daha" gey barına gitmişti. Bu bardaki aktivistler ise onu medyaya ifşa etmişlerdi.

Hayatını psikolojik ve dinî bağlamlarda değerlendiren John, nasıl ele güne karşı rezil olduğunu anlatıyor. Uzun vadeli çabalarımızın semeresini gördüğümüzü ve tamamen değiştiğimizi düşünürsek hata yaparız. Gerçekte bizler insanız ve homoseksüellikle, yemekle, alkolle, uyuşturucuyla, hatta kibirle baş etmeye çalışsak bile her zaman çabaladığımız noktalarda acziyet göstermeye açığız. Bu bağlamda, inanışları çerçevesinde belli kanaatlere sahip olan John'a kulak verelim:

> 14 sene kadar önce homoseksüelliğimden kurtulmak için bir mücadeleye giriştim. Birçok sebepten dolayı da bu hareketin öncüleri arasında yer aldım. Bu, belki de karımın eski bir lezbiyen olmasından kaynaklanıyordu. Bu durum biraz tuhaftı. Çünkü ikimizin de sansasyonel geçmişleri vardı. 9 sene boyunca evliydik, kamuoyunun gözleri önündeydik ve Tanrı bize bu mesajı vermeyi nasip ettiği için çok heyecanlıydık.

Ama bu durumun bir de olumsuz tarafı vardı. Çünkü bu şekilde yaşamak egonuzu şişiriyor, kibrinizi arttırıyor ve üstesinden geldiğinizi zannettiğiniz sorunlar geri dönüyor. Üç sene önce kilise aracılığıyla Aile Merkezi'nde çalışmaya başlamam, göz önünde olmamızı daha da arttırdı. İnsanlar her yerde konuşma yapmamı istiyordu. Oradan oraya sürüklenen bir kukla gibiydim. Bu arada kilisedeki görevimden çok memnundum...

Böylece "Harikayım, herkes de böyle düşünüyor zaten" demeye başladım. Bir sene kadar önce artık kaçmak istedim. Yaşadığım hayattan gına geldi. Her şeyi geride bırakasım vardı, hatta saygınlığımı bile... Bu monotonluktan kurtulmak için tekrar bir gey barına gitmeye karar verdim. Tanrı'nın sevgili kuluymuşum ki benim daha ileri gitmeme müsaade etmedi. Beni orada ifşa ettiler.

Medyada yer aldığımda bana hep, "Değiştiniz mi, homoseksüelliğinizin üstesinden gelebildiniz mi?" diye soruyorlar. Cinsellik ak ya da kara gibi bir konu olmadığı için bu soruyu "evet" veya "hayır" diye cevaplandırmak çok zor. Bu bir süreç. Kim olduğunuz çok önemli değil; cinsellik, cinsel çabalamalar, cinsel dürtüler ve davranışlar, devamlılık arz eden bir süreç dâhilinde gerçekleşiyor...

Homoseksüelliğin putperestlik unsurları içerdiğini düşünüyorum. Ama homoseksüellik, putperestlik noktasında başlamıyor; daha çok bir nevi putperestlikle sonuçlanıyor. Birçok insanda homoseksüellik probleminin çocukluk yıllarında başladığını biliyoruz. Homoseksüel arzular, birçok işlevsel bozukluğun sonucu. Bu bozukluklar cinsel saldırı, taciz, akranlar tarafından reddedilme, aynı cinsten ebeveynle bağ kuramama veya terk edilmişlik olabilir. Yani bütün bunlar homoseksüelliğin özünde yer alıyor. Homoseksüellik; kişinin kendini yabancılaşmış, sevilmemiş ve yalnız hissetmesi ile başlıyor. Bu ihtiyaçların karşılanması için diğer insanlar tapılmaya başlandığında, putperestlik ortaya çıkıyor.

Eski geyler olarak yürüttüğümüz hareketle yaptığımız şey aslında medyanın bizden beklediği cevapları medyaya sunmak oldu: "Evet, ben değiştim. Günahlarımdan arındım ve homoseksüellikten kurtuldum. Artık temiz ve mutlu bir hayatım var. İşte karım ve sevimli iki çocuğum."

Biz bu tür cevapların işe yaramadığını gördük. Benim gibi liderler, hayatta mücadelelerimiz olacağını ve Tanrı'nın bizleri bu mücadelelerden zaferle çıkarabileceğini söylemeli. Buradaki paradoks ise çabalamalarımızın tam ortasındayken muzaffer bir hayat yaşayabileceğimizdir.

Geçtiğimiz senenin, hayatımın en zor senesi olduğunu söyleyebilirim. Ama aynı zamanda hayatımın en iyi senesiydi. Herkese tavsiye ederim. (John bunu söylerken gülüyor.) Yani insanlara, yaralarını sararken Tanrı'nın yardımına izin vermelerini tavsiye ederim.[177-178]

Terapiden Ayrılmaya Karar Vermek

Terapiye katılan ergenler, genellikle anne babalarının önayak olmasıyla bana geliyorlar. Ya ergen, homoseksüelliğini ilan ediyor ya da anne babası, onun homoseksüel davranışlarının ve ilgilerinin farkına varıyor. Ergenin odasında gey pornografisi bulmak veya aynı cinse hayranlık içeren mektup veya e-postaları fark etmek, anne babaya bir sorun olduğunu düşündürtüyor; bir süre bu itaatkâr ve yalnız evlatlarının başka sorunları olabileceğinden şüpheleniyorlar.

Şüpheci anne babaların, dedektif gibi çocuklarını takip etmesi bazı etik sorunları gündeme getiriyor. Anne babalar, çocuklarının özeline saygılı olmak istiyorlar ama aynı zamanda önemli bir sorunu göz ardı etmek istemiyorlar. Bir anne, "Çok sinsice davrandığımı itiraf ediyorum ama çocuğumu kurtarmak için ne gerekiyorsa yaparım" diyordu. Birçok anne baba, bu annenin ne söylemek istediğini anlayabilecektir. Ama "ne gerekiyorsa yapmak", çocuğunuzun sizi öfkeyle reddetmesi sonucunu doğurabilir.

Bazı anne babalar, 10'lu yaşlardaki çocukları gey kimliğini benimsediğinde onları terapiye gönderirken, terapistin bu durumu tamamen düzelteceğini; çocuklarının değişeceğini umarlar.

177 Warren Smith, "In This Life We Struggle", *Charlotte (N.C) World*, 31 Ağustos 2001, s. 3.

178 Alan Medinger, *Growth into Manhood: Resuming the Journey*, (Colorado Springs, Colo.: WaterBrook, 2000), s. 240.

Eğer bir ergen, onarım terapisine katılmak istemiyorsa ve bu konuda iş birliği yapacak gibi de görünmüyorsa çocuğa, terapiye devam etmesi için baskı yapılmamalıdır. Bu konuda Richard Wyler diyor ki:

> Bazı anne babalar, oğullarının iyileşme sürecini tamamen kendi üzerilerine almak istiyorlar. Bu işe yaramayacaktır. Çünkü oğlunuzun bizzat değişmek istemesi ve değiştikten sonra da sürekli kendini kontrol etmesi gerekiyor. Siz, bu süreçte desteğinizi esirgemeyerek çocuğunuza yardımcı olabilirsiniz ama oğlunuzun hayatını onun yerine yaşayamazsınız.
> Ancak onu bu şekilde düzeltemeyeceğinizi söylemek, ona destek olamayacağınız manasına gelmez. Sevgi dolu ve ilgili bir ortam yaratarak çocuğunuza iyileşmesi için elinizden geldiğince yardımcı olabilirsiniz. Birçoğumuz, homoseksüellikten Tanrı'nın inayeti, aile ve arkadaş sevgisi ile kurtulduğumuzu hissederiz. (www.peoplecanchange.com.)

Eğer ergen terapiye katılmak istemiyorsa yapılabilecek tek şey, onu bilgilendirmektir. Ona, en azından doğru bilgilere dayanarak hayatıyla ilgili çok önemli kararlar alma imkânı sunulabilir.

Eğer ergenlik çağındaki çocuğunuz terapiye devam etmeye karar verirse yine bir açık kapı bırakılmalıdır. Yani çocuk, ne zaman isterse terapiyi bırakabilmeli, terapiyi bıraktığı takdirde ne zaman isterse terapiye dönebilmelidir. Birçok ergen, kliniğimize gelmiş ve kendilerine onarım terapisi fırsatı sunulmuş ve sonuçta onlar bu daveti geri çevirmişlerdir. Terapiyi reddetme sebepleri birbirinden çok farklı olabilir.

Gelen gençlerden biri, kendinden yaşlı bir gey erkekle ilişki yaşıyordu. Genç adam, bu ilişkinin sağladığı yol göstericiliğin onda uyandırdığı güvenlik duygusunu kaybetmek istemediği için terapiye devam etmedi. Başka bazı danışanlar, geldiklerinde gey etiketinden ve gey alt kültüründen fazlasıyla etkilenmişti. Birçok genç insan ise homoseksüellikleriyle öylesine özdeşleşmiştir ki

bundan vazgeçmek onlara çok korkunç gelir. ("Ben artık gey değilsem neyim?" gibi.) Bütün bu durumlarda, terapi devam etse bile, danışan ile kurulan ilişki çok çok yavaş ilerlemelidir. Danışanla doğrudan fikir ayrılıklarına girmeden yoğun bir destek ile terapi sürdürülmeli.

Birçok anne baba çocuklarını, acı dolu bir sürü tecrübeden geçmelerini gerektiren bir hayatın kollarına bırakmak istemiyor; uzun süreli ve sadakate dayalı ilişkilerinin olmayacağı, birçok ölümcül hastalığa maruz kalacakları, aşırı cinsellik yüklü ve belirgin sosyal sorunlarla dolu... Öyleyse çocuğunuzun iyiliği için onun heteroseksüellik ihtimalini en yüksek düzeyde tutmaya çalışmalısınız.

Eski geylerin liderlerinden olan Alan Medinger, hayatında yaşadığı değişikliğin "kendisini özgürleştirdiğini" söylüyor. Duygusal ihtiyaçlarını cinselleştirmekten kurtulunca, bağımlılıklarının üstesinden gelebilmiş ve kalbinin derinliklerinde hissettiği ihtiyaçlarını karşılayabilmişti. Medinger, gerçek ve kalıcı değişimin gerçekleşebileceğini söylüyor. Çünkü, "Buna binlerce kez şahit oldum" diyor.

Dr. Spitzer'in de söylediği gibi, eğer benim oğlum homoseksüellikle mücadele ediyor olsaydı değişim olasılığının olduğunu keşfetmesini ümit ederdim.

Bir başka babanın da söylediği gibi, "Hayatı *heteroseksüel* olarak yaşamak zaten yeterince zor!"

7. Erkeksi Kız Çocuklar ve Lezbiyenler

Feminen idealler, yani yaratıcılık, sezgisellik, kendini ifade gücü, alıcılık, madde ve manayla irtibat bir şekilde kaybedilmiş.

Diane Eller-Boyko, rehber ve eski lezbiyen

Jessica, kendini bildi bileli kadın öğretmenlerine duyduğu yoğun ilgiyi sert ve alaycı kişiliğiyle örtmeye çalışıyordu. İlkokula giderken, erkek çocuklarıyla oynadıktan sonra fantezi dünyasına dalmak için odasına çekiliyordu. Fantezilerinde kendisi, en sevdiği öğretmenine veya küçük komşu kızına yardım eden, güçlü ve cesur bir koruyucuydu. O zamandan beri fantezilerini dramatik hikâyeler şeklinde yazıyor ve odasındaki bir çekmecede saklıyordu.

Lise yıllarına geldiğinde Jessica, Jess ismini kullanıyor, erkek pantolonları, gömlekleri ve ayakkabıları giyiniyordu. Vücudunun gelişen dişiliğini kaba ve koyu renkli kumaşlarla dikkatlice saklamaya çalışıyordu. Jessica çok atletik bir kızdı, bu yüzden spor dallarına ilgi duyması kimseyi şaşırtmıyordu. İnsanları esas şaşırtan; Jessica'nın etek veya kadın elbisesi giymeyi öfkeyle reddetmesi, saçlarının kulak hizasından daha uzun olmasına tahammül edememesi ve makyaj yapmak, parfüm sürmek, kadın iç çamaşı-

rı giymek gibi önerileri dinlemeye şiddetle karşı çıkmasıydı. Kendisine "lezbiyen" yakıştırmasını uygun görüyordu.

Jessica, güçsüz gördüğü annesini küçümsüyordu. Annesiyle ilişkileri çok kötüydü. İkisinin paylaştığı tek şey, karşılıklı güvensizlikti. Anne narin ve feminen, sık sık hastalanan bir kadındı; evi çekip çevirirken o kadar çok yoruluyordu ki (genellikle uzun depresyon dönemlerine girip yataktan çıkamıyordu) cinsiyet karmaşası yaşayan kızına ayıracak pek zamanı olmuyordu. Kızının asi ve iflah olmaz bir erkek Fatma (*tomboy*) olduğunu düşünüyordu. Diğer taraftan kız ise ortalarda pek görünmeyen babasına aşırı bir hayranlık duyuyordu.

Jessica terapiye başladı. Onun, savunmacı görünüşünün ardında kendi cinsiyetiyle ilgili çelişkilerini anlamaya gerçekten istekli, samimi bir genç kadın olduğunu gördüm. Bir süre sonra bana, yıllarca dayısının cinsel tacizine uğradığını söyledi. Anne ise erkek kardeşinin, Jessica 5 yaşına girdikten sonra defalarca tekrarladığı cinsel istismarı kesinlikle inkâr ediyordu. "Kardeşim kesinlikle öyle bir şey yapmaz! Jessica dikkat çekmek için böyle hikâyeler uyduruyor. Onun anlattıklarına inanmayın" diye üsteliyordu.

Lezbiyenlik eğiliminin kökeninde kızın, bilinçdışı bir biçimde feminen kimliğini reddetmesinin yattığına inanıyorum. Lezbiyenliğe yönelen kadınlar bilinçdışı bir düzeyde, dişi olmanın istenmeyen veya güvenli olmayan bir durum olduğuna karar veriyorlar. Bu durum bazen kız çocuğun erken yaşlarda bir erkeğin cinsel saldırısına uğramış olmasından kaynaklanıyor. Lezbiyenliğin bundan daha yaygın olan bir başka sebebi ise kız çocuğun annesini olumsuz ve zayıf bir özdeşim objesi olarak algılamasından kaynaklanıyor. Kız çocuğunu bunaltıcı kalıplara sokmaya çalışan, aşırı kontrolcü, narsist anne (ki bu anne kızına olumsuz bir özdeşim objesi sunar) ve depresif, eşinden kötü muamele gören ya da yetersiz anne (ki bu anne, kızına zayıf bir feminen özdeşim objesi sunar) lezbiyenlerde en sık rastlanan anne modelleridir. Lez-

biyenlerin küçük bir grubu için ise biyolojik faktörlerin, cinsiyet çelişkisine ortam hazırlamış olabileceğini belirtmeliyiz.

Sonradan evlenip çocuk sahibi olmuş eski lezbiyen bir danışan, ailesi içindeki en belirleyici özellik olarak adaletsiz güç dağılımını gösteriyor. Bu durumun, bilinçdışında feminen kimliğini reddetmesinde etkili olduğunu söylüyor:

> Her zaman annemin güçsüz bir insan olduğunu düşündüm. Babamsa güçlü ve karizmatikti. Daha çok küçükken bile, "Büyüdüğümde annem gibi olmayacağım" diye düşündüğümü hatırlıyorum. Babam ve ağabeylerim gibi davranmaya ve görünmeye karar verdiğimi de çok iyi hatırlıyorum. Ağabeylerim spor dallarında çok başarılılardı ve bir sürü de arkadaşları vardı. Babam ise kendi hayatı üzerinde söz sahibi, işi gücü olan ve son sözü söyleyen kişiydi. Çok zeki ve alaycıydı. Her zaman her şeyi biliyor gibi görünürdü. Annem de evde oturup babama tapardı.
> Annemle hiçbir zaman birbirimize söyleyeceğimiz çok şeyimiz olmadı. O, beni hiçbir zaman gerçekten anlayamadı. Şimdi geri dönüp baktığımda benim de onu anlayamamış olduğumu düşünüyorum.

Başka bir eski lezbiyen, Jane Boyer, hayatının erken dönemlerinde ailesinin, zalim bir babanın baskısı altında olduğunu anlatıyor. Dört çocuğun en büyüğü olan Jane, kardeşlerine ve depresif, kabuğuna çekilmiş annesine bakma görevini üstlenmişti. Annesinin pasif kurban rolüne karşı güçlü bir nefret geliştirmişti.

> Annemin sıklıkla babam tarafından dövüldüğünü görüyorduk. Aile içi şiddet epeyce fazlaydı. Dört çocuğun en büyüğü olarak alkolik ve çaresiz olan anneme bakma rolünü üstleniyordum.
> Annem çok pasifti. Sarhoş olup yüzüne bastırdığı buz torbalarıyla ağladığı zamanlar olurdu. Yüzü kanlı ve gözleri morarmış olurdu. O hâldeyken, "Babanızı galiba terk edeceğim" der dururdu.

5 yaşlarındayken Jane, güçlü ve erkeksi kadınlara hayranlık duymaya başlamıştı. Bu kadınlar, ailesinde gördüğü ve kesinlikle taklit etmek istemediği, şiddet görmüş zayıf kadın imajının tam tersi imajlara sahipti. Hayatının ilerleyen dönemlerinde Jane, an-

nesinin, önüne çıkan sorunlar karşısında elinden gelenin en iyisini yaptığını fark etti. Ama yine de durumu aynıydı: "Onda gördüklerimden defalarca nefret ettim. Teyzelerim de ona benzerdi. Güçsüz, edilgen ve korkak" diyordu.

Öyleyse Jane'nin çocukluğunda (bilinçdışı bir biçimde) vardığı sonuç, "Eğer kadın olmak bu demekse ben kadın olmak istemiyorum" idi. Kendisinin de söylediği gibi, "Benim için kadınlar güçsüzlüğü temsil ediyordu... Büyüyüp başka kadınlarla ilişkiye girmeye başladığımda seçtiğim partnerler hep güçlü, erkeksi ve çok sert kadınlardı."

Anne babası kavga ettiğinde Jane, Freud'un "saldırganla özdeşim kurmak" diye tanımladığı davranış biçimine uygun olarak hep babasının tarafını tutardı. Aslında bu, psikolojik olarak en ilkel hayatta kalma mekanizmasıdır. Yani bu durum, "Eğer beni birisi incitiyorsa ben de onun gibi olurum ki beni incitemesin. Kontrol benim elimde olmalı" şeklinde düşünmektir. Jane diyor ki: "Babam hep kadınlar hakkında küçük düşürücü şeyler söylerdi ve kadınlardan gerçekten nefret ederdi. Kadınlar onun gözünde cinsellik objeleriydi. Kadınlara o.... derdi. Babam güçlü ve söz sahibiydi. Annemse güçsüz ve zavallıydı. Ben de annemle hiçbir alakam olmasın isterdim."

Jane daha sonra evlendi ve bir de çocuk evlat edindi. Ama erkek gibi giyinen ve davranan kadınlara (*butch*[179]) romantik olarak ilgi duymaya devam ediyordu. Bir gece arkadaşı, şakasına, Jane'i bir lezbiyen barına götürmeyi teklif etti. Teklifi kabul eden Jane, kendini bir anda evliliğini tehlikeye atacak bir hayat tarzının içinde buldu. Annesi gibi kesinlikle olmayan, "çok güçlü ve sert" kadınların çekimine kapılmaya başlamıştı. Jane diyordu ki: "İnsanlar, lezbiyen sevgilimle beni gördükleri zaman bizi hep erkek ve kadından oluşan bir çiftmişiz gibi görüyorlardı."

179 "Butch" women, lezbiyen çevrelerde erkek gibi davranan ve giyinen kadınları tarif etmek için kullanılan bir alt kültür terimidir (ç.n.)

Bir noktadan sonra alkolün ve ağır depresyonun batağına saplanmış olan Jane aile hayatını, evliliğini, dindarlığını ve aynı cinse karşı hissettiği çekimi bir arada götürebilmenin yollarını aramaya başladı ve bir psikoterapistin yolunun tuttu. "Bana, 'o şekilde doğmuş olduğum' söylendi. Ben de eğer o şekilde doğmuşsam kocamı terk etmem ve çocuklarımı incitmem gerekiyor diye düşünüyordum... Çünkü insanlar, kocama geri dönersem hiçbir zaman huzur bulamayacağımı söylüyorlardı."

Kendisi de bir lezbiyen olan terapist, Jane'e, lezbiyenliğini açıktan açığa yaşayarak kendisine dürüst davranması gerektiğini salık veriyordu. Jane diyor ki:

> Ama psikoterapistin yanından ayrıldığımda onun hiç de huzurlu olmadığını düşünüyordum. Erkekler hakkında konuşuyordu ve "sadece penisleri olduğu" gibi şeyler söylüyordu! Erkeklerle çözemediği pek çok problemi vardı ve habire onları anlatmaya devam ediyordu... Erkeklere karşı öfkeyle doluydu ve annesiyle de birçok sorunu olmuştu. Bir sürü acı...
>
> Bu yüzden randevudan ayrılırken onun hiç huzurlu olmadığını düşünüyordum. Kendi incinmişliğini yaşamaktan başka bir şey yapmıyordu. Hiçbir şeyin farkında değildi.

Dinî inanışları sayesinde Jane, hayatını değiştirecek kanaatlere ulaşmıştı. "Lezbiyen hayatının bir aldatmaca olduğunu ve bu aldatmaca ile kendini kolay yoldan memnun ettiğini[180]" düşünüyordu. Jane, "kendi kaderini yaşamaktansa" sevgilisini terk ederek değişmek için mücadele etmeye ve kendini tekrar evliliğine adamaya karar verdi.

Yaralanmış Kadının Ruh Hâli

Daha önceki bölümlerde de anlattığımız gibi, erkek homoseksüelliği nispeten öngörülebilir gelişim evreleri gösterir. Lezbi-

180 Linda Ames Nicolosi, "One Woman's Struggle: Interview with Jane Boyer", *NARTH Bulletin,* Ağustos 1999, s. 3.

yenlik ise daha zor öngörülebilir. Çünkü kadın, yaşamı boyunca lezbiyenlik ve heteroseksüellik arasında gidip gelmeler yaşayabilir. Birçok lezbiyen, cinselliklerini feminist politik çıkarlarının uzantısı bir tercih olarak görür. Ben, yine de lezbiyenliğe giden ve en çok rastlanan yolun, hayatta feminenliğe karşı karışık duygular beslemeye yol açan durumlar olduğunu düşünüyorum. Bu durumlar, kadınlara içten içe, "Bir kadın olmak güvenli veya arzu edilebilir değildir" mesajı verir.

Yaralanmış kadının ruh hâli, belki de birçok lezbiyenin niçin feminist politik uğraşların önde gelenlerinden olduğunu açıklıyordur. Eski lezbiyen ve evli bir psikoterapist olan Diane Eller-Boyko'ye göre:

> Kültürümüz maskulen olana, yani güce, başatlığa, başarmaya ve çabalamaya değer veriyor. Bu, birçok kadını otantik doğalarından koparan nevrotik bir durumu beraberinde getiriyor. Kadın, içindeki incinmişliği ve acıyı bastırarak maskulen olanla özdeşim kurmaya başlıyor. İyileştirilememiş, yaralı, feminen ruh hâli, kadının bağırıp çağırmasına ve agresifleşmesine sebep oluyor. Bugün birçok kadın depresif, içine kapanık ve her şeye yetişmek için heder olmuş bir hâlde.
> Lezbiyenlik, doğal olarak feminizmle ittifak kuruyor. Lezbiyen topluluklarında, "Erkeğe ihtiyacınız olmaz, kendiniz halledersiniz" veya "Erkekler neye, kime yarar! Akılları fikirleri sadece bir şeydedir ve hep onu isterler" gibi laflar işitirsiniz. Böyle lafların, alıcılığa başkaldırı tavırlarıyla birleşmesi lezbiyenliğin bir parçasıdır.
> Hâlbuki alıcılık, feminenliğin temelidir. Erkeklere karşı açılan savaşın öncülüğünü yapmaktansa feminenliğin can veren ruhunu geri getirmeliyiz.

Birçok anne, farkında olmadan kızlarına çekici gelmeyen bir feminenlik imajı iletiyorlar. Eller-Boyko diyor ki:

> Kendi doğalarındaki feminenliğe değer vermeyen anneler, kendi varlıklarında hissettikleri boşluğu nevrotik ritüellerle doldurmaya başladıklarından meşgul, sıkıcı, depresif, kızgın ve itici tipler

oluyorlar. Kızları bu durumda bazı yaralanmalar yaşıyor; böylelikle de feminen ruh hâlindeki bu yaralanmayı sonraki nesillere aktarıyorlar.

Böyle bir genç kadın, feminen olana daha derinden bağlanmak için aynı cinsle yoğun bir cinsel ilişki arayışına girebilir. Eller-Boyko'ya göre, cinsiyetinden mahrum bırakılmış bir kadın başka bir kadına yaklaşırsa "Lezbiyen hisler ortaya çıkabilir. Çünkü kadın bunu cinsel bir yakınlaşma gibi hisseder. Bu yoğun, duygusal deneyim cinselleştirilir. Ama aslında ortada çok fazla cinsellikle alakalı bir durum yoktur."

Lezbiyen bir ilişkide bir kadına kendini iyi hissettiren şey, kaybettiği feminenliğiyle bağlantıya geçerek kendini daha "dolu" hissetmesidir.

> Başka bir kadına bağlanmak, kadını kendi iç dünyasına döndürerek kendi doğasının bir parçası olan feminenliğini deneyimlemeye yöneltir...
> Ama bir kadın kendi feminenliğini reddetmişse bunun için bir bedel öder. Çünkü bir başka kadınla birleşmeye çalışan kadın, aslında kendisiyle birleşmeye çalışıyordur. Bu şekilde kendisiyle hiçbir zaman birleşemeyeceği için ruh hâli hiçbir zaman iyileşemeyecektir. Başka bir kadınla birleşmenin sadece yanılsamasını yaşayabilecektir. Karşılanmamış, gerçek gelişimsel ihtiyaçları temsil eden hayaletler onu kovalamaya devam edecektir.[181]

Lezbiyenliğe Sebep Olan Bir Aile Dinamiği: Narsist Aile Sistemi

Female Homosexuality: Choice without Volition[182] (*Kadın Homoseksüelliği: İstenç dışı Tercih)* kitabının yazarı psikanalist Dr.

181 Linda Ames Nicolosi, "Interview: Diane Eller- Boyko", *NARTH Bulletin,* Nisan 1998, s. 3.

182 Elaine Siegel, *Female Homosexuality, Choice Without Volition : A Psychoanalytic Study,* (Hillsdale, NJ.: Analytic, 1988).

Elaine Siegel, aynı zamanda New York Psikanalitik Eğitim Merkezi'nin eski yöneticilerindendir. Siegel, lezbiyen danışanlarının, şaşırtıcı bir şekilde öngörülebilir olan belli bir kalıba uyduklarını söylüyor: Danışanlar, "ortaya çıkmaya başlayan temel kimliklerini kendilerine yabancı olan, katı ve idealize edilmiş davranış biçimlerine hapseden" narsist aile sistemleri içinde büyüyorlar.

Anne babalarının beklentilerine göre şekillendirilmiş ve yönlendirilmiş bu kadınlar, Siegel'e göre "benlik gelişiminde ağır bir aksama" yaşıyorlar. Annelerini özdeşim objesi olarak reddeden bu kadınlar, aynı zamanda annelerinin temsil ettiği feminenliği de reddetmiş oluyorlar. Siegel, lezbiyen danışanlarının, ayrışma ve bireyleşme safhalarını başarıyla tamamlayarak güvenli bir benlik bilinci oluşturamadıklarını düşünüyor.

Dıştan bakıldığında bazen uyumlu kişilikler sergileyen bu kadınlar, aslında "ne anne ne de babalarıyla özdeşim kuramamış" ne de psikodinamik anlamda, kadın anatomilerini hiçbir zaman sahiplenememiş kişiler oluyorlar. Danışanların hepsi erkeksi olmamakla birlikte, hemen hepsi cinsiyet çelişkisi işaretleri gösteriyor. Narsist aile sisteminin gerilimleri içerisinde anne babalarının beklentilerini karşılamaya çalışan çocuk, hiçbir zaman kendi ayrı bireyselliğini keşfedemez. Bu yüzden bu kadınların birçoğu, öz kimliklerini oluşturmaya çabalarken belirsizlikler ve kafa karışıklıkları ile mücadele etmiştir.[183]

Siegel, bu aile modelinin lezbiyenliğin bütün çeşitlerini açıklamada yeterli olamayacağının farkında olmasına rağmen, danışanları arasında gözlemlediği bu ortak noktayı dikkat çekici buluyor. Lezbiyen danışanlarının annelerini çarpıcı ifadelerle tarif ediyor:

> Homoseksüelliğe yönelmiş küçük bir kızın hiçbir zaman kendisini yaratmak için bir fırsatı olmamıştır. Çünkü o, annesinin kendi kendine duyduğu sevgiyi pekiştirmek için yarattığı biridir...

183 Linda Ames Nicolosi, "Elaine Siegel on Lesbianism", *NARTH Bulletin*, Aralık 1996, s. 3.

> Bu küçük kızlar, babalarına yöneldiklerinde ise yine umduklarını bulamamışlardır. İş hayatının hengamesi içerisindeki babalar, ara sıra kızlarına ilgi göstererek onları şımartmakla birlikte, çoğu zaman onların varlığını bile unutmuşlardır.
> ....Bu babalar, kızlarına karşılık verme zahmetine girdiklerinde onları, kendi maskulen imajları çerçevesinde şekillendirilmesi gereken insanlar olarak ele almışlardır.

Siegel, lezbiyen danışanlarının annelerini genellikle olgunlaşamamış, duygusal olarak kırılgan ve kızlarının ihtiyaçlarına duyarlı olmayan kadınlar olarak anlatıyor. Kızlarına, kendilerinden ayrı bir birey olarak değil, doğrudan kendilerinin uzantısı olan ve dolayısıyla da annelerinin ihtiyaçlarını karşılamaları beklenen insanlar olarak yaklaşmışlardır. Sonuç olarak bu kız çocuklar, sağlam bir benlik ve cinsiyet bilinci geliştirememişlerdir.

Siegel'in lezbiyen danışanları, çocukluklarında bazı cinsiyet çelişkisi alametleri göstermişlerdir.

> Hiçbir danışanım, küçük bir kızken oyuncak bebeklere ya da evcilik gibi aile kurumunda dönen oyunlara ilgi göstermemişti. Dahası, geleneksel feminen kıyafetlere karşı belirgin bir nefret duyuyorlardı.
> Endişelenilmesi gereken en güçlü göstergelerden biri, kız çocuğun oturarak işemeyi reddetmesi ve ayakta işemekte ısrarcı olmasıdır. Diğer endişelenilmesi gereken ciddi durumlar ise çocuğun penisi olduğunu ya da penisinin büyüyeceğini iddia ettiği durumlardır. Daha büyük kız çocuklar ise göğüslerinin büyümesinden ve âdet görmeye başlamaktan rahatsızlık duyabilirler.

Siegel'in anneleri ile özdeşim kuramamış lezbiyen danışanları, yetişkinliklerinde kendi gözlerinde kusurlu olan vücut imajlarını kendilerine benzeyen partnerler bularak tamir etmeye çalışırlar. Bu kadınlar, cinsel organlarını kendi vücut imajlarıyla içkinleştiremedikleri için aynı zamanda cinsiyet farklılıklarını kökten reddetme duygusu geliştirirler. ("Kadınlar, erkeklerin yaptığı her

şeyi yapabilirler", "Erkekler neye yarar!" gibi.) Bu tutum, sıklıkla radikal feminist duruşlara ve iktidar sahibi erkeklere kin duymaya yol açar.

Ben kendi çalışmalarımda da buna çok benzer bir durumla karşılaştım. Erkek homoseksüel danışanlarımın erkek vücudunu reddettiğini gözlemledim. Bu açıdan Siegel ve ben, terapinin birincil hedefinin lezbiyenlerin ve homoseksüel erkeklerin, dişi veya erkek vücutlarını "sahiplenmeleri" olduğu noktasında hemfikiriz. Çünkü bu insanlar, kendi benlik bilinçlerinin yapı taşlarından biri olan vücutlarından duygusal olarak kopmuşlardır.

Sonuç: Cinsiyet Narsisizmi

Psikanalist Gerald Schoenewolf diyor ki: "Cinsiyet narsisizmi, bir insanın kendi vücudunu bir arzu objesi olarak ele alması sonucu ortaya çıkan durumdur." Schoenewolf, bunun homoseksüelliği şekillendiren en temel sendrom olduğunu düşünüyor. "Cinsiyet narsisizmi, kişinin kendi cinsiyetine karşı geliştirdiği aşağılık duygularına bir tepki olarak ortaya çıkıyor. Bu durum kişinin kendi cinsiyetine, cinsel organlarına veya cinsel kimliğine karşı aşırı bir sevgi duyması veya bunlarla ilgili yoğun kaygılar yaşaması şeklinde açıklanabilir. Karşı cinse karşı nefret geliştirilmesi de bu durumla alakalı olabilir."[184]

Gey erkeklerin ve lezbiyenlerin politik düzlemde ataerkilliğe karşı güçlerini birleştirdiklerini görürüz. Feminen ruh hâli yara almış olan lezbiyen, "kadının gücünü" ön plana çıkaran ve ataerkilliğe karşı mücadele eden bir politik harekete hayli meyilli olacaktır. Erkek akranları tarafından yaralanmış, maskulenliğin dışına itilmiş ve özellikle iktidar sahibi heteroseksüel erkekler tarafından dışlanmış gey erkek de lezbiyenin öfkesini paylaştığı için onunla aynı safta yer alacaktır. Öyleyse feminist

184 Siegel, *Female Homosexuality*, s. 537.

amaçlar için gey ve lezbiyenlerin politik ittifaklar kurması aslında şaşırtıcı değildir:

> Erkek ve kadın homoseksüellerin pek çoğu homoseksüellikle ilgili duygularını politize etmişlerdir. Sadece cinsiyetleri idealize edilmiş değildir, aynı zamanda homoseksüellik de idealize edilmiştir. Onlara göre homoseksüeller, heteroseksüellerden daha duyarlı, daha insancıl, daha kibar ve daha ahlaklıdırlar. "Heteroseksüeller, geyler kadar barışsever olsalardı, dünya daha iyi bir yer olabilirdi" sıklıkla dile getirilen bir düşüncedir.[185]

Aile Dinamiklerinin Başka Yönleri

Siegel'in de belirttiği gibi, kızının ayrışarak bireyleşme sürecine müdahalede bulunan narsist bir anne, çocuğunu lezbiyenlik yoluna sokmuş olabilir. Ama yine de lezbiyenliğe giden bir başka yol, bir erkek tarafından çok ağır bir biçimde incitilmiş olmaktır ki bu durum aynı mesajı çocuğun içine işleyebilir: "Dişi olmak güvenli değildir." Psikiyatr Richard Fitzgibbons'a kulak verelim:

> Aynı cinsle ilişkiye giren kadınların bazılarının duyarsız, alkolik ya da tacizci babaları vardır. Böyle kadınlar, acı dolu çocukluk ve gençlik deneyimlerinden dolayı erkekler karşısında âciz kalmaktan korkmakta haklıdırlar...
>
> Çocukluklarında veya ergenlik çağlarında cinsel tacize veya tecavüze uğramış kadınların erkeklere güvenmesi çok zor veya imkânsızdır. Bu yüzden bu kadınlar, cinsel arzularını tatmin etmek ve şefkat görebilmek için başka bir kadına yönelebilirler.[186]

Dr. Charles Socarides de lezbiyenliğin çekimine girmiş kızların, cinsiyet yetersizliği duyguları taşıdığına katılıyor: "Çalışmalarımda gördüm ki lezbiyenler, çocukken derin aşağılık duyguları taşımış

185 a.g.e.

186 Richard Fitzgibbons, "The Origins of Same Sex Attraction Disorder", *Homosexuality and American Public Life,* ed. Chiristopher Wolfe, (Dallas: Spence, 1999), s. 85- 97.

kadınlardır. Anne babaların, çocuklarının kız veya erkek kimlikleriyle gurur duymalarını sağlayacak her türlü davranışı iyileşme sürecine yardımcı olacaktır."[187]

Kişinin Kendi Cinsiyetini Reddetmesi

Cinsiyet bozukluğu yaşayan kız çocuklar sayıca erkek çocuklardan az oldukları için kız çocuklardaki "tomboy" fenomenine[188] klinik olarak fazla dikkat edilmemiştir. Erkeksi kız çocukların "nonoş" erkek çocuklar kadar endişe kaynağı olmadığını da buna eklemeliyiz. Günümüz toplumunda kızlara cinsiyet uyumsuzluğu konusunda tolerans tanınırken efemine erkek çocuklar reddedilmeye ve dışlanmaya devam ediliyor. Bu yüzden, anne babaları profesyonel yardıma başvurmadan önce, kız çocuklar genellikle çok daha fazla karşıt cinsiyet davranışı göstermiş oluyor.

Konunun bir başka yönü ise, erkeksi davranışlar kız çocuklarda genellikle gelip geçiciyken, efemine ve hanım evladı davranışların erkek çocuklarda kalıcı olmasıdır.[189] Birçok kız çocuk, çocukluk yıllarında maskulen aktivitelerle uğraşmayı tercih etmelerine rağmen asli feminen kimliklerini devam ettirebilirler. Daha sonra, bu kızlar ergenlik çağlarına doğru feminen ilgilerini arttıracaklardır.[190] Dr. Selma Fraiberg'in çocuklar üzerine yazdığı, artık klasikleşmiş olan kitabında da belirttiği gibi, "Kız çocu-

187 C. Socarides, *Homosexuality: Freedom Too Far,* (Phoenix: Adam Margrave, 1995), s. 279.

188 "Tomboy", İngilizcede erkek çocuklar gibi davranan, giyinen ve birçok kültürde erkek çocuklarının ilgi alanına girdiği kabul edilen oyunları oynamaktan hoşlanan kız çocuklarını tarif eden bir adlandırmadır (ç.n.)

189 G. A. Rekers ve S. Mead, "Early Intervention for Female Sexual Identity Disturbance: Self Monitoring of Play Behavior", *Journal of Abnormal Child Psychology* 7, (1979): 405- 23.

190 M. Saghir ve E. Robins, *Male and Female Homosexuality,* (Baltimore: Williams ve Wilkins, 1973).

ğun kişiliğinde maskulen eğilimler baskın hâle geldiği zaman ve çocuk, feminenliği reddetmeye başladığı zaman çocuğun gelecekteki gelişimi hakkında endişeye kapılmalıyız."[191]

Az sayıdaki kız çocuklarda erkeksi davranışlar ve feminenliğin reddedilmesi gençlik yıllarına kadar devam eder. Böyle kız çocukların, transseksüel ya da lezbiyen olma ihtimali daha fazladır.[192] Erkek kardeşlerle veya başka erkek çocuklarla özellikle fiziksel güç gerektiren alanlarda yoğun bir rekabete girmek, cinsiyet uyumunda yaşanan zorlukların bir başka göstergesidir.

Dr. George Rekers, bu bağlamda tedaviye gönderilen erkeksi bir kız çocuğu tarif ediyor:

> Becky, 7 yaş 11 aylıkken annesinin ricası üzerine psikiyatrik bir uzman hemşire tarafından değerlendirilerek psikolojik tedavi için bana gönderilmişti. Becky'nin kendisinden küçük, 6 ve 2 yaşlarında iki kız kardeşi vardı. Kızların babası, annelerinden boşandığından dolayı evden uzaktaydı.
>
> Annesi, Becky'nin oldum olası erkek pantolonları ve sıklıkla kovboy çizmeleri giydiğini söylüyordu. Aynı zamanda kızı, feminen giyinmeyi ısrarla reddediyor ve takılara hiç ilgi göstermiyordu.
>
> Annesi, Becky'nin, makyaj malzemelerini sadece kendisine defalarca kez bıyık ya da sakal çizmek için kullandığını hatırlıyordu. Becky'nin davranışları, mimikleri ve yürüyüşü maskulen görünüyordu; zaman zaman herkesin içinde mastürbasyon yaptığı ve akran gruplarındaki diğer kızların üzerine abandığı söyleniyordu. Sesinin "bir erkek" sesi gibi çıkması için, sıklıkla alçak bir ses tonuyla konuşuyordu.
>
> Becky, erkek olmak istediğini defalarca dile getirmişti ve oyunlarda hep erkek rollerini seçiyordu. Oyunlarında kesinlikle erkek arkadaşları tercih ediyor ve kız çocuklarla pek iyi iletişim kuramıyordu. Davranışları aşırı agresif olarak tarif ediliyordu. Feminen oyunlara doğal olarak daha fazla ilgi gösteren 6 yaşındaki kız kardeşiyle arası çok kötüydü.[193]

191 Selma Fraiberg, *The Magic Years: Understanding and Handling the Problems of Early Childhood,* (New York: Scribner, 1959), s. 231- 32.

192 Saghir ve Robins, *Male and Female Homosexuality*.

193 Rekers ve Mead, "Early Intervention", s. 405- 23.

Dr. Elaine Siegel, lezbiyen danışanlarının çocukluklarında hiçbir zaman evcilik ya da bebek giydirmek gibi tipik kız çocuğu oyunları oynamadıklarını, bunların yerine daha aktif ve spor eksenli tipik erkek çocuğu oyunları oynadıklarını belirtiyor. Siegel, cinsiyet karmaşası yaşayan üç hastasının değerlendirmesini yapıyor. Bu çocuklar biyolojik cinsiyetlerini biliyorlardı. Yani düşünsel olarak erkek veya kadın olduklarını anlayabiliyorlardı. Ama kadın veya erkek olmanın kendi hayatları bağlamında neyi ifade ettiğini hiçbir şekilde anlayamıyorlardı. Siegel, aslında birçok kadın danışanın, kendi feminen doğalarına kesin bir biçimde sırtını döndüğünü söylüyor. Bu kadınlar, Siegel'in "kadir-i mutlak zafer" adını verdiği bir eda ile feminenliği reddettiklerini insanın gözünün içine sokacak şekilde ilan ediyorlar.

Anne Babaların Rolü

Kız ve erkek çocuklarında cinsiyet kimliği bozukluğu sorunlarının araştırılmasına öncülük eden Dr. Robert Stoller, bir kız çocuğun cinsiyet kimliğini pekiştirmek için sıcak ve yakın bir anne kız ilişkisine ihtiyaç olduğunu söylüyor. Babanın ise kızının kendisiyle özdeşim kurmasına önayak olmaması gerektiğini ekliyor. Doğrusu, anneyle kurulan sağlıklı bir ilişki, feminenliğin ve heteroseksüelliğin en önemli dayanak noktalarındandır.

Stoller, aşırı maskulen bir grup kadını kapsayan çalışmasında, genel olarak anne ile çok zayıf duygusal yakınlık ve baba ile çok fazla yakın ilişki durumunu tespit etmiştir.[194] Bazı vakalarda, bir kız çocuğu sahibi olduğu için hayal kırıklığına uğrayan babanın kızına erkek çocuğuymuş gibi davranması söz konusudur. Sonuçta böyle çocuklar "zoraki bir tercihte" bulunarak, yani babalarının sevgisini kaybetmemek için feminenliklerini bir kenara koymak zorunda kalmışlardır.

194 Robert Stoller, "The Sense of Femaleness", Psychoanalytic Quarterly 37, (1968): 42-55.

Annenin Ağır Depresyonu

Yoğun cinsiyet bozukluğu yaşayan kız çocuklar üzerine yapılan çalışmalar, sıklıkla erken dönemdeki anne kız bağlanmasının travmatik bir biçimde aksamış olduğunu ortaya çıkarırlar. Bu durum birçok vakada, annenin yaşadığı ağır depresyondan kaynaklanır. Annenin geri çekilmesiyle çocuğun yetiştirilmesini üstlenen baba, kızına "dostane" bir biçimde yaklaşarak, onu kendisi gibi davranmaya ve kendisinin maskulen ilgilerini paylaşmaya teşvik eder. Böyle çocuklar anneleriyle pek etkileşime giremediklerinden 3-4 yaşlarına geldiklerinde çoktan maskulenleşmiş olurlar.

Zucker ve Bradley tarafından incelenen CKB'li 26 kız çocuğun hikâyelerinde, annelerinin yaşadığı doğum sonrası depresyon ön plana çıkar. Annelerin neredeyse %77'sinde depresyon geçmişi vardır ve bunların hepsi, kızlarının bebeklik ya da erken çocukluk yıllarında, yani cinsiyet kimliğinin geliştiği hassas dönemlerde ortaya çıkmıştır. Burada dikkatimizi çeken, annenin zayıf ve olumsuz bir özdeşim objesi olmasıdır. Zucker ve Bradley bu durumu ayrıntılı olarak tarif ediyorlar:

> Bu kız çocuklar anneleriyle duygusal bağlantı kurmada zorluklar yaşamışlardır. Bazı durumlarda kız çocuk, ya anneyle özdeşim kuramamıştır ya da annesinden uzaklaşmıştır. Çünkü annesini zayıf, beceriksiz ve zavallı birisi olarak algılamıştır. Gerçekten de annelerin birçoğu, kendi etkinliğini aşağı gören ve kendi cinsiyet rollerini değersiz gören kadınlardır...
>
> Az sayıdaki vakada ise kız çocuğun "belirgin bir tıbbi hastalığının" ya da erken çocukluk dönemindeki zorlu mizacının annesiyle ilişkilerini bozduğu gözlemlenmiştir.[195]

Erkekler tarafından istismar edilmiş bir kadın, kadın olmanın riskli olduğu mesajını vermeye eğilimlidir:

195 Kenneth Zucker ve Susan Bradley, Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents, (New York: Guilford, 1995), s. 252.

Annelerden 6 tanesinde ensest içeren, ağır ve kronik cinsel istismar geçmişi vardı. Bu annelerin feminenliği, hep bu tecrübelerinin gölgesinde kalmıştı. Bu tecrübelerinden dolayı erkeklere ve maskulenliğe hep şüphe ile yaklaşmışlar ve cinsel hayatlarında önemli işlevsel bozukluklar yaşamışlardı.

Bu annelerin, psikososyal olarak kız çocuklarına aktardıkları mesaj, dişi olmanın güvenli olmadığıdır. Bu sebeple bu anneler, kızlarına dişi olmaktan gurur duymayı ve dişiliğine güvenmeyi aşılamakta büyük zorluk yaşamışlardır.[196]

Babanın Rolü

Kızının feminen kimlik gelişiminde babanın üstlenmesi gereken görev, onun cinsiyet olarak kendisinden farklı olduğunu saygı ve takdir ile yansıtmaktır. Aynı zamanda, kızına sevgi ve olumlu ilgi göstermelidir ki kızı, başka bir erkeğin, sevgisine değeceğini hissetsin. Bunun aksine, ortalarda olmayan veya kızından uzak duran bir baba, kızının erkekleri doğru algılamasının önüne geçer. Kızının bir erkekle ilişkisinden ne beklemesi gerektiği ve bu ilişkide neyi hak ettiği konusunda yanlış fikirlere kapılmasına yol açabilir.

Bazen de daha önce de belirttiğimiz gibi psikolojide "saldırganla özdeşleşme" diye bilinen olguyu gözlemleriz. Babalar veya ağabeylerin aileyi çaresiz bıraktığı; annelerin sürekli kocalarına yenik düşmüş hissettiği ve kendilerini savunamadıkları durumlarda, kız çocuklar kendilerini annelerininkine benzer bir acziyet konumundan korumak isterler. Bu sebeple istemsiz bir biçimde feminen kimliğe sahip çıkmanın güvenli olmadığına karar verebilirler. Annelerinin çaresizliği ile özdeşim kurmayı reddeden kız çocuklar bitip tüketen endişeler yaşamak yerine, korktukları maskulenlik ile savunmacı özdeşim kurmayı tercih edebilirler.

Zucker ve Bradley'in de belirttiği gibi, aşikâr olarak cinsiyet bozukluğu yaşayan kız çocukların birçoğunun "iktidar, saldır-

196 a.g.e., s. 253.

ganlık ve korunma fanteziler ile fazlaca hemhâl olmaları"[197] şaşırtıcı değildir. Böyle kadınlar, yetişkinliklerinde sadomazoşist veya "baskınlık" içeren cinsel eylemlere bulaşabilirler. Bu eylemler, cinsiyet meselelerinde ortaya çıkan bilinçdışı bir yakınlaşma kaçınma çatışmasını sergilerler. Aynı cinsten bir sevgi objesi ile (anneyle) başarılı bir özdeşleşme gerçekleştirememiş kız çocuk, sevdiği şeye karşı bastırılmış bir gazap duyacaktır. Çünkü bir taraftan sevdiğini arzularken, diğer taraftan tam da sevdiği tarafından incitilmiştir.

Sadomazoşistlik lezbiyen topluluklarda yaygındır. Bunu , lezbiyen aktivist olan bir psikoterapist de gözlemlemiştir:

> Birçok lezbiyen yayınlarımızın, erotik antolojilerimizin, konferanslarımızın ve kitaplarımızın sadomasoşizme onaylayarak veya erotik olarak olumlayarak yaklaştığını ilk fark ettiğim anı hatırlayamıyorum.
> Birdenbire, özellikle genç lezbiyenler arasında sadomasoşizmin (S&M) genel geçer olduğunu, hatta methedildiğini fark ettim. Dövmeler, zincirler, efendi köle oyunları, bizi eskiden olduğu gibi şaşırtmıyordu...
> Birçok lezbiyen artık sadomasoşizme karşı çıkmak yerine, onu, büyüleyici bir şey, "cinselliğe olumlu yaklaşmanın" yollarından biri ve açıktan açığa homoseksüel olmanın ilanı olarak benimsiyorlar.[198]

Yukarıdaki gözlemleri yapan yazar, S&M'in lezbiyen topluluklarında yaygınlaşmasından rahatsızlık duyuyor. Yazar, S&M'i herhangi bir ahlaki norma aykırı olduğu için eleştirmediğini açıkça belli ediyor. Yazarın kaygılarının kaynağı, S&M'in lezbiyen camianın *politik* hedeflerini tehdit ediyor oluşudur. Bu tür uygulamaların "kadınlara, azınlıklara ve toplumumuzdaki ekonomik

197 a.g.e.

198 Carol Brockmon, "A Feminist View of Sado Masochism in the Nineties", *The Family 3,* no. 4 (1998): 11.

olarak dezavantajlı insanlara karşı zalimce davranışları yansıttığını ve beslediğini"[199] söylüyor.

Cinsel İstismarın Hortlaması

Bir kız çocuğun annesiyle zayıf ilişkisi ve babasıyla sağlıksız etkileşimi, yaşadığı cinsiyet karmaşası açısından kilit öneme sahip mevzulardır. Fakat eski gey rehberlerin ve rahiplerin gözlemleri, çocuklukta bir erkek tarafından cinsel istismara uğramanın cinsiyet bozukluğu olan kadınlarda normalden sık rastlanan bir durum olduğunu ortaya koyuyor. Eski gey rahiplerden Anita Worthen ve Bob Davies, danışmanlık yaptıkları lezbiyenlerin geçmişlerinde cinsel tacize maruz kalmış olmalarının, onların en belirgin ortak noktaları olduğunu söylüyorlar:

> Kadınlarda tacizci erkekse bu, erkeklere karşı derin bir korku ve nefret geliştirilmesine sebep oluyor. Erkekler artık "emin" değildir. Kadının başka bir kişiyle bağlantı kurma ihtiyacı doğrudan doğruya onu, böylelikle, başka bir kadınla yakın ilişki kurmaya yönlendiriyor. İlişki kurulan kadınlar, sıklıkla aynı şekilde yaralanmış kadınlar oluyor. Bu durum, lezbiyen bağlanmanın ortaya çıkmasına zemin hazırlıyor.[200]

Cinsel tacizin yol açtığı travma, genç bir kadının hayatında çok büyük bir yıkıma sebep olabiliyor. Bir kızın bakış açısına göre, sahip olduğu feminenlik cinsel tacize davetiye çıkarıyor; sonuç olarak kendini korumak için kız, kendisinin bir parçası olan ve acziyete yol açan feminenliğinden feragat ediyor. Feminen kimliğin bu şekilde reddedilmesi, tipik olarak bilinçdışı bir tercihtir.

199 a.g.e.

200 Anita Worthen ve Bob Davies, *Someone I Love Is Gay,* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1996), s. 83. Cinsel istismar üzerine olan bölüm s. 82-94 arasındadır.

Lezbiyen İlişkiler ve Duygusal Bağımlılık

Bazı eski gey rahiplerin gözlemlerine göre, lezbiyen beraberlikler zaman zaman "ilişkisel bir putperestlik" şeklini alabiliyor. Gey erkeklerin genellikle serbest seyreden ilişkilerinin aksine, iki kadının bağlanması yoğun bir sarmalanmayı içerebiliyor. Artık evli olan, eski lezbiyen ve psikoterapist Andria Sigler-Smalz bu tür ilişkilerin doğasını şöyle tarif ediyor:

> Kadın ilişkileri genellikle sosyal hayatı kapsayıcı bir tutum yerine tedricîliğe meylediyor. Bu yüzden lezbiyen bir çiftin aile üyeleri ve eski arkadaşlarıyla gittikçe bağlarını koparmaları sık rastlanan bir durumdur. Bu tedricî geri çekilme, kırılgan bağlanmayı tehditlerden ve ayrılıklardan koruyarak ilişkinin kontrolünü sağlıyor...
> Lezbiyen ilişkilerin itici gücü, kadının aynı cinse karşı hissettiği duygusal eksikliklerdir. Bu eksiklikler genellikle erkek homoseksüelliğinde olduğu kadar cinselleştirilmiyor. Kadın homoseksüel için "duygusal çekim", cinsel çekimden daha fazla öneme sahip oluyor...
> Bu ilişkilerde, özellikle güçlü bir bağlılığın ortaya çıkma ihtimali oluyor. Ama daha yakından bir gözlem, aslında bu ilişkilerin korku ve endişeye dayanan, kırılgan bir bağlanmaya dayandığını gösteriyor.... Örneğin, terk edilme korkularına ve/veya ilişkide kaybolma endişelerine, iktidarı (veya güçsüzlüğü) ve kontrolü baz alan çabalamalara rastlıyoruz. Bu ilişkilerde aynı zamanda bir insanla birleşerek kendini daha güvenli ve önemli hissetme isteklerini görüyoruz.
> Lezbiyen ilişkiler genellikle, erkek erkeğe kurulan ilişkilerden daha uzun ömürlü olsa da, duygusal yoğunlukla yüklü, kıskançlıkla "perçinlenmiş", aşırı sahiplenici ve değişken davranışlarla dolu olmaya meyilli oluyorlar.
> İlişki esnasında duygular aşırı uçlarda yaşanıyor, çatışmalar da bu ölçüde şiddetli oluyor. Birlikte çok fazla vakit geçirmek, hemen aynı eve çıkmak ve banka hesaplarını birleştirmek, ayrılığa karşı alınan bazı önlemler arasındadır. Bu tür ilişkilerde, sağlıklı bağlanmanın, yani duygusal bağımlılığın ve sarıp sarmalanmanın taklit edildiğini görürüz... Ancak lezbiyen eğilimler gösteren ka-

dınların, başka kadınların duygusal çekimine kapılmalarının sıklıkla umutsuz bir yönü vardır.[201]

Genelleme yapacak olursak, kadınların cinsel yönelimlerini erkeklere kıyasla hayatlarının daha geç döneminde keşfettiğini söyleyebiliriz. Bunun sebebi, kızların cinsel olarak erkeklerden daha az aktif olması başta olmak üzere, birçok faktörle alakalı olabilir. Akla gelen bir başka faktör ise lezbiyen kimliğin, cinsel deneyimleme sonucu değil de genellikle yavaş yavaş, derin duygusal bağlılıklarla ortaya çıkmasıdır. Erkek çocukların ise kısa zamanda ve cinsel deneyimler yoluyla homoseksüelliklerinin farkına varmaları muhtemeldir.[202]

Transseksüellik

Kız çocuklardaki cinsiyet çelişkisi, her zaman dışarıdan gözlemlenebilen erkeksi davranışlar ve maskulenlik şeklinde tezahür etmez. Bazı lezbiyenler aslında bayağı feminendirler. Öte yandan bazı kızlardaki maskulenleşme aşırı olabilir.

Cindy, aşırı uçta cinsiyet karmaşası yaşayan bir genç kızdır. Kendi cinsiyet kimliğini reddetmesi, sadece lezbiyen olmasına yol açmamış, bunun daha da ötesinde kendi vücudunu reddetmesine sebep olmuştur.

14 yaşındaki Cindy, kırsal bir yörede annesiyle yaşayan bir kızdı. Annesi hiçbir zaman evlenmememişti; birkaç erkek arkadaşı olmuş ve senelerce onlarla birlikte yaşamıştı. Cindy'nin babasıyla ilgili hiçbir anısı yoktu ve hiçbir yetişkin erkek figüründen sevgi ve şefkat görmemişti.

201 Andria Sigler-Smalz, "Understanding the Lesbian Client", *NARTH Bulletin,* Nisan 2001, s. 12.

202 A. P. Bell, N. S. Weinberg ve S. K. Hammersmith, *Sexual Preference: Its Development in Men and Women,* (Bloomington: Indiana University Press, 1981).

Cindy ofisime geldiğinde bol, oldukça maskulen bir tişört, soluk bir kot pantolon ve çizme giyiniyordu. Bacaklarını ayırarak ve dirseklerini dizlerine dayayarak oturuyordu. Ses tonu, mimikleri, davranışları ve iletişime geçme şekli epeyce erkeksiydi. Zaman zaman kendime onun bir kız çocuğu olduğunu hatırlatmam gerekiyordu.

Cindy bana, gururla, şimdiye kadar hiç kimsenin ona kadın elbisesi giydiremediğini anlattı. Kendini hayatı boyunca bir erkek gibi hissettiğini ve erkek olmak istediğini söylüyordu. Cinsiyet değiştirmek için yapılan bir operasyon hakkındaki bir televizyon programı onu çok heyecanlandırmıştı. Şimdiyse o ameliyatı gerçekleştirebilmek için evden ayrılıp kendi başının çaresine bakabileceği yaşa gelmeyi bekliyordu.

Cindy, bir başka kıza karşı cinsel nitelikte, çok yoğun bir duygusal bağlanma hissettiğini söylüyordu. Kendini gey olarak tanımlamıyordu; o sadece bir erkekti ve diğer her erkek gibi kız arkadaşı olmasını istiyordu. Bu söyledikleri kulağa, bir başkaldırı ya da yadsınamaz ve taviz verilemez bir kişisel kanaatle karşısındakini şaşırtma isteği gibi gelmiyordu.

Cindy, akıllı gözükmesine rağmen notları kötü bir öğrenciydi. Okulda yaşadığı problemlerden biri, erkek tuvaletini kullanmakta ısrar etmesiydi. Okuldaki sosyal etkileşimi çoğunlukla erkek çocuklar ile sınırlıydı. İnsanlara her fırsatta adının Cindy değil, beğendiği bir erkek rock yıldızının adı olan Rick olduğunu hatırlatıyordu. Feminen olan her şey midesini bulandırıyordu. Buna bir kadın olarak âdet görme hâli de dâhildi. Nefret ettiğini söylediği göğüslerini saklamak için oduncu gömleği giyiniyordu.

Okuldaki akranlarının çoğu Cindy'yi reddetmişti. Arkadaşlık ettiği birkaç erkek çocuk ise okulun serseri takımından asi çocuklar, "torbacı"lar ve okuldan atılmış tiplerdi. Depresif dönemlere eşlik eden intihar girişimlerinden Cindy'nin mustarip olması

çok şaşırtıcı değildi. Defalarca bir erkek olarak yaşaması gerektiğini, bunu başaramazsa kendini öldüreceğini söylemişti.

Bu, dikkat çekici ve öğretici bir vaka olmasına rağmen aşırı uçta bulunan bir örnektir. Bu tür vakalarda terapistin görevi, öncelikle danışana zorluk çıkaran biyolojik ve psikolojik faktörleri ortaya çıkarmaktır. Sonrasında danışanın feminen doğasına sahiplenmeye istekli olup olmadığı belirlenir. Eğer danışanın böyle bir niyeti varsa yeniden "kendi cinsiyetine yönlendirme" terapisine başlanır. Birçok ağır çelişki yaşayan danışanlar, cinsiyet değişikliği ameliyatını destekleyecek terapistler bulmaya çalışırlar. Bizim inanışımıza göre ise vücudun yapısının değiştirilmesi, uzun vadede sorunlara çözüm üretemez.

Karşılanmamış Şefkat İhtiyacı

Bazı lezbiyenler karşılanmamış temel özdeşim ihtiyaçlarından çok, karşılanmamış şefkat ihtiyaçlarından mustariptirler. Bu kadınlar, kırılgan bir durumdaki anne kız bağını tamir etmeye bilinçdışı bir ihtiyaç duyarlar. Onlar için mesele, aynı cinsten şefkat görememiş olmaktır. Terapist (ve eski lezbiyen) Diane Eller-Boyko bu karşılanamamış özlemi, "kendi kişisel hikâyesi" üzerinden anlatıyor:

> Danışanım bana, aşağı yukarı şu kelimeleri diyecektir: "Başka bir kadınla bağlantı kurmak bana, kadim bir özlemimi giderebilmişim gibi hissettiriyor. Sanki gurbetten eve dönmüşüm." Bunu duyduğum zaman, danışanımın içinde feminen bir şeylerin eksik olduğunu anlıyorum. Feminen idealler, yani yaratıcılık, sezgisellik, kendini ifade gücü, alıcılık, madde ve manayla irtibat bir şekilde kaybedilmiş.
>
> Başka bir kadına âşık olarak aslında kendisiyle bağlantı kurmaya çalışıyor.
>
> Lezbiyenliğe gelişimsel olarak baktığımda, danışanımın "iyi anne" modeliyle bütünleşmeye çalıştığını düşünüyorum.[203]

[203] Linda Nicolosi, "Interview: Diane Eller-Boyko", s. 3.

Eller-Boyko'nun da anlattığı gibi, değişim arayışına giren birçok lezbiyen kadın, terapiye devam etmiyor. Lezbiyen bir ilişkinin duygusal bağlanmasından vazgeçmek onlara, ölüm gibi korkunç görünüyor. Eller-Boyko diyor ki:

> Genç bir erkek çocuğa "Peki, duygusal ihtiyaçların karşılanacaktır ama bu durum cinsel yolla olmak zorunda değildir" diyebilirsiniz. Bir kız çocuk ise benzer bir durumda terapistin ondan derinden bağımlı ve muhtaç olduğu bir ilişkiden vazgeçmesini istediğini düşünecektir. Muhtemelen aşkı veya partneri olmadan yaşayamayacağını hissedecektir.
>
> Bir lezbiyen, "Sadece cinsel ilişkiye girdiğim zamanlarda sevildiğimi ve önemsendiğimi hissediyorum" diyebilir. Özellikle cinsel tacize uğramış kız çocuklar için aynı cinsle cinsel ilişkiye girmek, ilişkinin kontrol altında olduğu hissini verir. Böyle kız çocuklar lezbiyen cinselliğini, tehlike arz eden bir durum karşısında ustalaşma vasıtası olarak görürler. Çünkü bu, onların kendi cinselliklerinin "emniyetli" olduğunu hissettikleri tek durumdur.

Kız Çocuklarda Kontrol Edilmesi Gereken Durumlar

Aşağıdaki listede, kız çocuklarının cinsiyet çelişkisi yaşıyor olmasından şüphelenen anne babaların faydalanabileceği, kontrol edilmesi gereken durumları özetliyoruz. Bu listedeki sorular üzerine düşünün, daha sonra eşinizle konuşun ve mümkünse bir terapistle görüşün. Lezbiyenliğin kökenleri erkek homoseksüelliğinden daha karmaşık olduğu için bu liste, lezbiyenlik öncesi dönemdeki bütün kız çocuklar için geçerli olmayabilir. Yine de bu liste sizin için önemli bir başlangıç noktası olabilir.

1- Çocuğunuz belirgin bir biçimde atipik cinsiyet özellikleri gösteriyor mu?

2- Cinsel anatomisini reddediyor mu?

3- Annesine sorularla gidiyor mu? Annesiyle birlikte bir şeyler yapmak istiyor mu? Oyuncaklarını, oyunlarını, faaliyetlerini

annesi ile mi yoksa babası ile mi paylaşıyor? Annesiyle sıcak ve rahat bir ilişkisi var mı? Annesiyle birlikte "kadın aktiviteleri" yapmaktan hoşlanıyor mu?

4- Kızınız ne ölçüde diğer kız çocuklarla etkileşime giriyor? Rahatlıkla kendini kız çocuklarla ilintili algılayabiliyor mu?

5- Kızınız büyüyünce evlenip çocuk sahibi olma fikrine şiddetle karşı çıkıyor mu?

6- Aşağıdaki davranış biçimlerini kızınızda ne kadar erken ve ne sıklıkta gözlemlediniz?

- Erkek çocuk gibi giyinme ve kız kıyafetlerini reddetme.
- Sesin kalınlaştırılması da dâhil, karşı cinsin mimik ve davranışlarının taklit edilmesi.
- Karşı cinsin oyuncaklarını ve oyunlarını tercih etme.
- Kız çocukları ve kız oyunlarını reddetme veya bunlara hiç ilgi göstermeme.
- Kendi adı yerine bir erkek adı kullanmada ısrarcı olma.

7- Babası kızınızı feminenliğini geliştirmeye teşvik ediyor mu?

Chastity Bono'nun Otobiyografisi

Ünlü şarkıcılar Sonny ve Cher, kızları Chastity 4 yaşındayken boşanmışlardı. Chastity otobiyografisinde çocukluğundan bahsederken ani sinir krizleri geçiren, duygusal olarak uzak ve kınayıcı bir anne ile ortalarda gözükmeyen bir babanın arasında kaldığını, aynı zamanda dişi akranlarına yabancılaştığını anlatıyor. Bugün artık kendini bir lezbiyen olarak tanıtan Chastity, anne babasının kendisini nasıl birbirlerinden intikam almak için kullandığını, böylelikle de onların evlilik kavgalarının içine nasıl saplanıp kaldığını anlatıyor:

> Ben galiba babamın hiçbir zaman sahip olamadığı oğluydum... Babam erkeksi davranışlarımı ödüllendirdiğinde annem çok sinirlenirdi. Bence onlar, birbirleriyle ilgili yaşadıkları hayal kırıklarının intikamını benim üzerimden almaya çalışıyorlardı: Babam beni erkeksi

davranışlara teşvik ederek annemin damarına basardı, annemse babamı taklit ettiğimi görünce benden soğurdu.[204]

Cher, kızının maskulen kıyafetlerinden ve hiç kız arkadaşı olmamasından üzüntü duyardı. Başarısızlıkla sonuçlanmış olsa bile, onu, okula giderken etek giymeye ikna etmeye çalışmıştı. Chastity, bir noktadan sonra "bir daha hiçbir zaman kız kıyafeti giymeyeceğine ant içmişti". Chastity'nin ileri yaşlarda ortaya çıkacak lezbiyenliğinin alametleri daha o yaşındayken açıkça görülüyordu.

Kız Çocuk Terapiye Getirildiğinde

Bir kız çocuk lezbiyen bir ilişkiye bulaşmışsa muhtemelen çocuğun anne babası, kızlarının cinsel davranışlarını sonlandırmaya odaklanır. Ama kızın kendisi öncelikle yalnızlık duygularının, yabancılaşmanın, reddedilmenin ve kendine güvensizliğin kaygılarını taşır. Becerikli bir terapist, çocuğun duygularını da göz önünde bulundurur.

Evde yanlış anlaşıldığını hissetmek, çocuk için büyük bir mutsuzluk kaynağı olabilir. Babanın, kızının hayatındaki yerini iyi değerlendirmesi gerekir. Bu değerlendirmeler sonucunda baba, kendine daha destekleyici ve daha az müdahaleci bir rol biçmelidir. Öte yandan, anne de duygusal benliğini ve zaaflarını kızı ile paylaşmalı ve kızı ile karşılıklı paylaşımı esas alan bir ilişki kurmalıdır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi lezbiyenlik, çocuklukta tanımlamanın her zaman mümkün olmadığı gelişimsel modeller izler. Yine de annelere, aşağıdaki önermeler üzerine düşünmelerini tavsiye edebiliriz:

- Kocamla ilişkim nasıl?
- Kızımın feminenliği hakkında ne hissediyorum?
- Kızımın gelişmekte olan kadınlığını nasıl desteklemeliyim?

204 Chastity Bono, *Family Outing*, (New York: Little, Brown, 1999), s. 7.

- Onun kadınlığını ifade edebilmesine nasıl yardımcı olabilirim?
- Kızımın babasıyla ilişkilerine karşı takındığım tutum ne?
- Kocamın kızımıza gösterdiği ilgiyi bir tehdit gibi algılıyor muyum?
- Kocamın ve kızımın bende olumsuz ve rahatsızlık verici duygular uyandıran çok özel bir ilişkisi var mı?
- Kızımın babasıyla olan ilişkisine karşı kıskançlık veya rekabet hisleri taşıyor muyum?
- Kızım ve kocam bana kendimi dışlanmış gibi hissettiriyor mu?
- Bu konuları ve özellikle aile içi ilişkilerimizi uzman bir psikoterapistle konuşmanın bana yardımı dokunur mu?

Endişeli anne babalar, cinsiyet çelişkisi yaşayan çocuklarını vakit kaybetmeden ciddi bir değerlendirmeye tabi tutmalılardır. Bu değerlendirme, açıkça cinsiyet bozukluğu (CKB) belirtileri gösteren çocuklar kadar belli belirsiz cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan ve annesiyle çatışmaya dayalı düşmanca bir ilişkisi olan kız çocuklar için de gereklidir.

"Başı Sıkışınca" Lezbiyenliğe Yönelmek

Bazı kadınlar, kız çocuklar olarak gayet sağlıklı bir gelişim gösterip sonrasında evlenip bir müddet heteroseksüel olarak yaşadıktan sonra, ailelerini de şok ederek, yetişkinliklerinde lezbiyenliğe yönelebiliyor. Dr. Richard Fitzgibbons, duygusal olarak narin olan, sevgi ve şefkat ihtiyaçları karşılanamamış kadınların hayal kırıklıkları ve yalnızlığın etkisiyle ya da yaşadıkları kötü bir evlilik veya boşanmanın etkisiyle lezbiyen ilişkilere yönelebileceklerini söylüyor.[205] Böyle kadınlar hayatları bo-

205 Richard Fitzgibbons, "The Origins and Therapy of Same Sex Attraction Disorder", *NARTH Bulletin,* Aralık 2000, s. 3.

yunca lezbiyenlikle heteroseksüellik arasında pek çok kez gel-git yaşayabilirler.

Ellen DeGeneres ve Melissa Etheridge gibi bazı lezbiyen ünlülerin kamuoyunda da bilinen romantik maceraları, bazı kadınlardaki cinsel çekimin karmaşıklığına işaret ediyor. Bu ünlü kadınların ikisinin de bir zamanlar heteroseksüel olan eşleri vardı. Sonrasında kendilerini yıllar boyunca lezbiyen olarak tanıttılar. Akabindeyse tekrar heteroseksüel hayat tarzına geri döndüler. Böylesi bir değişkenlik, kadınlarda erkeklere göre çok daha yaygındır.

İyileşme Sürecinde Başarılmaya Çalışılanlar

Psikoterapist Diane Eller-Boyko, yetişkin bir danışanının terapi sürecini anlatıyor. Kendisinin lezbiyenlikten kurtulma tecrübesine dayanarak Eller-Boyko, danışanını yavaş yavaş feminen doğasıyla tekrar bağlantıya geçirmeye çalıştığını anlatıyor. Danışan ve terapist, danışanın psikolojik gelişimi esnasında "feminen ruhu aşındırmış ve değersizleştirmiş" etmenleri inceliyorlar. Eller-Boyko, "Başka bir kadına yönelmektense danışanımın, kendi içerisindeki cevherleri keşfetmesini sağlamaya çalışıyorum... Bir kadın, kendisiyle bağlantıya geçerek, kendi cevherleriyle iyice beslendikten sonra ancak maskulen olanla bir bağ kurmaya hazır hâle gelebilir"[206] diyor.

Daha önce de söylediğimiz gibi, birçok faktör lezbiyenliğe veya homoseksüelliğe yol açabilir. Öyleyse anne babalar, kız çocuklarının lezbiyenliğinin sorumluluğunun yükünü tamamen kendi omuzlarında hissetmemelidir. Kızınızın cinsel kimliği, aynı zamanda akran etkileriyle, kendi mizacıyla, kendi tercihleriyle, belki de cinsel taciz deneyimleriyle veya cinsiyet uyumsuzluğunu tetikleyen bazı biyolojik faktörlerle de şekillenir.

206 Linda Nicolosi, "Interview: Diane Eller-Boyko", s. 3.

Kültürel etkiler de çocuğunuzun geliştirdiği tutumları destekliyor olabilir. İçinde yaşadığımız toplum, kişinin kendi cinsiyeti içerisinde büyümesini sağlıklı bir biçimde takdir etmiyor. Bir sonraki bölümde homoseksüelliğin kültürel politikalarına ve bu politikaların çocuğunuzun cinsiyet çelişkilerini nasıl arttırdığına göz atacağız.

8. Tedavinin Siyasallaşması

Aydınlanmış medeni bir toplum, kendini kesinlikle homofobik korku ve ön yargılardan arındırmalıdır... Bu, en şiddetli ruh sağlığı sorunlarından biridir.

Dr. Jude Marmor, Amerikan Psikiyatri Derneği eski başkanı

Anne babaların karşılaştığı en büyük zorluklardan biri, homoseksüellik etrafında dönen siyasi savaşlardır.

Gey aktivizminin en ön saflarında yer alan ruh sağlığı dernekleri; itiraz kabul etmeyen, tek taraflı bir dünya görüşü benimsiyorlar. Örneğin, Amerikan Psikiyatri Derneği (APA), homoseksüelliğin "doğuştan olmadığını" kabul ediyor fakat cinsel kimliği oluşturan ailevi ve sosyal faktörleri incelemeyi reddediyor. "Neden, neden diye soralım ki? Bunun hiçbir önemi yok" diyorlar.

Tedavi sürecini karmaşıklaştıran bir başka etmen ise anne babanın ve terapistin cinsiyet karmaşası yaşayan çocuğun çektiği acılara doğal olarak merhamet duyması. Bu merhamet duygusu, yetişkinlerin, sorun yaşayan çocuklarını "tamamen normal"miş gibi görmelerine yol açabiliyor.

Önlerine ne kadar delil koyulursa koyulsun bazı insanlar, homoseksüellerin "o şekilde doğmuş" olduklarını düşündüklerinden, aynı cinse ilgi duymayı normal kabul etmeye devam ediyorlar.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, bilim adamları "o şekilde doğmuş olmak" tezinin doğru olmadığını biliyorlar. Bilim adamları homoseksüel yönelimin; biyolojik, sosyal ve ailevi faktörlerin bir araya gelmesi ve bu arada yapılan hayat tarzı tercihleriyle şekillendiğini kabul ediyorlar. Yine de gey hakları hareketi, birçok psikoterapisti, homoseksüelliğin insanların en derinden gelen kimliklerine içkin olduğuna ve bu yüzden de bir çocuğu heteroseksüelliğe yönlendirmeye çalışmanın bir hak ihlali olduğuna ikna etmiştir.[207]

İnsanın Nasıl Tasarlandığı ve Bu Tasarımın Amacı Hakkında Psikoloji Ne Biliyor?

Klinik psikoloji yüksek lisansı programlarının pek çoğunda öğrencilere, homoseksüelliğin bir insanın otantik doğasının bir parçası olduğu öğretiliyor. Psikologlar, insan doğası hakkında bizlerin bilmediği bir şeyler mi biliyorlar? Aslında psikoloji, insan tasarımı ve bu tasarımdaki amaç hakkında sizin ve benim bilmediğimizden farklı bir şey bilmiyor.

Psikoloji neyi iddia ederse etsin, neyi ima ederse etsin, birçok insanda homoseksüellikte "ters olan" bir şeyler olduğuna dair içgüdüsel bir bilinç vardır. Birçok insan, peruk takıp topuklu ayakkabı giyen erkek arkadaşlarında, bir bebeğe anne sevgisi ve şefkati vermeye çalışan adamın hâlinde ya da bir bebeği göğsüne

207 *American University Law Review*'ın "Notes and Comments" bölümünde, editör Karolyn Ann Hicks, anne babaların çocuklarının cinsel yönelimini etkileme hakkı olmadığını savunuyor. Karolyn Ann Hicks, "Reparative Therapy: Whether Parental Attempts to Change a Child's Sexual Orientation Can Legally Constitute Child Abuse", *American University Law Review* 49, (Aralık 1999): 505- 47.

yerleştirdiği bir aletle emzirmeye çalışan bir erkeğin durumunda çok tuhaf ve acıklı bir şeyler olduğunu hisseder.[208]

Birçok kişi, 50 sene önce bir psikoterapistin de söylediği gibi "normal olanın, bir şeyin tasarımına uygun fonksiyonlar göstermesi"[209] olduğunu kabul eder. Bir bebeği, kendi göğsünü kullanarak emzirmeye çalışan bir erkeğe karşı verdiğimiz duygusal tepki, iğrenme ve şok hissi, insanoğlunun içgüdüsel ve evrensel bir hazım sınırı olduğuna işaret ediyor. Bir başka deyişle, cinsiyetler arasındaki sınırı, kendi doğamıza karşı gelmeden aşamayız. Geleneksel ve dindar insanlar, bu içgüdüsel "hazım sınırının" vahiy yoluyla onaylanmış ve genişletilmiş olduğuna inanırlar.

Kültürümüz, yüzyıllar boyunca, insanların tasarlanmış mahluklar olduğunu iddia eden, ortak bir dünya görüşüne dayanarak gelişti. İnsanlar, bu tasarım savını içgüdüsel olarak anlıyorlardı. Mesela, bir erkek çocuk dikkat eksikliği problemi ile doğmuşsa psikoterapistler tutup da ona, "Sen bu şekilde doğmuşsun, senin için dikkat eksikliği, dünyayı algılamanda normal ve sağlıklı bir yol" demiyordu. Bunun yerine çocuğa konsantrasyon teknikleri öğreterek onun okulda daha başarılı olmasını sağlamaya çalışıyorlardı.

Tasarlanmış mahluklar olmamız, elbette ki fonksiyonlarımızın dar bir alanda hapsedildiği anlamına gelmez. Yüce amaçlar için normal fonksiyonlarımızı kullanmamayı tercih edebiliriz. Örneğin, bir rahip, mesleği gereği bekâr kalmayı tercih edebilir. Ya da normal fonksiyonlarımızı geliştirebiliriz. Kafamızdan yaptığımız aritmetik hesapları bir adım ileriye götürmek için hesap

208 "Breast Is Best for Adoptive Moms and Dads, Too!", *Alternative Family*, Mart-Nisan 2000, s. 11. Doğaya aykırı bir biçimde geliştirilmiş bir alet, bebeğin ağzı ile erkeğin göğüs ucunu bir biberon yardımıyla birleştiriyor. Böylece erkek de çocuk emzirebiliyor.

209 C. D. King, "The Meaning of Normal", *Yale Journal of Biology and Medicine* 18, (1945): 493- 501.

makineleri kullanabiliriz. Tabii bu genişletilmiş fonksiyonlar, yaratılışımızdaki orijinal amaçlardan sapmamalıdır. Ama homoseksüellik, insan tasarımını doğal olmayan amaçlara saptırır. Homoseksüel yönelimleri olan insanlar, hem anatomik hem de psikolojik olarak onları tamamlamak için tasarlanmış "diğerini" aramak yerine kendinin aynadaki imgesine âşık oluyor.

Doğanın tasarımında ahlaki bir düzen olduğuna inanan geleneksel insanlar, sosyal bilim araştırmalarında kendilerini destekleyen deliller bulabiliyorlar. Çünkü araştırmalar, gey erkek ilişkilerinin kaypak bir zemini, çok eşliliğe açık ve beden sağlığına zararlı olduğunu gösteriyor. Bu, insanoğlunun sınırsız özgürlüğü olmadığına dair bir uyarı olmalı.

Bilimin Sınırları

Bilimsel verilerin eğitimli insanlar tarafından yanlış yorumlanması bizi çok şaşırtıyor. Cumhuriyetçi Parti'den bir politikacı, partisinin üyelerine, "Eğer bilim hayatınızın bir parçasıysa onlarla aynı fikirde olamazsınız" diyerek, partisindeki gey aktivizmine karşı çıkan grupları eleştiriyordu. Homoseksüelliğin normalleştirilmesi gerektiğini savunan bu kadın, bütün görüşlerini "Bilim, homoseksüelliğin normal olduğunu kanıtladı" safsatasına dayandırıyordu.

Bu politikacının inandıklarının aksine bilim, böyle bir şeyi hiçbir zaman kanıtlamadı ve kanıtlayamaz da. Çünkü "kim olduğumuz", -insani manada neyin normal, sağlıklı, uyumlu, fonksiyonel ve özgerçekleştirimci olduğu- bilimsel değil, felsefik bir kavramdır. Evet, bilim çok kıymetli bir araçtır ama hayattaki önemli sorulara gelince bilimin hiçbir kıymeti yoktur: "Nereden geldik?", "Dünya'da yanlış olan ne var?", "Nasıl yaşamalıyız?" Bilim, insan ruhu karşısında kördür. Öyleyse bilim bize, temel kimliğimiz hakkında, kim olduğumuz hakkında bir şey söyleyemez.

Gey aktivistler, "Bilim, homoseksüelliği yeniden inceledi ve onu tamamen normal ve sağlıklı buldu"[210] iddiası ile epeyce kamuoyu desteği topladılar. Psikiyatrinin *kesin delillere dayanan bir bilim* olduğu yanılgısı gey aktivistlere, homoseksüellikle ilgili toplumun fikrini, ilahiyatı ve hukuki emsalleri baş aşağı çevirme fırsatı sundu.

Bilimsel veriler, dünyayı tarif eder ve bize dünyayı anlamada yol gösterecek olguları sunar. Ama "kim olduğumuz", yani temel kimliğimiz veya insani özümüz, felsefe ve din tarafından çözümlenmesi gereken konulardandır. Bilim, sadece tarif etme seviyesinde geçerlidir, bu yüzden ona "insan hizmetindeki bilim dalı" deriz. Felsefe ve ilahiyat ise maddiyatın da ötesine uzanarak bize daha geniş bakış açıları sunar ve bu dünyada tam manasıyla insan olmanın ne demek olduğu hakkında fikir verir.

Dinî Motivasyonlara Değer Vermeyen Klinisyenler

1973'te homoseksüellik, psikiyatri tanı kılavuzundan çıkarıldığında birçok kişi, cinsellikle ilgili yeni hiçbir şey bulunmadığına dikkat çekmişti. Olan biten sadece, geyliği savunanların, sosyal aktivizmlerinde, psikiyatrların sempatisini kazanmalarıydı. Psikiyatr Jeffrey Satinover bu durumu şöyle anlatıyor: "Homoseksüelliğin normalleştirilmesi, Amerikan Psikiyatri Derneği'nin (APA), haksızlığa uğramış bir grubun baskı taktikleri karşısında yelkenleri suya indirmesinin klasik bir örneğidir. Çünkü durumla ilgili bu örnekte, ne homoseksüelliğin hastalık olduğunu "kanıtlayan" ne de hastalık olmadığını "kanıtlayan" doğru düzgün bir veri sunulmuştu."[211]

210 Gary Greenberg, "Right Answers, Wrong Reasons: Revisiting the Delition of Homosexuality from DSM", *Review of General Psychology*, no. 3, (1997): 256- 70.

211 J. Satinover, "Reflections from Jeffrey Satinover", *NARTH Bulletin*, Nisan 1995, s. 3.

Çocuklarının büyüdüğü zaman homoseksüel, transseksüel, travesti ya da biseksüel olma ihtimali, birçok anne babayı doğal olarak telaşlandırıyor. Küçük bir grup klinisyen, anne babaların, çocuklarının cinsel kimliklerini ve dolayısıyla cinsel yönelimlerini etkileme hakkı olduğunu savunarak kaygılı anne babalara arka çıkıyor.[212]

Anne babaların kaygılarına anlayışla yaklaşan uzmanlardan biri ise şaşırtıcı da olsa Dr. Judd Marmor. Amerikan Psikiyatri Derneği'nin eski başkanlarından olan Marmor, 1973 yılında homoseksüelliğin normalleştirilmesi için çalışan psikiyatrların başında geliyordu. Marmor, homoseksüellik hakkında saygın birçok makale kaleme almıştı. Dr. Marmor, homoseksüelliğin normal kabul edilmesi gerektiğine inanmasına rağmen, "homoseksüel gelişimi mümkün olduğunca engellemeye çalışmak, meşru bir duruştur"[213] diyor.

Dr. Marmor şaşırtıcı bir açık yüreklilikle, homoseksüelliğin "baba figürüyle kurulan kötü ilişkilerin yeterli maskulen özdeşimi engellemesi ve anne figürüyle yakın fakat çelişik duygular içinde bir ilişki kurulmasıyla" ortaya çıktığını belirtiyor. Ama homoseksüelliğin patalojik kökenlerini bu şekilde sıraladıktan sonra Marmor bu tür bir gelişimi, geri adım atarak gelişimsel bir bozukluk olarak nitelendirmiyor! Niçin? Bu noktada Marmor'un söylediği tek şey var: "Hayatının erken dönemlerinde, kendi hatası olmadan, aynı cinse erotik ilgi duymaya itilen insanların yediği damgayı silmek psikoterapistin görevidir."[214] Bu, çok tuhaf

212 G.. A. Rekers, *Handbook of Child and Adolescent Sexual Problems,* (New York: Lexington, 1995); Kenneth Zucker ve Susan Bradley, *Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents,* (New York: Guilford, 1995).

213 Judd Marmor, *Homosexual Behavior: A Modern Reappraisal,* (New York: Basic Books, 1980), s. 274.

214 a.g.e.

bir açıklama. Psikiyatrların görevi, sosyal aktivizmin neferleri gibi davranmak adına klinik anlayışlardan taviz vermek midir?

Marmor, sonrasında Tanrı'nın insanları heteroseksüel olarak yarattığına inanan insanları küçümsemeye yöneliyor. Homoseksüel davranışlarını lanetleyen İncil'deki ayetleri Tanrı'nın sözleri olarak kabul eden "dincilerden" bahsediyor.[215] Marmor, İncil'e dayanan dünya görüşlerini bu şekilde hor görse de, *sosyal* dezavantajlarından dolayı çocuğunun homoseksüel gelişimini engellemek isteyen anne babalara sempati ile yaklaşıyor.[216] Yani Marmor için faydacılığa dayanan değerler, (mutluluk ve sosyal uyum gibi) kabul edilebilirken İncil'e dayanan değerler, ("insanoğlu heteroseksüel olarak yaratılmıştır ve Yaratıcı'yı memnun edecek biçimde yaşama sorumlulukları vardır" gibi bir çıkarım) bir kalemde reddedilmelidir.

Çocukluktaki cinsel kimlik bozuklukları tedavisinin önde gelen uzmanlarından olan Dr. Kenneth Zucker'ın da bu konuda Marmor'unkine benzer bir görüşü vardır. Zucker, çocuklarda görülen cinsel kimlik bozukluğunu gelişimsel bir sorun olarak kabul ediyor. Gey hayat tarzının sosyal dezavantajları yüzünden çocuklarının heteroseksüel gelişim gösterme ihtimalini en üst düzeyde tutmak isteyen anne babalara anlayış gösteriyor. Ama tıpkı Marmor gibi, ailelerin dine dayanarak homoseksüelliği reddetmesini hor görüyor.[217] Yani Zucker, anne babaların cinsellikle ilgili dinî inanışlarını şüphe ile karşılıyor. Genel olarak, insanın bütünlüğünün ve tatminin, cinsiyetlerin birbirini tamamlaması ve heteroseksüellikle gerçekleşeceğini öne süren inanç sistemi yok sayılıyor.

Zucker ve Marmor gibi uzmanlar, danışanlarının dinî inanışlarına saygısızlık edip bu inanışları bir kenara ittiklerinde aslında

215 a.g.e., s. 19.

216 a.g.e., s. 274.

217 Zucker ve Bradley, *Gender Identity Disorder*, s. 270.

hadlerini aşmış oluyorlar. Böyle yaparak da bilimin insan cinselliğinin amacı hakkında, dinin hiçbir şekilde bilmediği bazı şeyleri kesin olarak bildiğini ima ediyorlar, ki bunun yanlış bir yaklaşım olduğunu önceki bölümlerde belirtmiştik.

Verilerin İdeolojik Amaçlara Uygun Olarak Yorumlanması

Psikoterapistler yardım etmeye odaklı kişiler olduklarından, bir grup insanı incitebilecek konularda teoriler geliştirmekten kaçınıyorlar. Mesela, yakınlarda yapılan çalışmalarda homoseksüellerde psikiyatrik hastalıkların görülme oranı daha yüksek çıkmasına rağmen psikologlar, bu yüksek oranın, homoseküsellik durumuyla ilintilendirilebilme ihtimali konusunda sessiz kalıyorlar.[218] Bunun yerine psikoloji, gey hayatının problemlerini sıklıkla toplum baskısına bağlıyor.

Yakınlarda yapılmış geniş kapsamlı bir çalışma, bu ideolojik direnci kırdı. Bu çalışma, gey ve lezbiyenlerde psikiyatrik sorunların daha yüksek oranlarda görüldüğünü açıkça ortaya koydu. Böylelikle araştırmacılar, bu yüksek oranı açıklamak için homoseksüellerin yaşadığı yalnızlık, çok eşlilik ve gey ilişkilerin kısa süreli ve fırtınalı olması gibi sebepleri göz önünde bulundurmaya başladı.[219] Bir başka araştırmacı, bu araştırmanın yayımlandığı saygın dergide, homoseksüelliğin biyolojiye dayandığı noktalarda, bir "biyolojik hatadan" bahsedebileceğimizi yazdı.[220] Bu, fazlasıyla cesur bir yaklaşım. Çünkü Dr. Laura Schelessinger, bir

218 T. Sandfort ve ark., "Same Sex Sexual Behavior and Psychiatric Disorders: Findings from the Netherlands Mental Health Survey and Incidence Study (NEMESIS)", *Archives of General Psychiatry* 58 (2001): 85- 91.

219 a.g.e.

220 J. M. Bailey, "Commentary: Homosexuality and Mental Illness", *Archives of General Psychiatry 56,* (1999): 876- 880.

televizyon programında aynı görüşü dile getirdiğinde, gey aktivistler, onun bu yorumunu, diğer söyledikleri arasından cımbızla çekip bağlam dışında kullanarak ("Dr. Laura, *bizim* biyolojik hatalar olduğumuzu söylüyor" diyerek)[221] onu yayından kovdurmuştu.

Bu tür cesur çıkışlara sık rastlanmadığını söylemeliyiz. Bu konuda politik açıdan doğru açıklama şudur (ki bu, aynı zamanda bir psikoloğun kariyerinde ilerlemesinin önünü tıkamayacak en güvenli açıklamadır): Geylerde, uyuşturucu probleminin ve psikiyatrik bozuklukların daha yüksek oranlarda görülmesinin *tek sebebi* sosyal baskılardır.

Cinsel Özgürlükleri Savunma Felsefesi, Profesyonel Derneklere Hâkim Olmuştur

Politik doğrular, ruh sağlığı derneklerimizin başına bela olmaya devam ediyor. 1999 yılında, Amerikan Psikiyatri Derneği (APA) toplantısında, cinsel yönelimin terapi yoluyla değişip değişemeyeceği tartışması gündeme alınmıştı. Ama bu tartışma iptal edildi. Çünkü konuşmacılardan ikisi, "homoseksüelliğin değişebilir" olduğu konusunda konuşmanın bilimsel bir toplantı için politik sakıncalar doğurabileceğini belirterek toplantıdan çekildi. Psikiyatr Jeffrey Satinover ve ben, o panelin katılımcıları arasında gösterilmiştik. Ancak gey aktivisti psikiyatrlar, benim veya Satinover'ın bu toplantıya katılmamız durumunda panele katılmayacaklarını açıkladılar.[222]

Farz edin ki bir yüksek lisans programınızdasınız ve heteroseksüelliğin normatif olduğunu düşünüyorsunuz. Size düşüncelerinizi anlatmada, tezini yayımlatmada ve meslekdaşlarınızla an-

221 Peter LaBarbera, "Gay Activists Target Dr. Laura", *NARTH Bulletin*, Aralık 1999, s. 25.

222 Joseph Nicolosi, "On the Right to Self Determination", *NARTH Bulletin*, Ağustos 2000, s. 1.

laşabilmekte iyi şanslar diliyorum. Ya düşüncelerinizi kendinize saklayacaksınız ya da içine girip kabul edilmek için ölüp bittiğiniz sosyal kulüpten dışlanacaksınız. Psikoloji, bir deyişe göre, "bir bağımsız akıllar sürüsüdür". Bu sürünün üyeleri bağıra çağıra çeşitlilikten ne kadar çok hoşlandıklarını anlatırlar ama bunu yaparken de sizin, aynı kendileri gibi düşünmeniz gerektiği yönündeki ısrarlarını sürdürürler.

Burada bir ironi olduğu fark edilmiyor mu? NARTH'ın başkanı olarak, Amerikan Psikiyatri Derneği (APA) Başkanı Norine Johnson entelektüel özgürlükler üzerine bir yazı kaleme aldığında, bunun en içten destekleyicileri arasında oldum. Norine Johnson, bu yazısında, "Ne kadar yoğun ve hararetli olursa olsun, APA'da açık tartışmaların gerçekleşmesini sonuna kadar destekliyorum. Tartışmak sağlıklıdır. Aynı fikirde olmamak sağlıklıdır... Üretken ve sağlıklı bir bilim dalının mutlak surette ifade ve araştırma özgürlüğüne ihtiyacı vardır"[223] diyordu.

Johson'ın bu ateşli açıklamasının arkasında ne vardı? Maalesef cinsel yönelimi değiştirmeye çalışan insanlarla ilgili endişeler yoktu. Dr. Johnson aslında, derneği yakın geçmişte utandıran kamuoyu tepkisine karşı konuşuyordu. APA, pedofil ilişkilerin çok yaygın olduğunu ve tacize uğramış çocukların tepkilerinin olumlu olduğunu iddia eden bir makale yayımlamıştı. Kamuoyundan gelen eleştiriler yüzünden, APA bu makaleyi yayımladığı için pişman olduğunu açıklamıştı. Dr. Johnson'ın bilimsel özgürlüklere vurgu yapan açıklaması, *pedofile sıcak bakan* yazarların bu konuyu tartışma hakkını savunuyordu!

Johnson'ın tartışmalara bu kadar açık olması, NARTH olarak bizi yine de cesaretlendirdi ve tıpkı gey derneklerinin yaptığı gibi, NARTH'ın bilimsel toplantılarını da APA yayımlarında duyurmak için izin istedik. (NARTH'ın bu yöndeki istekleri geçmişte

223 Norine Johnson, "President's Column", *Monitor in Psychology*, Temmuz-Ağustos 2001, s. 3.

geri çevrilmişti) Sonuç? Bize gelen cevap APA'dan bile değildi. Gey, Lezbiyen ve Biseksüel Ofisi'nin başkanı Clinton Anderson bize geri döndü. Maalesef Anderson, politik olarak farklı düşünceler taşıyan bir grup insanı, yani geyliği savunanları temsil ediyor. NARTH'ın homoseksüellik üzerine söylediklerine şiddetle karşı çıkıyor ve homoseksüel öncesi çocukların tedavi edilmesini reddediyor. NARTH'ın isteğini Anderson'ın başkanlık yaptığı gibi bir komisyona göndermek, mahkemeye polisi şikâyet etmek için giden adamı, mahkemenin bu konuda polise başvurması gerektiğini söyleyerek adamı geri çevirmesine benziyor. Sonuç olarak, isteğimiz doğal olarak reddedildi.

APA gerçekten bilimsel özgürlükleri savunuyorsa NARTH gibi derneklerin APA'ya katılımına izin verilmeli. Çünkü bilimsel özgürlükler, insan cinselliğinin anlam ve önemi hakkında ileri sürülen farklı fikirleri de kapsamalıdır. Kendileriyle aynı fikirde olan terapistler bulmakta zorlanan anne babalar, şunu bilmelidir ki APA'nın kapıları hâlâ alternatif bakış açılarına sıkı sıkıya kapalıdır.

Doğa Bile "Heteroseksist"

Çoğunlukla gey aktivistlerden oluşan birtakım yazarlar, cinsiyet kimliği bozukluğunun tedavi edilmesini kınıyor ve bu yazarların birçoğu bu tür tedavileri "heteroseksist"[224] olmakla suçluyor.[225] Aslında biraz da doğru söylüyorlar çünkü doğa bile özünde "heteroseksist"tir. Bir başka deyişle doğa, yaşamımızı sürdürebilmemiz için heteroseksüelliği önceler. Cinsiyetlerin birbirini tamamlaması, yani heteroseksüellik, insan ve hayvan biyolojisinde normdur.

224 İngilizcedeki "seksist" kavramı, Türkçeye "cinsiyetçilik" olarak çevrilebilir. "Heteroseksist" kavramının çağrışımları bu bağlamda düşünülebilir (ç.n.)

225 Richard Isay, "Remove Gender Identity Disorder in DSM", *Psychiatric News* 32, no. 22 (1997): 9; M. Coleman, "Nontraditional Boys: A Minority in Need of Reassessment", *Child Welfare* 65, (1986): 252- 69.

Ama herkes bunu anlayabilmiş görünmüyor. Yakınlarda, *Oprah*'nın program yapımcılarından bir telefon geldi. Telefondaki kişi benden, gey gençlik üzerine bir programa katılmamı rica ediyordu. Yapımcıya, "Heteroseksüel gençlerden homoseksüel duygular yaşayanlar olsa da gey gençlik diye bir şey olduğuna inanmıyorum" dedim.

Ben böyle söyleyince ölüm sessizliği gibi bir sessizlik oldu. Sonrasında yapımcı, "Madem 'gey gençlik' diye bir şey olmadığını düşünüyorsunuz, acaba bize programımıza katılmayı kabul edecek bir psikolog önerir misiniz?" dedi.

Anlaşılan yapımcı, niçin "gey gençlik" diye ayrı bir kategorinin var olmadığını düşündüğümü hiç merak etmiyordu. Benim görüşüm, bütün insanların doğaları gereği heteroseksüel olduğu ama bazı insanların homoseksüellik problemi yaşadığıdır. Daha doğrusu ben, *homoseksüel* kelimesini, "homoseksüellik problemi olan heteroseksüel insan" tabirinin kısaltılmış şekli olarak ele alıyorum.

"Gey" kavramının kullanımı da birçok kafa karışıklığına sebep oluyor. Ne zaman bir konuşma yapsam mutlaka *homoseksüel* ve *gey* kavramları arasındaki farklılıklara değinirim. Gey, aynı cinse duyulan ilgiyle pozitif özdeşleşimi işaret eden sosyopolitik bir kavramdır. Kendini "gey" olarak tanımlayan bir kişi, homoseksüel ilgilerin, "kişinin kim olduğunu" tanımlayan, en temel doğası olduğuna inanır. Ancak kendini "gey" ilan etmek, aynı cinse ilgi duymaya verilebilecek birçok tepkiden sadece biridir. Yetişkin danışanlarım homoseksüel olabilirler ama gey değildirler. Çünkü onlar, doğal heteroseksüellik potansiyellerini geliştirmek için çabalayan insanlardır.

Herhâlükârda Psikiyatrik Bozukluk Nedir?

Psikiyatri, uzun süreden beri "ruhsal bozukluk" kavramını tanımlamaya çalışıyor. Bugüne kadar hiçbir kapsayıcı tanım bulunamadı.[226]

226 S. Kirk ve H. Kutchins, *Making Us Crazy*, (New York: Free Press, 1977), 4. Bölüm.

Son yıllarda psikiyatrik bozukluklar, gittikçe artan karmakarışık bir yığına döndü. Birçok grup, psikiyatristlerin daha fazla durumu bozukluk olarak nitelendirmesini ister oldu.[227] Radikal feministler, erkek şovenizminin ruhsal bir bozukluk olduğunu, zenci bazı psikiyatrlar ırkçılığın bir bozukluk olduğunu ve bazı gey psikiyatrlar ise "homofobi"nin bir bozukluk olduğunu iddia eder oldu![228]

Bilim, insanların hayatta karşılaştıkları sorunları çözmek için birçok faydalı, deneysel bilgi sunabilir. Ama sonuçta bilim, "Cinselliğin amacı nedir?" ve "Homoseksüellik, kişinin temel kimliğinin bir parçası olabilir mi?" gibi önemli sorulara salt bilimsel cevaplar veremez. Örneğin, sosyal bilimciler Stuart Kirk ve Herb Kutchins, bu konulardaki fikirlerinin, tıpkı Amerikan Psikiyatri Derneği'ninkiler gibi, salt bilimsel olmadığını, aslında bu konuda söylenenlerin değer yargıları içerdiğini açık yüreklilikle belirtiyorlar. Kirk ve Kutchins, sokaktaki insanların, psikiyatrinin nötr ve "rasyonel bir hikmeti" temsil ettiği şeklinde yanlış inanışları olduğuna dikkat çekiyorlar.[229]

"Ne?" sorusunun cevabı, bizi hiçbir zaman "ne olmalı?" sorusunun cevabına götüremez. Dr. Jeffrey Satinover, bu bağlamda bize, psikiyatrinin en büyük eksikliğini hatırlatıyor: Psikiyatri, bir değerler çerçevesine oturtulmadan anlamsızdır.[230]

Homoseksüellik Gelişimsel Bir Bozukluk Olarak Değerlendirilmeli midir?

Psikiyatrinin, ruhsal bozuklukları tanımlarken kullandığı iki kategori "bunalım" (*distress*) ve "yetersizlik" (*disability*)dir. Gey-

227 a.g.e.

228 S. Kirk ve H. Kutchins, "Standards Higher, Success Assured, But DSM- IV Book 'A Travesty'", *The National Psychologist,* Eylül-Ekim 1994, s. 12.

229 Stuart Kirk ve Herb Kutchins, *The Selling of DSM: The Rhetoric of Science in Psychiatry,* (New York: De Gruyter, 1992).

230 Jeffrey Satinover, *Homosexuality and the Politics of Truth,* (Grand Rapids, Mich.: Baker Hamewith, 1996), s. 146.

lerde yaygın uyuşturucu kullanımı, yüksek oranlarda depresyon, intihar girişimleri, cinsel bağımlılıklar ve cinsel yolla bulaşan, yıkıcı hastalıklar görüyoruz. Bütün bu negatif faktörler, geyliğe sıcak bakan San Francisco gibi şehirlerde azalmak yerine artıyorken geylik hangi mantıkla "sağlıklı" ilan edilebilir?

Gey ve lezbiyen topluluklarında görülen psikiyatrik problemlerden, toplum baskısının sorumlu olduğu sıklıkla iddia edilir. Mantıken bu tür bir açıklamada doğruluk payı vardır. Ama toplum baskısı her şeyi açıklamak için yeterli midir? Bir araştırmada, geyliğe daha fazla tolerans gösterilen toplumlarda, geylerin yaşadığı bunalımların azalıp azalmayacağı ölçüldü.[231] Araştırmacılar, bu çalışma için Danimarka ve Hollanda gibi geyliğe daha olumlu yaklaşan toplumlarla, geyliğe daha düşmanca yaklaşan toplumları kıyasladılar. Yapılan çalışma, sadece homoseksüelliği onaylamayan kültürlerde değil, *bütün* kültürlerde homoseksüellerin yüksek oranlarda bunalım yaşadığını ortaya koydu.

"Yetersizlik" Kavramını Tanımlama Sorunu

Homoseksüelliği, APA'nın bir bozukluğu tanımlarken kullandığı ölçütlere göre yeniden irdeleyelim. Bize yol gösterecek kurucu bir felsefenin yokluğunda varacağımız nokta, cevaplardan ziyade sorular üretmek olacaktır. Aslına bakarsanız "bozukluk" teriminin anlamı bile sonsuza dek tartışılabilir.

Onarım terapistleri, gey dünyasında çok yaygın olan sık sık eş değiştirme özelliğine dikkat çekerek bu durumun sağlıklı olmadığını söylüyorlar. Buna karşılık gey teorisyenler, sık sık eş değiştirmeyi "gey erkekler için normal ve sağlıklı bir durum" olarak yeniden tanımlıyorlar. (Gey camiasında muhafazakâr bir gey olarak tanımlanan) aktivist Gabriel Rotello diyor ki: "Birçok insan

231 M. Weinberg ve C. Williams, *Male Homosexuals: Their Problems and Adaptations,* (New York: Oxford University Press, 1974).

için sık sık eş değiştirmenin anlamlı, özgürleştirici ve eğlenceli olduğuna inanıyorum."[232]

Onarım terapistleri, birbirine söz vererek bağlanmış geylerin bile genellikle ilişkilerinde sadakatsiz olduğuna işaret ederek, bu durumun duygusal yetersizlik alameti olduğunu söylüyorlar. Buna karşılık gey teorisyenler, "birbirine söz vererek bağlanmayı" yeniden tanımlıyorlar. Örneğin, iki gey klinisyen uzun süre devam eden 156 gey ilişkisini incelemişti. İncelenen çiftlerden hiçbirinin, 5 yıldan uzun süre cinsel sadakati koruyamadığı ortaya çıkmıştı. Bu durumda araştırmacılar, *monogamiyi negatif olarak tanımlama* yoluna gitmişler ve monogaminin, kişinin eşi üzerinde cinsel "mülkiyet" iddiası olduğunu söylemişlerdir.[233]

Benzer Bir Sorun: CKB (Cinsiyet Kimliği Bozukluğu) Bir Bozukluk Olarak Tanımlanmalı mıdır?

Cinsiyet bozukluğu yaşayan çocuğun tedavi edilmesinin birçok açıdan meşru olduğuna inanıyoruz. Aşağıdaki liste, Zucker ve Bradley'in *Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Adolescents and Children (Cinsiyet Kimliği Bozukluğu ve Ergenlerde ve Çocuklarda Psikoseksüel Problemler)* adlı kitapta yer alan görüşlerinin bir özeti niteliğinde:

1. CKB, çocukta bunalıma neden oluyor. Çünkü CKB, cinsiyet sistemine göre kurulmuş bir dünyaya adapte olamama sorunudur. Böyle çocuklar, tipik olarak akranları tarafında dışlanıyor; mutsuz ve insan ilişkilerinde kaygı se-

232 Linda Ames Nicolosi, "Gay Activists Describe Their Values", *NARTH Bulletin,* Nisan 1999, s. 12, *The Gay and Lesbian Review* 5, no. 2 (1998): 24'ten (Gabriel Rotello, "This Is Sexual Ecology") ve 27'den (Michelangelo Signorile, "Nostalgia Trip") alıntılama yapılmıştır.

233 D. McWhirter ve A. Mattison, *The Male Couple,* (Englewoods Cliff, N.J.: Prentice Hall, 1984).

viyeleri hayli yüksek seyreden bireyler oluyorlar. Kendilerinden cinsiyetlerine uygun davranışlar bekleyen bir dünyada yaşamak, bu çocukları zorluyor.

2. CKB, daha derinlerden gelen bir adaptasyon sorununun dışavurumudur. Doğal ve kişiye içkin olmaktan ziyade, içruhsal sorunların bir belirtisi gibidir.
3. CKB, ileride ortaya çıkabilecek homoseksüelliğin, travestiliğin ve transseksüelliğin güçlü bir alametidir. Birçok anne baba, çocuklarının bu tür durumlardan sakınmasını arzular.

Zucker, daha sonra fikirlerini biraz değiştirerek *bazı* çocuklarda nörogelişimsel sorunlar olabileceğini kabul etse de, CKB tedavisinin etkili olabileceği yönündeki görüşlerini korudu.

Psikiyatri, CKB'yi psikiyatrik bir hastalık olarak tanımlarken, bunun yetişkinlikte ortaya çıkan sonucunu (homoseksüelliği) normal kabul ediyor. Böyle yaparak kendi içinde çelişkiye düşüyor. Gey aktivistler bu bağlamda, "Homoseksüellik normal kabul ediliyorsa niçin homoseksüel öncesi çocuklara psikiyatrik teşhis konuyor ve bu çocuklar tedavi ediliyor?" diye sorabiliyor. Başka bir deyişle, "Çocuklukta teşhis edilebilen bir *bozukluk*, erişkinlikte nasıl *normal* bir durum olarak kabul edilebiliyor?"

Burada gördüğümüz çelişki, psikiyatrinin tutarlı bir "bozukluk" tanımı yapamadığını gözler önüne seriyor. Bu çelişkiden faydalanan gey aktivistler, kapalı kapılar ardında CKB teşhisinin konmaması için çalışıyor. Bu konuda sonunda başarıya ulaşmaları bizleri şaşırtmayacak.

Homoseksüelliğin Temelinde Cinsiyet Karmaşası Bulunur

Erkekliğimiz veya dişiliğimiz aracılığıyla büyüyerek olgunlaşırız. Bizce bu, gey topluluklarında çok fazla olgunlaşamamış davranışlar görmemizin bir sebebidir. Gey erkeklerde, cinsel dürtüsellik,

narsist öz soğurma, görüntüye hayranlık ve yüksek oranlarda alkol ve uyuşturucu tüketimi görülür. Lezbiyenlerde ise benzer bir biçimde duygusal bağımlılık, "sensiz yaşayamam" türü ilişkiler ve yüksek oranlarda madde bağımlılığı ile depresyon görülür. Kişinin güvenli bir cinsiyet duygusu yoksa, ergenlik çağında karşılaşılan zorlukları atlatıp tamamen olgunlaşması çok daha zor olacaktır.

Cinsiyet sorunlarının, homoseksüelliğin kalbinde yattığından şüphe edenler, gey teorisyenlerin yazdıklarına bakarlarsa bu şüpheleri kesinlikle giderilmiş olacaktır. Gey aktivizminin insanları harekete geçirmeye çalışırken kullandığı sloganların başında, "Cinsiyet sistemini bitirin!" gelir. Örneğin, psikolog Daryl Bem, kendi ütopyası olan toplumu, herkesin birbirinin potansiyel sevgilisi olduğu ve cinsiyetin belirsiz olduğu bir toplum olarak tanımlar. Ona göre, bu toplumun, "çocukları aynı veya karşı cinsten akranlarına yabancılaştıran, cinsiyete göre kutuplaşmış bir kültürü olmayacaktır. Böyle çocuklar aseksüel olarak büyümeyeceklerdir. Aksine, erotik ve romantik tercihleri daha çeşitli olacak ve kişiye özgü özelliklere dayanacaktır. Beyefendiler, yine sarışınları tercih etmeye devam edebilecek fakat bazı beyefendiler (ve bazı hanımefendiler) cinsiyeti önemsemeyip sadece sarışınları tercih edecektir."[234]

Ama cinsiyet karmaşası yaşayan çocuklar, "ideal" olarak tanımlanan ve cinsiyetin bir öneminin olmadığı bir dünyada değil; cinsiyet farklılıklarının hayatın biyolojik olguları olduğu *gerçek* dünyada yaşayacaklardır. Eğer böyle çocuklar cinsiyeti anlayamazlarsa kendilerini anlaşılamamış hissedecek ve buna karşılık kendileri de dünyayı anlayamayacaktır. Zaten CKB'li çocukların, erkek dişi gibi temel kategorileri doğru bir biçimde anlamada sıkıntı yaşadıkları ortaya konmuştur.[235]

234 Daryl Bem, "Exotic Becomes Erotic: A Developmental Theory of Sexual Orientation", *Psychological Review* 103, (1996): 332.

235 K. J. Zucker ve ark., "A Gender Identity Interview for Children", *Journal of Personality Assessment* 61, (1993): 443- 56.

Efemine Erkek Çocuk Gey Dünyası İçinde Bile Üzüntü Yaşar

Efemineliğin bir erkek çocuk üzerindeki olumsuz etkilerini ne kadar vurgulasak azdır. Bu durum strese, mutsuzluğa, soyutlanmışlığa ve akranlar tarafından devamlı surette reddedilmeye yol açar. Feminen ya da cinsiyet olarak atipik olan gençlerin, diğer homoseksüel gençlere göre intihara kalkışma oranları daha yüksektir. (6. Bölüm'e bakınız.)

Birçok ruh sağlığı uzmanı, toplumumuzun rastgele ve anlamsız stereotiplere dayanan cinsiyet rolleri sistemini benimsediğini düşünür. Psikoterapistler olarak işlerinin, toplumu değiştirerek karşıt cinsiyet davranışlarını ve homoseksüelliği onaylayan bir toplum hâline getirmek olduğuna inanırlar. Acaba gey dünyası da cinsiyetin önemsiz bir kurgu olduğuna mı inanıyor?

Gey erkekler tipik olarak, heteroseksüel erkeklerin maskulenlik anlayışlarının çok "dar" olmasını alaya alırlar. Fakat geleneksel cinsellik stereotiplerinden kurtulmak üzerine çekilen bütün nutuklara rağmen maskulenlik, geylerin ideali olmaya devam ediyor. Kendileri de gey olan birçok araştırmacı, bu noktaya parmak basmıştır. Bir araştırmacı, maskulenliğin gey erkekler arasında "en fazla arzulanan tek özellik olduğunu" belirtmiştir. Bu araştırmacı, "Efemine erkeklerin, maskulen görünümlü homoseksüellere göre çok daha aşağı kabul edildiğini" söylemiştir.[236]

Aşağıdaki gözlemler, gey topluluklarını gözlemlemiş bir sosyal bilimci tarafından yapılmıştır:

> Gey dünyasında maskulenlik çok kıymetli bir meta, cinsellik pazarında kullanılabilecek bir sermaye... Gey dünyasında herhangi bir konu üzerinde bir fikir birliğinden bahsedeceksek, bu konu kesinlikle maskulenliğin feminenlikten daha iyi kabul edildiğidir. Gey

236 M. Hoffman, *The Gay World: Male Homosexuality and the Social Creation of Evil,* (New York: Basic Books, 1968), s. 17.

> dünyasındaki norm, kişinin maskulen görünmesi gerektiğidir. İnsan "erkek" olmalıdır, "nonoş" değil. "Bu hanım evlatları beni sinir ediyor" gibi açıklamalar çok yaygındır.
> Bu şekilde tercihin maskulenlikten yana konulması, sadece cinsel çekimle sınırlı değildir... Arkadaş gruplanmalarında ve eşcinsel organizasyonlarında, statü farklılığı hep maskulenlik ve feminenlikle ilintilidir. En maskulen olan, statü hiyerarşisinde en yukarıda olandır.[237]

Homoseksüellik üzerine yapılmış kapsamlı bir çalışmada, ki bu çalışma gey aktivistler tarafından sık sık alıntılanır, araştırmacılar Bell ve Weinberg, gey erkekler için şöyle diyor: "Çalışmamıza katılanların muhtelemel bir cinsel partnerde aradıkları en önemli özellik, "stereotipik" olarak maskulen bir görünümle uyumlu olmaktır."[238]

Okullardaki Gey Rehberlik Programlarının Politikaları

Geyliği destekleyen okul programlarından en popüler olanları, (Proje 10 ve Gökkuşağı Projesi gibi), bir çocuğun homoseksüel duyguları varsa onun, kaçınılmaz bir biçimde gey olduğunu varsayıyorlar.

Oğlunuzun, aynı cinse ilgi duyduğunu fark ettiğini farz edin. Kafa karışıklığı içerisinde, okuldaki Gökkuşağı Projesi'nin rehberine gittiğini düşünün. Gökkuşağı Programı'nın ilkelerine göre, okuldaki rehber zaten gey birisi olacaktır. Bu rehber, oğlunuza, "Ne yaşadığını çok iyi anlıyorum. Senin yaşındayken ben de aynı hislere kapılmıştım. Yaşadığın bu duygular, senin de benim gibi gey olduğun anlamına geliyor. Bu arada bunu, anne babanla paylaşmana gerek yok. Onlar heteroseksüel olduklarına göre, seni

237 Barry Dank, "The Homosexual", *Sexual Deviance and Sexual Deviants,* eds. E. Goode ve R. Troiden, (New York: William Morrow, 1974), s. 191.

238 A. Bell ve M. Weinberg, *Homosexualities: A Study of Diversity Among Men and Women,* (New York: Simon and Schuster, 1978), s. 92.

anlamayacaklardır. Bir de anne babanla aranda nesil farkı var. Muhtemelen onlar, eski usül değerlere sahiptirler” der.

Birçok anne baba, bu bölücü ve geyliği onaylayan rehberlik programlarının, birçok eyalet hukukuna göre, izinleri olmaksızın uygulanabildiğini bilmiyorlar. Duyguları ve ilgileri yüzünden, bu gencecik çocuğunuz artık “onlardan biridir”. Burada elde edilen ilk sonuç, aile içerisinde “biz, onlara karşı” gibi çok büyük bir ayrımın oluşmasıdır. Yani kafası karışık çocuk ile Gökkuşağı Programı’nın gey rehberi bir taraftadır; çocuğun anne babası, toplum, din ve geleneksel aile değerleri diğer taraftadır.

Ulusal Eğitim Derneği (The National Education Association), Gey ve Lezbiyen Tarihi Ayı çerçevesinde okullarda, çocuklara homoseksüelliğin normal ve sağlıklı olduğunu öğreten bir başka yol bulmuştur. Tarihimizdeki bazı yüksek şahsiyetli, önemli kişiler elbette ki homoseksüellik sorunu yaşamıştı ama bu, onların kendilerini “gey ve gey oldukları için gurur duyan” bireyler olarak ilan ettikleri (ki *gey* etiketi onların döneminde de kullanılmaktadır) anlamına gelmez. Şüphesiz bu insanların birçoğu arzularını, üstesinden gelinmesi gereken bir ıstırap kaynağı olarak görmüştür. Ulusal Eğitim Derneği ise her şeye rağmen bu kişileri, cinsel yönden kafası karışık çocuklar için bir ilham kaynağı olarak göstermekte kararlıdır.

Ergenlerin gelişimi üzerine yazılan kaynak metinlerde, homoseksüelliği bir miktar denemenin az rastlanır bir şey olmadığı ve homoseksüelliği deneyen gençlerin birçoğunun sonunda heteroseksüelliğe yöneldiği belirtiliyor. Asıl zarar, genç insanlara ergenlik dönemlerinde yaşadıkları bu tür deneyimlerden ötürü “gey” damgasının vurulmasıyla meydana geliyor. Gençler, koskoca bir destek ağının kendilerini kolaylıkla yeni bir sosyopolitik kimliğe bağlayabileceğini keşfediyorlar. Bundan daha birkaç sene öncesine kadar, “gey” etiketi bu şekilde, hazır bir kimlik kartı olarak çocuklara dağıtılmazdı.

Joe Dallas, bu tür eğitsel programlara açıkça ve şiddetle karşı çıkan bir terapisttir. Dallas, eski bir gey olarak, kafası karışık bir genci, sonuçlarını tamamen kestiremeyeceği bir hayat tarzına yönlendirmenin ne kadar yıkıcı olduğuna bizzat şahit olmuştu. "Ergenlikte yaşanan cinsel kimlikle ilgili kafa karışıklıkları, en iyi şartlar altında bile ortaya çıkabilecek kadar yaygındır. 10'lu yaşlardaki çocuklar, cinsel kimliklerinin ne olduğu ve ne olmadığı konusunda alelacele ortaya atılan önermelerle istismar edilmemelidir."[239]

Dallas, 1992'de 34.706 öğrenci üzerinde yapılmış, Minnesota Ergen Sağlığı Araştırması'nı örnek gösteriyor. Bu araştırmada, 12 yaşındaki çocukların %25.9'unun heteroseksüel veya homoseksüel olup olmadıklarından emin olmadıkları bulunmuştu. Bu durum, erken ergenlik yıllarında çocukların ne denli kolay etkilendiğini ve kafa karışıklığının ne kadar yaygın olduğunu gösteriyor. Hâl böyleyken Dallas, "Çocuklar, kafalarının karışık olduğu bu yıllarda cinsel deneyimler yaşamaya teşvik edilir ve onlara, hemen hemen bütün cinsel ifade biçimlerinin meşru olduğu öğretilirse ne olur?" diye soruyor. "Bir de anne babalara denir ki: 'Merak etmeyin, biz adam devşirmeye çalışmıyoruz. Eğer çocuğunuz gey değilse bu program onu gey yapamaz.' Onların bu söylediklerine kim inanır?"[240]

10'lu yaşlardaki çocukların kişisel kimliklerinin en kırılgan ve belirsiz olduğu dönemde, cinsel duygularının en yoğun olması bir paradokstur. Bu yüzden kendini aleleacele "gey" olarak etiketlemek, özellikle bu yaşlarda çok yıkıcıdır. Çünkü ergenler, son derece önemli olan ve ileriki hayatlarını tehdit edici bir potansiyele sahip olan bir yaşam tarzıyla ilgili tercihlerini yapmak için yeterince donanımlı değildirler.

239 Joe Dallas, *A Strong Delusion: Confronting the "Gay Christian" Movement*, (Eugene, Ore.: Harvest House, 1996), s. 48.

240 a.g.e., s. 49.

Kinsey Hakkındaki Gerçekler

Proje 10 adındaki eğitim programı adını, ülkedeki bütün nüfusun %10'unun gey olduğu iddiasından alıyor. Ancak 1950'lerin başında ortaya atılan bu rakamın doğru olmadığı kanıtlanmıştır. Yakın zamanlarda yapılmış birçok büyük çaplı çalışma, homoseksüellerin, bütün nüfusun %2'sine tekabül ettiğini ortaya koyuyor. (Okul rehberlerinin homoseksüel yaşam tarzına verdiği güçlü destek göz önünde bulundurulursa bu oranın yakın gelecekte artacağını düşünebiliriz.) Yine de eski %10'luk oran, homoseksüelliğin normalliğini savunmada taktiksel bir değere sahiptir. Lambda Hukuki Savunma Fonu eski başkanlarından Tom Stoddard diyor ki: "Bu oranı, geylerin çoğunluğunun kendini gizlediği bir zamanda kullandık. Böyle yaparak sayımızın çok olduğu izlenimi vermeye çalıştık."[241]

(Başta *Kinsey, Cinsellik ve Sahtekârlık* kitabının yazarı Dr. Judith Reisman olmak üzere) Kinsey'in çalışmasını tekrar gözden geçirenler, %10 gibi bir oran ortaya atan Alfred Kinsey'in, cinsel çeşitliliklere daha fazla geçit veren bir toplum yaratmak adına bu oranı şişirdiğini öne sürüyorlar. Kinsey'in zamanından beri yapılmış diğer çalışmalar, homoseksüellerin yüzdesini çok daha düşük buluyor.

2000 yılına kadar yapılmış, en kapsamlı 11 araştırmayı değerlendiren psikologlar Stanton Jones ve Mark Yarhouse, "Sadece ve devamlı surette homoseksüel davranışlar gösteren erkeklerin oranı kesinlikle %3'ün altındadır"[242] diyorlar.

241 Charles Socarides, *A Freedom Too Far,* (Phoenix: Adam Margrave, 1995), s. 66.

242 S. Jones ve M. Yarhouse, *Homosexuality: The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate,* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2000), s. 43- 44.

Homoseksüel Yönelimi Olan Bireyler "Bir Halk" mıdır?

Homoseksüelliği normalleştirmeye götüren ana faktör, "gey" kavramının tıpkı bir ırksal veya etnik grup gibi bir insan sınıfını tarif ettiğini iddia eden politik söylemlerdir. Homoseksüellik önceleri psikolojik bir durum olarak algılanırdı. Ancak geyler "bir halk" olarak tanımlandıktan sonra "dışlanma"dan, "ayrımcılık"tan, işe alımda ve ev sahibi olmada konulacak kotalardan bahsedilebiliyor.

Aynı mantıkla Amerikan Medeni Haklar Birliği'nden (ACLU) ve feministlerden de bir "halk" olarak mı bahsedeceğiz? Peki ya Katolikler ve Baptistler ne olacak? Bir grupla özdeşleşmek, insanları resmiyette bir "halk" olarak tanımlamaya ve onlara hukuki haklar, ayrıcalıklar ve kotalar kazandırmak için yeterli bir sebep midir?

Radyo programı yapan psikolog Dr. Laura Schelessinger, homoseksüelliğe yol açan bir gen varsa, bu genin bir "biyolojik hata" olarak değerlendirilmesi gerektiğini söylediğinde, bu açıklama anında çarpıtılmış, "Dr. Laura, *bize* biyolojik hatasınız diyor" şeklinde Dr. Laura'ya çamur atılmıştı. Bu çarpıtmayı yapan aktivistler, kendilerinin bir halk olduğunu, Dr. Laura'nın bu açıklamayla onların bir halk olarak varlık hakkını tanımadığını ima ediyordu.

Mahallenizdeki Okulda Kullanılan Terminoloji Değişikliğine Dikkat Edin

Oprah gibi televizyon programlarının "geylik iyidir" politikalarıyla aktivistlerin sancağını taşıdığını bir kenara not ettikten sonra, okullardaki politik eylemlere bir göz atalım. Şu sıralar gey aktivistler okullarda, Gökkuşağı ve Güvenli Okul gibi projeleri, tolerans ve çeşitlilik adına müfredata sokuyorlar. Sağlık derslerinde ise homoseksüellik, geleneksel değerlerden arınmış bir biçimde işleniyor ve öğrencilere bütün cinsel ifade biçimlerinin normal

ve sağlıklı olduğu aşılanmak isteniyor. Bütün bu eğitimlerin, nefret ve şiddetin önüne geçmek için gerekli olduğu iddia ediliyor.

Psikolojinin etik değerlerle yüklü, eski terminolojisini değiştirmesiyle, bir şeyin *nasıl olduğu* ile *nasıl olması gerektiği* arasındaki sınır bulanıklaşıyor. "Sapıklık", "pedofili", "rastgele cinsel ilişki kurma" (*promiscuity*) ve "zina" gibi kavramlar ya tamamen terk edilmiş ya da bugünün sosyal bilim ders kitaplarından hızla ayıklanmakta. Öğrenciler, bunların yerine yeni kavramlar duyuyorlar. Mesela, pedofil ilişkiler için "yetişkin-çocuk cinselliği", "yaş farkının fazla olduğu cinsel ilişkiler" veya "jenerasyonlar arası cinsellik" gibi kavramlar kullanılıyor. "Rastgele cinsel ilişki kurma"[243] yerine "ikili ilişki dışındaki ilişki" (*extradyatic seks*), "sık cinsel ilişkiye açık olma" veya "açık ilişkiler" kavramları kullanılıyor. Hâlbuki "cinselliğe açık olma" tabiri, "uçkur gevşekliği"nin verdiği manayı veremez ve onun yerini dolduramaz.

Ne zaman değerler yönünden nötr kavramların kullanılmaya başladığını görsek "olanları, olması gerekenler"miş gibi yansıtma felsefesinin iş başında olduğunu anlıyoruz. "Olanları, olması gerekenler" olarak ele almak, genel kültürümüze kadar indiğinde ortaya "Oprah felsefesi" çıkıyor. Yani bir grup insan, kendi hikâyelerini anlattığında, Oprah'nın programında takındığı tutum her zaman basitçe "İşte, onlar da var" oluyor. "Olanlar, zaten olması gerekenlerdir" felsefesi, gey aktivistler 1973 yılında APA'ya başvurduklarında işe yaramıştı; hâlâ televizyon programlarında kullanılmaya devam ediyor.

İşte size "Oprah felsefesi"nin klasik bir başka örneği. Gey ve lezbiyenlerin ulusal çapta örgütlenmiş bir derneği (NGLTF) üniversite öğrencileri için "Değişimi Yaratmak" adlı bir konfe-

243 İngilizcedeki "promiscuity" kavramı Türkçeye "rastgele cinsel ilişki kurma" olarak tercüme edildiğinde kelimenin moral çağrışımları biraz kaybolmuş oluyor. "Promiscuity" kelimesini "uçkur gevşekliği" olarak düşünürsek bu ahlaki çağrışımları da göz ardı etmemiş oluruz (ç.n.)

rans düzenliyordu. Broşürlerinde bu konferans şu bilgilerle duyuruluyordu: "Kamuya açık yerlerde cinsel ilişkide bulunmak, kampüs hayatının bir gerçeği... Pratik ve yargılayıcı olmayan çözümler üretmek için 'pozitif cinsellik' yaklaşımını benimseyeceğiz."[244] Yani NGLTF'nin mantığına göre, "Bu olgu gerçekten var. Bilmemiz gereken tek şey de onun varlığı. Bu durumu değerlendirmeye veya anlamaya çalışmaya gerek yoktur." Diğer bir deyişle NGLTF, üniversitelilerin kamuya açık yerlerde cinselliği özgürce yaşamasına "yargılamadan" (onaylar bir biçimde) yaklaşma gibi bir tepki veriyor ve bu yaklaşıma, "pozitif cinsellik" adını takıyor.

Bu "pozitif cinsellik" felsefesi, birçok psikoterapiste mesleklerini icra ederken yol gösteriyor. Klinik literatürde bazı gey klinisyenler kamuya açık yerlerde cinselliği, "açık ilişkileri" ve grup seksi, cinsel sıkıntıların önüne geçmede iyi stratejiler olarak savunuyor. Bu tür bir makale, *Family Therapy Network (Aile Terapisi Ağları)* adlı çok okunan bir psikoterapi dergisinde yayımlanmıştı. Yazar, cinsellikle ilgili "dini bütün bir yargıda" bulunmadığını, sadece gey erkekleri ilişkilerinde bir arada tutmak için nelerin işe yaradığını araştırdığını yazmıştı.[245]

Genç insanlarımız başka nelerle karşı karşıyalar? Güvenli cinselliği savunan bir başka gey kuruluşu, özellikle gençlerin faydalanabileceği, geylere hitap eden bir broşür yayımlamıştı. Bu broşüre koydukları cinsellik eğitimiyle ilgili resimleri, okumakta olduğunuz bu kitapta yeniden yayımlamak için izin istediğimizde bizi (şaşırtıcı bulmadığımız şekilde) geri çevirdiler. Aslına bakarsanız bu broşürdeki resimler, öylesine sapıkçaydı ki izin veril-

244 Peter LaBarbera, "Gay Task Force Conference Includes 'Public Sex' Activists", *Lambda Report,* Ocak-Şubat 1999, s. 1-2.

245 Michael Shernoff, "Monogamy and Gay Men: When Are Open Relationships a Therapeutic Option?", *Family Therapy Networker,* Mart-Nisan 1999, s. 63- 71.

se bile bu kitapta yayımlamak için uygun olmayabilirlerdi. Aynı broşür; tuhaf, doğaya aykırı ve hijyenik olmayan cinsel ilişki biçimlerinin nasıl "güvenli" yapılabileceğini tarif ediyordu!

Çünkü Sizin Değerleriniz Farklı

Öyleyse, çocuğunun normal bir heteroseksüel yönelimi olması için ilk adımı atmış olan siz anne babalar, şamatacı bir azınlığın, çocuğunuzun cinsel yöneliminin sizi ilgilendirmediği konusunda ısrarcı olacağını fark etmelisiniz. Ve bu azınlık, sizin adınıza konuşamaz.

Gelecek bölümde, cinsiyet karmaşası yaşayan çocukların anne babalarıyla yapılan seanslarda alınmış bazı notlara bakacağız. Homoseksüel ilgilerini fark etmeye başlayan 10'lu yaşlardaki bir erkek çocuğun sesine de kulak vereceğiz. Bu şekilde, sizin gibi düşünen ve herhangi bir cinsel yönelimin, en az bir diğeri kadar iyi olduğu fikrine karşı çıkan anne babaları cesaretlendirmeye çalışacağız.

9. İyileşme Süreci

Babalar oğullarınıza sarılın. Siz onlara sarılmazsanız bir gün başka bir adam oğlunuza sarılacaktır.

Dr. A.Dean Byrd, psikolog

Danışanım Gordon bana, "Eğer baba olmakla ilgili tek bir şey öğrendiysem o da her çocuğun farklı olduğudur" demişti. Ofisimdeki sandalyeye, yüzünde üzgün bir teslimiyet ifadesiyle yerleşmişti.

Başarılı bir finans uzmanı olan Gordon'un dört oğlu vardı. Gordon, "Gloria'yla evlendiğimiz zaman hemen çocuklarımız olsun istedik. Babamla ilişkilerim çok iyi değildi; o yüzden babamla yakalayamadığım yakınlığı oğullarımla yaşamak istiyordum" diyordu.

Bu çiftin peş peşe üç erkek çocuğu olmuştu. Bu üç büyük oğlan, babalarına hayrandı. Onlardan sonra Jimmy doğmuştu.

Kocasının yanındaki rahat koltuğa oturmuş olan Gloria, üzgün ve endişeli gözlerle bana bakıyordu. "Jimmy'ye hamile kaldığımda bu bebeğin kız olmasını çok fazla istiyordum. Öyle ki bebek erkek doğduğunda gözyaşlarımı tutamadım" demişti.

Belki de Jimmy ve annesi, bilinçdışı bir biçimde bile olsa, bu hayal kırıklığının üstesinden gelmek için iş birliği yapmışlardı.

Çünkü Jimmy, sekiz yaşına geldiğinde annesinin en yakın arkadaşıydı. Piyanoya merakı olan yetenekli, narin ve insancıl bir çocuk olan Jimmy, başka insanların ne düşündüğünü ve ne hissettiğini doğal olarak çok önemseyen bir yapıdaydı. Daha bu yaşındayken annesinin ruh hâlini bir kitap gibi okuyabiliyordu ama tek bir erkek arkadaşı yoktu. Aslında Jimmy, homoseksüel öncesi evrenin birçok belirtisini gösteriyordu. Gloria, oğlunun son zamanlarda iyiden iyiye artmış olan depresyonundan ve sosyal izolasyonundan endişe ediyordu. Jimmy'nin tersine, büyük oğulları mutlu ve uyumlu çocuklardı.

Jimmy'nin yaşadığı cinsiyet karmaşası yıllar öncesinde, anneannesinin küpelerini takıp makyaj malzemelerini kullanmaya başladığında fark edilmişti. Gloria'nın altın ve gümüş tokaları, çocuğa çok çekici geliyordu ve kısa zamanda kadın kıyafetlerinden neyi sevip neyi sevmediği konusunda zevk sahibi olmuştu. Bütün bunlar, Jimmy daha okula bile başlamadan önce, henüz 4 yaşındayken oluyordu.

Gordon, "Diğer bütün oğullarıma nasıl davrandıysam Jimmy'ye de öyle davrandım. Sanırım bu pek işe yaramadı. Çünkü Jimmy, eleştirilerimi hep yanlış anlıyordu. Odasına çekiliyor ve birkaç gün boyunca benimle konuşmayı reddediyordu" diyordu.

Yaşı biraz daha ilerleyince Jimmy daha başka uyumsuzluk belirtileri göstermeye başlamıştı. İnsanlarla ilişkiye girmek yerine fantezi dünyasına kaçıyordu. Olgunlaşamamıştı. Atletik yapılı büyük ağabeylerini ve onların eve getirdikleri arkadaşlarını inatla reddediyordu. Gordon işten döndüğünde diğer oğullarının, onu karşılamak için heyecanla kapıya koştuklarını hatırlıyordu. Ama Jimmy farklıydı; o, hep babası önemsizmiş gibi davranıyordu.

Şu anda herkesi en fazla endişelendiren şey, Jimmy'in fantezi dünyasıydı; kendi hayal ürünü olan bir dünyada yaşıyordu. Odasında yalnız başına, çizgi film karakterleri çizerek saatlerini geçiri-

yordu. Gloria, Jimmy'le ilgili bir başka rahatsız edici özelliğin farkına varmıştı. Jimmy hayatında ne zaman stresli ve üzüntülü bir durumla karşı karşıya kalsa hemen feminen, hayal ürünü dünyasına çekiliyordu. Ağabeylerinin arkadaşlarından biri evlerine gelmişti. Bu çocuk, Jimmy ile biraz dalga geçmiş ve onu fazla önemsememişti. Jimmy anında eski abartılı, feminen hâline geri dönmüştü.

Sonunda Gloria ve Gordon, Jimmy'ye yardım etmenin yollarını aramaya başlamıştı. Bu kararlarının da ciddi bir biçimde arkasında durmuşlardı. Öyle ki ailenin müdahale için terapiye başlamasından bir ay sonra diğer oğullarından biri, Tony, kendisinin bir kenara atıldığından şikâyet etmeye başlamıştı. Bana göre bu, anne babanın, Jimmy'ye yardım etmek için fazlasıyla çaba gösterdiğinin bir işaretiydi. Bu noktada Gloria ve Gordon'a, "Jimmy'nin 'erkek olmayı unutmasının' bir problem teşkil ettiğini ve bu sorunun üstesinden gelmek için ailecek çaba göstermeleri gerektiğini" Tony'ye anlatmalarını söyledim. Bu zorlu başlangıca rağmen, Tony sonrasında erkek kardeşine yardım etmek için iş birliğinde bulunmaya başladı.

Gordon, en küçük oğlunun uzun zamandan beri kendisinden uzaklaşmakta olduğunun farkındaydı. "Jimmy küçükken zor zamanlar geçirdim; bir taraftan ailemiz genişliyordu, bir taraftan da işlerim pek iyi gitmiyordu. Galiba ne zaman kendisine bir şey söylesem bunu bir eleştiri olarak alıp odasına çekilen küçük ve hassas bir çocuğa ulaşma zahmetine girmek istemedim."

Aksine diğer oğlanlar, babalarıyla oynamaya ve onun ilgisini çekmeye çalışmaya fazlasıyla isteklidiler. Gordon, "Böylece Jimmy'ye benimle olmayı istememe fırsatı verdim. İtiraf etmeliyim ki 'Jimmy'nin benim etrafımda olmak istememesi, onun kendi problemidir' diye düşündüm" diyordu.

Jimmy'nin babasına, "Öyleyse bizim stratejimiz, sizin yaptığınızın tam tersi olacak. Yani Gordon, senin Jimmy'yle çok aktif ilgilenmen gerekiyor. Gloria, senin de biraz geri çekilmeyi öğren-

men gerekiyor. Bütün aile birlikte çalışarak Jimmy'ye erkek olmanın iyi bir şey olduğunu hatırlatmanız lazım" dedim.

Stratejim, Gordon'u Jimmy'ye özel ilgi göstermeye teşvik etmeyi, evin dışarı işlerini yaparken babanın çocuğu yanına almasını ve onunla fiziksel dayanıklılık gerektiren, hareketli oyunlar oynamasını kapsıyordu. Babayı, sıradanmış gibi gözüken birçok işin aslında bir fırsat olduğu konusunda uyarmaya çalışıyordum. Örneğin, arabaya benzin almaya birlikte gitmek ve benzin pompasını çocuğun tutmasına izin vermek. Bütün bu ufak tefek çabalar, erkek erkeğe bağlanmayı sağlayarak güçlü bir baba oğul ilişkisinin temellerini atacaktır.

Gordon, bazen Jimmy'yi birlikte arka bahçede çalışmaya veya mangalı yakmaya çağırıyordu. Ya da Jimmy evde piyano dersleri alırken evde bulunmayı ve çocuğun bütün resitallerine gitmeyi kendine görev biliyordu. Büyük oğullarıyla spor yapmak için dışarı çıktığında Jimmy'nin kendini soyutlama ve ağabeylerine kin duyma huylarını kırmak için onu da yanına almaya özen gösteriyordu.

Başlarda Jimmy, babasının çağrılarını ısrarla reddediyordu. Mesela, babasıyla birlikte terapi için ofise gelmesi teklif edildiğinde Jimmy bunu çok kesin bir biçimde reddetmişti. Ama Jimmy babasıyla daha rahat bir ilişki geliştirmeye başladıkça daha çok bir erkek çocuk gibi davranmaya başladı. Okulda da daha az alaya alınıyordu.

Benim teşviklerimle anne babası, Jimmy'yi (rekabete dayanmayan) sporlara katılımı destekleyen bir izci kampına gönderdi. Kampta kızlardan çok erkek çocuklar bulunuyordu. Gloria, kampın başındaki üniversite çağlarındaki genç adamla özellikle iletişime geçti ve onun, Jimmy'ye ihtiyacı olan özel ilgiyi göstererek yardımcı olmasını sağladı.

Jimmy gibi erkek çocukların, anne babalarının kendilerine el uzatarak destek olmaya ve onları yüreklendirmeye çalıştığını anlamaları gerekir. Anne babalarının yargılayıcı ve eleştirel olduklarını düşünmemelidirler. Örneğin, Jimmy 8 yaşındayken bir gün,

oyuncak ayıcığıyla okula gitmişti. Oğlunu görmeye giden Gloria, öğle yemeği zamanında Jimmy'nin yalnız başına o ayıcıkla oynadığını ve onunla konuşuyor gibi yaptığını görmüştü. Ertesi gün Gloria'nın uyarısıyla, Gordon oğluna, "Jimmy, senin yaşındaki erkek çocukları, okula ayıcıklarını götürmezler. Ama ben sana, onun yerine okula götürebileceğin bir şey getirdim" demişti. Babası oğluna, son model küçük bir tetris vermişti. Jimmy de bunu ertesi gün okula götürmüştü. Okulda sınıf arkadaşları, Jimmy'nin etrafını çevirmişti. Çocuklar, Jimmy'ye, tetrisle oynamak için yalvarıyordu. Doğal olarak Jimmy de onların tetrisle oynamalarına dâhil oluyordu çünkü oyuncak onundu.

Anne babasının tutarlı müdahaleleri sonunda Jimmy'nin cinsiyetiyle uyumsuz davranışları yavaş yavaş azaldı. Bunlar, sadece çocuğun efemineliği için geçerli değildi. Aynı zamanda, akranlarından soyutlanışı, genel olarak olgunlaşamamış davranış biçimleri ve maskulen erkek çocuklarından hoşlanmayışı ve onlara karşı duyduğu korku azalmıştı.

Gordon bana, "Jimmy beni umursamadığında ve bana önemsizmişim gibi davrandığında, itiraf etmeliyim ki bu durum egoma ağır geliyor ve yanından yürüyüp gitmek istiyorum. Geri çekilip durumu olduğu gibi kabul etmek çok daha kolay. Ama kendime ısrarla, Jimmy'nin bu tutumunun bir savunma biçimi olduğunu hatırlatıyorum. Bütün bu hor görmelere ve reddetmelere rağmen, içten içe benimle bağ kurmak istediğini hissediyorum. Böylelikle duygularımı bir kenara bırakıyor ve onu zorlamaya devam ediyorum. Jimmy küçükken çok kusurlu davranmış olabilirim ama artık oğlumun beni geri çevirmesine hiçbir şekilde izin vermeyeceğim" demişti.

Maskulenliğin Onaylanmasında Karşılaşılan Zorluklar

Daha önce de belirttiğimiz gibi, erkek çocuklarda görülen cinsiyet karmaşası aslında maskulenliğin zorluklarından kendini

geri çekmedir. Birçok çalışmanın da belirttiği gibi, cinsiyet karmaşası, aynı zamanda başka bazı sorunlarla ilgilidir. Bu, Jimmy örneğinde babayı reddetme, sosyal izolasyon ve kendini fantezi dünyasında avutmaydı. Başarılı bir tedavi çocuğa, doğal olarak dişi ve erkekler olarak var olunan bir dünyada kendi yolunu bulmasına yardım eder. Hayatındaki en önemli iki yetişkinin, yani anne babasının tutarlı yardımları sayesinde, cinsiyet karmaşası yaşayan çocuk, çift cinsiyet fantezilerini bir kenara bırakarak cinsiyete dayalı bir dünyaya katılımın keyfini çıkarabilir.

Anne babalar olarak, bir terapistin yardımı olsun veya olmasın, müdahalelerinizi nazik, düzeltici ama aynı zamanda kararlı bir biçimde yapmaya dikkat etmelisiniz. Çocuğun karşıt cinsiyet davranışları engellenirken dahi, çocuğunuz bir birey olarak kişiliğinin kabul edildiğinden emin olmalıdır. Yani çocuğunuz, sadece stereotipik olarak kendi cinsiyetinin ilgilerini yansıtan, biçilmiş bir kız veya erkek modeli olmamalıdır. Cinsiyet rolleri belli oranlarda karşılıklı olarak aşılabilir. Ama yine de, cinsiyetler arası geçişlerin sağlıklı olması için kişi, öncelikle orijinal cinsiyetini sağlam temeller üzerine oturtmalıdır.

Çocuğunuzu her zaman saygıyla dinlemeniz çok önemlidir. Onu, yapmaktan nefret ettiği faaliyetleri yapmaya zorlamayın; kendisini korkutan bir role uygun davranmaya itmeyin. Efemine davranışlarını örtmeye çalışarak onu utandırmayın. Değişim süreci, sevgi dolu cesaretlendirmeler eşliğinde, yavaş yavaş ilerleyecektir.

Utandırmanın olumsuz etkileri olabilir. Bana terapiye gelen Alex adındaki yetişkin hastam şunları hatırlıyordu:

> 5 yaşlarındayken, bir defasında bana bir kutu dolusu eşantiyon parfüm verilmişti. Bir sürü küçük parfüm şişesi, bölmelere ayrılmış bir kutunun içine yerleştirilmişti. Onların gerçekten önemli şeyler olduklarını düşünmüştüm ve nereye gitsem bu parfümleri de yanımda götürüyordum.

> Babamla birlikte bir akrabamızı ziyarete gittiğimizde, yine onları da yanımda götürdüğümü hatırlıyorum. Parfümler beni yine heyecanlandırmış olmalıydı ki onları Margaret teyzeme gösterdim. Ona, parfüm şişelerini gösterdiğimde beni aşağılayarak, "Napıyorsun bakıyım sen bu parfümlerle? Yoksa sen küçük bir nonoş musun?" dedi. Ben de ağlamaya başladım. Kendini kötü hissetmiş olmalıydı ki beni hemen teskin etmeye çalıştı.
>
> Bu olay hakkında çok şey bilmiyorum ama bunu hâlâ hatırlıyorum. Bu parfüm sevgim çok uzun sürmedi. Ama bana kendimi hem iyi, hem de kötü hissettiren bir şeydi."

Eğer çocuğunuz hâlâ küçükse ona, biyolojik yapısının gerçeklerini hatırlatmak işe yarar. Özellikle bir penise sahip olduğunu ve bunun normal ve sağlıklı bir durum olduğunu vurgulayabilirsiniz. Baba, bu eğitim sürecine aktif olarak katılmalıdır. Babalar, bu anatomik gerçeğin, küçük oğullarını "tıpkı diğer bütün erkek çocukları gibi" erkek yaptığının üzerinde durmalıdır. *Erkek* cinsel organlarına sahip olduğunun vurgulanması, (ki çok küçük yaştaki homoseksüel öncesi çocuklar bu durumu bilinçdışında reddetmek isterler), çocuğun feminenlikle veya çift cinsiyetle ilgili fantezilerinin önünde güçlü bir engel olacaktır. Erkek çocuğun sahip olduğu erkek vücudu, tartışılmaz tek gerçektir; onun maskulenliğinin bir kanıtıdır. Çocuk, bu yönüyle annesinden keskin çizgilerle ayrılır. Çünkü bu, onun aslında babasına benzediğinin bir göstergesidir.

Babayla Birlikte Duş Almak

Babayla birlikte duş almak, çocuğun babasıyla, babasının maskulenliğiyle ve sahip olduğu erkek anatomisiyle özdeşimini arttırma potansiyeline sahiptir.

Cinsiyet bozukluğu olan çocuklar konusunda uzman olan Dr. George Rekers, baba oğul birlikte duş yapmak için ayrıntılı bir yol haritası çiziyor ki bu tecrübe olumlu olsun. Dr. Reeker diyor ki: "Birlikte duş yaparlarken oğullar cinsellikle veya cinsel

anatomiyle ilgili sorular sorduklarında babalar, onları terslememeli. Bu soruların her biri, çocuğun gelişim seviyesine uygun bilgilerle yapıcı ve doğal bir şekilde cevaplanmalıdır. Olumlu ve yapıcı bir yaklaşımla, bu önemli konularda çocuk ile baba arasındaki iletişim kanalı açık tutulmuş olur."[246]

Babaya, oğlu gelişigüzel bir şekilde ona dokunursa veya onun cinsel organına bakarsa bunun normal olduğu söylenmelidir. Böyle bir durum olduğunda baba üzülüp irkilmemelidir. Çocuğuna olumsuz, sert veya cezalandırıcı bir tepki vermemelidir. Bunun yerine baba, çocuğuna, büyüdüğünde onun da çok benzer bir cinsel anatomiye sahip olacağını kesin bir dille anlatmalıdır.

Çocuk, babasının mahrem bölgesine dokunursa tipik olarak merakını giderecektir ve bir daha babasının cinsel organına dokunmayacaktır. Ama çocuk, pek muhtemel olmasa da, babasının cinsel organına dokunmaya devam ederse Dr. Reekers, çocuğun dikkatini farklı şekillerde dağıtmayı tavsiye ediyor. Mesela, çocuğa, "Lifi al ve kulaklarının arkasını çok iyi temizle" denilerek, babasının cinsel anatomisine odaklanmaması doğrudan doğruya söylenmeden ilgisi dağıtılabilir.

Eğer çocuk, babayla birlikte duş yaptığında her defasında babasının mahrem bölgesine dokunmaya devam ediyorsa Dr. Reekers, babalara, çocuklarına karşı açık ve bilgilendirici olmayı tavsiye ediyor. Yani, "Benim penisime bakmandan rahatsız olmuyorum. Çünkü ben, senin babanım ve büyüdüğünde penisinin nasıl olacağını görmek sana, vücudunun ileride neye benzeyeceğini öğrenmende yardımcı olacaktır. Ama sen, zaten benim penisime dokunup onun neye benzediğini anladığına göre, sana erkeklerin, birbirlerinin penislerine dokunmadıklarını da öğretmeliyim. Elbette ki hasta muayene eden doktorlar, küçük oğluna banyo yaptıran veya çocuklarının acıyan ya da kaşınan penisini kontrol et-

246 Dr. Rekers'in Dr. Nicolosi'ye yazdığı mektup, 26 Ekim 2001.

mesi gereken anne babalar bunun istisnasıdır" şeklindeki açıklayıcı cümleler kurulabilir. Dahası babalar, oğullarına, kendi penislerine dokunmak istediklerinde, bunu yalnız başlarınayken yapmaları gerektiğini öğretmelidirler.

Dr. Reekers, küçük bir erkek çocuğu inciterek onu karşıt cinsiyet davranışlarına yönlendiren trajik bir olayı anlatıyor. Baba duştan çıkmıştır. Küçük oğlu, merak ve hayranlıkla babasının penisine uzanmıştır. Baba anında çocuğa bir şaplak indirmiş, sertçe bağırarak ona, "sapık" demiştir. O andan itibaren çocuk, karşıt cinsiyet davranışları göstermeye başlamıştır; artık banyo yaparken penisini bacaklarının arasına kıstırarak bir kız gibi görünmeye uğraşıyor ve annesine, bir penisi olmasını istemediğini söylüyordu. Dr. Reekers, baba oğul ilişkileri özenle kurulursa, "Çocuklar, ileride diğer erkeklerle birlikte duş almaları gerektiğinde, örneğin, bir soyunma odasında veya üniversite yurdunda, bu duruma çok daha hazırlıklı olacaklardır" diyor.

Babalara, küçük oğullarıyla birlikte duş almayı tavsiye etmenin yanı sıra onlardan, çocuklarıyla fiziksel temasa dayalı, hareketli oyunlar oynamalarını istiyorum. Babalar dışa dönük, kendine güvenli davranışları ve saldırganlığın fiziksel olarak ifade edilmesini destekleyebilirler. Bu, cinsiyet bozukluğu yaşayan erkek çocuğun yatkın olduğu kırılgan, "iyi çocuk" imajını delecektir. Bir erkek çocuk güreşerek, boğuşarak ve "babasını yenerek" fiziksel gücünü keşfedip vücudunun dayanıklılığının farkına varabilir. Böylece bu ürkütücü ve gizemli erkek figürüyle temasa geçmiş olur.

Dokunmanın Önemi

İstisnasız bütün yetişkin hastalarım, acı verici bir boşluktan; babalarıyla aralarındaki fiziksel temas yoksunluğundan bahsediyorlar. Richard Wyler, bu tür dokunuşlardan soyutlanmanın nasıl bir yoksunluk duygusu uyandırdığını tarif ediyor:

> Kültürel mesaj çok açıktır: Gerçek erkekler dokunmaz. Maalesef bu tabu, çocuklar çok küçük olsa bile, babalar ve oğullar, erkek kardeşler ve yakın arkadaşlar için de geçerli. Bizim kültürümüzde erkekler homoseksüel olarak algılanmaktan, hatta başkalarına sarılarak, dokunarak ve ellerini tutarak onları homoseksüel "yapmaktan" korkuyorlar.
>
> Ama aslında korktukları şey, tam da kendilerinin yarattığı bir şeydir: Bir erkek tarafından kucaklanma özlemiyle dopdolu, dokunma açlığıyla büyümüş erkeklerden oluşan bir toplum. Dokunulma ve kucaklanma ihtiyacının çocuklukta giderilmemesi, bu ihtiyacın çocuklar yetişkin erkekler olduklarında ortadan kalkacağı anlamına gelmiyor. Bizler için öncelik taşıyan bu arzu, uzun zamandır ertelenmişti. Öyle ki sonunda, bütün arzumuz dokunmak ve dokunulmakken bazılarımız bu arzuyu başka bir erkekle cinsel ilişkide bulunarak tatmin etme arayışına girmiştir. Açlığını çektiğimiz, cinsel olmayan dokunuşlara nasıl ulaşabileceğimizi bilmiyorduk ki.

Normal olan dokunma ihtiyacı karşılanmamışsa genç erkekler, uygunsuz ve istismara açık ilişkiler karşısında çok daha âciz kalırlar. Wyler diyor ki:

> Birçoğumuzun, erken çocukluk döneminden itibaren, sağlıksız ve işlevsel olmayan ilişkiler içine çekildiğimiz doğrudur. Sevgiye ve onaylanmaya benzeyen bir şeyle karşılaştığımızda, sonuçları ne olursa olsun ona yapışmışızdır.
>
> Bu, bazen bizi cinsel hazları için kullanan erkekleri veya bizim yakınlık ve sevgi hissetmek için cinsel olarak kullandığımız erkekleri kapsar. (www.peoplecanchange.com.)

Olimpik dalıcı Greg Louganis'in hikâyesini hatırlayın. O küçükken yalnız, anlaşılamamış, okul arkadaşları tarafından alaya alınmış ve babasına yabancılaşmış bir erkek çocuktu. Bu durumda, Louganis'in plajda tanıştığı, kendinden yaşlı erkeğin ilgisi karşısında âciz kalması hiç de şaşırtıcı değildir. O, "cinsellikten çok sarılıp sarmalanma için bu adama gitmeye devam etmişti. Çünkü şefkat açlığı çekiyordu."

Oğullarını duygu ve düşüncelerini ifade etmeye teşvik etmek, anne babanın önemli görevleri arasındadır. Çocuk, muhtemelen büyüyüp bir erkek olarak rolünün zorluklarıyla karşılaşmaktan korkuyordur. Bu yüzden çocuğa, bu endişelerini ve cinsiyetle ilgili çarpık düşüncelerini dile getirme fırsatı verilmelidir. Örneğin, Sean yedi yaşında, efemine bir erkek çocuktu. Babası, "Sean'ın problemleriyle ilgili konuşmayacağız, onu sadece seveceğiz ve onaylayacağız" kararı almıştı. Bu yaklaşım başlangıç için iyidir ama yeterli değildir. Anne babalar, erkek dişi ayrımını sarih bir biçimde vurgulayabilecekleri fırsatları kollamalıdır. "Büyüyünce ne olmak istiyorsun?", "Büyüdüğünde kime benzemek istiyorsun?" gibi sorular, hem hayalî çarpıtmaların önüne geçme fırsatlarıdır hem de çocuğun desteklenebileceği bağlamlara açılan pencerelerdir.

Anne babalar olarak, yavaş yavaş çocuğunuzun oyuncalarını, oyunlarını ve kıyafetlerini elden geçirmelisiniz ki karşıt cinsiyet fantezilerini destekleyecek herhangi bir şey kalmasın. Bazı anneler bana, bazı objeleri gizlice ortadan kaldırdıklarından bahsetmiştir. Onların korkularını ve acilen harekete geçme ihtiyaçlarını anlayışla karşılasam bile, ben daha açık bir yaklaşımı benimsiyorum. Oğlunuzun bu oyuncaklardan hangilerinin, küçük kız çocuklara verileceğine karar vermesini sağlayın. Bazı anne babalar, feminen oyuncakları paketlemeyi ve kız eşyalarının ihtiyaç sahibi komşu kızlarına ve kuzenlere verilmesini bir ritüel hâline getirmiştir.

"Güle güle seremonisi" çok küçük yaştaki erkek çocuklar için iyi olabilir. Bir kutu alın, içine oyuncakları koyup kutuyu kapatın ve "güle güle" deyin. Diğer taraftan bunlardan ayrılmanın küçük oğlunuz için ne denli zor olduğunu anladığınızı gösterin. Ona, "Baban bunları, hiç Barbie bebeği olmayan küçük kız çocuklara götürecek" diye durumu açıklayın.

Çocuğunuzun üzüntüsünü ve kaybını dile getirmesi önemlidir. Bundan daha önemlisi, sizin onun bu eşyalardan ayrılırken dile getirdiği acıyı "duymanız" ve onu anlamaya çalışmanızdır.

"Güle güle seremonisi" zor olabilir ama travmatik olmamalıdır. Bunu yapma kararınız dürtüsel değil, iyice düşünülerek alınmalı. Çocuk, bunların elden çıkarılmasına hazır mı? Belki de sadece biraz dürtüklenmeye ihtiyacı vardır. Bu seremoni, ona kendini aldatılmış ve öfkeli mi hissettirecektir? Eğer böyle hissettirecekse bu adımları atmak için henüz erkendir.

Bu düzeltici müdahalelerin ne kadar sert olması gerektiği, çocuğunuzun tepkileriyle alakalıdır. Eğer çocuk kendini depresif, öfkeli, hayal kırıklığına uğramış ve yıkılmış hissediyorsa çok hızlı hareket ediyorsunuz demektir. Heyecanlı bir çift, oğullarını bir haftada "düzeltmeyi" kafalarına koymuştu. Sonuç ise endişeli ve telaşlı bir çocuktu. Çocuğun ruh durumundaki ani ve olumsuz değişiklikler, onun, anne babasının değişen beklentilerine uyum sağlayamayışının bir işaretiydi.

Bazı anne babalar ise bunun tam tersi bir yaklaşımı benimserler: Müdahale gerektiren en belirgin durumlarda bile sağduyulu değişiklikler yapmaktan kaçınırlar. Bu kaçınma, daha ziyade kültürümüzden kaynaklanan ve çocuk gelişim uzmanlarınca desteklenen, karmaşık mesajlarla ilintilidir. Bazı anne babalar, oğullarını nazik ama açıkça, "Oğlum, bu kız şeyleriyle artık oynamayacaksın. Bu tür kız davranışları için artık çok büyüdün" şeklinde uyarmadan önce mutlaka bir profesyonelin iznini almak istiyorlar. Böyle anne babalar, çocuklarıyla bu sorunu tartışırlarsa onun duygularını inciteceklerinden korkuyorlar.

Her şeye rağmen en etkili müdahale, anne babanın bir takım olarak birlikte, nazikçe ve tutarlı bir biçimde şu mesajı vermesidir: "Bu, sen değilsin; sen bir erkek çocuksun." Bu tür bir yaklaşım naziktir, anlayışlıdır, sevgi doludur, net ve açıktır. En önemlisi, anne babalar arasında birliği ve tutarlılığı sağlamaktır. Çünkü bu tür bir yaklaşım, uzun vadede daha etkilidir.

Bir anne durumu çok iyi özetlemişti: "Oğlumun efemine davranışlarının üstesinden gelmesine yardımcı olmak, gül yetiştirme-

ye benziyor. Gül yetiştirmek için çok çalışmak gerekmiyor ama tutarlı bir biçimde özenli olmak gerekiyor."

İyileşmenin ilk adımı, anne babanın bir sorun olduğunu kabul etmesi ve çocuklarının yaşadığı zorlukları düzeltmek için birlikte çalışmaya karar vermesidir. İkinci adım, çocuğa, anne babaları olarak ona yardım etmeye kararlı olduklarını ve değişimin gerekli olduğunu anlatmalarıdır. Çocuk, anne ve babanın bir takım olarak, onun uygunsuz karşıt cinsiyet davranışlarını göz ardı etmeyeceklerini anlayınca bu duruma uyum sağlamaya çalışacaktır. Bu net (fakat beklenmedik) mesaj, muhtemelen birtakım huzursuzlukları beraberinde getirecektir.

Büyüme Sürecinin Aşamaları

Cinsiyet bozukluğu olan erkek çocuklar ve onların anne babaları ile yaptığım klinik araştırmalara dayanarak, büyüme süreçlerinde dört aşama olduğuna inanıyorum: 1- Direnç Gösterme 2- Görünüşte Uyum Gösterme 3- Gizli Direniş ve 4- Çocuk Anne Baba İş birliği. Çocuğunuz belirgin karşıt cinsiyet davranışları gösteriyorsa bu aşamalar, çocuğunuzun kaydedeceği ilerlemeleri belirlemek açısından genel bir çerçeve çizer. Karmaşık sorunları açıklamak için kullanılan bütün genel çerçeveler gibi, bu da tabii ki zaman zaman aşamaların iç içe geçmesi ya da çocuğun bir sonraki aşamaya geçmek yerine, gerilemesi gibi kural dışı durumlara açıktır. Yine de bu aşamalar, sizlere genel olarak yol gösterebilir.

1. Aşama: Direnç Gösterme. Yeni engellemeler ile karşılaşan çocuğunuz öfke, incinmişlik ve isyan duyguları yaşayabilir. Çocuk, anne babasının, zamanında kendisine rahatlık ve haz vermiş olan feminen fantezi davranışlarına artık göz yummayacağını anlamıştır. Kendi kendine uydurduğu benlik imajına (*make-believe self-image*) kendini kaptırmasına izin verilmeyeceğini hisseden çocuk, duygusal olarak sizden uzaklaştırıp sevgisini esirgeyebilir. Cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan çocuklar, özellikle eleştiriye ve

zorlanmaya daha hassasstırlar. Sizler de fazla eleştirel olmamaya ve sert düzeltmeler dayatmamaya dikkat etmelisiniz.

Oğlunuzu takdir edebilirsiniz. Mesela ona, "Erkek olduğun için çok şanslı olduğunun farkında mısın?" diyebilirsiniz. Kız çocuklarla erkek çocuklar arasındaki farklılıklara dikkat çekebilir, hatta bu farklılıkları abartabilirsiniz. Çocuğunuzun maskulen kimliğini şu tür sorular sorarak pekiştirmeyi deneyebilirsiniz: "Büyüdüğünde nasıl bir kızla evlenmek istersin?" ya da "Büyüyünce nasıl bir baba olmak istersin?" Bir anne baba olarak, çocuğunuza cinsiyet farklılıklarını anlatabileceğiniz fırsatlar yaratmalısınız.

2. Aşama: Görünüşte Uyum Gösterme. Nazik ama tutarlı çabalarda bulunan anne babalar, çocuklarının kısa zamanda, en azından görünürde, yeni beklentileriyle iş birliği içine girdiğini görürler. Genellikle bu değişim öylesine çarpıcıdır ki anne babalar, "Acaba gerçekten değişiyor mu yoksa sadece bizi memnun etmeye mi çalışıyor?" diye düşünürler. Çocuğunuz, sizi mutlu etmek istediği için, sizin arzularınız doğrultusunda, bu değişimi gerçekleştiriyormuş gibi yapar. Aslında bu en erken dönemde gerçekleşen değişiklikler, gerçekten içsel dönüşümler olmaktan ziyade davranışsal uyum çabalarıdır.

Eğer oğlunuz, size duygusal olarak yeterince bağlıysa, zamanla bu davranışları kendi benlik bilincine ekleyecektir. Sizler, onun anne ve babası olarak hayatındaki en önemli insanlar olduğunuz için, istemeyerek de olsa yavaş yavaş karşıt cinsiyet fantezilerinden vazgeçecektir.

3. Aşama: Gizli Direnç. Uygulamaya koyduğunuz yeni müdahalelere oğlunuzun çabucak tepki vermiş olması sizi memnun edebilir. Fakat çocuğunuzun gizli efemine davranışlarını, muhtemelen ortaya çıkacak bir gerilemeyle, fark edeceksiniz. Bu da sizin çabucak gözlerinizi açacak ve kendinize, çabalarınızın boşuna olup olmadığını soracaksınız. Hayal kırıklığı ve yılgınlığın

önüne geçmek için, anne babalara gerilemeler olacağını söylüyorum. Yani böyle bir şeyle karşılaşırsanız şaşırmayın.

Yaşayacağınız inişli çıkışlı süreç şöyle gelişecektir: Beş yaşındaki oğlunuz sizinle iş birliği yapıyormuş gibi görünüyor. Sonra bir gün yine o oyuncak bebeği, kendisiyle birlikte oraya buraya taşıdığını, hatta tekrardan parmak emmeye başladığını görüyorsunuz. Ona, "Canım, bunları seninle konuşmamış mıydık?" diyorsunuz.

O, "Efendim?" diyor.

"Oğlum, seninle ne konuşmuştuk? Artık büyük bir erkek çocuk olduğunu ve büyük erkek çocukların oyuncak bebeklerle oynamadığını biliyorsun. Şimdi git, o oyuncağı bir kenara bırak ve birlikte sana uygun, başka bir oyuncak bakalım" diyerek onu nazikçe ama kararlı bir biçimde tekrar uyarıyorsunuz.

Oğlunuzun iki adım ileri, bir adım geri giderek ilerlemesine hazırlıklı olmalısınız. Yani anne babalar, kâinattaki hiçbir şeyin düz bir çizgi üzerinde ilerlemediğinden ve buna kendi oğullarının gelişiminin de dâhil olduğundan emin olmalıdır.

Oğlunuzun, kendine olan güvenini sarsıcı olaylarla karşılaştığında, yani baskı altındayken efemine davranışlarına döndüğünü fark edeceksiniz. Tıpkı bir babanın da gözlemlediği gibi: "Oğlum kendini kötü hissettiğinde efemine davranışlara bürünüyor." Çocuk kendini kaygısız, neşeli ve başkaları tarafından onaylanmış hissettiğinde feminen gerilemelerden uzak duruyor. Gerçekçi olmamız gerekirse çocuğun; yorgun, hasta, stresli olduğunda, cesaret kırıcı bir deneyim yaşadığında veya reddedildiğinde gerileme davranışları göstermesini beklemeliyiz. Efeminelik, strese karşı kendini rahatlatmanın bir yoludur.

Anne babalar, bu tür gerilemelerden sonra oğullarıyla ilgili kaygılarını dile getirirler: "Oğlumuz sadece bizi memnun etmeye çalışıyor" veya "Bizi mutlu etmeye çalışıyor çünkü ondan istediğimizin, bizim için çok önemli olduğunu biliyor." Anne babalar,

oğullarının içsel olarak da bir değişim yaşayıp yaşamadığını bilmek istiyorlar. Gerçekte de kişinin kendi cinsiyeti içerisinde büyümesi, belli şekillerde *davranmaktan* fazlasını gerektirir. Algıda içsel bir değişikliğin olması lazımdır.

Aile, çocuğun erkek rol modellerini iyice gözden geçirmelidir. Baba, olumsuz bir model olmaya devam ediyorsa ve çocuğunun annesiyle istismara ve ihmale dayalı bir ilişkisi varsa, çocuk bilinçdışında, erkeklikle özdeşleşmenin güvenli olmadığını düşünecektir. Böyle bir durumda çocuk, feminenlik silahını kendini savunmak için kullanır; davranışsal olarak meydana gelen değişimler, çok büyük bir ihtimalle içselleştirilmeyecektir.

Küçük bir erkek çocuğun çabalamalarına anlayışla yaklaşmalı ve onu takdir etmeliyiz. Çünkü çocuk, içsel bir çelişki yaşamaktadır. Bir erkek çocuğun da söylediği gibi: "İçimde birbiriyle savaş hâlinde olan iki parçam var."

4. Aşama: Çocuk-Anne Baba İş birliği. Anne babaları, çocuklarının gelişim sürecinde kendileriyle iş birliği yapmaya istekli olması kadar hiçbir şey sevindiremez. Cinsiyet bozukluğu olan Aaron adındaki çok küçük bir çocuğun annesi, oğlunun televizyonda seyrettiği göz alıcı bir dişi çizgi film karakterine verdiği tepkiye şahit olmuştu:

> Aaron'ın bu dişi karakterde kendini kaybetmek istediğini görebiliyordum. Önceden olsaydı, bu çizgi film karakterini seyrederken odanın etrafında bir balerin gibi dans ederdi.
>
> Yanı başında, legolardan yapılmış bir çiftlik, erkek çocuğu figürleri ve birkaç da oyuncak araba vardı. Oğlumun gözlerini televizyondan çevirmeye çalıştığını fark edebiliyordum. Erkek çocuğu figürlerinden birini eline almak istiyordu. Bu dişi karakter kendisiymiş gibi fanteziler kurma dürtüsüyle baş etmeye çalışıyordu. Bunları görünce içim acıdı. Çünkü ne hissettiğini çok iyi anlayabiliyordum.

Çocuk-anne baba iş birliği aşamasında, hem oğlunuzun yeni katılımcı tutumuna hem de içsel çabalamalarını dile getirişine şa-

hit olursunuz. Bir anne baba, bana, küçük çocuklarının "Büyümek çok zor" dediğini aktarmıştı. Unutmayın ki böyle çocuklar için büyümek ortaya birçok çelişki çıkarıyor. Çünkü büyüdükçe bir erkek çocuğu olmanın zorluklarıyla karşılaşıyorlar. Büyümemek ise çekici bir hâl alıyor. Büyümeyerek, feminen ve çift cinsiyet rollerinde huzur bulunabiliyor ya da fazlaca samimi bir anne oğul ilişkisi, çocuk için erkek dünyasının zorluklarından kaçınmanın yolu oluyor.

Bir başka erkek çocuk, elden çıkardığı Barbie bebekleri kastederek yılgınlıkla, "Onları unutmaya çalışıyorum" diyordu. Annesi de bu çocuk için, "Değişme fikri onu strese soksa bile, değişmeye istekli olduğunu görüyorum" diyordu.

Psikoterapistin Rolü

Anne babalar, duygusal olarak çocuklarıyla iç içe geçmiş oldukları için etkili bir değişme programını bir başlarına sürdürmeleri çok mümkün olmuyor. Onlara, kendilerine yardım edebilecek, doğru psikoterapisti bulmalarını şiddetle tavsiye ediyorum.

Sizin amaçlarınızı ve değerlerinizi paylaşan bir psikoterapist, öncelikle sizi daha fazla bilgilendirecektir. Sonrasında ise sizi, bir anne baba olarak veya bir insan olarak fark edemediğiniz kör noktalarınız konusunda aydınlatacaktır. Örneğin, psikoterapist, çocuğunuzla etkin bir iletişim kuramadığınızı gözlemleyecektir. Oğlunuzun, sıkıntılarını ve çelişkilerini dile getirmediğini, sadece ondan yapmak istediklerinizi yapıyormuş gibi *göründüğünü* fark edebilecektir. Anne ve babanın cinsiyetle ilgili farklı (hatta birbiriyle çelişen ve kafa karıştırıcı) mesajlar verdiğine dikkati çekecektir.

Çocukluktaki cinsiyet karmaşasının düzeltilebilmesi için güçlü bir anne baba takımı oluşturmak çok önemlidir. Değişimin en büyük teminatı, annenin de babanın da sürece bağlı kalmasıdır. Aslına bakarsanız, sürece içlerinden biri bağlı kalırsa, olumlu sonuç alma ihtimali çok düşer. Unutmayın ki anne babanın

oluşturduğu takımda nötr bir eleman yoktur. Fakat sürece katılmayan taraf, çocuk tarafından, efemineliğine içten içe destek veriyormuş gibi algılanır. Böylelikle, sürece bağlı tarafın mesajını olumsuz yönde etkilemiş olur.

Homoseksüel öncesi evrenin geleneksel tedavisi, çocuğun psikoterapist ile baş başa seanslara alınmasına odaklanıyordu. Anne babalar seansların dışında tutularak çocuk, haftada 2 ile 5 defa arasında değişen sıklıklarda ve uzun yıllar boyunca, seanslara katılmaya devam ederdi. Bu tedavi çok masraflıydı ve başarılı olma ihtimali çok düşüktü. Bunun yerine, terapistin çocukla değil de anne baba ile düzenli bir biçimde çalışması, şimdilik en etkili yol gibi görünüyor. Haftada bir gerçekleşen birkaç seanstan sonra terapistin anne babayı ihtiyaçları oldukça (belki ayda bir defa) görmesi, bu aralıklı görüşmelerde çocuktaki ilerlemeyi takip ederek anne babaya yol göstermesi gerekiyor. Genellikle, terapistin çocuğu, ilk değerlendirme için gördükten sonra belli aralıklarla görmesi yeterli oluyor.

Profesyonel tavsiyelerimin ve desteğimin, sıklıkla anne babaların içgüdüsel olarak bildiklerini doğrular nitelikte olduğunu fark ediyorum. Anne babalar, çocuklarıyla ilgili yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu kalplerinde hissediyorlar ama müdahalede bulunmak için birilerinin iznine ihtiyaç duyuyorlar. Birçok anne, çocuğunun babasının, çocukla daha fazla ilgilenmesi gerektiğinin ve bu uzaklığın oğullarının yaşadığı zorlukları arttırdığının farkındadır.

Ama bir önceki bölümde de tartıştığımız gibi anne babalar, genellikle medyada yer alan ve birçok çocuk gelişim uzmanından beslenen çelişkili mesajlar yüzünden kafa karışıklığı yaşıyorlar. Böyle anne babaların, cinsiyetin önemsiz olduğunu düşünen terapistlere değil, *kendi hedeflerini* destekleyen, bilgili bir terapiste ihtiyaçları vardır. Terapist, çocuğun ileride homoseksüel olma ihtimalini azaltmaya çalışarak onu, cinsiyetlere göre kurulu bir dünyaya hazırlamalıdır.

Şartsız Sevgi

Terapistin en önemli görevlerinden biri, çocuklarına efemine davranışları onaylamadıklarını ifade etmede anne babalara yardımcı olmaktır. Bu *davranışların* onaylanmayışını dile getirmek, *çocuğun* onaylanmayışı manasına gelmemelidir. Yani terapist, anne babalara, oğullarına efemine davranışların kabul edilemez olduğunu açıkça iletmelerinde ve bunu nazik ama kesin bir dille yerine getirebilmelerinde yardımcı olur. Çocuk, anne babasının beklentilerini, kişiliğine yöneltilmiş eleştiriler ve reddedilme olarak algılamamalıdır.

Çocuğunuzla birlikte bu konularda yol almaya çalışırken, birileri size mutlaka, sağlıklı bir insanın dar bir cinsiyet kimliği tanımı içerisine hapsedilemeyeceğini söyleyecektir. Bu kişi size, kişiliklerimizin hem maskulen hem de feminen tarafları olduğundan bahsedecektir.

Bu popüler görüş, bir miktar psikanalist Carl Jung'un çalışmalarından besleniyor. Freud'un zamanında yaşamış olan Jung, olgun yetişkin gelişiminin, karşıt cinsiyet davranışlarını kişiliğe dâhil etmekten geçtiğini söylüyor. Karşıt cinsiyetin duygusal özelliklerini benimseyerek büyüdüğümüz görüşünde tabii ki bir miktar doğruluk payı vardır. Ama bu ancak kişi kendi biyolojik cinsiyetiyle güvenli bir biçimde özdeşleştikten *sonra* gerçekleştirilebilir. Böyle bir yaklaşım, kesinlikle kişinin uygun cinsiyet kimliğinin oluşturulmasından taviz verilebileceği şeklinde anlaşılmamalıdır.

Bu prensibin yanlış yorumlanışı, anne babalar, çocuklarını karşı cinsin rollerini benimsemeye teşvik ettiklerinde ortaya çıkabilir. Bazı "açık fikirli" anneler, oğullarının kadın kıyafetleri giymesinden veya bir bebeği emziriyor gibi yapmasından ya da kızlarının etek giymeyi şiddetle reddetmesinden memnuniyet duyduklarını dile getiriyorlar. Bu çok ciddi bir hatadır. Oğlunuz daha maskulen kimliğine tam kavuşmadan onu feminen özellikler

göstermeye teşvik etmek aptalcadır. Kızınızın feminen olan her şeyi reddetmesine destek olmak da pek akıllıca bir şey sayılmaz.

Başarıyı Ölçmek

Başarılı bir cinsiyet karmaşası tedavisi, karşıt cinsiyet davranışlarını ve kimliğini azaltmalı, akranlarla ilişkileri ilerletmeli ve sonuç olarak çocuğun hayatındaki stres oranını düşürmelidir. Tedavinin amacı, çocuğun kendini diğer erkek çocuklardan farklı ve onlardan aşağı hissetmesinin önüne geçmektir. Bu, çocuğunuzun ileride normal, heteroseksüel bir gelişim göstermesi ihtimalini en üst seviyede tutacaktır.

Kaydettiğiniz ilerlemeyi takip etmek için cinsiyet karmaşası yaşayan çocukların tedavisinin başarı göstergelerine bir göz atın:

1- Efemineliğin Azalması: Anne babalar, oğullarının onları kaygılandıran davranışlarında azalma gözlemler. Kızlara özgü aktivite ve davranışlara yönelmede azalma görmeliyiz.

2- Kendine Güvenin Artması: Anne babalar, çocuklarının kendisi hakkında genel olarak olumlu düşünmeye başladığını fark ederler. Oğullarının, kişisel bir mücadeleyi yüzünün akıyla aşmış olmaktan gurur duyduğunu görürler. Anne babalar, çocuklarının, "kim olduğu" konusunda daha emin hissettiklerini gözlemlerler.

3- Olgunluğun Artması: Anne babalar, çocuklarını daha mutlu, kendinden emin ve daha doğal diye tarif ederler. Bir anne, bu durumu anlatmak için, "Oğlum daha gerçek görünüyor!" demişti. Erkek çocukları daha az utangaç, daha bilinçli ve kendileriyle daha az uğraşan çocuklar olurlar. Çocuk artık akranı olan erkek çocuklarla daha fazla duygusal bağ kuracak ve onlara uygun tepkiler verecektir.

4- Depresyon ya da Kaygı Düzeyinin Azalması: Araştırmacılar, erkek çocuklarda görülen efeminelik ile normalden yük-

sek kaygı veya depresyon düzeyi arasında bağlantı bulmuşlardır.[247] Anne babalar, oğulları cinsiyet kimliği çelişkisinin üstesinden geldikçe onun daha az gergin, daha huzurlu ve küçük şeylere daha az üzülen bir çocuk hâline geldiğini söylüyorlar. Diğer erkek çocuklara uyum sağlama, endişe ve depresyon gibi belirtileri ortadan kaldırır.

5- Diğer Erkek Çocuklar Arasında Popüler Olma: Erkek çocuklar arasında "gerçek erkek çocuğu" özellikleri gösterenlerin, daha az maskulen davranışlar gösterenlere göre çok daha popüler olduğu gözlemlenmiştir. (Aynı durum kızlar için geçerli değildir.) Maskulen erkek çocukların erkek akranlarıyla iyi arkadaşlıklarının olması, feminen erkek çocuklara göre çok daha muhtemeldir. Cinsiyet kimliği sorunu yaşayan çocuklar, genellikle aynı cinsten akranlarının acımasızlığının kurbanı olurlar. Klinik deneyimime göre feminen çocuklar, aynı zamanda seks avcıları tarafından daha fazla taciz edilirler. Çünkü tacizciler, akranları tarafından reddedilmiş erkek çocukların ilgiye susamış olduğunun bilincindedirler. Bu yüzden böyle çocuklar, onlar için kolay lokmadır.

6- Davranışsal Problemlerin Azalması: Birçok homoseksüel öncesi çocuk; kurallara uyan, "cici, küçük erkek çocuklar"dır. Ama yine de azınlıktaki bir grup erkek çocuk işleri aksatabilir. Herhâlükârda, uygun cinsiyet davranışları edinildiğinde, çocuğun anne babası, öğretmenleri ve diğer yol gösterici yetişkinler, çocukta sosyal olarak daha dayanışmacı davranışlar gözlemlerler. Sinir krizleri ve duygusal patlamalar azalır, çekingenlik hâllerine daha az rastlanır.

7- Baba ile Daha İyi İlişkiler: Anne babalar, oğullarının durduk yere babasını aradığını, onunla birlikte olmak istediğini ve bu birlikteliklerden hoşlandığını söylüyorlar.

247 G. Remafedi, J. Farrow ve R. Deisher, "Risk Factors for Attempted Suicide in Gay and Bisexual Youth", *Pediatrics 87,* no 6, (1991): 869-75.

8- "Erkek Olmaktan Mutluluk Duyma": Anne babalar, çocuklarının erkek olmaktan gurur duyduğunu, diğer erkek çocukların yaptıklarını yapıp bunları iyi yapmaktan mutluluk duyduğunu fark ederler. Erkek cinsiyet kimliğine sahip olmak, sonunda oğullarına tatmin duygusu verir.

Dr. George Reekers, CKB'li 50'den fazla çocuğun tedavi sonuçlarına dayanarak, cinsiyet kimliğinde kalıcı değişikliklerin başarıldığını söylüyor. Reekers, "travestliğin, transseksüelliğin ve bazı homoseksüellik vakalarının engellenmesinde" önleyici tedavilerin işe yaradığına emin olmuştur.[248]

Dr. Zucker ve Dr. Bradley de cinsiyet kimliği çelişkileri tedavisinin başarılı olabileceğine inanıyorlar:

> Tecrübelerimize göre, önemli sayıda çocuk ve bu çocukların aileleri, başarıyla büyük bir değişimden geçmişlerdir. Bu vakalarda, cinsiyet kimliği bozukluğu tamamen ortadan kalkmış ve çocuğun davranışları veya fantezilerinde, cinsiyet kimliği bozukluğunu akla getirebilecek hiçbir şey kalmamıştır...
> Her şeyi göz önünde bulundurarak, bu tür durumlarda, klinisyenlere, çocuklara kendi cinsel kimliklerinde daha emin hisseder hâle gelmede yardımcı olmalarını söylüyoruz. Klinisyenlerin yaklaşımı, karamsar (nihilist) değil, iyimser olmalıdır.[249]

Efemine erkek çocuklarla yaptıkları çalışmalardan başarılı sonuçlar elde eden başka araştırmacılar, çocuğa karşıt cinsiyet davranışlarının altında ne yattığını anlamada yardımcı olduklarını ve çocuğun gelişen maskulenlik alametlerini pekiştirdiklerini söylüyorlar. Onların yaklaşımı, tıpkı bizim yaklaşımımız gibi, çocukla aynı

248 George Rekers, ed., *Handbook of Child and Adolescent Sexual Problems,* (New York: Lexington, 1995).

249 Kenneth Zucker ve Susan Bradley, *Gender Identity Disorder and Psychosexual Problems in Children and Adolescents,* (New York: Guilford, 1995), s. 282.

cinsiyetten bir terapistin, çocuğun babasıyla ilişkilerini güçlendirmeye yardımcı olmasını içeriyor. Onlar da, çocuğun ailesini terapiye dâhil ederek, akran gruplarının desteğini almaya çalışıyorlar.

Değişim Sürecinden Geçmek

Cinsiyet karmaşası tedavisi gören çocukların tuttuğu notları sizlerle paylaşarak, gerçek hayattan örnekler sunmak istiyoruz. Bu vakalar, başarı hikâyeleri oldukları için özenle seçilmiş değiller; biraz hayal kırıklığı yaşamalarına rağmen elle tutulur başarılar elde edebilmiş ailelerden tipik örneklerdir. Buradaki bütün vaka örnekleri, erkek çocuklardan seçilmiştir. Çünkü erkek çocuklardaki cinsiyet karmaşası, anne babalarının daha fazla dikkatini çekiyor.

Bu örnekleri okudukça, karşılaştırma imkânı bularak kendi oğlunuzun durumunu ve kaydettiği ilerlemeleri değerlendirebilmenizi umuyoruz. Bütün bu erkek çocuklar, bana cinsiyet karmaşası şikâyetiyle getirilmişti. Çocuklarının tedavisi tamamlandıktan yıllar sonra bile, bu çocukların anne babaları, çocuklarını takip edip değerlendirebilmek için ofisime uğramaya devam ettiler.

Unutmayın ki tedavinin amacı, çocuğun kendini diğer erkek çocuklardan farklı ve onlardan aşağı hissetmesinin önüne geçmektir. Çocuğun cinsel yönelimi tedaviden 10-20 sene sonra tam olarak bilinecek olmasına rağmen bu tedavi, onun ileride normal, heteroseksüel bir gelişim göstermesi ihtimalini en üst düzeyde tutacaktır.

Öz güvenin Desteklenmesine İhtiyaç Duyma: Tommy Vakası

Aşağıda, oğlu cinsiyet karmaşası tedavisini yıllar önce sonlandırmış bir anne ile yapılan mülakatın metni var. Bu erkek çocuk, efemine eğilimlerinde çok önemli ilerlemeler kaydetti ve şu anda çok daha iyi durumda. Bazı ilişkilerde ve öz güvende

yaşanan sorunlar Tommy'nin ilerleyişini olumsuz etkilemeye devam ediyor fakat bu sorunlar, onun hem erkeklerle hem de kadınlarla olan ilişkilerinde kendine pasif bir rol biçmesinden kaynaklanıyor.

Dr. N.: Ofisime en son gelmenizin üzerinden 4 yıl geçti. Oğlunuzun durumu nasıl?
Anne: Genel olarak Tommy çok daha iyi durumda. Daha az gergin ve ona artık efemine denemez.
Dr. N.: Çocuğunuzun şu anda diğer erkek çocuklar arasındaki popülerliği hakkında ne söyleyebilirsiniz?
Anne: Maalesef bu konuda pek değişmedi.
Dr. N.: Popüleritesi artmadı yani?
Anne: Hayır. Sorun şu ki arkadaş olmaya çalıştığı bazı çocuklar ona karşılık vermeyince Tommy denemekten vazgeçti. Onları aramaz sormaz ve okulda da onlarla konuşmaz oldu. Bunu yapmaya her zaman çok meyilli, yani bir şey onun cesaretini kırdığında hemen vazgeçiyor.
Dr. N.: Hiç yakın arkadaşı var mı?
Anne: Evet, bizim sokakta oturan Marianne var. Onunla hâlâ iyi arkadaşlar. Ama çok şükür ki eskiden olduğu gibi birbirlerine yapışıkmış gibi değiller.
Dr. N.: Evet, Tommy abartılı bir şekilde kız gibi davranırken Marianne ile çok vakit geçirirdi. Şimdi hatırladım.
Anne: Evet, Marianne'nin kendisine annelik yapmasına izin verirdi. Marianne, ona emirler yağdırıp dururdu. Tommy, Marianne'in bütün bu davranışlara rağmen, kızın ne zaman ihtiyacı olsa yanında biterdi. O zamanlar böyle bir ilişkinin Tommy için iyi olmadığının farkında değildim.
Dr. N.: Erkeklerle olan ilişkileri ne durumda?
Anne: En iyi arkadaşı olan bir tane çocuk var. Bu diğer çocuk da Tommy'yi kendisinin en iyi arkadaşı kabul ediyor. Ama ben yine de ikisi arasında arzu ettiğim yakınlığı göremiyorum. Birliktelerken Tommy pek fazla konuşmuyor. Onun çok sessiz kaldığını gözlemliyorum. Öbür çocuk lider havasında; hep, "Ben en iyiyim, ben çok yüceyim" der gibi duruyor.

Tommy'nin efemineliği gitmiş olsa bile, ilişkilerde ezilen taraf olmaya yatkınlığı, onun bu konuda yardıma ihtiyacı olduğunu açıkça gösteriyor. Annesine, Tommy'yi kendinden küçük erkek çocuklara liderlik yapabileceği bir kampa veya gönüllülük işine sokmasını tavsiye ettim. Böylece onun kendine güveni ve kendini ifade edişi güç kazanacaktır. Erkek bir danışmandan terapi almak da onun için faydalı olabilir.

Babanın Sevgi Dolu Bir Danışman Olarak Kabul Edilmesi: Tim Vakası

Tim'in babası, cinsiyet açısından kırılgan bir durumda olan çocuğunun özel ilgiye ihtiyacı olduğunu öğrenmişti. Baba, bu özel ilgiyi çocuğuna sununca çocuk istikrarlı bir ilerleme gösterdi.

Baba: Geçtiğimiz yıl boyunca sürekli gözlem yaptım: Tim'in kız ve erkek akranlarıyla nasıl ilişki kurduğuna, bütün sosyal yönleriyle, dikkat kesildim. Okulu, 5. sınıflar için bir oyun alanı yapmaya başlamıştı. Ben de bu oyun alanının yapımında görev aldım. Tim'i yanıma aldım, birlikte bir sürü inşaat işi yaptık. Diğer bazı babalar ve oğulları da bu işte çalışıyordu. Tim'in onlarla iletişime geçmesini sağladım. Bu çalışma, ikimiz için de çok yararlı geçti. Geçmişte de Tim'le böyle şeyler yapmak istemiştim ama o hiç ilgi göstermemişti. Sanırım o zaman sorun, onun kendine güvenmemesiydi; üzerine düşeni yerine getirememekten korkuyordu.

Anne: Jack, ben de bir şey söylemek istiyorum. Bence o zamanki sorun, Tim'in kendine güvensizliğinin de ötesindeydi. O, seni ve seninle ilgili her şeyi ısrarla reddediyordu.

Dr. N.: Ama bu da sonuçta onun kendini değersiz hissetmesinden kaynaklanan bir savunma biçimiydi. Yani kendini üstün göstermeye çalışarak aşağılık duygularını örtmeye uğraşıyordu.

Baba: Size katılıyorum. Bence Tim önceden, "Babamı olduğu gibi kabul edersem, hiçbir zaman onun gibi olamayacağımı da kabul etmem gerekir" şeklinde düşünüyordu. Şimdi ise, "Ama artık onun gibi olmak için çabalayabilirim. Çünkü onun gibi olmayı başarabili-

rim" düşüncesi hâkim. Bunu, oğlumla her yönden ilgilenmeye başladığımdan beri çok daha iyi fark ediyorum. Artık oğlumla öyle konular konuşabiliyorum ki bundan sadece bir yıl önce bu konuları gündeme getirdiğimde çok savunmacı davranıyor ve kendini anında kapatıyordu.

Dr. N.: Bu, aslında yetişkin hayatında da mevcut bir tutuma işaret ediyor. Birçok gey erkek, gey edebiyatında da gördüğümüz gibi, homoseksüelliğin kendilerini, ortalama bir adamın üstünde konumlandırdığını söylüyor. Onlar sanatçıdır, onlar hassas insanlardır; ortalama bir adam ise basit bir işçidir. Ama paradoksal bir biçimde, hor gördükleri bu tür adamlara cinsel ilgi duyuyorlar. Bu, aslında acı dolu çocukluk tecrübelerine dayanan, ki sizin oğlunuz da kendi akranları arasında bunun mücadelesini veriyordu, savunmacı bir tutumdur. Sonuç olarak siz Tim'e, onun erkek olduğunu ve diğer erkeklere her açıdan denk olduğunu açık bir biçimde anlatmaya çalıştınız.

Baba: Doğru. Onu, kendini aşağılık hissetmekten, erkeklerin dünyasında onlara denk olamayacağı düşüncelerinden korumaya çalıştık. Ama önceleri Tim bana açılmak istemezdi. Benimle konuşursa onu reddedeceğimizi ("aslında benimle ilgilenmiyorlar!") ya da onu anlamayacağımızı ("onlara söylemeye çalıştıklarım üzerinde gerçekten düşünmüyorlar") düşünüyordu.

Ben de Tim benimle konuşmak istediğinde, onun söylediklerine çok iyi odaklanmam gerektiğini öğrendim. Dergi okumak istediğimde ya da televizyonda izlemek istediğim bir şey olduğunda, yani ne yapmaktaysam o işi bırakıp Tim'e odaklanmam gerektiğini öğrendim. Böyle yapmazsam Tim bunu hiç unutmuyor, kendini anında kapatıyor ve bir daha onu konuşturabilene aşk olsun.

Artık bana geliyor ve "Bunu yapabilir miyim?" diye soruyor. Yani bana, bir erkek gibi nasıl davranabileceğini soruyor. Ben de ona, arkadaşlarıyla birlikteyken onlar tarafından kabul edilmek için neler yapmaması gerektiğini uzun uzun anlatıyorum. Feminen her şeyden uzak dur, diyorum. Onunla bu şekilde konuştuğumda aramızda bir bağ olduğunu hissedebiliyor. Gözümün içine bakıp bana, "Tamam baba. Bu iyiymiş, yapmaya çalışacağım" diyor.

Önceden onunla, niçin okuldaki erkeklerle iyi geçinemediği konu-

sunda ayrıntılı bir konuşma hiç yapmamıştım. Artık ona, bir baba olarak ve bir yol gösterici olarak sevgi ile yaklaşıyorum. Ona, "Eğer hayatında birçok acı ve engelle karşılaşmak istemiyorsan yapılması uygun olan ve uygun olmayan şeyleri öğrenmen gerek. Bazı davranışlar sana acıdan başka bir şey kazandırmayacaktır" diyorum. Onda saygısızca tavırları ve hoppalıkları artık görmüyorum. Artık karşımda, bu kadar kısa sürede karşılaşmayı hiç ummadığım, olgun bir genç adam var. Sanki elimize bir kitap almışız ve sayfaları çevirdikçe şaşkınlığımız artıyor gibi. Onun için her şey daha iyi olmaya devam ediyor.

Tim'deki gerçek değişim, tabii ki sadece efemine davranışların yok olması ile bitmiyor; Tim dünyaya tamamıyla farklı bir imaj yansıtıyor. Böylelikle, erkek akranları ona farklı davranıyor ve Tim de yavaş yavaş kendini daha farklı hissetmeye başlıyor.

Bir Babanın Oğluyla İlişkisini İyileştirme Çabaları: Evan Vakası

Babanın, üç yıl önce bir kamp rehberi ile cinsel ilişkiye girmiş olan Evan adında, 13 yaşında bir oğlu vardır.

Dr. N.: Evan küçük bir çocukken diğer oğullarınızdan farklı mıydı?

Baba: Tabii. Evan'ın oynamak için seçtiği oyuncakların farklı olduğunu çok önceleri fark etmiştim. Kendini çok iyi ifade edebilen, çok sosyal ve duygusal bir çocuktu. Onu, yaratıcı ve hassas oğlumuz olarak görüyorduk. Ama Evan'ın, büyüdükçe kültürümüzün maskulen olarak tanımlamayacağı şeylere fazlaca ilgi gösterdiğini fark ettik.

Dr. N.: Bu sizi endişelendirdi mi?

Baba: Hayır. Çünkü ailemizde birçok yaratıcı insan vardır. Biz, sadece bunun Evan'ın "kim olduğu" ile ilgili olduğunu düşündük. Oğlumun bir maço, hatta atletik yapılı biri olması gerektiğini hiç düşünmedim. Çok sonraları, ergenlik çağına yaklaştıkça, gey materyalleriyle fazlaca ilgili oluşu, bana bu oğlumla daha farklı bir şekilde ilgilenmem gerektiğini gösterdi.

Dr. N.: Şimdi olsa neyi farklı yapardınız?

Baba: Daha az eleştirel olurdum ve ayrıntılara daha fazla özen gösterirdim. Onu, bazı şeyleri belli şekillerde yapmaya zorlamak işe yaramıyordu. Anaokulu çağından beri bu böyleydi. Evan, eleştiriler karşısında hakikaten çok strese giriyordu. Diğer oğullarım böyle değildi ama Evan, ruhsal gerilimle başa çıkmaya çalışıyordu. Eleştirilerim karşısında hissettiği stres, yıllar boyunca ilişkimizin gelişmesine engel oldu.

Oğlumun, "Kendinden emin bir duruşun olsun, biraz sert ol" tarzı yaklaşımlara iyi tepki vermediğini fark etmek benim yıllarımı aldı. Bundan utanç duyuyorum. Evan, muhtemelen diğer erkek çocuklara göre çok daha fazla, babasını, kalbi olan bir adam olarak görmek istiyordu. Benim de ağlayabileceğimi ya da onu dinlemeye istekli olduğumu bilmek istiyordu. Ona, "Oğlum, haydi dök bakalım eteğindeki taşları" gibi bir yaklaşımdan ziyade, "Haydi, bu konuda senin ne hissettiğini konuşalım" şeklinde yaklaşmamı bekliyordu.

Dr. N.: Oğlunuzun hayatıyla ilgili ne gibi beklentileriniz var?

Baba: Her şeyden önce oğlumun huzura ermesini istiyorum. Kim olduğuyla barışık olmasını arzuluyorum. Bugün nasıl sorunlar ve sıkıntılar yaşıyorsa yaşasın, sonunda kendini sağlıklı hissetmesini istiyorum. Ailemiz Hristiyan olduğu için hayatında Tanrı'nın rızasını gözetmesini umuyorum.

Dr. N.: Peki bir gün oğlunuz size, "Anne, baba, denedim ama değişemedim. Ben geyim" derse ne yaparsınız?

Baba: Bunları duymak benim için çok acı verici olur. Ama tabii ki tercihini hiç sorgulamadan onu sevmeye devam ederim.

Dr. N.: Onunla ilişkinizi sürdürür müsünüz?

Baba: Kesinlikle! Bu ilişkiyi nasıl sonlandırabilirim ki! O, bizim oğlumuz.

Dr. N.: Kesinlikle. Onlar her zaman bizim çocuklarımız...

Baba: Evan 10'lu yaşlarına geldiğinde, onun acılar içinde olduğunu görebiliyordum. Kendini kusurlu, sevilemez olarak görüyordu. Kim olduğu ile barışık değildi. Şu kamptaki rehberle yaşadığı cinsel ilişki, işte bu, gözlerimizi açtı. Oğluma yaklaştıkça onu, kendisini gerçekten sevdiğime ve hayatıyla ilgili olduğuma inandırmanın çok zor olacağını fark ettim. Bir türlü buna inanmıyordu.

Dr. N.: Yani söylediklerinizi kabullenemiyordu, öyle mi?

Baba: Oğlunuzun ne mücadeleler verdiğini, nelerle uğraştığını öğrenmek çok acı verici oluyor. Bütün o acıları, kötü anıları ve size şimdi ifşa edilen hataları bir kalemde silmek, filmi geri almak istiyorum.

Dr. N.: Anne babalar olarak yapmamış olmayı dilediğimiz, geri almak istediğimiz pek çok şey olabiliyor, öyle değil mi?

Baba: Ama artık ben ve Evan, bütün bu konuları konuşabiliyoruz. Özellikle de o kendini iyi hissetmediğinde, acı çektiğinde. Artık ben nasihat eden ya da sorunları düzeltmeye çalışan konumunda değilim. Sadece onu dinliyorum ve bana bütün o duygularıyla ve öfkesiyle yüklenmesine izin veriyorum. Yani o öfkeyi, kendimi korumaksızın üzerime alıyorum.

Dr. N.: 10'lu yaşlarda çocuğu olan başka babalara ne tavsiye edersiniz?

Baba: Gey olmak istemeyen bir oğlumuz olduğu için şanslıyız. Bu, çok büyük fark yarattı. Evan'ın yaşadığı cinsel deneyimin üzerinden birkaç sene geçti ve biz, hiçbir şeyin kolayca halledilemeyeceğini görüyoruz.

Dr. N.: Evet, hiçbir şey bir günde değişemez.

Baba: Doğru, bazen "Hiçbir şey işe yaramıyor. Çocuğumuz hiç değişmiyor" dediğiniz günler olacaktır. Bazen de sorunun tamamen çözülmüş olduğunu düşüneceksiniz. Böyle günlerde kendinize, "Tanrı'ya çok şükür bu işe yarayacak! Sonunda heteroseksüel bir çocuğum olacak" diyeceksiniz. Ben ise anne babalara, "Bu çok uzun bir yol ve iyi şeyler görmeden önce muhtemelen acılarınız artacak" diyorum.

Ama geri dönüp baktığımda bu işin sadece davranışları değiştirmekle alakalı olmadığını görüyorum. Yani bu, "Evan, keşke böyle yürümeseydi" veya "Evan, keşke elini böyle sallamasaydı" meselesi değil.

Dr. N.: Kesinlikle. Durum, çocuğunuzun kendini dünyaya nasıl sunduğunun çok daha ötesinde.

Baba: Sonuçta yapmaya çalıştığımız şey, Evan'ın mutluluğu için ve kendisiyle barışık, huzurlu bir insan olması için ona yardım etmek. Oğlum önüne konan seçeneklerin farkında ve gey olmak istemiyor. Şimdi onunla ilişkilerim çok daha iyi. Artık sağlam bir temel atabilmek için elimizden gelen her şeyi yaptığımızdan eminim.

İlgisiz Bir Baba: Simon Vakası

Simon, anne babası beş sene önce durumuna müdahale etmeye başladığından beri efemineliği bıraktı. Annesi, çocuğun okulda iyi olduğunu ve olgunlaştığını belirtiyor. Eskisi kadar gergin değil ve görünüşe göre cinsiyet problemleri çözülmüş. Ama Simon'ın babası, onu yarı yolda bırakmış. Tommy gibi bu çocuk da kendine güven sorunu yaşıyor.

Dr. N.: Bayan Martin, oğlunuz şimdi kaç yaşında?

Anne: Simon şimdi 12 yaşında.

Dr. N.: Efemineliğinin azaldığını düşünüyor musunuz?

Anne: Kesinlikle. Onda feminenlik görmüyorum. Hiç görmüyorum. Daha küçükken giyim kuşamında, dans etmesinde feminenlik görülebiliyordu. Bütün bunları hatırlamaya çalışıyorum çünkü üzerinden çok zaman geçti.

Dr. N.: Peki Simon'un kendine güveni nasıl? Kendini ifade edebiliyor mu?

Anne: Pek agresif değil, bu onun doğasında yok. Ama bazı spor antrenörleriyle çalıştı; onlar Simon'a çok iyi geldi. Onu, vücutça geliştirip kendine güvenini yerine getirdiler. Bu antrenörleri ben bizzat seçmeye çalıştım. Oğlumun onların takımında olmasını da özellikle istedim.

Dr. N.: Simon'ın endişe ve depresyon düzeyinde azalma olduğunu düşünüyor musunuz?

Anne: Kesinlikle. Bunları artık onda görmüyorum.

Dr. N.: Önceden ne gözlemlemiştiniz?

Anne: Yıllar önce onun kaygı düzeyinin çok yüksek olduğunu hatırlıyorum. Bunu, özellikle kız ve erkek çocuklarla dolu bir sınıfa girdiğinde gözlemlemiştim. Diğer çocuklarla yüzleşmesi gerektiğinde ağlardı. Kendine güvenemezdi. Benimle evde durmak isterdi.

Dr. N.: Kendini önceye göre daha iyi hissediyor mu?

Anne: Oğlumun, bazı alanlarda kendine güveni olduğunu biliyorum. Mesela, derslerde diğer çocukların çok ötesinde. Daha yeni karne aldı ve karnesinde ortalaması 100'e yakın. Okul, ona kolay geliyor. Artık onda bebeksi tavırlar görmüyorum ama zaman zaman bebeksi sesler çıkardığını duyabiliyorum, o zaman onu uyarıyorum.

Olgunluk düzeyine gelince, oğlumu sorumluluk sahibi ve bana karşı çok anlayışlı buluyorum. Bir yere gidecek olsak her zaman vaktinde hazır olur.

Dr. N.: Geçmişte Simon'da herhangi bir davranışsal problem gördüğümüzü hatırlamıyorum. O zamandan beri bir sorunla karşılaştınız mı?

Anne: Hayır, oğlum her zaman çok iyi olmuştur. Onun çok zeki olduğunu düşünüyorum. Sakinliğini koruyabilen ve kendini idare edebilen bir çocuk. Başka çocuklar afacanlık yaparken, Simon hep öğrenmenin peşinden gider.

Dr. N.: Erkek arkadaşları vardı, onlarla arkadaşlıkları nasıl gidiyor?

Anne: Bir sürü erkek çocuk evi arıyor ve ev ödevi hakkında onun fikirlerini alıyor. Bundan, onun bu çocuklarla kaynaştığını ve sevildiğini anlıyorum. Ama dış görünüşü ve duruşu çok iyi olmadığı için kendine güven eksikliği yaşadığını düşünüyorum. Yani arkadaşları tarafından sevilse bile yalnız. Arkadaşlarıyla yemek yiyor, onlarla spor yapıyor ama bütün bunlara rağmen yalnız. Çok atletik değil ama yine de oyunlarda idare ediyor. Koçları, onun her şeyi kafada halledebildiğini, bu yüzden her şeyin yoluna gireceğini söylüyor.

Dr. N.: Simon'ın babasıyla ilişkileri nasıl?

Anne: Pek iyi değil. Kocam kendi havasında. Simon'a bağırıyor ve ben onun, Simon'ın duygularını incittiğini görebiliyorum. Ondan sonra oğlum odasına çekiliyor ve günlerce babasını görmüyor. Yani kocam bunu görebilmeli ve ortada bir sorun olduğunu kabul etmeli. Ama işte akılsızlık ediyor, merhameti kıt ya da her neyse.

Dr. N.: Babası hiç gözlem yapıyor mu? Ortada bir sorun olduğunu biliyor mu?

Anne: Hayır, hiç zannetmiyorum.

Dr. N.: Yani fark etmiyor bile. Doğru mu anladım acaba: Babası, Simon'ı bir güzel haşlıyor, Simon'ın tepkisi geri çekilmek oluyor ve bazen günlerce babasından kaçıyor. Ama babası bunu ya fark etmiyor ya da her ne sebeple olursa olsun çocuğa ulaşıp onunla bir bağ kurmaya çalışmıyor?

Anne: Evet, ben onu merhametten yoksun görüyorum. Bir anne olarak ilk tepkim, çocuğumu korumaya çalışmak oluyor. Bu yüzden evliliğimizde çok sorun yaşadık. Şimdi öyle bir noktadayız ki ben

artık kocama bir şeyleri hatırlatma zahmetine bile girmiyorum. Onunla, Simon hakkında tartışmak istemiyorum. Bu yüzden çok kavga ettik ve bu, evliliğimize zarar verdi.

Dr. N.: Yani onu hiç uyarmamış olsaydınız…

Anne: Hayatımızın geri kalanında hiçbir şey yapmadan evde oturuyor olurduk. Kocamın çocuklarımızla birlikte yaptığı tek şey televizyon izlemek. Kocam gerçekten çocuk gibi.

Simon'ın annesi oğlunun durumuyla çok alakadar olmuştu. Ama yine de çocuğu cesaretlendirecek bir rol modele ihtiyaç vardı. Umuyorum ki akrabalardan bir erkek, çocuğun ihmalkâr babasının yerini alacaktır.

Babanın Sevgi Dolu İlgisi Sonuç Veriyor: Brian Vakası

Brian'ın ailesi, baba Brian'a ulaşmak için ilk adımı attığında çocuğun açıldığını fark etmişti. Bu noktada tutarlılık, kilit öneme sahiptir.

Dr. N.: Bayan Johnson, Brian şu anda kaç yaşında? Buraya en son gelişiniz üzerinden 4 yıl geçti.

Anne: Brian şimdi 10 yaşında.

Dr. N.: Çocuğunuzun efemineliğindeki azalmayı biraz anlatabilir misiniz? Bu konuda herhangi bir değişiklik oldu mu?

Anne: Evet, çok değişiklik oldu. Brian'ın hâlâ bazı feminen tavırları var. Dört oğlum içinde en feminen olanı o. Ama artık "kız tercihleri" dediğimiz şeyleri yapmıyor. Evde biz buna, "sağlıklı olmak" veya "erkek çocuk gibi davranmak" diyoruz. Bence hâlâ bu konuda uğraş veriyor, yani bazen mimikleri ve vücut dili bu mücadeleyi ortaya koyuyor. Ona hâlâ zaman zaman hatırlatmalar yapmamız gerekiyor. Yine de artık tercihlerinin çok daha yerinde olduğunu görebiliyorum. Bu, birkaç senedir böyle.

Dr. N.: Brian'ın, değişmezse onaylanmayacağını bildiği için mi yoksa gerçekten kız gibi davranmak artık ilgisini çekmediği için mi değiştiğini düşünüyorsunuz?

Anne: Zoraki yaptığı hiçbir şey görmedim. Biz yanında olmasak bile uygun ve yerinde tercihlerde bulunuyor. Son birkaç senedir gördüğüm bu.

Dr. N.: Öyleyse siz, onun "kız tercihleri"nde belirgin bir azalma olduğunu düşünüyorsunuz.

Anne: Evet, hem de çok azalma oldu.

Dr. N.: Onun kendine güvenini nasıl değerlendirirsiniz? Brian'ın kendine güvenle ilgili birtakım sıkıntıları olduğunu hatırlıyorum.

Anne: Bence bu, onun için ömür boyu sürecek bir mücadele. Bu konuda yavaş yavaş biraz daha iyiye gittiğini görebiliyorum ama yine de çok zorlanıyor. Bazen bana gelip diyor ki, "Sanırım popüler oluyorum" veya "Galiba daha fazla arkadaşım olacak". Bunları çok fazla duyuyorum. Ağabeyleri, Brian'ın aksine, kendi popülerliklerini sorgulama ihtiyacı hiç duymamışlardı.

Dr. N.: Endişe ve depresyon hakkında ne söyleyebilirsiniz? Bunlar Brian için çok büyük sorunlardı, özellikle de depresyon.

Anne: Bunlar, artık hemen hemen hiç yok.

Dr. N.: Gerçekten mi?

Anne: Geçtiğimiz sene böyle bir şeyi hiç fark etmedim. Hâlâ karamsar bir çocuk. Ama ben onu sadece, "benim karamsar çocuğum" olarak değerlendiriyorum. İçe dönük ve kendini fazlaca dinleyen, hislerini benimle (babasıyla değil) tartışmaktan hoşlanan bir çocuk. Hayır, ben ona depresif diyemem. Çünkü böyle bir şey görmüyorum; o, mutlu bir çocuk.

Dr. N.: Harika. Brian'ın akranı olan erkeklerle arkadaşlıkları üzerine konuşalım biraz. Bu konuda nasıl gidiyor?

Anne: Hâlâ arkadaşlarıyla ve ilişkileriyle ilgili kaygılar taşıyor. Brian'a yardım etmek için sizinle terapiye başladığımızdan beri, Yavru Kurtlar grubunun izci liderliğine başladım. Böylece haftada bir defa evimde en az 10 erkek çocuk toplanıyor.

Dr. N.: Bunu gerçekten yaptınız mı?

Anne: Evet, hâlâ da yapmaya devam ediyorum. Evimizde her zaman erkek çocuklar olmuş oluyor.

Dr. N.: Onlarla iletişim kuruyor mu?

Anne: İlk başladığımda onlarla pek iletişime geçmiyordu. Ama artık onlarla iletişim kurabiliyor. Brian 8 yaşına basınca ben bu izci grubunun liderliğine başladım. İlk başlarda onun biraz tuhaf durduğunu, kendini rahat hissedemediğini söyleyebilirim. Aslında Brian, benim Yavru Kurt grubumda değil. Yine de bana, diğer 10 küçük erkek çocuğun işlerinde yardımcı oluyor ve artık çok daha rahat.
Fakat yine de onun, popüler olma konusunda kendisi hakkında negatif bir imaja sahip olduğunu düşünüyorum. Son birkaç senedir, uzun süreli arkadaşlıklar kurabilmek için okulda çok çaba sarf ediyor. Bazen heyecanla eve geliyor ve "Yeni bir arkadaşım oldu" diyor. Diğer erkek çocuklar her zaman Brian'ı arıyor, öğretmeni de onun epey popüler olduğunu söylüyor. Ama henüz bütün taşlar yerine oturmuş değil.
Geçtiğimiz sene onu, okulun futbol takımına yazdırdık. Futboldan nefret etti. Biz de futbolu bırakmasına izin verdik. Ama geçenlerde bizden tenis takımına katılmak için izin istedi. Biz de ona, "Tabii ki" dedik. İlk defa bir sporu yapmak istedi. Aslında atletik olmayan bir çocuk da değil. Yani vücudunu kullanışında bir çıtkırıldımlık hâli yok.
Dr. N.: Öyleyse, onun ilerleme kaydettiğini söyleyebiliriz. Peki, önceki sinir krizleri ve ani öfke patlamaları ne oldu?
Anne: Bütün o histeri nöbetleri? Hepsi bitti.
Dr. N.: Hepsi bitti demek...
Anne: O dört sene, hayatımın en berbat zamanıydı. O dönemde tuttuğum notlara bakıyorum da ne çok yol almışız. Evimiz darmadağındı. Bütün bunlar geride kaldı.
Dr. N.: Anne babaların günlük tutmasının, çocuklarındaki değişimi bir bakış açısına oturtabilmeleri açısından çok iyi olduğunu düşünüyorum. Gündelik hayatımızda öyle çok şey yaşıyoruz ki bazen önemli bir ayrıntıyı gözden kaçırabiliyoruz. Günlük tutmak, anne babalara, emeklerinin karşılığını aldıklarını gösteriyor.
Anne: Doğru söylüyorsunuz. Brian, 2 ile 6 yaş arasındayken onunla birlikte yaşadığım hayata bakıyorum da hayatımın, bir kâbustan farkı yoktu. Onun hiç bu kadar normal olabileceğini düşünmemiştim. Açık olmam gerekirse hiçbir zaman onun, topluma ya da herhangi başka bir şeye uyum gösterebileceğine ihtimal vermemiştim.
Dr. N.: Babası sürece katılmaya devam etti mi?

Anne: Evet. O unuttukça ben onu dürtükledim. Bill, zaman zaman sürece dâhil olması gerektiğini unutuyor. Ama ben bunu ona hatırlattığımda bana kızmıyor. Çünkü bunun önemini kavramış durumda.
Dr. N.: Brian'ı incitmeden düzeltmeye çalışıyor mu?
Anne: Bence, bunu yapması gerektiği kadar sıklıkla yapmıyor. Bu yüzden geçmişte onunla kavga da ettik.
Dr. N.: Brian'daki efemineliği, sizin fark ettiğiniz kadar fark edemiyor mu? Yoksa Brian'ın efemineliğini fark ediyor ama onunla ilgilenmesiyle Brian'ın efemineliğinin azalması arasında bir bağ mı kuramıyor?
Anne: Brian yaptıklarını, Bill'in gözünün içine baka baka yapmalı ki Bill bir şeylerin farkına varabilsin. Yani Bill, olayların farkına varmadan önce her şey gün gibi açık ve ortada olmalı.
Dr. N.: Brian babasına ulaşmaya çalışıyor mu?
Anne: Evet. Birlikte vakit geçirdikleri zaman Brian, babasına çok daha arkadaşça yaklaşıyor. Bill ve Brian birlikte vakit geçirirlerse Brian kendiliğinden babasıyla iletişim kurmaya çalışıyor. Bunu, ikimiz de görebiliyoruz.
Dr. N.: Bu çok tipik bir durum. Brian'ın kafasında, babasıyla ve babasının temsil ettiği maskulenlikle ilgili olumsuz izlenimler dolaşıyor. Ama babasıyla iyi vakit geçirdikçe, içten içe hissettiği "kötü baba" veya "önemsiz, basit baba" imajı, yerini "iyi baba" imajına bırakıyor. Yani babasıyla yaşadığı olumlu tecrübeler anında, kafasındaki babasıyla ilgili bilinçdışı düşüncelerle çatışıyor.
Anne: Bill'e, kendisinin, Brian için "ilaç" gibi olduğunu anlatıyordum. Durumu en iyi bu şekilde tarif edebiliyorum. Bill, Brian'a biraz ilgi gösterdiğinde, hemen arkasından Brian, iki üç gün babasının etrafında dönüyor. Ama Brian'ın artık yüksek dozlarda ilaca ihtiyacı olduğunu düşünmüyorum. Her günkü vitamin takviyesi gibi, tutarlı bir yaklaşımla omzuna dostça dokunulmasına ihtiyaç duyuyor. En azından ben böyle düşünüyorum.
Dr. N.: Kesinlikle, bu çok doğru. İşler aynen böyle yürüyor. Peki, efemine davranışlardaki azalma ile babadan ilaç gibi gelen ilgi ve sevgi arasında bir bağlantı görüyor musunuz?
Anne: Evet, tabii ki. Bu, sihir gibi bir şey. Evimizde yaşamadığı müddetçe bunu kimse anlayamaz.

Kendi Maskulenliği ile Daha Barışık Olma: Ricky Vakası

9 yaşındaki Ricky, son birkaç senede belirgin ilerlemeler kaydetmiş gibi gözüküyor. Babası Ricky'nin iyileşme sürecinde aktif rol almış, Ricky erkek kardeşiyle iyi sayılabilecek bir ilişki içerisinde ve cinsiyet farklılıklarını çok iyi kavramış.

Dr. N.: Bayan Smith, Ricky'nin efemineliğinin azaldığını düşünüyor musunuz?

Anne: Kesinlikle. Eskiden sayabileceğim problemlerin %1 veya 2'si kaldı diyebilirim.

Dr. N.: Babası Ricky'nin hayatında aktif bir rol alıyor mu?

Anne: Evet.

Dr. N.: İşten hiç kaytarmadı yani?

Anne: Hayır. Artık çok daha bilinçli. Ricky'nin durumunu unuttuğu zamanlarda bile kendini çok hızlı toparlıyor. Ya da ben ona ipucu veriyorum, o hemen durumu kavrayıp davranışlarını değiştiriyor. Eskiden, vereceği tepkiler konusunda kararsız kalırdı. Artık, Ricky'nin durumunu unutması ihtimaline karşı kendi kendine ipuçları geliştiriyor ya da hiç sorun çıkarmadan benim verdiğim ipuçlarını alıyor.

Dr. N.: Bu, çok çok önemli. Biliyor musunuz, birlikte çalıştığım bütün anne babalarda, hep anneler heyecanla sürece katılan taraf oluyor. Birçok babanın dürtüklenmesi, harekete geçirilmesi gerekiyor. Daha hızlı yol kateden oğullar ise babaları sürece aktif olarak katılanlar oluyor. Ricky'nin öz güveni ne durumda? Kendini genel olarak daha iyi hissediyor mu?

Anne: Buna cevap vermek zor ama pek problemle karşılaşmadık. Efemine davranışlarının geçmişte kaldığını söyleyebilirim. Onu, maskulen aktivitelerle tanıştırdık, şimdi de yüzme dersleri alıyor. Yüzmek çok hoşuna gidiyor. Ağabeyi de yüzmeye gidiyor. Bu aslında çok ilginç çünkü ben yüzmeyi ve beyzbolu sevmem. Aslına bakarsanız beyzboldan nefret ederim! Ama o, ağabeyi ile birlikte televizyondaki beyzbol maçlarını izliyor ve ikisi de maçlar hakkında heyecanlı yorumlar yapıyor.

Dr. N.: Babası beyzbolla ilgileniyor mu?

Anne: Hayır, pek değil.

Dr. N.: O zaman, ağabey kardeş birlikte maçları izliyorlar.

Anne: Evet, çocuklar beyzbol maçları izliyor ve maç aralarında matematik ödevlerini yapıyorlar. Nasıl yaptıklarını bilmiyorum. Mutfaktaki masada kocam bir şeyler okuyorken Ricky de ağabeyi ile aynı yerde okuma ödevini yapıyor.

Dr. N.: Ricky'nin genel olarak olgunluk düzeyinin arttığını söyleyebilir misiniz?

Anne: Evet, ben öyle olduğunu düşünüyorum. Önceden daha bebeksi davranırdı. Bu sabah okuluna gittim çünkü velilere de açık olan etkinlikler vardı. Bana diğer çocukların annelerine gösterdiği tepkiden farklı bir tepki göstermedi. Diğer bazı çocuklar gibi olgun olmayan davranışlar göstermedi. Sanki daha önce olmayan bir meraka sahip gibi. Bir şeyleri bilmek, anlamak istiyor. Bu yüzden, evet, oğlum olgunlaştı. Ama keşke daha fazla yakın erkek arkadaşı olsa diye düşünüyorum.

Dr. N.: Depresyon ve yüksek kaygı düzeyi ne durumda? Bunlar devam ediyor mu?

Anne: Bazen hâlâ can sıkıcı olabiliyor. Ama o kendini bırakmışlık hâli, kendini yatağa atıp hıçkıra hıçkıra ağlamaları yok. Abartmıyor yani. Hayır. Biz zaten böyle şeylere artık tolerans göstermiyoruz.

Dr. N.: Önceden olduğu gibi depresif oluyor mu? Ya da mutsuz ve içine kapanık hâlleri oluyor mu?

Anne: Hayır, eskiden olduğu kadar olmuyor. Olduğu zamanlarda da genellikle bir sebebi oluyor. Yani belli bir şey onun depresif olmasına yol açıyor. Fakat artık, böyle bir şey olduğunda bizimle konuşmaya istekli oluyor.

Dr. N.: Ağabeyiyle iyi geçiniyor, değil mi?

Anne: İlişkileri düzeldi. Yüzmede beraberler ve birlikte daha fazla vakit geçiriyorlar. Her gün birlikte havuzumuzda kondisyonlarını korumak için çalışıyorlar. John, bazen kabalaşıp Ricky'ye takılabiliyor. Yine de John yeterli olgunluğa sahip. Ona yaptığının yanlış olduğunu açıkça anlattığımda Ricky'ye farklı davranması gerektiğini anlıyor.

Dr. N.: Ricky erkek olmakla ilgili konuşuyor mu? Kızlarla erkekler arasındaki farklara atıfta bulunuyor mu?

Anne: Evet, bunları aslında yapıyor. Örneğin, daha dün birisi bana geldi ve kızım Sue'yu yüzme takımına yazdırıp yazdırmayacağımı sordu. Ricky hemen lafa atlayıp, "Hayır, yüzme ona uygun değil" dedi. Ben, "Niye?" diye sordum. O da bana, "O, bir kız. Ben onun burada bizimle birlikte yüzmesini istemiyorum" dedi.

Kendini Anlayarak Büyüme; Baba Oğluyla İlgili Olmaya Devam Ediyor: Felipe Vakası

Felipe'nin babası Julio, küçük bir kasabadaki bir lisenin futbol takımının popüler antrenörü. Ailenin dört erkek çocuğu var ve ailede güçlü, geleneksel Katolik değerler hüküm sürüyor. Felipe her zaman daha uysal olan erkek çocuk olmuştu. Daha çok küçükken içine kapanmış ve diğer erkek kardeşlerinden uzaklaşmıştı. 11 yaşına geldiğinde okulda hiç erkek arkadaşı yoktu. Oyunculuk ve tiyatro ile çok ilgiliydi.

Felipe liseye başladığında çok depresifleşmiş ve çevresiyle iletişimini koparmıştı. Daha sonra annesi, onun internetten gey porno filmleri indirdiğini görmüş ve bunun üzerine benden randevu almıştı.

Julio, bütün oğullarına karşı sevgi dolu bir babaydı. Ama işinden dolayı, yani futbol turnuvaları ve antrenmanlar için birçok geceyi ve haftasonunu evinden uzakta geçirmesi gerekiyordu. Julio'nun diğer oğulları, babaları gibi futbola ilgi duyuyordu ve antremanlardan dolayı sık sık onu görebiliyorlardı. Felipe ise ilgi alanları daha farklı olduğu için bu tempoda kaybolmuştu. Babalarının bir lise antrenörü olarak çok başarılı olması, birçok amca ve kuzenlerden oluşan geniş ailenin, Felipe de dâhil Julio'nun bütün oğullarından beklenen başarı çıtasını çok yükseltmişti.

3 yıl boyunca zaman zaman süren terapiden sonra, ama daha ziyade çocuğun endişeli ve bilinçli babasının müdahaleleri sayesinde, Felipe çok ilerleme kaydetti. Şimdi 18 yaşında bir üniversite öğrencisi. Kontrol için geldiği bir seansta aramızda şu konuşma geçti:

Dr. N.: Felipe erkek arkadaşlarınla ilişkilerin nasıl?

Felipe: Çok daha iyi.

Dr. N.: Değişim neyden kaynaklanıyor?

Felipe: Galiba, aslında hep erkek arkadaşlarımın olduğunu ama kendimi bu arkadaşlık ilişkisinin varlığına inanmamaya şartladığımı fark ettim.

Dr. N.: Nasıl bir şartlanma bu?

Felipe: Önceden, erkekler arasındaki arkadaşlıkların nasıl olduğunu gerçekten anlayamıyordum. Bu arkadaşlıkların daha duygusal olması gerektiğini zannediyordum. Kendime güvenimin çok az olduğunu da biliyorum. Artık görüyorum ki benim hep erkek arkadaşlarım vardı ama ben kendimi bunların varlığına inandıramıyordum.

Felipe, hissettiği acziyet ve soyutlanmışlık duygularından dolayı, erkeklerle olan arkadaşlıklarıyla ilgili gerçekçi olmayan beklentilere girmişti. Ya hep ya hiç tarzı bir yakınlığın, dünyanın kendisinden genç bir adam olarak beklediklerinin üstesinden gelememe kaygılarını azaltacağını düşünüyordu. Bu beklentileri başka türlü karşılayamayacağını hissediyordu. Sonra Felipe şunu fark etti: Aslında erkek arkadaşları her zaman oradaydı. Ama erkek akranlarıyla olan sağlıklı arkadaşlığı onun umduğu gibi derin duygusal bağlanmalar, romantizm ve özellikle de erotizm içermiyordu.

Felipe: Geri dönüp baktığımda, hayatımda her zaman yanımda olmaya hazır, birçok erkeğin olduğunu ama onların bana sunabileceklerini hep elimin tersiyle itmiş olduğumu görüyorum. Ama o zaman böyle bir potansiyeli hiç görememiştim. Gerçekten de o zamanlar, bütün bunları açıkça göremeyecek kadar küçüktüm.

Dr. N.: Yalnızdın çünkü "Bu çocuk, benimle hiçbir zaman arkadaş olmaz" diye düşünüyordun.

Reddedilme korkusu ve kendini değersiz hissetme, onun savunmacı kopma geliştirmesine yol açmıştı.

Felipe: Kendimi farklı hissediyordum. Konuşma şeklim, esprilerim ve daha bir sürü şey farklı görünüyordu.

Dr. N.: Kendini artık bir erkek gibi hissedebiliyor musun?

Felipe: Kesinlikle.

Dr. N.: Öyleyse 10 sene sonra kendini nerede görüyorsun? Gey dünyasının bir parçası olacağına ihtimal veriyor musun?

Felipe: Gey topluluklarıyla hiçbir zaman özdeşleşmedim. O şekilde doğmuş olmadığımı biliyordum. Onların, hiçbir seçeneği olmadığını düşünen insanlara zarar verdiğini düşünüyorum. Bu yüzden, bu çaresiz insanlar için üzülüyorum.

Dr. N.: Yani gey dünyasının sana göre olmadığına mı karar verdin?

Felipe: Kesinlikle. Zaten benim ahlaki değerlerim buna hiçbir zaman izin vermezdi.

Dr. N.: Hayata bakışını biraz anlatabilir misin?

Felipe: Çok daha iyi. Ulaşmam gereken bir hedefim olduğunu biliyorum. Önümde zorluklar var. Katetmem gereken mesafenin çok uzun olduğunu bilsem de çok daha iyimserim.

Dr. N.: Babanla aran nasıl?

Felipe: Son beş senedir babamla çok daha yakınız.

Anne Babalara Tavsiyeler

Artık çocuğunuzun ihtiyaçlarını görebiliyor ve müdahale kararını alarak çocuğunuzun davranışlarını cinsiyetine daha uygun hâle getirmeye çalışıyorsunuz. İyileşme süreciyle ilgili anlattıklarımızı, size yardımcı olabilecek tavsiyeler şeklinde dört maddede özetledik.

1. Çocuğunuzun cinsiyetine uygun davranışlarını güçlendirmek ve geliştirmek için olumlu teşvikin cezalandırmadan çok daha etkili bir yol olduğunu unutmayınız. Abartılı feminen davranışların önüne geçmek istiyorsanız açık, tutarlı ve suçlayıcı olmayan bir dil kullanmalısınız. Başka bir deyişle, çocuğunuzu nazikçe yönlendirmeye çalışmalı, onu cezalandırmamalısınız. Öte yandan, cinsiyetine uygun olmayan davranışlarının göz ardı edilmesi veya zaman zaman onaylanmaması, çocuğunuza yanlış bir

mesaj verecektir. Çünkü o, bu davranışların kabul edilebilir olduğunu düşünecektir.

2. Değişimi hızlandırmak için çocuğunuza çok fazla baskı yapmakta olduğunuzu hissederseniz, ondan istediklerinizi azaltın. Sabırlı olun. Çocuğunuzun katlandığı küçük zahmetleri bile pozitif bir biçimde onaylayın. Tutarlı, düşük dozda stres uygulamak, arada sırada yüksek dozda stres uygulamaktan çok daha iyidir.
3. Mümkünse güvendiğiniz bir psikoterapistle çalışın. Seçeceğiniz uzman, sizin cinsiyetle ilgili görüşlerinizi ve tedavi hedeflerinizi paylaşmalı. Psikoterapistiniz, size objektif değerlendirmeler sunmalı ve müdahale sürecindeki gayretlerinizi destekleyecek belli başlı tavsiyelerde bulunmalıdır.
4. Çocuğunuzun etrafında, onu uygun cinsiyet özdeşimine çekecek, aynı cinsten, olumlu bir rol modeli yoksa çocuğunuz, karşıt cinsiyet davranışlarını bırakırken kendini güven hissedemeyecektir. Çocuğunuz, bir kadın veya bir erkek olmanın, çekici ve arzu edilebilir bir şey olduğunu hissetmeli.

Yukarıda alıntıladığımız, cinsiyet karmaşası yaşayan erkek çocuklarının hayatlarında belirgin ilerlemeler kaydedildiğini takdir edersiniz. Bir yandan hâlâ bazı noktalarda katedilecek çok yol var. Öte yandan çocukların anne babaları, tedavinin sona ermesinden sonra bile oğullarının maskulen gelişimini takip etmeyi ihmal etmemiştir.

Bir sonraki bölümde, çocuklarının ait oldukları cinsiyete güvenmesini sağlamaya çalışan başka bazı anne babaların hikâyelerini inceleyeceğiz. Onların başından neler geçtiğine ve sürecin onlara nasıl yardımcı olduğuna bizzat şahit olacaksınız.

10. Bir Annenin Günlüğü

Erkekliği öğretmek çok zor bir şey; tutarlılık ve anlayış gerektiriyor. Ama şimdi onu, arkadaşları tarafından kabul edilmiş, mutlu ve diğer erkek çocuklarla bir arada bulunmaktan korkmuyorken gördüğümde, bütün kalbimle doğru olanı yaptığıma inanıyorum.

Cinsiyet bozukluğu olan bir erkek çocuğun annesi

Bu bölümde, bir annenin, oğluna müdahale sürecinde tuttuğu günlükten alıntılar okuyacağız. Anne, oğlu Trevor kendini daha mutlu hissetsin ve bir erkek çocuğu olmaktan memnun olsun diye oğluna müdahale kararı almıştır.

Trevor'ın cinsiyet kimliği problemi, birçok homoseksüel öncesi çocuktan daha belirgindi. Yani Trevor'a, çocuklukta görülen cinsiyet kimliği bozukluğu teşhisi kolaylıkla konabilirdi. Sizin oğlunuz, maskulen kimliğinin yetersizliği konusunda daha belli belirsiz sinyaller veriyor olsa bile, bu günlükte sizi uyaracak bazı göstergelerle karşılaşabilirsiniz. Amacınız, oğlunuzun heteroseksüel olgunluğa erişebilmesinde ona destek olmak ve onun arkasında durmak ise, bu bölüm sizin için teşvik niteliğinde olacaktır.

Alıntıladığımız metinleri okudukça annenin yaşadığı kafa karışıklığına şahit olacaksınız. Anne, zaman zaman yaptıklarından emin ve kendine güvenli olabiliyorken, zaman zaman oğluyla ilgili verdiği kararların doğruluğu noktasında şüpheye düşüyor. Bu anne, sürecin iniş çıkışlarını ve bu süreçte anne babaların yaşadığı sevinç ve hayal kırıklıklarını çok güzel örnekliyor.

Trevor'ın annesi, her daim oğlunun duygu dünyasına karşı hassas ve oğluyla aşırı yakın olmuş bir kadındır. Bu günlüğü yayımlamamıza izin verdiği için kendisine teşekkür ediyoruz.

Annenin çabaları, oğlunun efemine davranışlarını değiştirmeye çalışmakla sınırlı kalmıyor, aynı zamanda oğlunun iç dünyasında maskulen özdeşim kurabilmesi için ona destek olmayı içeriyor. Öncelikle anne, bize oğlu hakkında biraz bilgi veriyor:

> Sevgililer Günü'nden, Sindrella'dan ve pembe renkten nefret ediyorum. Onları çok ürkütücü buluyorum ve onların oğlumu mahvetmelerinden korkuyorum. Oysa Trevor'la sorunlar yaşamaya başlamadan önce bütün bunları çok severdim.
>
> Trevor her zaman mutlu ve sevimli bir çocuktu. Hep kendi kendini oyalardı; bu yüzden evde bir çocuk olduğu hiç anlaşılmazdı. Yanlış hiçbir şey yapmadı, dokunmaması gereken hiçbir şeye dokunmadı. Neşe kaynağımızdı ve bizce bir dâhiydi. Daha 18 aylıkken alfabedeki bütün harfleri biliyordu.
>
> Trevor 6 aylıkken benim işe dönmem gerekti. Bekâr teyzesi Lucy gün boyunca ona bakıyordu. Sonra kızımız doğdu.
>
> Trevor üç yaşlarındayken, işten eve döndüğümde onu kardeşim Lucy'nin ayakkabılarını giymiş, küçük kız kardeşiyle oynarken bulduğumu hatırlıyorum. Kız kardeşim bunun eğlenceli olduğunu düşünüyordu ama ben hiçbir zaman öyle düşünmedim. Trevor'a ayağındaki o ayakkabıları çıkarttırıyordum, sonrasındaysa bunun üzerinde pek fazla kafa yormuyordum.
>
> Trevor tam 3 yaşındayken onu, birlikte Sindirella çizgi filmini seyretmek için sinemaya götürdüm. Çizgi film benim hoşuma gitti ama

Trevor'ın çok daha fazla hoşuna gitmişti. Elbise giyiyormuş gibi davranmaya o çizgi filmi gördükten sonra mı başladı, yoksa bu daha önce miydi hatırlamıyorum. Ama tam o sıralarda, kız kardeşinin geceliğini giyip onu, bir elbise gibi hayal etmeye başlamıştı. Annem ve kız kardeşim, bunun zararsız olduğunu düşünüyorlardı, bu yüzden böyle yapmasına engel olmadılar.

Ben geceliği üstünden çıkarır ve Trevor'a, elbiselerin kızlar için olduğunu, bir daha kız kıyafeti giymemesini söylerdim. Buna rağmen oğlum bu davranışa devam etti. Onu elbiseyle her gördüğümde daha fazla sinirleniyordum, sonunda ben ortalıklardayken usulca elbiseyi çıkarmaya başladı.

Yine aynı zamanlarda, pembe renk hakkında konuşmaya başladı. Vitaminleri pembe, turuncu ve mor renkteydi ama aralarından hep pembe olanları seçerdi. En sevdiği renk pembeydi. Pembe bir şeye sahip olma ihtimali varsa kesinlikle onu istiyordu. Trevor'a, en sevdiğim rengin mavi olduğunu söylüyordum. Böylece onun fikrini değiştirmeye çalışıyordum. O kadar küçük bir yaşta pembeyi feminenlikle ilintilendirebileceği hiç aklıma gelmedi. Kızıma pembe kıyafetler giydirsem de Trevor'a hiçbir zaman pembe veya feminen kıyafetler vermedim.

Sonra oğlum durmadan resim yapmaya başladı. Buraya kadar her şey iyiydi fakat Trevor hep muhteşem bir gece kıyafeti giymiş, başını eğmiş bir kız resmi yapıyordu. Miki fareyi değil, Minnie'yi severdi. Kuklaları izlediğinde onu hep Bayan Domuzcuk gülümsetirdi. Daha o zamandan onun homoseksüel olacağından endişelenmeye başlamıştım ama bir türlü konduramadığım için böyle düşünceleri hemen kafamdan attım. 3 yaşında bir çocuk nasıl homoseksüel olabilirdi? Bu tarz vehimlerimi, annem ve kız kardeşimle paylaştığımda bana "Saçmalama" derler, aklıma gelenlere gülerlerdi.

Mahallemizde Trevor'un akranı bir erkek çocuk vardı. Joey, evimizin karşısında oturuyordu. Oğlumun 4 yaşında olduğu yaz, Trevor ve kız kardeşi bu küçük erkek çocukla oynarlardı. Joey, biraz haşin bir çocuktu, diğer çocukları normalden fazla hırpalardı ama kızım onunla baş edebilirdi. Trevor ise onunla baş edemezdi; Joey'den ka-

çıp eve sığınırdı. Sonunda Trevor evden çıkmayı hiç istemez oldu, benimle evde oturup televizyon izliyordu. O zamanlar, onun narin, zeki ve kavga etmek istemeyen bir çocuk olduğunu düşündüm. Bu onun doğasıysa sorun yoktu. Sonuçta bazı erkekler böyle olabilir.

Oğlumla ilişkimizin çok güzel olduğunu söylemeliyim. Açık olmam gerekirse, hiçbir çocuğumu kayırmama rağmen Trevor'ı ruh ikizimmiş gibi hissediyordum. Bunu açıkça kocam Jim'e de söylemiştim.

Son birkaç senedir Jim ile bazı iletişimsel problemler yaşıyoruz. Kocam pek konuşmayan bir adam. Jim gerçekten her sorunun birkaç kelime ve "evet" ya da "hayır" ile cevaplanabileceğine inanıyor. Hiçbir zaman biyolojik anne babasını tanımamış olan Jim ve onu evlat edinen aile bana hep biraz içine kapanık gelmişti. İnanır mısınız, evliliğimizin ilk yıllarında Jim'in bu özelliği çok hoşuma gitmişti. Jim'in sessiz ama güçlü bir tip olduğunu düşünürdüm. (Son zamanlarda onun bütün ailesini soğuk bulmaya başladım.)

Trevor beni çok severdi ve hep yakınımda olmak isterdi. Babası yerine benimle olmak istediğinde, ki bu hep böyle oluyordu, egom şiştikçe şişiyordu. Elbise giymiş gibi davranmaya veya pembe rengiyle ilgili konuşmaya devam ettiğini fark ediyordum. Onu bunlardan vazgeçirmeye çalışıyordum. Birbirimizle o kadar aynı telden çalıyorduk ki ona her şeyi söyleyebiliyordum. Onunla gerçekten ruh ikizi gibiydik.

Onun, peçetelerle oynadığını ve peçeteleri elbise olarak hayal ettiğini hatırlıyorum. Kardeşinin Minnie fareli cüzdanıyla oynadığını ve iki kardeşin birlikte kızımın bebekleriyle oynadıklarını hatırlıyorum. O zamanlar artık cidden endişelenmeye başlamıştım ve bana bir çıkış kapısı göstermesi için Tanrı'ya yalvarıyordum. Kayınvalidemin ve kız kardeşimin, benim "paranoyak" olduğumu düşündüklerini biliyordum. Onlara göre, Trevor "elbette bunları aşacak"tı. Çok fazla diğer çocuklarla iç içe olmadığım için ben de oğlumun davranışlarının normal mi yoksa anormal mi olduğuna karar veremiyordum.

Trevor 5 yaşına girmeden iki ay önce onun, hem benden hem de kız kardeşinden daha feminen olduğunu fark ettim. O sene, Tre-

vor ve kız kardeşi anjin oldular. Bir ay boyunca ikisi de evdeydi. Birlikte televizyon izleyerek vakit geçiriyorlardı. Trevor, uyanır uyanmaz televizyonu açıyor ve çizgi film karakterlerini izlerken kendinden geçiyordu. Yemek yemek için bile televizyonun karşısından kalkmak istemiyordu. Hep içinde feminen karakterler olan çizgi filmleri izliyordu. *He-man* gibi bir şeyi hiç izlemiyordu. *Yıldız Savaşları* filmini seyretmesinde bir sakınca görmemiştim ta ki Trevor, başına bir huni yerleştirip Prenses Leia gibi davranmaya başlayana kadar...

Artık Trevor'un sesi daha tiz çıkıyor; şarkı söyler gibi, zorlanarak çıkarılan, feminen bir ses. Çok da ağlamaya başladı.

Bu aralar ona başka bir şey daha oldu. Birden, Trevor evden dışarı çıkmaktan korkmaya başladı. Onu, kütüphaneye ya da jimnastik derslerine götürmek istediğimde ya kız kardeşi ya da ben, onun elinden tutuyor ve ders bitene kadar da onu, bulunduğu ortamda bekliyorduk. Kütüphanede aldığı derste üç tane daha erkek çocuk vardı. Onları görür görmez geriliyordu. Kütüphanede oturup kütüphaneciye yardım ederken, onları gözlemleyene kadar, herhâlde bu erkek çocuklar Trevor'a takmış diye düşünüyordum. Fakat işin aslı başkaydı; diğer erkek çocuklar Trevor'a iyi davranmaya çalışmalarına rağmen Trevor onlardan korkuyordu. Bir gün, onunla birlikte kütüphanede oturmadım. O da o gün koşarak kütüphaneden kaçmış. Bu ders, ki ona her zaman çok keyif veriyordu, artık en büyük korkusu hâline geldi.

Jimnastik dersi de buna benziyordu. Trevor'a sıra gelince oğlum, öğretmenin söylediklerini yerine getiriyordu. Ama diğer erkek çocuklarının aksine, kendini incitmemeye çok önem gösteriyordu. Sırası geçtikten sonra ise hep kızlarla birlikte oturmak istiyordu. Yanımda oturan bir başka anne bana, "Oğlunuz, küçük çocuklarla çok iyi geçiniyor. Kızımla çok iyi anlaşıyorlar" demişti.

Trevor'un teneffüslerde kız çocuklarla oynamaktan hoşlandığını fark ettim. Bana dönüp, "Anne bak bize, iki kız ve bir erkek birlikte oynuyoruz" dedi. Ben de rahat bir nefes aldım. En azından hâlâ kendinin bir erkek çocuk olduğunu biliyordu!

Trevor'ın durmadan ağlamasının, derslere gitmekten ve başka çocuklarla, özellikle de erkek çocuklarla birlikte olmaktan korkmasının arkasında, kendinden duyduğu rahatsızlık vardı. Bunun böyle olduğundan adım gibi emindim çünkü sonuçta o, benim ruh ikizimdi. Yine de, bana tavsiye edilen psikoloğu aramak, benim için gerçekten çok zor oldu. Çocuğunuzun fiziksel bir problemi hakkında konuşmak zordur ama söz konusu olan homoseksüelliği akla getiren duygusal bir sorunsa iş daha da zorlaşır.

Dr. N.'ye oğlumun elbise giyiyormuş gibi davrandığını ve pembe renkten çok hoşlandığını anlattım. Onu götürdüğüm derslerde nasıl davrandığını tarif ettim. Sesinin ve davranış biçiminin feminen olduğunu söyledim. Oğlum önceden ayakta işerdi ama artık çişini yaparken klozete oturmaya başlamıştı.

Dr. N. bana çok destek oldu, ciddi bir problemimiz olduğunu da açıkça söyledi. Beni en çok şaşırtan şey, Trevor'ın kişilik özelliklerini, ben daha anlatmadan biliyor olmasıydı. Eski danışanlarından edindiği tecrübelere dayanarak Trevor'ın kendini incitmekten korktuğunu, sert oyunlardan hoşlanmadığını, spor dallarında çok iyi olmadığını ve hayal dünyasında yaşamaktan büyük keyif aldığını biliyordu.

Bana sorduğu ilk soru, Trevor'ın ne tür resimler çizdiğiydi. Oğlum, hep güzel giysiler giymiş kız resimleri yapar, onun hiçbir zaman erkek resmi yaptığını görmedim. Bu, bir sorundu. Dr. N., Trevor yaşlardaki bir erkek çocuğun, resimlerinde kendini yorumladığını ve kendini hissediş tarzının resimlere yansıdığını söyledi. Dünya başıma yıkılmıştı. Trevor'un kız resimleri dışında çizdiği tek şey evlerdi. Bu da kötüydü. Çünkü ev, emniyeti temsil ediyordu ki bu da tipik olarak maskulen değil, feminen kaygıları yansıtır.

Dr. N.'nin bana sorduğu bir sonraki soru, Trevor'ın babasıyla olan ilişkileri üzerineydi. Babası işten geldiğinde Trevor hemen babasına koşar mıydı? Jim bir pazarlamacı olduğundan işi gereği hep yollarda olur. Eve çok bitkin gelir. Buna rağmen çocuklarıyla vakit geçirir. Ama asıl sorun, Jim'in çocuklarla vakit geçirmekten ne anladığıdır. Çünkü Jim, çocuklar aynı odada bulunurken televizyonda kendi istediği programları izlemeyi, çocuklarla vakit geçirmek sayar.

Tıpkı kendi babası gibi, Jim de spordan hoşlanmaz ve çocuklarıyla top vs. oynamaz.

Jim'in birçok defa öfkelenerek, çocukların ona selam vermediğinden ve o, eve geldiğinde yaptıkları işi bırakıp ona "hoş geldin" demediklerinden şikâyetçi olduğunu duydum. Onun, çocukların peşinden gitmesi gerekiyor. Belki çocuklara, birlikte televizyon izlemenin ötesinde daha kişisel bir ilgi gösterseydi onlar da babalarıyla vakit geçirmeye daha hevesli olurdu.

Dr. N. bana, bir çocuğun cinsiyet kimliğinin oluşumundaki en kritik aşamada (1,5-2 yaş arasındaki dönemde), oğlumun babasıyla bir bağ kuramamış olabileceğini söyledi. Bu, genellikle narin yapılı ve hassas olan erkek çocuklar, babalarını eleştirel, uzak ve meşgul algıladıklarında ortaya çıkıyor. Çocuk, bu sebeplerden dolayı "Babam benim gibi değil; bu ben olamam" diye düşünüyor. Bu da yaradılış olarak kırılgan olan erkek çocukların babalarına karşı savunmacı kopma geliştirerek anneleriyle özdeşim kurmasına sebep oluyor. Ama hiçbir şey gerçeği değiştirmiyor, ne kadar "keşke" dese de Trevor, bir erkek çocuğu olmaya devam ediyor!

Dr. N. bana, Trevor'ın tedavisinin, babasıyla olan ilişkilerini düzeltmeye odaklanması gerektiğini söyledi. Kocamın, Trevor'a özellikle sevgi gösterip oğlumuzun savunmacı kopmasını kırması gerektiğini anlattı. Her fırsatta oğlumuzla birlikte olmalı, ona dişi erkek farklılıklarını vurgulamalı ve onun feminen davranışlarının önüne geçmeye çalışmalıydı. Onun Trevor'a hiçbir zaman bağırmaması da çok önemliydi. Çünkü oğlumuz kolaylıkla incinebiliyordu. Diğer çocuklarımıza gösterdiği sabrın daha fazlasını Trevor'a göstermeliydi. Tepeden tırnağa öfkeyle dolduğunda bile Trevor'ın onu, hayal kırıklığına uğramış ve kızgın görmesindense yürüyüp gitmeyi tercih etmeliydi.

Hem kocamın hem benim, Trevor'ın erkeksi davranışlarını pekiştirmemiz, ona, kızlarla erkekler arasındaki anatomik farklılıkları anlatmamız ve Trevor'ın feminen fantezilerinin önüne sevgiyle geçerek, onu gerçek dünyayla yüzleştirmemiz gerekiyordu. Trevor, artık kızmış gibi davranmaya devam edemezdi. Çünkü kendisi hakkında ne tür yanılgılara sahip olursa olsun o, bir erkek çocuğu.

Oğlumun diğer erkek çocuklarla itiş kakışlı oyunlar oynama korkusunun üstesinden gelebilmesi için kocam her akşam onunla güreşecekti. Kocamın güreşte ona yeniliyormuş gibi yapması da önemliydi. Sorunun bir yönü de Trevor'ın kendini diğer erkek çocuklara denk görememesiyle ilgiliydi. Diğer çocuklar kadar iyi olmadığını düşünüyordu. Ayrıca Trevor'ın kız çocuklarla oynayarak vakit geçirmemesi gerekiyordu.

Tedavinin başlıca hedefi, oğlumla kocam arasındaki ilişkiyi düzeltmekti. Peki ben bu arada ne yapacaktım? Bol bol dua edip bol bol gözyaşı döktükten sonra nihayet durumu kabullenip duruma hâkim oldum.

Öncelikle, kayınvalideme ve kardeşim Lucy'ye karşı kendi kararlarımı savunmalıydım. Onlar, Jim ve benim Trevor'a yardım etmek için yaptıklarıma ne kadar karşı olurlarsa olsunlar, ne düşünürlerse düşünsünler benim isteklerime saygı göstermek zorundaydılar. Öyleyse onlara, Trevor'a bebekmiş gibi davranmamalarını ve onu, kız davranışlarına teşvik etmemelerini söylediğimde bunları yerine getirmeliydiler. Varsın bana "ahmak" desinler, yapmaya çalıştığımda sebat etmeliydim.

Annem Trevor'da bir sorun olduğunu inkâr ediyor, durumu kabullenmemekte ısrarcı davranıyordu. Evet, bize geldiğinde Trevor'ın kız kıyafetleri giydiğini, bebeklerle oynadığını, durmadan gece kıyafetleri içindeki kız resimleri çizdiğini; bunların hepsini görmüştü ama konduramıyordu. Oğlumun fantezilerini gerçekleştirmekten zevk mi alıyorlar, diye düşündüğüm bile oldu. Yumuşak başlı, narin bir erkek çocuğa annelik yapmak çok tatmin edici olabiliyor. Onu sarıp sarmalamak ve karşılığında onun size aynı sevgiyi göstermesi çok keyif verici oluyor. Trevor'ın problemlerini, tabii ki ikisine de anlattım. Çünkü oğlum onlarla çok fazla zaman geçiriyordu.

Kocamın, oğluyla duygusal bir bağ kurmasını sağlamam gerekiyordu. Onların birlikte yapabileceği hafta sonu aktiviteleri tasarladım. Bu aktiviteler yürüyüş, paten kayma veya bowling olabilirdi. Oğluma oyuncaklar aldım ama onları oğlumuza kocamın vermesini istedim. Jim'in el çantasına, oğluna nasıl davranması gerektiği-

ni hatırlatan notlar tıkıştırdım: 1- Onu çok fazla sev ki senin maskulen alanın ona çekici gelsin. 2- Nazik ol, ona bağırma. 3- Onu yanında işe götür vs.

Bazen bütün bu senaryonun beyni olduğumu, kocamın ve oğlumun pasif oyuncular olduklarını düşündüm. Onların benzerliklerini vurgulamak için fırsat kovalıyordum. Onlara, bir örnek gömlekler bile aldım.

Trevor'a birlikte oynayabileceği, akran erkek çocuklar bulmak ve bu çocukların anneleriyle arkadaşlık kurmak da çok önemliydi. Trevor bu çocuklarla oynarken, onların davranışlarını gözlemlemem gerekiyordu. Trevor'a öylesine soruyormuş gibi yaparak sık sık bu erkek çocuklarla birlikte ne yaptıklarını anlattırıyorum. Oğlum beni olup bitenden haberdar ettiği için şanslıyım. Artık oğlum kız oyunları oynamayı reddediyor çünkü erkek çocukların daha farklı oyunlar oynadığını anlayabiliyor.

Trevor'ın "gerçek" erkek çocuklarla oynamaktan korkmamasını sağlamak, benim esas hedefimdi. Onun doğum günü partisine gelen erkek çocukların içlerinden en maskulen olduğunu düşündüklerimi, Trevor'ın bana söylediklerine dayanarak, seçtim ve bu çocukların anneleriyle arkadaşlık kurdum ki oğullarını bizim eve davet edebileyim. Başlarda, Trevor onların yanındayken pek rahat değildi ama gün geçtikçe birlikte oynayarak geçirdikleri vakit daha verimli oldu. Artık okul bahçesinde bu çocuklarla birlikte çok daha aktif oluyor ve ben de onu bunun için teşvik ediyorum.

Bu ileriye doğru atılmış çok büyük bir adım! Önceden, bir gün evvelden ağlayarak bana, "Lütfen beni okula gönderme" diye yalvarırdı. Bana hiç arkadaşı olmadığını söylüyordu. Okula onu almaya gittiğim zamanlarda camdan onu gözlemlerdim. Trevor, okul bahçesinde her zaman yalnız başına, diğer erkek çocukları izlerdi. O kadar üzülürdüm ki! Onun gerçekten iyi bir erkek arkadaşı olmasını isterdim. Ama okuldaki hiçbir erkek çocuğun kendisine yaklaşmasına izin vermezdi. Onun arkadaş canlısı olmak istediğini bilirdim ama bunu yerine getirebilecek cesareti yoktu. Her zaman diğer çocuklardan korkuyordu.

Trevor'ı yüzmeye ve jimnastiğe de yazdırdım. Ama onu bu sporlara yazdırırken, arkadaşlarından birinin de mutlaka onunla aynı sınıfta olmasına dikkat ettim. Böylece bu derslere gitme konusunda daha hevesli olacaktı. Geceleri ona, erkek çocuklarla ilgili hikâyeler anlatıyorum. Çocukların adları yerine, Trevor'ın ve arkadaşlarının adlarını kullanıyorum. Oğlumun, uydurduğum macera dolu hikâyelerde, kendi adını ve erkek arkadaşlarının adını duyarak, erkek dünyasına ait olduğunu hissetmesini istiyorum.

Bütün bunlarda aslında kocamın kilit rol oynaması gerekirken hep ben kendimi parçalıyorum. Eve erkek çocukları davet etme ve onların davranışlarının Trevor üzerinde olumlu etkiler bırakmasını sağlama işi bana düşüyor. Onu spor derslerine götüren hep ben oluyorum. Kardeşim Lucy, bütün bu sorumlulukları tek başıma sırtlandığım için beni eleştiriyor, ben bu eleştirileri göz ardı ediyorum.

Yine de her şeyin, her gece dua ettiğim gibi olumlu sonuçlanacağı konusunda hiçbir garantim yok. Ama oğlum için en doğrusunu yaptığıma bütün kalbimle inanıyorum. Eğer duruma el koymasaydım, Trevor hiçbir zaman şimdiki kadar kendisiyle barışık ve rahat olmazdı.

Tedavi hiç kolay değil ve anne babaların niçin bu tedaviyi sürdüremediklerini anlayabiliyorum. Özellikle başlarda çok çok zordu. Çünkü o zamanlar, onun duygularını incitmekten korkuyordum. Ama şimdi onun, arkadaşları tarafından kabul edilmiş, okulda mutlu ve okula gitmeye istekli, diğer erkek çocuklarla bir arada olmaktan çekinmeyen, onlarla oynamaya istekli ve onlarının doğum günü partilerine davet edilen bir çocuk olduğunu görüyorum. Hepsine değdi, diyorum ve hiç pişman olmuyorum. Oğlum hâlâ bana sırlarını anlatıyor ve ben her gün ona sarılıyorum, onu öpüyorum, ona, onu sevdiğimi söylüyorum. O da bana aynı tepkileri veriyor. Yani tedavi süreci ilişkimizi bozmadı.

Sonuç olarak hiç pişmanlığım yok. Doğru olanı yaptığımdan eminim. Oğlumu ne olursa olsun her zaman seveceğimi biliyorum çünkü bu çocuğun kalbi neredeyse benimkiyle aynı ve onu çok seviyorum. Onu sevdiğim için onun için en iyi olanı istiyorum. Onun,

büyüdüğünde güçlü ve kendinden emin bir erkek olması için hâlâ dua ediyorum.

Bu, benim umudum ve Trevor için duam.

Trevor'ın annesi, bize Trevor'ın yaşadığı cinsiyet karmaşasının evveliyatından bahsettikten sonra yaklaşık 10 sene önce, 1,5 yıl süren tedavi süreci boyunca tuttuğu günlükten örnekler sunuyor. Trevor'ın kaydettiği umut verici ilerlemeleri, sıklıkla eski alışkanlıklara geri dönüşlerin takip ettiğini fark edeceksiniz; yani iki adım ileri, bir adım geri giderek yol katediliyor. Süreç, zaman alan, zorlu bir mücadeleye işaret ediyor. Ama göreceksiniz ki yavaş yavaş anne, emeklerinin karşılığını almaya başlıyor.

10 Şubat. Bir hafta önce Dr. N.'yi ofisinde ziyaret ettik. Bize ne yapmamız gerektiğini açıkça anlatmış olmasına rağmen erkekliği öğretmenin çok zor bir şey olduğunu düşünüyorum. Jim'e düzenli şekilde baskı uygulayarak onun her akşam Trevor'la "dövüş" oyunları oynamasını sağlamaya çalışıyorum. Ayrıca Jim'in Trevor'a sarılması, onu öpmesi ve ona olan sevgisini ifade eden babacan sözler söylemesi gerekiyor. Aralarındaki güveni temin etmek için Jim, Trevor'a hediyeler getiriyor.

Trevor'ı feminen şeyler yaparken gördüğümüzde, onu nazikçe uyarmamız ve ona, erkeklerin bu tür şeyler yapmadığını anlatmamız gerekiyor. Bir de elbette ki erkek çocukların ne yapması gerektiğini ona anlatmamız lazım. Örneğin, ona, erkeklerin pipisi olduğunu, bunun onları erkek yaptığını ve erkeklerin hiçbir zaman kızlar gibi olamayacağını, kızların da erkekler gibi olamayacağını anlattım.

İlk birkaç gün hakikaten çok zor geçti. Başlarda Trevor biraz baş kaldırdı ama Dr. N.'nin hazırlıklı olmamı söylediği şiddette bir isyanla karşılaşmadım. Kocam genelde evde olmadığı için çoğu zaman her şeyle benim ilgilenmem gerekiyor. Birkaç gün önce ona, Trevor'un yaptığı feminen şeylerden bahsettim ve sonra odama çekilip ağladım. Bazen Jim'in de ağladığı zamanlar oluyor. Trevor'a yapmaması gereken birçok şeyi söylemekten iflahımız kesiliyor. Trevor her zaman çok iyi bir çocuk oldu. Bu yüzden düzel-

tilmeye; yanlış yapmakta olduğunun söylenmesine hiç alışık değil. Bir şeyi yanlış yapıp yapmadığını anlamak için bana bakıyor ama öyle mutsuz ki! Bana eskiden olduğu gibi kolaylıkla yaklaşamadığını da hissediyorum. Çünkü herhangi bir davranışını eleştirmemden korkuyor.

16 Şubat. Trevor çok fazla, "Kendimi iyi hissetmiyorum. Odama gideceğim" demeye başladı. Sonrasında onun, televizyonun karşısında kız kardeşinin geceliğini giyerek uzanmakta olduğunu fark ediyorum. Tıpkı bir kızmış gibi davrandığı zamanlardaki gibi... Ona hemen üstündekini çıkarmasını söylüyorum.

Trevor, kocam işten geldiğinde babasını öpüyor. Bu öpücüğün, bir baba oğul öpücüğü olmaktan ziyade, karı koca öpücüğünü anımsatan, baştan çıkarıcı bir öpücük olduğunu fark ettim. Kocam büyük ihtimalle bunun farkında değil. Çünkü o, bu gözlemi yapabilecek bir dikkate sahip değil.

Dr. N.'ye gitmeye başladığımızdan beri oğlumun davranışlarını birçok kez yeniden yönlendirmem gerekti. Bu çok acı verici olsa da Jim ve ben sebat ettik. Benim açımdan, hayatım yeni bir anlam kazandı. Bununla başa çıkabilmek için ne gerekiyorsa yapacağım. Trevor'la ilişkim öylesine mükemmel ki o bana güveniyor. Onun için çok zor olsa bile ona anlatmaya çalıştığım şeye inanıyor.

Bu noktada, böyle anne babalara geri çekilmelerini tavsiye etmek için araya girmeliyim. Çünkü feminen davranışları değiştirmek için gösterdikleri heyecan, anne baba-çocuk ilişkisine zarar verici boyutlara ulaşmış olabilir. Olumlu pekiştirme, yani takdir etmek, her zaman davranışları değiştirmenin en iyi yolu olmuştur. Çocuğunuzu, yeni beklentilerinizle şaşkına çevirecek kadar bunaltmayın. Ve her şeyden önce onu utandırmayın!

26 Şubat. Trevor'ın bir erkekle konuşurken göz kontağı kuramadığının uzun zamandır farkındayım. Aynı sorunu kadınlarla konuşurken yaşamıyor. Oğlumun, erkeklerle konuşurken tedirgin olduğunu görebiliyorum.

Erkeklerle konuşurken sadece tedirgin olmakla kalmıyor, aynı zamanda erkeklerin karşısında çıplak durmaktan rahatsız oluyor. Trevor'ın benim yanımda çıplak durmasıyla (bu onun için sorun olmuyor) babasının yanında çıplak durması arasındaki farkı görebiliyorum. Bugün Jim, tuvaletin kapısı açıkken Trevor'ın önünde işedi. Arkasından Trevor işemek için tuvalete girdi ama babası onu görmesin diye kapıyı kapattı. Jim ona, "Erkeklerin, diğer erkeklerden utanması için bir sebep yoktur" dedi.

Olumlu bir gelişmeden bahsedecek olursam Trevor'ın artık kadın elbisesi giyip kız gibi davranmadığını fark ediyorum. Ayrıca oyun oynarken küçük bir kız çocuk gibi ses çıkarmıyor. Ama sesi hâlâ tiz ve biraz zorlamayla çıkıyor gibi. Acaba sadece davranışlarını mı bastırıyoruz; bunlar başka zaman tekrar ortaya çıkar mı, diye düşünmeden edemiyorum. Yine de Trevor'ın oyunlarda doktor, kız kardeşinin ise hemşire olmaya başlaması iyi haber sayılır. Hasta, oyuncak bir kız bebekti. Trevor maskulen bir rol oynadığı için hastanın dişi olmasına müdahale etmedim. Trevor'ın artık eskisi kadar ağlamadığını da fark ettim. Önceleri, yani tedaviye başlamadan önce çok ağlardı.

1 Mart. Tedaviye başlayalı neredeyse üç hafta oldu. Bazı ümit verici işaretler görüyorum. Dün Trevor korkuyor olmasına rağmen kütüphanedeki dersine yalnız başına girdi. Ona sadece kız çocuklarla birlikte oturmamasını söylediğim için sınıfın en küçük erkek çocuğun yanına gidip oturdu. Çocuk sınıfın en küçüğüydü ama en azından erkekti! İlerleme kaydetmiş olmasının verdiği o tatlı hazzı hissettim. Trevor birkaç gün önce babasıyla birlikte işe gitti. Önceden hiç böyle bir şey yapmazdı. Hâlâ erkek imajlarını reddediyor ve Bambi gibi nötr hayvan karakterleri tercih ediyor. Mavi rengi de reddediyor. Şimdi kırmızıyı seviyor.

6 Mart. Trevor artık pembe renkten bahsetmiyor. Kız kardeşiyle daha fazla kavga ediyor. Tuhaf belki ama bu da iyiye işaret olabilir. Öyle olmasını umuyorum çünkü iki kardeşin ortak ilgi alanları değişiyor ve Trevor'ın farklı ilgi alanları oluşmaya başlıyor.

Televizyon onu düşler diyarına çekiyor. Dün onu *Tweety* gibi davranırken gördüm. İzlediği şeyler içerisinde onu taklide teşvik ede-

cek çok fazla feminen davranış tarzları olmasın diye onunla birlikte oturup çizgi film izledim. Ona, yine nazikçe, "Oğlum, erkek çocuklar böyle davranmaz" dedim. Dr. N., bu tür hatırlatmaları, benden ziyade Jim'in yapması gerektiğini söylüyor.

11 Mart. Kuzeni Cathy'nin evinde Trevor legolarla oynarken kızım ve Cathy, Barbie bebeklerle oynadılar. Ama Trevor legolardan kule yapmak yerine bir kolye ve bir taç yaptı, sonra da tacı kafasına yerleştirdi. Sonra da bir prenses olduğunu söyledi. Kocam, ona nazikçe, kostümlerimizi sadece Halloween[250]'de giydiğimizi hatırlattı. Aynı akşam evcilik oynarlarken kızım "anne", Trevor da "çocuk" oldu. Ona bir erkek olduğu için "baba"yı oynaması gerektiğini söyledim.

24 Mart. Maury'nin doğum günü partisinde toplam 6 erkek çocuk vardı. Trevor çuval yarışında üçüncü oldu ve "sıcak patates" oyununu kazandı. Umarım bu, onun kendine güvenini arttırmaya yarar.

26 Mart. Bugün Trevor jimnastik dersinde gerçekten çok iyiydi. Sonrasında, mağazada kendine bir beyzbol tişörtü ve şort seçti. Televizyon izlerken çok sevdiği feminen karakterler çıktığında kumandanın tuşlarıyla oynamaya başladı. Bu feminen karakterlere bakmamak için çok büyük çaba sarf etti. Sonra çizgi filmin devamını izlemektense kahvaltıya oturdu.

Bilgisayar oyunları oynarken nötr karakterlerin yanı sıra Mario ve Luigi gibi erkek karakterleri kullanmaya başladı. Konuşurken kendine daha fazla güveniyor ve dövüş tekniği kesinlikle daha iyi.

28 Mart. Jim ve ben bilgisayarda oyun oynarken yarışıyorduk. Trevor, babasının tarafını tuttu ve ona, beni yenmesi için tezahürat yaptı! Jim bunun önemini pek anlamamış olsa da bu ilk defa olan bir şey. Tedavinin başlamasından önce Trevor, her zaman benim, oyunlarda babasını yenmemi isterdi. O kadar mutlu oldum ki egoma bile dokunmadı! Bu öğleden sonra erkek ve kadın figürlerinin birbirine çok benzediği resimler çizdi. Ona, iki cinsiyet arasındaki farkları vurguladım.

250 Halloween, Kuzey Amerika'da kutlanan bir bayramdır. Halloween kutlamalarında değişik, sıra dışı kostümler giymek âdettendir (ç.n.)

5 Nisan. Trevor hâlâ kütüphane dersindeki erkek çocuklarla konuşmaktan korkuyor. Ama en azından onlarla birlikte oturuyor. Topu kavrayışı çok daha iyi ve birkaç kilo verdi. Çünkü artık televizyonun karşısında sabitlenmiyor; çok daha aktif bir hayatı var.

13 Nisan. Geçen hafta bilgisayarda, arkadaşı Joey'den ödünç aldığı ve erkek çocukların rağbet ettiği bir oyun oynuyordu. Bazen top oynamak için izin istiyor, akşamları da televizyondaki beyzbol maçlarını izlemek istiyor. Çok şükür, artık hep babasının evde olmasını istiyor! Lucy, Trevor'ın sesinin daha derinden geldiğini fark etti. Çok daha agresifleşti.

22 Nisan. Ona, cırtcırtlı top oyunundan aldık. Topa vuruşu bayağı erkeksi. (Farklı erkek çocukların, topa nasıl belli maskulen şekillerde vurduğunu gözlemlerseniz siz de çok şaşırırsınız.) Tommy ile oynamaktan da çekinmiyor artık. (Tommy, sokağın aşağısına yeni taşınan ve gerçekten çok erkeksi olan bir çocuk.)

Trevor bugün babasıyla birlikte, babasının yeni kamyonetini almaya gitmek istedi. Babasını hep bana tercih ediyor. Oğlumla artık eskiden olduğu kadar yakın değiliz. Küçük oğluma "güle güle" demenin vakti gelmiş gibi hissediyorum. Onunla artık çok fazla benzeşmiyoruz. Önceden çok yakın olduğumuz için bu, aslında zor bir durum. Ama ben açıkçası, onun için doğru olanı yaptığıma inanıyorum.

Sesi bazen daha derinden geliyor. Geçtiğimiz pazar günü, kendisinden 8 yaş büyük olan kuzeni Eddie'ye vurdu. Çünkü Eddie de Cathy'yi dövmüştü. Dün giymek için çorap seçerken özellikle babasınınkilere benzeyen çorabı seçti.

28 Nisan. Bence, Trevor'ın artık bir erkek çocuğu olduğundan şüphesi yok. Bir gün, güzel bir kızla evlenip, birçok çocuğu olacağını söylüyor. Trevor, hiçbir zaman bir erkek çocukla evlenmek istediğini söylememiş olmasına rağmen, ondan bir kızla evlenmesini beklediğimizi ilk duyduğu zamanlarda biraz isteksiz görünüyordu. Kendini baba olarak hayal edemiyor gibiydi.

29 Nisan. Trevor, bugün babasıyla, cırtcırtlı top oyunu oynadı. Babasını gerçekten çok seviyor. Bu akşam, yani çarşamba akşamı

kırmızılı siyahlı gömleğini, perşembe günü de Nintendolu tişörtünü giyeceğini söyledi. (Bu tişörtü ben satın alıp Trevor'a hediye etmesi için Jim'e vermiştim.) Şimdi baba oğul birlikte ördek avlama oyunu oynuyorlar.

Bilgisayar oyunlarından bahsederken Trevor'un sesinin bu kadar derinden ve tok çıkması çok muhteşem. (O şarkı söylüyor gibi konuşur hâli kayboldu.) Bu konuda kendini çok geliştirdi. Eskiden hep şatoları ve fantezi dünyasını içeren bilgisayar oyunları alırdı, artık spor müsabakalarıyla ilgili bilgisayar oyunlarını da seçiyor.

2 Ekim. Bugün, Trevor'ın ders durumunu konuşmak için öğretmeniyle görüştüm. Dr. N., öğretmene, fazla ayrıntıya girmeden, Trevor'ın sorunundan bahsetmem gerektiğini söylemişti. Öğretmeni, Trevor'ın hep erkek çocuklarla vakit geçirdiğini söylüyor. Bu konuda, onun benim kadar çabaladığını görüyorum.

Anne babalara hep, çocuklarının öğretmenlerinin yardımına başvurabileceklerini söylüyorum. Öğretmenine, çocuğunuzun bir erkek çocuk olarak kendini güvende hissedemediği anlatılabilir. Öğretmenlere, "Bu çocuğun, kendi cinsiyetine güvenmesini sağlamak için birlikte çalışmalıyız. Çocuğumuzun, bir erkek olduğu gerçeğiyle barışık ve cinsiyetine güvenen bir kişi olması için ona yardımcı olmalıyız" denmelidir.

7 Ekim. Problemlerimiz var. Son zamanlarda Trevor ve babası arasında pek yakınlık göremiyorum. Jim işinde terfi aldı, artık çok daha yoğun çalışıyor. Bütün günü direksiyon başında, oradan oraya giderek geçirdiği için çocuklara karşı sabrı da azaldı. Şimdilerde Trevor spora hiç ilgi göstermiyor. Babası da artık onunla birlikte televizyon izlemiyor.

16 Ekim. Trevor, bugün kulüpte yüzme derslerine başladı. Başta biraz korktu; anne babaların içeri girmesi yasak olduğu hâlde, benim de onunla birlikte içeri gelmemi istedi. Onu camdan izledim. (Kuzuyu kasaba teslim etmiş olmaktan hep korkarım.) Derste bayağı iyiydi. Dalmayı ve suyun içinde dönmeyi öğrettiler. Dersten sonra o

kadar heyecanlıydı ki haftada bir değil, her gün derse gelmek istediğini söyledi. Eve döndüğümüzde cırtcırtlı topuyla oynadı ve ona basketbol potası almamızı istedi.

Geçtiğimiz hafta boyunca Trevor çok fazla resim yaptı. Her iki cinsiyetin de baskın olmadığı kız ve erkek çocuklar çiziyor hep. Babasıyla tekrar yakınlaşmaya başladı. Jim yeniden onunla birlikte spor programları izlemeye başladı. Galiba yüzme dersi, Trevor'a ihtiyacı olan güveni aşıladı.

9 Ekim. Bugün kız kardeşi ve kuzeniyle oynuyordu. Trevor'ın kral rolü üstlendiğini, diğer iki küçük kızınsa kraliçe ve prenses olduklarını fark ettim. Onun, fantastik bir senaryoda bile olsa erkek rolünü üstlenmiş olduğunu görmek çok sevindirici.

5 Şubat. Tedaviye başlamamızın üzerinden tam bir sene geçti. Trevor hâlâ pek kendinden emin değil, yine de baba veya kral gibi erkek rollerini üstlenebiliyor. Artık Alan'la başa çıkabiliyor ve okul bahçesinde akranı erkek çocuklarla oynayabiliyor.

26 Mart. Sevgililer Günü yaklaştıkça daha fazla kalp ve kız resmi çizmeye başladığını fark ettim. Öğretmenleri onlara bunları çizmelerini söylemiş. Bu bir problem. Trevor'a, erkek çocukların sadece kız resimleri çizmeyeceğini anlatmam gerek. Daha sonra onun, boyama kitabındaki kız resmini boyadığını gördüm. Ama resmi boyamaya çalışmıyordu, üzerini boya ile kapatmaya çalışıyordu.

Burada önemli olan, Trevor'ın yaratıcılığını engellemeden onun kendini kız hissetme eğilimlerinin önüne geçmektir.

Trevor'ın doğum günü partisine sınıfındaki bütün erkek çocukları, başka sınıflardan üç erkek çocuğu ve yüzme dersindeki en iyi arkadaşını çağırdım. Toplamda 15 erkek çocuk çağrılmış oldu. Hiç kız çocuk yoktu. Yani erkeksi görünümünü güçlendirmek için her şeyi yaptım. Trevor'ın yaşıtı erkek çocukların anneleriyle arkadaşlık kurmayı kendime iş edindim. Her gün okuldan sonra bu çocuklardan birini, bizim eve, Trevor'la oynaması için davet ediyorum. Bu durum zaman zaman beni biraz geriyor ama yine de bunu, ileride da-

ha büyük bedeller ödememek için, yani Trevor'ın homoseksüel olmaması için ödenmesi gereken küçük bir bedel olarak görüyorum.

Trevor'ın anaokulu sınıfından bir kız arkadaşı vardı. Kız, bir partide Trevor'ı durmadan öpmüştü. Şimdilerde Trevor, onunla evlenmekten bahsediyor! Ona bir aile ağacı çizdim ve evleneceği kızın isminin yazılı olacağı kutuyu boş bıraktım. Orayı o evlendiği zaman dolduracağımızı söyledim. O zaman da doğacak her çocuğu için yeni bir dal çizeceğiz. Ona, büyüyüp de çocukları olacağı zaman baba olacağını, karısının anne olacağını, benim büyük anne, kendi babasının da büyük baba olacağını söyledim. Bütün bunları tereddütsüz kabul etti.

Bu ayrımları yapıyor olmak Trevor'ın durumunda önem arz eder. Yoksa çift cinsiyet fantezileri, yani kendisinin aynı zamanda hem dişi hem erkek, hem anne hem baba, hem karı hem koca olabileceği inancı, hayat boyu süren bir çarpıtma hâline gelebilir.

2 Nisan. Kocamla oğlum arasındaki ilişkinin iniş çıkışları olduğunu fark ediyorum. Şu anda araları biraz soğuk. Kocam, oğluma birkaç hafta içinde bir ağaç ev yapacağını söyledi. Eminim ki bu ağaç ev aralarını düzeltecektir. Trevor, bu ağaç evin yapılacağı günü iple çekiyor. Bana durmadan babasının ne zaman bu evi yapmaya başlayacağını soruyor.

5 Nisan. Bugün yine sıkıntılıyız. Kulübe gidip erkekler arası bir yüzme yarışması izledik. Trevor'ın kuzenleri de yarışıyordu. Trevor gidip havuzun kenarına oturdu ve bacak bacak üstüne attı. Erkek çocuklarının yarışmasını bu feminen pozla izledi. Onun bu şekilde, yani neredeyse flört ediyormuş gibi davranmasına inanamadık. Sanki normal erkek çocukların daha büyük erkek çocukları etkilemek için gösterdikleri davranışların tam zıddını yapıyordu. Trevor'ı yanımıza çağırdık ve ona usulca, bacak bacak üstüne atmamasını, böyle davranmaya devam ederse büyük erkek çocukların onun bir bebek veya bir nonoş olduğunu düşüneceklerini söyledik. Sanki normal bir erkek çocuk gibi büyük erkek çocukların dikkatini hakikaten kendi üzerinde toplamak istiyordu ama bunu bir erkek ve onların eşiti olarak nasıl yapabileceğini bilmiyordu.

12 Mayıs. Bugün daha iyi. Kulüpteki bütün erkek çocuklar (hepsi Trevor'dan büyükler) havuza girdi. Su çok soğuk olmasına rağmen Trevor yine de onlarla birlikte suya atlamayı başardı! Çok erkeksi bir şeydi. Bütün gün boyunca "maskulenliği had safhadaydı" diyebilirim.

Beni en çok memnun eden, öğretmenin çocukların kendilerini resmettikleri iki resim çalışmasını evlerine göndermesi oldu. Resimlerden bir tanesi eylül ayında yapılmıştı. O resmi, sınıfta asılı görünce ödüm kopmuştu. Çünkü oğlum kendini kadın elbisesi giyer gibi resmetmişti! Diğer resim ise nisan ayında çizilmişti. Trevor'un kendini hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde bir erkek çocuk olarak çizmesi beni çok rahatlattı. Kısa saçlıydı ve pantolon giyiyordu; resimde bir kızı anımsatacak hiçbir şey yoktu.

15 Temmuz. Dün babasını, beyzbol eldivenlerini giymiş bir hâlde takip ediyordu. (İkisi birlikte beyzbol çalışacaktı.) Bu sahne beni çok etkiledi. O anda ağlamak istedim. Bu kadar küçük bir yaşta böylesine büyük bir sorunla uğraşıyor olması içimi acıttı. Belki hiçbir zaman çok atletik bir yapısı olmayacak ama gerçekten iyi olmaya çalıştığını görebiliyorum.

Cinsiyet karmaşası yaşayan çocuğun "maço bir erkek" olması gerekmez. Doğanın ona atletik yetenekler vermeyip onu sanatsal yeteneklerle donatmış olması bir problem değildir. Yine de, çocuğun kabul edilebilir derecede top atıp tutabilmesi ve oyunları sürdürebilecek yeterlilikte olması, ona yardımcı olacaktır. Çünkü öteki türlü hissedeceği utanç ve diğer erkek çocuklarla denk olamama duygusu, kendisinin diğerlerinden farklı olduğu inancını pekiştirecektir.

6 Eylül. Yazın sonuna doğru hafif bir gerileme hissettim; bunun feminenleşme ile ilgisi yoktu. Daha ziyade babadan kaçınma, anneye yaklaşma ve sesin yapay ve hafif tiz çıkması gibi bir gerileme söz konusuydu. Ama sonrasında, ağustos sonuna doğru babası onu, yeni kamyonetimizle balık tutmaya götürdü. İki hafta birlikteydiler. Trevor bu gezi sonrası tamamen değişti, yani maskulenleşti. O zaman-

dan beri oyuncak arabalarıyla oynuyor. Ayakkabı kutusunun içini arabaları için otopark yaptı.

Onun ilgilerinin daha ziyade sanatsal olacağını biliyorum. Ama onun, erkek işlerinden anlamasını ve bu işlerden korkmamasını istiyorum.

20 Eylül. Trevor piyanoya ilgi gösteriyor. Dr. N.'ye piyano dersleri almanın onun için uygun olup olmayacağını sordum. Bana, "Evet, eğer bu onun doğal yeteneğiyle alakalıysa tabii ki alabilir. Ama ona bir erkek hoca tutun. Hocası mümkünse evli ve maskulen bir erkek olsun" dedi.

Bu akşam Trevor, kız kardeşim Lucy ile birlikte kart oyunu oynuyordu. Lucy oyun esnasında, Sindrella'nın film şarkısını söylemeye başladı. Bunu duyan oğlum kendinden geçti. Öff, şu Lucy gerçekten hayırsızın teki!

16 Ekim. Okul başladığından beri, baba ile oğul arasında, çare bulamadığımız uzaklaşmalar oldu. Bu soğukluk olduğundan beri Trevor ne ördek avıyla ne de arabalarıyla oynuyor.

2. sınıfların genç bir erkek öğretmeni var. Seneye, Trevor'ı bu öğretmenin sınıfına kaydettirmeye çalışacağım. Böylece Trevor, sadece kadınların öğretmen olmadığını görebilecek. Ona her gün, merakımı fazla çaktırmamaya çalışarak, okul servisinde ve okulda kimlerle oturduğunu soruyorum. Hep erkek çocuklarla oturuyor. Fakat davranışlarındaki değişikliklerin babasıyla olan ilişkilerindeki iniş çıkışlara göre şekillenmesi beni çok şaşırtıyor. Babasıyla arası iyi olmadığı zamanlarda feminen davranışları geri geliyor. Babasıyla ilişkisi hâlâ zikzaklar çiziyor.

Trevor'ın annesi, oğlunun kendi cinsiyetiyle ilgili tereddütlerini çok iyi gözlemlemiş. Bir sene önce Trevor, annesiyle ve onun temsil ettiği feminenlikle özdeşleşmişti; bugün ise feminen olanla mı yoksa maskulen olanla mı özdeşleşeceği konusunda kararsızlık yaşıyor. Bu kararsızlık iki şeyin etrafında dönüyor: Birincisi, Trevor'ın erkek davranışlarını kotarabileceğinden emin olmaması ve

bir erkek rol modele denk olamama korkusu. İkincisi, babasının maskulen bir özdeşim objesi olarak artıp azalan çekim gücü.

14 Kasım. Baba oğul ilişkisi tekrar yoluna girdi. Annem, kız kardeşim Lucy ve çocuklarımla birlikte San Diego'daki bir akvaryum dünyasına gittik. Trevor, babasını özlediği için ağladı!

4 Kasım ve 21 Kasım'da Trevor'ı Alan'la güreşirken gördüm. Gayet iyiydi. Ayrıca geçtiğimiz pazar günü, kulüpte bir yüzme kupası kazandı. Bu da onun erkeklik gururunu epey okşadı. Okuldaki diğer erkek çocuklar ondan gerçekten hoşlanıyor gibiler. Bir topu yakalayabildiğinde öylesine mutlu oluyor ki bunu nasıl başarabildiğine şaşırıyor. Başarabileceğini öğreniyor. Bu akşam Jim'le birlikte bowlinge gidecekler.

2 Ocak, 1992. Aralık başlarında Trevor'ın babasıyla ilişkisi biraz bozuluyor gibi oldu. Trevor, babasından bir şey istediğinde babasının hemen bu isteğini yerine getirmesini umuyor. Böyle olmayınca da acayip sinirleniyor. Noel'de, kilisede sahnelenen bir oyuna katıldı. Yusuf, bilge adam ya da çoban rolünü oynamaktansa sürüdeki kuzulardan birini oynamayı tercih etti. Bu, beni hayal kırıklığına uğrattı.

Sonra, 11 Aralık'ta, sınıfça Tchaikovsky balesini izlemeye gittiler. Öğretmeni (ki onunla Trevor'ın sorunu hakkında konuşmuştum) onu, beş kız öğrenciyle birlikte bir grup yapmış. Buna çok sinirlendim ama gidip öğretmenle ağız dalaşına girmedim.

31 Aralık. Noel'den bugüne kadar bir sürü şey oldu. Bunlar bana, oğlumun nihayet doğru yolda olduğu ve gerçekten ilerleme kaydettiği izlenimi verdi.

Noel haftasında Trevor ve babası birlikte bir sürü resim çizdiler. Oğlum çizdiği resimleri babasına ithaf etti. (Önceleri hep bana ithaf ederdi.)

31 Aralık'taki Noel partisinde Alan da vardı. Alan'ın Trevor'ın egosuna zarar verebilecek olmasından hep korkarım. Ama o gece daha maskulen bir Trevor vardı. Alan bile onu ürkütemedi.

Bugün babası işten geldiğinde Trevor, babasının şapkasını kaptı ve kafasına taktı. Şapka kafaında öylece durdu. Önceden babasının kıyafetlerini giymeyi şiddetle reddederdi. Olur da babasına ait bir şeyi giyinirse hemen çıkarıp atardı. Kızım şapkayı ondan almaya çalıştı. Ama Trevor ona izin vermedi. Sonrasında, tıpkı küçük erkek çocukların kız çocukları alaya almaları gibi kız kardeşiyle dalga geçti.

Bu gece yatmadan önce babasıyla, yarım saat boyunca, güneş sistemi üzerine konuştular. Sesinin çok gerçek olduğunu fark ettim. Sesi, kesinlikle yapay ve zorlama bir feminen sesi değildi. Sanki ergenlik çağına girmişti. Bu gece çok önemli bir adım katetmişiz gibi hissettim.

Bir arkadaşı arayıp Trevor'ı ertesi gün için kendi evlerine davet etti. Trevor ona, gelmek istemediğini, evde ailesiyle birlikte vakit geçirmek istediğini söyledi. Bugün çok kendinden emin bir Trevor var! Genellikle uyumlu olmaya çalışır, ne istediğini açıkça söyleyip hakkını aramaz. Ama bugün, arkadaşına gitmeyeceğini, evde kalmak istediğini, isterse arkadaşının bize gelebileceğini söyledi. Bu gece, sanki nihayet kendini buldu, kendini tamamlayarak bir bütün hâline geldi.

3 Ocak. Trevor, bugün okulda bir resim çizdi. Resimde, babasıyla birlikte babasının yeni kamyonetine binmiş, bir köprünün üzerinden geçiyorlardı. Bu, yaşadığım kâbusun sonu olsun diye Tanrı'ya yalvarıyorum.

5 Ocak. Dün gece Trevor kâğıtları birbirine bantlayarak yarış yolu yaptı. Sonra da oyuncak arabalarını, bu yolun üzerinde yarıştırdı. Hâlâ bunlarla oynamaya devam ediyor. Diğer çocuklar ona, "Baba" deyip duruyor. (Çünkü oyunlarda "baba" rolünü üstleniyor.) Sesini, "baba" rolüne uygun hâle getirebilmek için iyice kalınlaştırıyor.

Babasıyla birlikte bütün gece uyanık durmak istedi. Bilgisayarda, uzun zamandır oynamadıkları, ördek avlama oyunu oynadılar. Şimdi tekrar bu oyunu oynuyorlar. Galiba babasına karşı geliştirdiği "savunmacı kopmayı" artık gerçekten aşıyor ve kendini daha fazla erkek olarak görüyor.

17 Ocak. 13 Ocak'ta Trevor, kız kardeşimin yardımıyla bilgisayara, "Benim babam çok özel biri. Bir gün ben de pazarlama müdürü olmak ve onunla birlikte işe gitmek istiyorum. Babamı seviyorum" yazdı. Önceden babası eleştirel bir yorumda bulunduğunda Trevor kendini reddedilmiş hissederek arkasını dönüp giderdi. Artık kaçmayıp kendisi için mücadele ettiğini fark ediyorum. Bu iddialı duruşu görmek beni çok mutlu ediyor. Çizdiği resimlerde hep Olimpiyatları kazanıyor. Bütün bunların, onun bir erkek olarak fantezileri olması beni çok mutlu ediyor.

Ama mücadele hâlâ bitmemiştir. Günlükteki bir sonraki yazı, hassas çocukların özellikle kırılgan olabileceğini gösteriyor. Daha dayanıklı çocuklar, zorluklar karşısında biraz bocaladıktan sonra kendilerini toparlayabilirler. Ama hassas erkek çocuklar, zorlandıklarında feminen fanteziler dünyasına geri dönüşler yaşarlar.

20 Şubat. Bunu yazarken çok üzülüyorum. Tam da savaşın en zorlu kısmını atlatmış olduğumuzu düşünürken! Geçtiğimiz pazar günü kocam kötü bir günündeydi. Onun çocuklara öfkeyle bağırdığını duydum. Jim bazen Trevor'ın ne kadar hassas olduğunu unutuyor veya bunu umursamıyor. İki kızım da azarlandıklarında bunun üstesinden gelebiliyor ama Trevor buna dayanamıyor.

Yediği azardan önce Trevor, yazı babasıyla birlikte evde, sebze bahçesinde çalışarak geçirmek istediğini söylüyordu. Jim'in bağırmasından beri çok ciddi bir gerileme görüyorum. Eski Minnie fareli battaniyesinin altında, kız kardeşinin geceliğini giyerek yatıyor. Tıpkı kızmış gibi davrandığı zamanlardaki gibi. Babası tarafından azarlandığından beri Trevor onunla birlikte uyumak istemiyor. Bence bu, bir şeylerin çok yanlış gittiğinin göstergesi.

Yarın Trevor'ın doğum günü. 6 yaşında olacak. Doğum gününe kız kardeşleri ve 15 tane erkek çocuk davetli. Doğum günü partisinin resmini çizdi. Resimde kız kardeşleri en baskın ve en belirgin figürlerdi. Bütün bunların iyi olmadığını biliyorum ama sanki kocam hâlâ bir şeyleri kavrayamıyor.

Jim, onu yönlendirmeme uyuz oluyor. Ama ona oğlumuzun neye ihtiyacı olduğunu hatırlatmazsam harekete geçmiyor. Ona Trevor'la hareketli oyunlar oynamasını söylemediğim müddetçe Trevor'la hiç oynamıyor. Şimdilerde sadece Trevor'la oturup televizyon izliyor. Oysa bunun oğlumuza bir faydasının dokunmayacağı çok aşikâr.

Çok yoruldum ve bezdim. Sanki bu savaşta yapayalnızım. Ama oğlumu seviyorum ve onun için en iyisini istiyorum. Bu yüzden hiçbir zaman havlu atamam. Yeniden işlerin yoluna girmesi için dua ediyorum. Trevor büyüdükçe zamanımız azalıyor. Gerçi hâlâ büyüyünce yargıç olmak istiyor. Ona büyünce kiminle evleneceğini sorduğumda, "Hoş bir kızla evleneceğim, baba olacağım, bir sürü çocuğum olacak" diyor.

En ufak bir gerileme bile içimde sıkıntı oluyor. Kendi maskulenliğine karşı takındığı "savunmacı kopma" yeniden su yüzüne çıktı. Onun kendini zayıf ve âciz hissettiğini fark edebiliyorum.

23 Şubat. Babasının gösterdiği birkaç günlük nezaket ve yoldaşlığın neler yapabildiğini görmek çok şaşırtıcı. Dün oğlumla alışverişe çıktık. Ona oyuncak araba almamı istedi. Dün ona kahverengi erkek terliği aldım. Terlikleri itici bulmadı. Dün durmadan Jim'in peşinde dolaştı ve sonunda kanepenin üstünde, babasının yanında uyuyakaldı. Bütün gece birlikte oyun oynadılar, bugün de birlikte oynamak için babasının kuyruğundan ayrılmıyor. Bir annenin, bütün bunları yalnız başına yapamayacağını biliyorum. Her şey, babasıyla Trevor'un ilişkileri etrafında dönüyor ve bu ilişkilerin nasıl olduğuna bakıyor.

28 Mayıs. Trevor ilkbaharda üç defa ağır hastalık geçirdi. Her hastalandığında olduğu gibi yine gerileme; bebeksi ve efemine davranışlar görüyorum. Kız kardeşinin geceliğiyle kendini örtmeye çalışması aklımdan çıkmıyor. O gecelik, ondaki gerilemeyi ve feminen davranışları temsil ediyor. Dişi karakterli Disney çizgi filmlerinin izlenmeye başlaması da aynı şeye işaret ediyor.

Jim yine hiç yardımcı olmuyor. Ona ne yapması gerektiğini söylemekten dilimde tüy bitiyor ama yine de yapılması gerekenleri yapa-

mıyor. Oğluyla düzenli ve etkili bir iletişim kurmayı bilmiyor. Korkarım ki bu, onun gündemindeki en önemli konu değil. En azından, Trevor'ın iyileşmesine benim verdiğim önemi, o vermiyor. Son zamanlarda fiziksel güce dayanan oyunlar oynamıyorlar. Zaten ben Jim'in başının etini yemedikçe bu hiç gerçekleşmiyor. Sonra da onun üzerinde tahakküm durduğum için bana kinleniyor. İki arada bir derede kalıyorum.

Öte yandan Trevor futbola başladı. Antrenörleri gerçekten muhteşem bir adam: Anlayışlı ve özellikle de bir oyuncusu iyi oynamadığında onun arkasında durup öz güvenini arttıran cinsten birisi. Trevor futbol oynarken pek kendine güvenemiyor ama hocasının desteğiyle daha iyi olmak için gayret gösteriyor. Geçen hafta, En Fazla İlerleme Kaydetmiş Oyuncu ödülünü aldı. Bu konuda onunla gurur duyuyorum.

2. sınıfta bir erkek öğretmenin sınıfına düşmesi için okul idaresiyle âdeta kanlı bıçaklı oldum. Bu çok zor bir durum, kimse beni anlayamıyor. 1. sınıftaki öğretmeniyle konuştum. Kadın, Trevor'ın tamamen sağlıklı bir erkek çocuk olduğunu, arkadaşları tarafından sevildiğini söyledi. Kısacası, onun daha fazla erkek desteğine ihtiyacı olduğunu düşündüğüm için benim deli olduğumu ima etti. Ama sonra Trevor'un ishalinin geçip geçmediğini sordu. Çünkü son zamanlarda diğer çocukların yanında çok utangaçlaşıyormuş! Öyleyse neden hiçbir şeyin farkında değil? Bu kadın, çocukların kişiliklerini anlamaktan öylesine uzak ki! Trevor'ın incindiği zaman hemen gerileme gösterdiğini göremiyor mu? Keşke öğretmeni Trevor'la daha uyumlu olabilseydi.

8 Ağustos. Trevor jimnastikte gerçekten çok iyi. Öğretmeni, onu çok takdir ediyor. Ama beni en çok etkileyen şey, jimnastikteki erkek çocukları tanımasa bile, onlarla göz teması kurarak, onların eşitiymiş gibi kendinden emin bir biçimde onlarla konuşabiliyor olması. Bu çok büyük bir gelişme.

Babasıyla ilişkileri şimdilerde daha iyi. Jim onu birkaç defa işe götürdü. Ona, bütün gününü alan müşteri ziyaretlerinde neler yaptığını anlattı. Trevor, devlette çalışmanın ona, bir Anayasa Mahkemesi yargıcı olmada yardımcı olacağını düşünüyor!

Benden bütün bu deneyimlerimi özetlemem istenirse bunu, bana Paskalya'da hediye edilmiş parlak kırmızı, muhteşem açelyayı örnek vererek anlatırdım. Maalesef bu açelyayı sulamayı unuttum. Bir de baktım, öylesine solmuş ki onu çöpe atmayı düşündüm. Sonra durumun ümitsiz olduğunu düşünsem bile onu suladım. Ertesi sabah o solgun zavallı çiçek, tekrar hayata tutunmuştu. Atmayı düşündüğüm kurumuş çiçeğin yerinde kıpkırmızı bir açelya vardı. Trevor, bana hep bu açelyayı hatırlatıyor. Çünkü onunla azıcık uğraşmak bile hemen sonuç veriyor. Ona ilgi gösterildiğinde o, serpilip büyüyecektir; göz ardı edildiğinde ise solup gidecektir. Jim onunla vakit geçiremeyecek kadar yoğun olduğunda Trevor, bana bağımlı hâle geliyor. Ama Jim, oğluna ihtiyacı olan ilgiyi gösterirse oğlu, onun dibinden ayrılmıyor.

Bu süreç, devamlılık ve anlayışlılık gerektiriyor.

10'lu Yaşlardaki Kontrol Görüşmesi

Trevor terapiye başladıktan 10 yıl sonra annesini arayıp sürecin takibini yapmak istedim. Trevor 16 yaşına yeni girmişti. Annesi, "kuzenleri gibi süper maço bir erkek olmasa da" Trevor'ın efemineliğinin "ortadan kalkmış olmasından" çok memnun olduğunu belirtti. Sonra, "Küçükken kendine hiç güveni yoktu. Hâlâ kendine güvenemediği bazı noktalar var. Ama bugün artık bir erkek benliğine sahip. Bir gün evlenip çoluk çocuğa karışacağına inanıyorum" diyerek devam etti.

Trveo'ın okul arkadaşlarıyla nasıl geçindiğini sordum.

Annesi, "Arkadaşları, ona zekâsından dolayı çok saygı duyuyor. Ayrıca çok da hoş bir çocuk. Ama hâlâ takım sporlarında kendine güvenemiyor. Hangi sporu seçmek istediğini sorsalar fiziksel temas içermeyen golf ya da yüzme gibi bir spor seçer" diyerek sorumu cevapladı.

Trevor'ın sosyal izolasyon ve depresyon gibi, efemine erkek çocukların sıklıkla boğuştuğu problemlerden mustarip olmaması

sevindiriciydi. Annesine göre Trevor, onun hassas doğasından faydalanmaya çalışan bir haytanın ona takması gibi nadir durumlar dışında, "herkesle konuşup arkadaşlık kurabilir". Okulda mutlu, sevilen ve uyumlu bir çocuk. Ayrıca Trevor geniş ailesiyle yakın bir ilişki içerisinde.

Trevor hâlâ çizgi film karakterleri veya Hollywood aksiyon filmlerinden sahneler çizen bir hayalperest. Annesi, bütün bunların bir sermaye ve bir yetenek olduğunun farkında. Fakat oğlunun, fantezileri, risk almaktan kaçınmak için kullanmasının önüne geçmeye çalışıyor. Oğlunun, başka erkeklerle sosyalleşebilmek için gerekli olan kendini ifade gücüne ve baskınlığa sahip olmasını istiyor. Trevor, reddedilmeyle karşılaştığında hâlâ desteğe ve cesaretlendirilmeye ihtiyaç duyuyor.

Anne, Trevor'ın cinsiyet kimliğini pekiştirmede katettiği ilerlemelerin sadece kendi kişisel çabalarıyla gerçekleşmiş olmasından üzüntü duyuyor. "Trevor kocam sayesinde değil, kocama *rağmen* ilerleme gösterdi. Jim, elbette ki çocuklarını seviyor ama onlarla nasıl iletişim kurabileceğini bilmiyor. Bunun Jim için zor olduğunu anlayabiliyorum. Çünkü duygusal bir bağ kurmayı kendi aile ortamında öğrenememiş. Ama kendisi bir baba olduğunda bu engeli zorlayarak aşabilmeliydi. Bütün bu yıllar boyunca kocam, tutarlı bir şekilde ve Trevor'ın ihtiyacı olduğu kadar, kendini bu sürece dâhil etmedi. Bu, hep aramızda, ayrılığa düştüğümüz bir nokta olarak kaldı" diyor ve anlatmaya devam ediyor:

> Böylece, elime geçen her fırsatta, usulca Trevor'ın erkek imajını pekiştirmeye çalışıyorum. Trevor'a "genç adam", "oğlum" ya da "kereta" diye sesleniyorum. Onu hep, erkekliğini vurgulayarak çağırmaya çalışıyorum. Bunu yapmak zorundayım. Evet, "gerici" gibi gözükmekten nefret ediyorum ama oğlumun yaşadığı cinsiyet karmaşasını hesaba katarsak, ona cinsiyet rollerinin farkını açıkça göstermek benim boynumun borcudur.

İki kızım bana mutfakta yardım eder; oğlum da çöpü dışarı çıkarır. Kızlarıma çöpü dışarı çıkarmalarını söylemem ama onlar da çamaşır odasını düzenler ve marketten aldıklarımızı dolaba yerleştirir. Oğlum otoparkın kapısını açar, Jim'in arabasının yağını değiştirir; kızlarım bu işleri yapmaz. Ailedeki rolleri, cinsiyete göre dağıtmam gerekti. Bütün bunları oğlumun hatırına yaptım. Hesapta hep, Trevor'ın kendisini genç bir adam gibi hissedebilmesi vardı.

Erkek Olma Serüveni

Alan Medinger gibi geçmişte gey olan adamlar, ısrarla, yıllarca süren güvensizlik duygusu ve şüphelerden sonra bile yetişkinlikte heteroseksüel bir kimliğin kurulabileceğini belirtiyorlar. Medinger'in *Growth into Manhood: Resuming The Journey (Erkek Olma: Yolculuğu Devam Ettirme)* adlı kitabı, Hristiyan bir liderin hikmet dolu ve basiretli tavsiyelerini içeriyor. Medinger kendi tecrübesini, onlarca yıl boyunca, erkekliğe giden yolda kaybolmuşluk olarak tarif ediyor. Bu yolcuğunu, ancak gey bir erkek olarak yaşadığı hayattan vazgeçince aktif olarak devam ettirebilmişti.

Richard Wyler'ın (www.peoplecanchange.com.) söyledikleri de Medinger'in sözlerini anımsatıyor. "Homoseksüel hislerimiz sorunun kendisi değil; daha derinden gelen yapısal problemlerin belirtileriydi. Uzun zamandan beri içe atılmış olan acıların aslında erotik arzularla pek alakası yoktu. Bu acılarımızın kaynağında kişisel kimliğimiz, kendimize biçtiğimiz değer (özellikle, bu değersizlik hislerinden ötürü cinsiyetimize güvensizlik duymamız), ilişkilerimiz ve manevi hayatımız yatıyordu. Her şeyin temelinde olan acıları keşfedip onları iyileştirdiğimizde homoseksüellik belirtileri zaten kendiliğinden yok oldu."

Niçin Sebat Edilmeli? Acı Gerçeklere Bir Göz Atalım

Diyelim ki oğlunuz 10'lu yaşlara yaklaşıyor. Siz onun, kendini diğer erkeklerden savunmacı kopma ile soyutladığını ve onları ro-

mantize etmeye başladığını fark ettiniz. Bir noktada, "Oğlumun diğer erkeklerin yoğun duygusal ilgisine ihtiyacı olduğu çok aşikâr. Niçin onu heteroseksüelliğe yönlendirmek için uğraşayım? Her şeye rıza göstersem çok daha merhametli davranmış olmaz mıyım? Böylece hem oğlum hem de ailemiz huzura erer" diye düşünmeye başlayabilirsiniz.

Kısa vadede her şey sütliman gibi gözükecektir. Çünkü bazı insanlar için heteroseksüellik potansiyelinin geliştirilmesi gerçekten çok zaman alan, zorlu bir uğraştır. Oğlunuzla hâlihazırda var olan sevgi dolu ilişkiyi hiçbir zaman feda etmemeniz gerektiği de doğru bir yaklaşımdır.

Fakat oğlunuzun cinsiyet gelişimini desteklemeye devam etmeniz için de sebepler vardır. Öncelikle, AIDS'ten ölme riski gerçekçilikle ele alınmalıdır. Bir grup tıbbi araştırmacının büyük bir şehirden topladığı verilere göre, eğer şu anki ölüm oranları devam ederse gey ve biseksüel erkeklerin yarıya yakını yaş günlerini görmeden ölecek.[251]

AIDS'i, cinsel yolla bulaşan diğer hastalıkları ve son derece önemli bir konu olan ailenizin ahlaki değerlerini bir kenara bıraksak bile çocuğunuz, aynı cinsle yaşanan cinsel ilişkilerin genel özelliklerinin farkında olmalıdır. Aynı cinsle, istikrarlı ve aşka dayalı bir cinsel ilişki kurabilmenin özlemini çeken oğlunuz, cinselliği ve sadakate dayalı aşkı, uzun sürecek bir homoseksüel ilişkide büyük ihtimalle bulamayacağını bilmelidir.

Bu, sadece bizim çarpık bakış açımız mı? Cevaben, geyliği savunan birçok kişinin kendi görüşlerinden yararlanacağım. Birincisi, Andrew Sullivan.

Love Undetectable (*Tarif Edilemez Aşk*) adlı kitabında, Andrew Sullivan, gey erkeklerin, sonu gelmez kara sevda döngülerine ba-

251 R. S. Hogg ve ark., "Modelling the Impact of HIV Disease on Mortality in Gay and Bisexual Men", *International Journal of Epidemiology* 26, no. 3, (1997): 657-61.

ğımlı olmaya yatkın olduklarını itiraf ediyor. Sullivan, delice sevdalanmaların kişileri sürdürülebilir aşka ulaştıramayacak kadar kısa vadeli, tutarsız ve güvenilmez olduğunu şimdilerde fark ettiğini söylüyor. Yani son tahlilde, gey erkeğin güvenebileceği destek ve şefkat, sevgililerinden değil, arkadaşlarından geliyor. Arkadaşları, ona "aşkın vadettiği ama yerine getiremediğini"[252] sunarlar. Başka bir deyişle, gey bir erkek, partnerine sırtını dayayamaz.

Eğer Sullivan'ı gözlemleri doğruysa -ki Sullivan, gey dünyasını uzun zamandır dikkatle gözlemleyen biridir- duygusal olarak yakın, ömür boyu sürecek, sadakate dayalı ve tek eşli bir ilişki hayali kuran genç bir adam, muhtemelen umduğunu bulamayacaktır.

Sullivan'ın bir radikal olmadığını, gey topluluklarının muhafazakâr bir koluna mensup olduğunu da hatırlatalım. Fakat Sullivan, Katolik ve muhafazakâr olmasına rağmen, "cinselliğin, hatta anonim cinselliğin güzelliğini, gizemini ve ruhaniyetini" savunuyor. Gey evlilikleri içinse "gey erkeklerin, evlilik dışı ilişkiler konusunda daha anlayışlı" olduğunu söylüyor![253]

Sadakatsizlik: Hayatın Bir Gerçeği

Geyliği savunan, tanınmış psikolog Eli Coleman, genç geylere, uzun süreli yetişkin ilişkilerinde gerçekçi olmaları gerektiğini söylüyor. Yani bu ilişkileri sürdürebilmek için eşlerine "özgürlük" sunmaları gerektiğini vurguluyor.[254] Dr. Coleman, 2001'de ulusun cinsel sağlığı üzerine bir rapor kaleme aldı ve geylerin sağlık meselelerinde uzman kabul ediliyor.

252 Andrew Sullivan, *Love Undetectable: Notes on Friendship, Sex and Survival,* (New York: Knopf, 1998), s. 202.

253 Andrew Sullivan, *Virtually Normal: An Argument About Homosexuality*, (New York: Knopf, 1995).

254 E. Coleman, "Development Stages of the Coming Out Process", in *Homosexuality: Social, Psychological and Biological Issues,* W. Paul ve ark. (Beverly Hills: Sage, 1982), s. 149-57.

Geyler niçin bu kadar uçkuru gevşek oluyor? Bizce bunun sebebi, homoseksüel arzuların eksiklik duygularına dayanıyor olması. Bu arzular iki erkeği kısır, kara sevda döngülerine hapsederek aşkın olgunlaşmasını engelliyor. Evet, geylerin sadakate dayalı arkadaşlıkları oluyor ama bir erkek ve bir kadın arasında ömür boyu süren evliliklerde olduğu gibi olgun, sürdürülebilir ve cinsel sadakate dayalı aşkları olamıyor.

Ayrıca doğası gereği çok eşliliğe yatkın, erkek cinselliği dürtüleriyle hareket eden iki erkeğin bir araya gelmesi, hâliyle çözümlenmesi mümkün olmayan sorunlar yaratıyor. Bu, bir erkeğin bir kadınla kurduğu bağlanmanın tam tersi bir durumdur. Çünkü kadın, feminen doğası sayesinde erkeğin ayağını yere bastırarak onu dengeler. Evli çiftlerin, biyolojik çocukları da kan bağıyla bu birlikteliği pekiştirir.

Erkek homoseksüelliğindeki "şizofrenik" tutarsızlıkları da göz önünde bulundurmalıyız. Gey erkeklerin iki yüzü vardır. Birincisi, heteroseksüel dünyada gösterdikleri "küçük, iyi erkek çocuğu" karakterleri; diğeri ise diğer gey erkeklerin yanındayken gösterdikleri sınır tanımayan cinsel tarafları. Bu olgu, kişide olgun bir kişiliğin yerleşmesinin önüne geçiyor.

Araştımacılar Mattison ve McWhirter (biri psikolog, diğeri psikiyatr olan gey bir çift) da sadakatsizliğin gey hayatının bir özelliği olduğunu doğruluyorlar. 1984 yılında yayımlanan *The Male Couple (Erkek Çiftler)* adlı kitaplarında, uzun süren gey ilişkilerin özelliklerini ve istikrarını ayrıntılarıyla ele alıyorlar. Ve kitapta ilişkileri 1 yıl ile 37 yıl arası sürmüş 156 gey çift üzerinde çalışmışlardır. Bu 156 çiftten bir tanesi bile cinsel sadakati beş yıldan fazla bir süre sürdürememişti.

Yazarlar, çiftlerin ilişkileri dışında cinsel aktivitelerde bulunmalarının "güven, kendine güven ve bağımlılık sorunlarını gündeme getirdiğini" kabul ediyorlar. Ama "gey alt kültüründe, çiftin ilişki dışında cinsel aktivitede bulunmasının psikolojik olarak

sağlıklı kabul edildiğini ve çiftin süregelen yakınlığının, bu tür aktivitelerin önüne geçmediğini”[255] söylüyorlar. Sonuç olarak, şöyle diyorlar: “Çiftlere ilişkilerindeki 10 yıl eşiğini atlatan en önemli faktör, ilişkilerinde sahiplenici olmamaları. Birçok çift, daha ilişkilerinin en başında, bir arada durabilmelerini en fazla tehdit eden şeyin, birbirleri üzerinde cinsel mülkiyet iddia etmeleri olduğunu öğreniyor.”[256] Başka bir deyişle, gey bir çiftte, eşlerden biri cinsel sadakat beklentisine girerse ilişki ayrılıkla sonlanmaya mahkûm oluyor.

Journal of Sex Research (*Cinsel Araştırma Dergisi*)’nde yayımlanan bir çalışma, 2.585 aktif homoseksüel erkekle anket yaptı. Çalışma, özellikle yaşlı gey erkekler için karamsar bir tablo çiziyordu. 40 yaş ve üzeri erkeklerin yarısı, sadece günübirlik cinsel ilişkiler yaşıyordu. 50 yaş ve üzeri erkeklerin yarısı ise yalnız yaşıyordu ki bunların %62’si zamanında evliydi. 40-49 yaş arasındaki erkeklerin çok azı (%14.7’si) hâlihazırda tek eşli bir ilişki yaşıyordu. 50 yaş üzerindeki erkeklerin, bütün hayatları boyunca ortalama 101 ile 500 arasında değişen, farklı cinsel partnerleri oluyordu.[257]

Bizden Söylemesi: İşin Kolayına Kaçmak Gey Hayatını Terk Etmeyi Zorlaştırır

Eski bir gey olan Gordon Opp, ki kendisi yıllar boyunca evliydi, kendi tecrübelerine dayanarak bazı tavsiyelerde bulunuyor.

> Bana çekici gelen bir erkek gördüğümde geçip gidemiyordum. Sizin de tahmin edeceğiniz gibi “başıma gelecekleri bile bile” ona kapılı-

255 David McWhirter ve Andrew Mattison, *The Male Couple: How Relationships Develop,* (Englewood Cliffs, NJ.: Prentice Hall, 1984), s. 256.

256 a.g.e., s. 256.

257 Paul Van de Ven ve ark., “A Comparative Demographic and Sexual Profile of Older Homosexually Active Men”, *Journal of Sex Research* 34, no. 4, (1997): 349-60

yordum. Yani fantezinin ne demek olduğunu biliyordum; görünenin yanılsamalardan ibaret olduğunun farkına varabiliyordum. Mantıken bu ilişkinin beni tatmin etmeyeceğini görebiliyordum. Hatta herhangi bir biçimde cinsel ilişkiye girsem bunun bana olumsuz etkiden başka bir şey kazandırmayacağının da farkındaydım.

Ama olmuyordu işte! Bütün bu deneyimlerin kendini kandırmaktan başka bir şey olmadığını anlıyordum ama yine de tam tersi olması için; defalarca bunu sürdürebilmek için tam dört yıl boyunca uğraştım, didindim.

Sorun, işin alışkanlık hâline gelmesi. Cinsel deneyim, tıpkı afyon gibi. Sizi rahatlatır, uyuşturur, yani "kolay yoldan" dertlere devadır. Bu da homoseksüelliği bırakmayı çok zorlaştırıyor.

Duygusal ihtiyaçlarımızı cinselleştirdiğimizde ve bu ihtiyaçları geçici olarak cinsel yoldan karşılamayı öğrendiğimizde, aslında meşru ve Tanrı vergisi olan aynı cinsle yakınlaşma ihtiyacımızı, bir "uyuşturucu" yoluyla karşılamaya uğraşmış oluruz.

Bütünleyici heteroseksüel bir ilişki vasıtasıyla ihtiyaçlarınızı karşıladığınızda, homoseksüel ilişkilerde yaşadığınız "heyecanı" yaşayamayacaksınız.

Bu, benim fark ettiğim ve kendi kendime kabul ettirmeye çalıştığım bir şeydi: Erkek erkeğe ilişkilerde bu "heyecan" yaşanmamalıdır. Bu "heyecan" yapaydır ve kişiyi ilişkiye mecbur bırakan bir doğaya sahiptir. Bu da aslında birçok erkeği gey dünyasına bağlayan yegâne sebeptir.[258]

Önlem Almak, İyileşmeye Uğraşmaktan Daha Kolaydır

İnsanoğulunun, iyi bir yaşam sürebilmek için, doğal düzenle uyumlu yaşaması gerektiğine inanıyoruz. Cinsiyetlerin birbirini tamamlaması, yani heteroseksüelliğin, bu doğal düzenin kurucu öğeleri olduğuna inanıyoruz. Cinsiyet farklılıklarını inkâr ettiğimizde, bizleri insan yapan ayrılmaz bir parçamıza saygısızlık etmiş oluyoruz.

258 Linda Ames Nicolosi, "Interview with Gordon Opp", *NARTH Bulletin*, Nisan 1999, s. 3.h

Hiçbir müdahale heteroseksüelliği garantilemez. Hiçbir anne baba, ne kadar kendilerini bu işe adamış olurlarsa olsunlar, çocuklarının cinselliğine katkıda bulunan bütün etkileri denetleyemez. Ancak yine de *yapılabilecek* çok şey vardır. Bizler, sağduyulu anne babaların, birçok gey erkeğin genç yaşta hayatlarında nelerin eksik olduğunu defalarca vurguladıkları hikâyelerine kulak vereceğine inanıyoruz.

Richard Wyler, bu erkeklerin yaşadıklarını, maskulen benlikleriyle yeniden bütünleşmenin nasıl hayatlarının akışını toptan değiştirdiğini şöyle özetliyor:

> Bir zamanlar şehvet duyguları duyardık, şimdi erkek kardeşi gibi sevmeyi öğrendik. Bir zamanlar heteroseksüel erkeklerden korkardık, onlara yabancılaşmıştık, şimdi güveni ve samimi bağlanmayı deneyimleyebiliyoruz.
>
> Bir zamanlar kendimizden nefret eder, hiçbir zaman "adam olamayacağımızı" düşünürdük; şimdi kendimizi kabullenebiliyoruz ve artık güçlü ve emin maskulen kimliklerimiz var.
>
> Bu büyük değişimi; en temeldeki acılarımızı, erkeklere, maskulenliğe ve Tanrı'ya yabancılaşmamızı fark ederek ve bunları iyileştirerek gerçekleştirebildik. Bütün bu acıların ve yabancılaşmanın, homoseksüellik belirtilerine sebep olduğunu yaşayarak gördük.
>
> Sadece kendi adımıza, kendi tecrübelerimize dayanarak konuşabiliriz. Söylediklerimiz, hayatımızdaki değişime nelerin sebep olduğuyla ve bizim için doğru olanlarla ilgilidir.
>
> Ve tabii, bize neyin mutluluk getirdiğiyle... (www.peoplecanchange.com.)

ANNE BABALAR İÇİN GENÇLERDE HOMOSEKSÜELLİĞİ ÖNLEME REHBERİ

Her ilgili anne babanın istifade edeceği bu kılavuz, erkek çocuklara heteroseksüel bir erişkin olarak yetişmelerine imkân sağlayacak, sağlam bir cinsel kimlik kazandırmak için önemli tavsiyeler içeriyor. Uzun yıllardır psikoseksüel gelişim ve normal heteroseksüel yönelimi destekleyen terapiler uygulayan Joseph Nicolosi, kitabında bu alandaki son araştırma bulgularını, vaka hikâyelerini ve pratik tavsiyeleri bir arada sunuyor.

Dr. Nicolosi, biyolojik faktörlerin bazı çocuklarda homoseksüelliğe yatkınlığa neden olduğunu kabul etmekle birlikte, ailevi ve sosyal etkenlerin homoseksüelliğin gelişiminde en güçlü faktörler olduğunu söylüyor. Bu sebeple, değişimin mümkün olduğunun altını çiziyor.

Bu kitapta;

- Dr. Nicolosi başta olmak üzere, bu alanda faaliyet gösteren psikologların klinik deneyimi ve profesyonel araştırmaları temel alınıyor.
- Homoseksüelliğin doğuştan mı geldiği yoksa hayat tecrübeleri sonucu mu edinildiği yahut her iki etkenin bir birleşimi mi olduğu ele alınıyor.
- Çocuğun sağlıklı benlik bilinci geliştirmesinde rol oynayan etkenler irdeleniyor.
- Çok sayıda anne babanın, çocuğun, gencin ve homoseksüellikten heteroseksüelliğe dönüş yapmış kadın ve erkeklerin vaka hikâyelerine yer veriliyor.
- Anne babalara çocuklarının heteroseksüel kimlik geliştirmeleri için rehberlik ediliyor.

ISBN 978-975-256-317-9

www.kaknus.com.tr